



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 18 Φεβρουαρίου 2018 • Έτος 10^ο • Αρ. φύλλου 491

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,00 (Βασική) €3,50 (Πλήρης)

Διπλωματικές ναυμαχίες σε ΑΟΖ και Αιγαίο

Η παρεμπόδιση γεώτρησης από Τουρκία, πώς αντέδρασε η Λευκωσία και πώς σταΊγια η Άγκυρα σκηνοθέτησε πολεμικό επεισόδιο

Την ετοιμότητα της Αγκυρας να παίξει με τη φωτιά δείχνει το δραματικό 48ωρο ελληνoturκικής έντασης στο Αιγαίο μετά τον εμβολισμό του περιπολικού ανοικτής θαλάσσης «Γαύδος 090» από πλοίο της

τουρκικής Ακτοφυλακής στα Ίμια, αλλά και το φράγμα τουρκικών πολεμικών στο πλωτό γεωτρήπανο «Sairam 12.000» στα όρια του οικοπέδου 3 της κυπριακής ΑΟΖ. Η αντιπαράθεση γύρω από τα Ίμια προ-

κάλεσε τον συναγεμρό της Αθήνας, την ενημέρωση των συμμαχικών χωρών για τις προκλήσεις των Τούρκων και την επικοινωνία των πρωθυπουργών Αλέξη Τσίπρα και Μπιναλί Γιλντιρίμ, οι οποίοι συμφώ-

νησαν στην αποκλιμάκωση της έντασης. Πάντως, το τηλεσίγραφο της Αγκυρας στην κυπριακή ΑΟΖ έχει προκαλέσει κινητικότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση από την οποία ο πρόεδρος Αναστασιάδης ζήτησε

«χείρα βοηθείας», αλλά και ανησυχία στο Ισραήλ, το οποίο βλέπει πίσω από τις τουρκικές κινήσεις τον κίνδυνο να πληγεί η ενεργειακή πολιτική της ευρύτερης περιοχής. **Σελ. 3, 4, 5, 6, 15, 16**

Deloitte.

Κύπρος
Φορολογικές
Πληροφορίες
2018

ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ «Κ»
Ο ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ
ΟΔΗΓΟΣ ΤΗΣ DELOITTE

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΣΟΥΛΙΔΗΣ

Ηρθε ως κύριος και φεύγει ως Sir!

Ο Ιωάννης Κασουλίδης, κλείνοντας πίσω του την πόρτα του γραφείου του υπ. Εξωτερικών, αποσύρεται στα χρόνια της παραγωγικής σύνταξης για να γράψει όσα μάζεψε αλλά και να ξεκουραστεί. Στην τελευταία του συνέντευξη, μας μίλησε για τα χρόνια της Γαλλίας, το Μάη του '68 και τον Τσε, για το πώς αποσώβισε σύρραξη ο Κληρίδης, τις κρίσιμες ώρες που βίωσε ως υπουργός αλλά και γιατί πρέπει να λυθεί το Κυπριακό. **Σελ. 8**

ΚΟΜΜΑΤΑ

ΔΗΣΥ, ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ βλέπουν τα εν οίκω

Ο Αβέρωφ Νεοφύτου, ενδυναμωμένος από το αποτέλεσμα, θέλει να βάλει αυτή την πενταετία το δικό του πολιτικό στίγμα στον ΔΗΣΥ. Ο Άντρος Κυπριανός θα ξεκινήσει μία ομαλή διαδοχή. Ο Νικόλας Παπαδόπουλος οδηγείται σε εκλογικό συνέδριο, με άγνωστο αν θα αμφισβητηθεί. **Σελ. 10**

Ανοξείδωτος στη φθορά της εξουσίας

«Ο Πούτιν παρακολουθεί τη ρωσική οικονομία να καταρρέει, μαζί με το κύρος του», ήταν ο τίτλος άρθρου του TIME τον Δεκέμβριο του 2014. Οι τιμές του πετρελαίου είχαν βυθιστεί, η Δύση είχε επιβάλει σκληρές κυρώσεις για την προσαρτήση της Κριμαίας και οι δυσοίωνες προφητείες έδιναν κι έπαιρναν. Τρία χρόνια αργότερα, η κατάρρευση που αρκετοί ονειρεύονταν δεν ήρθε και η κούρσα για τις προεδρικές εκλογές της 18ης Μαρτίου στη Ρωσία εξελίσσεται σε παράσταση για ένα ρόλο. **Σελ. 21**



ΧΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Έμεινα για να αποδείξω ότι δεν δυσκολεύομαι

Έμεινα στο Υπουργείο Οικονομικών γιατί επέμεινε ο Πρόεδρος Αναστασιάδης, αλλά και για να διαψεύσω τους ψιθύρους κάποιων ατσάλινων ότι δυσκολεύομαι, λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Χάρης Γεωργιάδης. Αναφερόμενος σε κακόβουλες διαρροές ότι φοβάται πως θα καεί πολιτικά εξαιτίας των ΜΕΔ και του Συνεργατισμού, τόνισε: «Αυτό με θύμωσε και με πείσμωσε. Ειδικά, όταν αυτά λέγονται από άτομα-κύκλους που ποτέ δεν έχουν τσαλακωθεί και δεν έχουν χειριστεί τις δύσκολες καταστάσεις που εδώ και πέντε χρόνια διαχειρίζομαι». Ο κ. Γεωργιάδης λέει ακόμα πως τον ενδιαφέρει η πορεία του ΔΗΣΥ και η πολιτική της πρώτης γραμμής. **Σελ. 11**

Σκοπιανό με δύο αγκάθια

Γλώσσα και ταυτότητα

Στην πιο δύσκολη καμπή τους εισέρχονται οι διαπραγματεύσεις για το Σκοπιανό, καθώς ταυτότητα και γλώσσα αποδεικνύονται ακανθώδη ζητήματα. Στην ατζέντα των επτά σημείων που συζητούν οι δύο πλευρές, υπάρχει συμφωνία μόνο σε τρία εξ αυτών. **Σελ. 19**

Δίκοπο μαχαίρι έγινε η Novartis

Για την ελληνική κυβέρνηση

Η κυβέρνηση στην Αθήνα μπορεί να είχε επενδύσει στην υπόθεση της Novartis, προκειμένου να ασκήσει πίεση, αλλά η συγκρότηση της προανακριτικής επιτροπής, αποδεικνύεται δίκοπο μαχαίρι. Την ίδια ώρα κινείται προς αναζήτηση αστικών αξιώσεων. **Σελ. 20**

Μικρά ΜΕΔ της ΣΚΤ στην «Εστία»

Μεγάλο μέρος των δανείων θα στεγαστεί στον υπό ίδρυση φορέα

Αρωμα Συνεργατισμού θα έχει το κυβερνητικό σχέδιο «Εστία», ο φορέας στον οποίο θα μεταφερθούν όλα τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια τα οποία έχουν ως εξασφάλιση πρώτες κατοικίες. Σύμφωνα με πληροφορίες, στην «Εστία» θα μεταφερθούν πολλά δάνεια της

ΣΚΤ. Κι αυτό γιατί τα περισσότερα δάνεια είναι μικρά. Κάποια στιγμή όλες οι τράπεζες θα αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της διαχείρισης των μικρών τους κορηγήσεων, αφού με τις μεγάλες αναδιαρθρώσεις τα πράγματα είναι πιο απλά. **Οικονομική, σελ. 4**

Η αθλητική διπλωματία του Κιμ Γιονγκ Ουν



Απνχεί η αθλητική διπλωματία της Πιονγιάνγκ τις αληθινές της προθέσεις; Αυτή η αμορία βρίσκεται στα χείλη όλων μετά τις αβρότες του Βορειοκορεάτη ηγέτη Κιμ Γιονγκ Ουν προς τη Σεούλ για την εξαιρετική φιλοξενία στη διάρκεια των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων. Αν και επιθετικός, ο Κιμ Γιονγκ Ουν δεν είναι τρελός. Μαθαίνει ως φαίνεται πως και τότε να επαναπροσδιορίζει τους στόχους του. **Σελ. 22**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Χαμπλοί τόνοι

Οι εξελίξεις στην κυπριακή ΑΟΖ δεν πρέπει να προκαλούν έκπληξη εφόσον σε αυτές πρωταρχικό ρόλο έχει η συμπεριφορά της Τουρκίας, η οποία δεν επιφυλάσσει καμία θετική έκπληξη ως προς την πολιτική γραμμή που εξωτερικεύει. Κύπρος και Ελλάδα κρατούν και καλά κάνουν, χαμπλούς τόνους αναφορικά με τα διαδραματιζόμενα. Είναι η ώρα για διπλωματία και ρεαλιστική πολιτική, και όχι για ανώφελους αλλά με κόστος λεονταρισμούς που δεν οδηγούν πουθενά. Τόσο οι εταιρείες όσο και οι χώρες πίσω από αυτές, υποστηρίζουν τους ενεργειακούς σχεδιασμούς της Κυπριακής Δημοκρατίας και προχωρούν βήμα-βήμα. Αυτό πρέπει να κάνουμε και εμείς, εφόσον ο μόνος δρόμος που μπορούμε και πρέπει ν' ακολουθήσουμε είναι εκείνος του διεθνούς δικαίου μπροστά στο οποίο η εικόνα της Τουρκίας ωχρία πολλάκις.

Mineralize Your Life

LOUNIC
since 1965
Αφοσίωση στην Ποιότητα!
www.lounic.com.cy
www.facebook.com/lounicld

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
Ο θεσμός του μέντορα στην τέχνη
Το πρόγραμμα Mentor and Protégé καθιερώθηκε το 2002 για να διευκολύνει τη μεταλαμπάδευση της γνώσης στις επόμενες γενιές καλλιτεχνών. Ανερχόμενοι δημιουργοί περνούν ένα χρόνο κοντά σε κορυφαίους ομότεχνούς τους, εργαζόμενοι πάνω σε ένα project μαζί τους.

ΠΡΟΣΩΠΟ
Ο συγγραφέας Ακης Δήμου μιλάει στην «Κ»
Στο θέατρο Δέντρο ανεβαίνει για πρώτη φορά το έργο «Σαν ρόδο και σαν αίνιγμα» του γνωστού θεατρικού συγγραφέα Ακη Δήμου. Ο συγγραφέας μιλούσε στην «Κ» για τη Αν Χάθαγουεϊ που δεν έμεινε απλώς η σύζυγος του Ζαΐητηρ, αλλά κάτι περισσότερο.

ΜΟΥΣΙΚΗ
Πολυφωνικό μουσικό Σχήμα «Διώνη»
Φρέσκες ηπειρώτικες φωνές από νέα κορίτσια που με μεράκι δημιουργούν στο πολυφωνικό μουσικό Σχήμα «Διώνη» που έρχεται στην Κύπρο για μία βραδιά στην Καστελλιώτισσα. Λένε στην «Κ» ότι παρατηρείται στροφή στην παραδοσιακή μουσική, επειδή παράδοση σημαίνει ταυτόχρονα και εξέλιξη.

ZENITH
SWISS WATCH MANUFACTURE SINCE 1865
LEGENDS ARE FOREVER
CHRONOMASTER | El Primero Classic Cars
Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Σοφία είναι



Σεμνύνομαι να λέω ότι ο Ιωάννης Κασουλίδης είναι φίλος μου καθώς η εξ επαγγέλματος συνάφεια 27 ετών, θεωρώ ότι μου επιτρέπει, τώρα που ο ίδιος αποφάσισε να αποσυρθεί από τα δημόσια πολιτικά αξιώματα, να δηλώνω και δημοσίως την εκτίμηση μου προς το πρόσωπο του. Στο σημερινό φύλλο της «Κ» δημοσιεύεται και η συνέντευξη που είχα μαζί του τις προάλλες γύρω από τη ζωή και την πολιτική του εμπειρία όλα αυτά τα χρόνια. Συνέπεσε μάλιστα σε ώρες κρίσιμες, όπου λόγω της τουρκικής προκλητικότητας η ένταση στα Ίμια και στην ΑΟΖ της Κύπρου ανέβηκε επικίνδυνα.

Ο κ. Κασουλίδης θυμήθηκε την προηγούμενη κρίση στα Ίμια που μόλις είχε αποφευχθεί η πολεμική σύρραξη Ελλάδας-Τουρκίας, τη διαχείριση που έκαμε ο αειμνηστος Γλαύκος Κληρίδης. Ο αρχηγός της ΕΦ τον συμβούλεψε στις δύο μετά τα μεσάνυχτα να κηρύξει γενική επιστράτευση κατόπιν οδηγίων από το γενικό αρχηγείο στρατού στην Αθήνα. Ο Κληρίδης αρνήθηκε κι ανέμενε τις κινήσεις Σημίτη, που ήταν σε ανοικτή γραμμή με τις ΗΠΑ. Ο Κληρίδης, σύμφωνα με τον Κασουλίδη, ήξερε ότι αν κήρυσσε γενική επιστράτευση ακόμη και αν αποσβεστεί η κρίση στα Ίμια, στην Κύπρο θα συνεχιζόταν. Αυτό θα σήμαινε ότι αυτόματα θα έβγαине από τους στρατώνες σε θέσεις αντιπαράταξης και ο κατοκικός στρατός, με απρόβλεπτα αποτελέσματα. Κατά τον Κασουλίδη, «ο Κληρίδης, πριν πάρει μια απόφαση έμπαινε στα παπούτσια του αντιπάλου για να προβλέψει την επόμενη του κίνηση. Αυτό είναι σοφία».

Για άλλη μια φορά βρεθήκαμε ενώπιον θερμού επεισοδίου στα Ίμια αλλά και μιας πολύ δυσάρεστης για τη Λευκωσία κατάστασης στη δική μας ΑΟΖ, καθώς δεν ήμασταν ως Κύπρος σε θέση να αντιδράσουμε αποτελεσματικά σκάφη στο τεμάχιο 3 για να προστατεύσουμε τον πλουν του γεωτρύπανου SAPIEM 12000. Στη λεκάνη της ανατολικής Μεσογείου, έχουν επενδυθεί τεράστια κονδύλια από τις ενεργειακές εταιρείες και τα κράτη μεταξύ των οποίων και η Κύπρος, και η προοπτική ανά-

πτυξης και εκμετάλλευσης των υδρογονανθράκων προς όφελος των λαών των χωρών μας δεν μπορεί να περνά μέσα από πολεμικές συμπληγάδες αλλά μόνο μέσα από συνεργασία και ειρηνική συνύπαρξη. Κι αυτό ισχυρίζομαι πως είναι σοφία. Δεν είναι σοφία, αλλά κοινή λογική, ότι η Τουρκία δεν πρόκειται να μετακινήθει από τη γεωγραφική της θέση ούτε και θα πάψει να είναι η μεγαλύτερη περιφερειακή δύναμη στα παράλια της ανατολικής Μεσογείου. Κοινή λογική είναι, να ερμηνεύσει κανείς και τις κινήσεις που κάνει στην ΑΟΖ μας, τώρα που έχει αποδειχθεί δια των γεωτρήσεων ότι οι ταμειυτήρες έχουν ελκυστικές ποσότητες προς εκμετάλλευση και πως με πρόφαση την προστασία των συμφερόντων των Τ/Κ, θα βρίσκεται πάντοτε εδώ.

Ο μόνος τρόπος να κατορθώσουμε ως Κύπρος να είμαστε μέρος του συνολικού ενεργειακού project της λεκάνης της ανατολικής Μεσογείου, είναι η λύση του Κυπριακού. Το στοιχείο σε αυτή τη συγκυρία δεν είναι ποιος θα κερδίσει στις συνομιλίες αλλά να κερδίσουμε ως η ε/κ κοινότητα πλευρά την εμπιστοσύνη της τ/κ κοινότητας, αποδεικνύοντας ότι δεν θα χρειάζεται την Τουρκία ούτε οικονομικά ούτε στρατιωτικά. Υπάρχει ενώπιον της Βουλής ήδη προς έγκριση ένα νομοθέτημα για sovereign account για το ζήτημα των κερδών που θα προκύψουν από την εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων στο οποίο περιλαμβάνεται και η τ/κ κοινότητα. Σοφία θα ήταν η Βουλή να το εγκρίνει άμεσα. Όπως άμεσα θα πρέπει σύμφωνα και με τον κ. Κασουλίδη να συνεχιστεί η προσπάθεια για λύση από το σημείο που διακόπηκε και προσθέτει: «Η δική μας γενιά έχασε μια ζωή στα 43 χρόνια. Επομένως έχει περισσότερη σημασία για τα παιδιά και τα εγγόνια μας, η κατάργηση των εγγυήσεων, των επεμβατικών δικαιωμάτων και του κατοκικού στρατού και όχι μια δυσλειτουργία στη ΔΔΟ. Η δική μας γενιά έχει χάσει πολλά 43 χρόνια, οι νέες γενιές δεν πρέπει να χάσουν άλλα τόσα γιατί ο χρόνος δεν γυρίζει πίσω! Αυτό είναι σοφία!

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Το λιβφτινγκ του Φούλη και η δύσκολη εβδομάδα του Νικαρου

Μόνο μια μικρή ανάπαυλα επέτρεψε στον εαυτό του ο Μεγάλος Αρχηγός Φούλης, μετά την μεγάλη νίκη των εκλογών. “Τώρα έχει ήδη σηκώσει τα μανίκια πάνω και αναλαμβάνει το σπίτι του, τον ΔΗΣΥ”, μου ανέφερε η Μάνταμ του Φούλη. Όπως με πληροφόρησε, “ο Μεγάλος Αρχηγός φιγουράρει πια ως αδιαμφισβήτητος ηγέτης του Συναγερμού. Μια κατάκτηση που την πέτυχε με το σπαθί του και όχι εύκολα”. Πάντως η νέα θητεία του Φούλη στον ΔΗΣΥ, σύμφωνα και με άλλες πηγές μου, κοντά στον Αρχηγό, θα σηματοδευτεί με σημαντικές αλλαγές στο κόμμα. Αλλαγές που είχε σχεδιάσει από καιρό αλλά ήταν αδύνατο, λόγω των συνθηκών να τις προωθήσει.

Η μικρή λίστα του Φούλη είναι έτοιμη από καιρό και αφορά τα στελέχη κλειδιά του κόμματος. Πρώτος στη σειρά είναι ο εκπρόσωπος τύπου του κόμματος και ενώ “παίζουν” πολύ δύο ονόματα βουλευτών που έχουν αποδείξει ότι μπορούν να αντεπεξέλθουν, του Δημήτρη Δημητρίου και της Αννίτας Δημητρίου, υπάρχουν και άλλες σκέψεις από τον Φούλη.

Όπως μαθαίνω θεωρεί πολύ σημαντικό το έργο των δύο στη Βουλή ενώ δεν αποκλείεται ο Δημήτρης Δημητρίου να διεκδικήσει θέση στα ψηλά δώματα του κόμματος. “Εξάλλου το δικαίoutai και λόγω της αποδοχής που απολαμβάνει από τη βάση και λόγω της αποδεδειγμένης εργατικότητάς του”, λένε στενοί συνεργάτες του Φούλη. Το ερώτημα για το άτομο που θα αντικαταστήσει τον Πρόδρομο θα παραμείνει για λίγες ημέρες ακόμα, αν και ο Φούλης φαίνεται αποφασισμένος να ξεκαθαρίσει το θέμα αρχές της εβδομάδας. Το πιθανότερο είναι, σύμφωνα με την Μάνταμ, η απόφαση του Φούλη να παραπέμπει για μετά το εκλογικό συνέδριο στα τέλη Απριλίου με αρχές Μαΐου. “Μέχρι τότε θα κατανεμθούν ρόλοι σε επιλεγμένους αξιωματούχους”, μου ανέφερε.

Μιχάλης Σοφοκλέους, Νίκος Νουρής, Ευθύμιος Δίπλαρος, Γιώργος Λυσανδρίδης θα βρεθούν σίγουρα στους προμαχώνες του κόμματος μαζί με τους παλαιότερους ενώ ακούω και για δύο με τρία νέα ονόματα που επίσης “παίζουν” για να συμπληρώσουν το λιβφτινγκ που ετοιμάζει επιμελώς ο Φούλης.

Συνεχίζεται ο σάλος για το κυνηγητό δημοσιογράφων και αρθρογράφων από την Αστυνομία για τα emails της Ελένης Λοϊζίδου. Οι επίσης ανακοινώσεις του Γενικού Εισαγγελέα και της Αστυνομίας διασκέδασαν αρκετούς, αφού ο ένας ανέφερε πως “ουδέποτε” δόθηκαν



«**Δεν έχω** απολύτως κανένα πρόβλημα με τους δημοσιογράφους. Αρκεί να έχουν πάρει σύνταξη».

οδηγίες για λήψη καταθέσεων ενώ η Αστυνομία ξεκαθάριζε πως “«η Νομική Υπηρεσία με επιστολή της στην Αστυνομία ζήτησε τη διεξαγωγή ποινικής έρευνας». Πάντως το μέγα ζήτηούμενο, το κατά πόσον δηλαδή εξυπηρετείται το δημόσιο συμφέρον με τη δημοσιοποίηση των emails της Λοϊζίδου, ο Γενικός Εισαγγελέας το μετέθεσε για αργότερα. Μετά την ολοκλήρωση των ανακρίσεων. Τελευταίο...

Το εγκώμιο της Βασιλικής Αναστασιάδου έπλεξε ο πρόεδρος της Βουλής Δημήτρης Σουλούρης την Παρασκευή αποχαιρετώντας τη γενική διευθύντρια της Βουλής. Ως γνωστόν, η αγαπητή σε όλους Βασιλική με τη γλυκιά φωνή (ασχολήθηκε ερασιτεχνικά με το τραγούδι) ανέλαβε το υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων και εγκαταλείπει τη θέση της. Την ώρα που της έπλεκε το εγκώμιο ο Σουλούρης κάποιος “κατζιάρης” από τα καθίσματα των καλεσμένων διερωτήθηκε: Πόση αξία έχει να σε τιμά κάποιος που επιλέγει να τιμά και τον Ντόνο; **Κατά** την συνεδρία στην Ολομέλεια της Βουλής την Παρασκευή υπήρξαν και άλλα σχόλια. Δύο από αυτά που συγκράτησα ήταν: α) για τους βουλευτές που απουσίαζαν, οι οποίοι “φαίνεται να έχουν επιλέξει να κάνουν τετραήμερο αντί τριήμερο” και β) για τη θέση που επέλεξε να καθίσει η ανεξάρτητη πια βουλευτής Άννα Θεολόγου μετά την αποχώρησή της από τη Συμμαχία. Η Άννα

άφησε το έδρανο της δίπλα από τον μοναχικό πια Γιώργο Λιλλήκα και κάθισε στα πίσω έδρανα. “Γιατί δεν κάθισε απευθείας στα έδρανα του ΑΚΕΛ;” διερωτήθηκε κάποιος.

Δύσκολη εβδομάδα αρχίζει για τον Νικαρο αφού θα έχει συναντήσεις με όλους τους πολιτικούς αρχηγούς. Η Τετάρτη θα είναι η πολύ δύσκολη μέρα αφού από τις 8.30 που θα αρχίσει τις συναντήσεις με τον Φούλη, μετά με τον Άντρο, τον Νικόλα, τον Σιζό, τον Λιλλήκα και κοντά στο μεσημέρι θα ολοκληρώσει με τον Χρίστου του ΕΛΑΜ. “Ειδικά για την Τετάρτη θα του ετοιμάσω εκτός από κρασάκι και κανένα ουσκάκι. Δεν νομίζω να μπορεί να καταφέρει διαφορετικά” μου ανέφερε χαμογελώντας ο κύριος Πάμπος από το Μέγαρο.

Όπως πάντως μου ανέφερε, “ενδέχεται οι συναντήσεις με τους αρχηγούς παρά τις προβλέψεις για μικροεντάσεις, να είναι παιχνιδάκι αν τελικά η Τουρκία επιμένει με τις προκλήσεις. Το ζητούμενο είναι να βρεθεί κοινή συνισταμένη για το νέο Εθνικό Συμβούλιο ή το Συμβούλιο Αρχηγών”...

Κονίζ: Ποιος από τους υποψήφιους για υπουργοποίηση δεν το χώνεψε καθόλου, μα καθόλου που τελικά δεν κτύπησε το τηλέφωνό του για να ανηφορίσει προς τον Λόφο; Αληθεύει πως είπε και παραπάνω κουβέντες πάνω στη σύγχυσή του;

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή: **ΜΙΧΑΛΗΣ Ν. ΚΑΤΣΙΓΕΡΑΣ**80 χρόνια πριν στην «Κ»
18.11.1938

ΕΚΕΙΝΟΣ ΠΟΥ ΠΑΡΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΑΥΣΤΡΙΑ ΣΤΟΝ ΧΙΤΛΕΡ: Βερολίνον, 17.- Ο υπουργός των Εσωτερικών της Αυστρίας κ. Ινκάρ έφθασε σήμερα ενταίδια επιβαίνων ιδιαιτέρου οχήματος το οποίον είχε προσαρτηθή εις την ταχεία αμαξοστοιχίαν Βιέννης - Βερολίνου. [...]



Εκ μέρους του Χίτλερ υπεδέχθη τον κ. Ινκάρ ο αρχηγός των τμημάτων εφόδου [SS] κ. Χίμλερ. Περί την μεσημβρίαν είχε τεράσιον συνουμιάν μετά του Καγκελλαρίου Χίτλερ. [...] Η απ' ευθείας άμεσος επικοινωνία των δύο Κυβερνήσεων αποτελεί λογικός ένα εκ των σημαντικωτέρων όρων διά την μελλοντικήν ανάπτυξιν των αυστογερμανικών σχέσεων και την εφαρμογήν της παγερμανικής των δύο Κρατών. [...] Κατ' ειδήσεις εκ Βιέννης οι αρμόδιοι κύκλοι βεβαιούν ότι ο κ. Ινκάρ μετέβη εις Βερολίνον όχι τώσον ως μέλος της Κυβερνήσεως όσον υπό την ιδιότητα του αρχηγού [ναζιστικής] οργανώσεως, η οποία αποβλέπει εις την ειρηνεύσιν μεταξύ των δύο γερμανικών λαών. (Σημ. «Φ»: Σε λιγότερο από έναν μήνα, ο Ινκάρ παραδίδει την Αυστρία στον Χίτλερ. Το 1946 καταδικάζεται σε θάνατο και εκτελείται.) **ΣΙΝΟΙΑΠΩΝΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ:** Λονδίνον, 17.- Τηλεγραφήματα εκ Σαγκάης αγγέλλουν ότι ισχυρά μηχανοκίνητα του ιαπωνικού στρατού συναντούν απεγνωσμένην αλλ' επίμονον ανεξίτην αντίστασιν εις τον τομέα του Κιτρίνου ποταμού. [...] Αλλά τηλεγραφήματα εκ Χανγκών βεβαιούν ότι τα ιαπωνικά στρατεύματα έφθασαν εις την βόρειον όχθην του Κιτρίνου ποταμού βορείως του Καζίνγκ.

Με άριστα
το 10

1 Στο delivery. Άμεση εκτόνωση της κρίσης και συνέχιση της διαπραγμάτευσης θέλει ο Ανδρος. Σύντροφοι, τα θέλετε σε πακέτο ή delivery; Γιατί είναι διαφορετική η χρέωση για αυτό ρωτάμε και επειδή έχουμε πολλές παραγγελίες. Ίσως χρειαστεί να περιμένετε λίγο, είναι ΟΚ;

2 Στο takeaway. Γιατί βιάζεται το ΑΚΕΛ να τελειώσουν όλα, ομαλά, και να αρχίσουν εκ νέου ομαλότατα οι διαδικασίες για το Κυπριακό; Μα με ποιους να λυθεί το Κυπριακό σιορ; Πρόδρομο, Αιμίλιου και τους ΝικΝικ; Αυτοί είναι πιο σκληροί από τον Τζακ Νόρις. Το ερώτημα είναι στην νέα φίλια της Πάφου του Φουλή με τον Νικ ποιος γύρισε ποιον σε απόψεις για το Κυπριακό;

3 Στο 2023. Άλλη μια Κυριακή χωρίς επιτελείο Μαλά και κυρίως χωρίς Ειρήνη. Στέρηση εξόδου πάθαμε. Και δεν βρίσκεται κι ένας δημοκόπος να μας κάνει ένα στέριξ-πολ για να την πείσουμε ότι μας λείπει. Τουλάχιστον μία Καλαβανα ρε Σταύρο.

4 Στο πέσιμο. Και πριν καν πάρει το χαρτοφυλάκιο ο νέος ΥΠΑΜ του την έπessαν πως δεν έκανε θητεία. Το ότι η Κύπρος δεν εξάγει παραγάλους είναι από τα



Γουρλή μου εσύ.

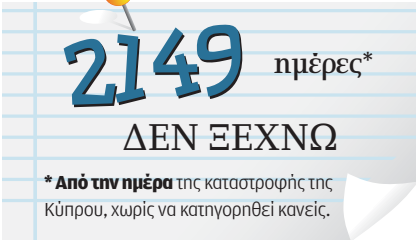
άγραφα, με τόσα πουλάκια που αναπαράγουν την κάθε ανοψία που βρίσκουν. Fake news γράψε κύριε ανθυπολοχαγέ. Το είπε και ο πρίγκηπ.

5 Στα κούφια λόγια. Τέτοιο βουτιά με την ανακοίνωση του ΓΓ των ΗΕ για τη συμπεριφορά της Τουρκίας στην ΑΟΖ δεν ξανάγινε. Σαν να άκουγα πατάτα να κάνει μακροβουτιά από βαθύρα μέσα σε σούπα βελουτέ. Τέτοιο μπλουμ, φάρωσε όχι μόνο τον Ερντογάν αλλά και όλα τα ψάρια

πéριξ του στόχου «Σουπιά».

6 Στο φαί μας. Την αυριανή Καθαρή Δευτέρα, όλα τα μαλάκια που δεν φάγαμε μέχρι σήμερα, θα τα φάμε αύριο. Καλαμαράδες, καραβανάδες και υπουργοί που κάνουν πόλεμο χωρίς να σκέφτονται πριν μιλήσουν, θα είναι πρώτο πιάτο.

7 Στο πούλμαν. Αυτό που κατέβασε ο Health δεν είναι νέο Υπουργικό. Το πούλμαν του Μουρίνιο είναι για να μη φρά-



ει γκολ. Πετρίδια και Χάρης θα παίζουν πόλα κι άλλοι θα τρέχουν συνεχώς για οδηγίες στον πάγκο. Οψόμεθα.

8 Στην ατυχία μου (μέσα). Πριν πέντε χρόνια ανέλαβε ο Health και μας κούρεψαν γουλί. Πέντε χρόνια μετά παίζει να μας ξυρίσουν οι Τούρκοι. Αυτός δεν είναι πρόεδρος είναι ο κουρέας του Πέρα Πεδί.

9 Στην τύχη μου (μέσα). Πάντως για γουρλή δεν τον έχεις τον Health. Το αναφέρω για όσους θέλουν να τους κάνει ποδαρικό στον γάμο, στο σπίτι, στην επιχείρηση στην τράπεζα ρε παιδί μου. Μια δεύτερη σκέψη κάντε την πριν τον φέρετε για εγκαίνια. Και δεν λέει και όχι σε πρόσκληση ο άτιμος.

10 Στην ψυχραιμία μου (μέσα). Και τι είπε δηλαδή ο Χάρης ρε παιδιά; Πως δεν ήθελε τον Οικονομικών. Δεν είπε πως θέλει το γραφείο του Φουλή στο κόμμα. Και αυτό με τα “κοπελλούθκια” μαζέψτε το λίγο. Μην μας κάνουν καμία μετάφραση στο εξωτερικό στο ΕΛΚ και μας πάρουν με τις πέτρες. Με την δύναμη της γενιάς μας το λέω.



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΡΑΝΙΔΗΣ • Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Αρχισυντάκτης: ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΣΙΚΑΛΑΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Σ’ ένα καλάθι ΑΟΖ-Κυπριακό θέλει η Άγκυρα

Από την αλλαγή στάσης της Τουρκίας, θα πρέπει ν’ αναμένουμε εάν εξασφαλίσει ανταλλάγματα στο ΦΑ και στις συνομιλίες

Των **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**
και **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

«**Η στάση** της ελληνοκυπριακής πλευράς, η οποία δεν διστάζει να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια και τη σταθερότητα της περιοχής της Ανατολικής Μεσογείου, είναι στην πραγματικότητα ο κύριος λόγος για τη μη εξασφάλιση (θετικού) αποτελέσματος στις διαπραγματεύσεις που συνεχίζονται τον τελευταίο μισό αιώνα με απώτερο στόχο τη διευθέτηση του Κυπριακού», ανέφερε την προηγούμενη Κυριακή σε ανακοίνωσή του το τουρκικό ΥΠΕΞ. Στην Άγκυρα επικρατεί η άποψη ότι αυτή είχε πολλούς αποδέκτες. Πρώτον, σε μια πολύ κρίσιμη χρονική συγκυρία, μόλις λίγο μετά το τέλος των προεδρικών εκλογών στην Κύπρο, η Τουρκία επιλέγει να σχετίσει τις εξελίξεις στην ΑΟΖ με την πορεία των συνομιλιών του Κυπριακού. Κάτι το οποίο συναντά την αντίσταση της Λευκωσίας. Δεύτερον, οι εξελίξεις στην κυπριακή ΑΟΖ, σε συνδυασμό με τις εξελίξεις στο Αιγαίο, στοχεύουν σε ακροατήριο στο εσωτερικό της Τουρκίας. Τρίτον, αυτές σχετίζονται άμεσα και με την επιδείνωση των σχέσεων της Τουρκίας με τις ΗΠΑ.

Σύνδεση ΑΟΖ-Κυπριακού

Η πρώτη πτυχή της στρατηγικής που ακολουθεί η Τουρκία στην κρίση στην ΑΟΖ αφορά το μέλλον των συνομιλιών του Κυπριακού. Πιστή στη γραμμή που ακολούθησε όλο το προηγούμενο διάστημα, η τουρκική πλευρά ασκεί έντονη κριτική στην ε/κ πλευρά για το ναυάγιο του Κυπριακού, η οποία απορρίπτει συμβιβαστικές προτάσεις στο πεδίο των εγγυήσεων και της ασφάλειας και δεν αποδέχεται πλήρως την αρχή της πολιτικής ισότητας, και άρα σε

αυτό το πλαίσιο κατά την Τουρκία, ευθύνεται για το αδιέξοδο στο Κυπριακό. Έτσι τίθενται μια σειρά προϋποθέσεων για την επανέναρξη των συνομιλιών με τις οποίες συμφωνεί και η ηγεσία του Μουσταφά Ακιντζί και ζητείται ο καθορισμός ενός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος για τη συνέχιση των συνομιλιών. Παράλληλα, ζητά την πιο ενεργό εμπλοκή του διεθνούς παράγοντα και του ΟΗΕ στις συνομιλίες, με απώτερο στόχο την ανάδυση ενός νέου σχεδίου λύσης το οποίο θα οδηγηθεί άμεσα και με συνοπτικές διαδικασίες σε διπλά δημοψηφίσματα. «Εκτός από τις προαναφερόμενες προϋποθέσεις, η τουρκική πλευρά θέτει και ένα νέο όρο, αυτήν την φορά με έμμεσο τρόπο», επισημαίνουν τουρκικές πηγές. Σύμφωνα με αυτές, η τουρκική πλευρά ζητά την ανάδυση ενός δικονομικού πλαισίου συνεργασίας στο πεδίο της ενέργειας, το οποίο θα ανοίξει τον δρόμο για τη συνεργασία της Κύπρου με την Τουρκία στο πεδίο του φυσικού αερίου. «Η Άγκυρα ξεκαθαρίζει στη Λευκωσία ότι η συνεργασία με την Τουρκία σε αυτό το ζήτημα αποτελεί μονόδρομο για την ίδια. Για αυτόν τον λόγο, ζητά τη διευθέτηση του ζητήματος παράλληλα με την επανέναρξη των συνομιλιών», τονίζεται σχετικά.

Παράλληλα

Στη Λευκωσία, από την άλλη πλευρά, δεδομένα, είναι διαφορετική η αντιμετώπιση του θέματος. Όπως τονίζουν αρμόδιες πηγές στην «Κ», οι ενεργειακοί σχεδιασμοί θα συνεχίζονται παρά τις όποιες, θετικές ή αρνητικές εξελίξεις στο Κυπριακό. Μάλιστα, όπως τονίζεται, αυτό γίνεται μέχρι σήμερα σε όλες τις φάσεις από την προετοιμασία μέχρι και την υπογραφή συμβολαίων και



Ο Ερντογάν με την κορύφωση της έντασης σε Αιγαίο, Κύπρο, Συρία, έχει την κατάλληλη ευκαιρία για να προβάλει την εικόνα μιας ισχυρής πολιτικής εξουσίας.

αυτό θα εξακολουθήσει να υφίσταται. Δεν κρύβουν, ωστόσο, πως όντως διαφαίνεται μια προσπάθεια σύνδεσης εκ μέρους της Τουρκίας των ενεργειακών με το Κυπριακό, που μπορεί όπως λένε οι ίδιες πηγές να είναι και η πηγή της αυξανόμενης

έντασης και ρητορικής εκ μέρους της Άγκυρας το τελευταίο διάστημα. «Σίγουρα πάντως δεν έχει να κάνει με τη διασφάλιση των συμφερόντων των Τ/κ αλλά με τη θέση της Τουρκίας στην Αν. Μεσόγειο», τόνισαν στην εφημερίδα αρμόδιες πηγές.

Ανταλλάγματα για αποκλιμάκωση

Σύμφωνα με τον Τούρκο ναύαρχο, οι εξελίξεις στο βόρειο κομμάτι της Συρίας σχετίζονται άμεσα με τις εξελίξεις στην κυπριακή ΑΟΖ και το Αιγαίο. Γι’ αυτόν τον λόγο, η Τουρκία καλείται να τηρήσει αποφασιστική στάση σε όλα τα ανοικτά μέτωπα. Παρόμοια είναι και η άποψη πηγών της «Κ», οι οποίες τονίζουν ότι παρά την ολοκλήρωση της υφιστάμενης NAVTEX και τον τερματισμό των στρατιωτικών ασκήσεων του τουρκικού Πολεμικού Ναυτικού, η τουρκική πλευρά θα εξακολουθήσει να πιέζει την ε/κ πλευρά με τη στρατιωτική της ισχύ και με τη δρομολόγηση των δικών της ερευνών που θα ξεκινήσουν σύντομα στην περιοχή. Σύμφωνα με τις πηγές μας, αλλαγή στάσης εκ μέρους της Τουρκίας θα πρέπει να αναμένουμε εάν η Άγκυρα εξασφαλίσει σημαντικά ανταλλάγματα που θα αφορούν την συνεργασία στο πεδίο του φυσικού αερίου και την επανέναρξη των συνομιλιών.

Έτσι, μέσω αυτού του σεναρίου, ότι δηλαδή η Τουρκία θέλει να έχει βλέψεις στην Αν. Μεσόγειο, η εικόνα μεγαλώνει σύμφωνα με τις πληροφορίες και φεύγει από τις αιμείς διαπραγματεύσεις για το Κυπριακό, βαίνοντας και προς τη δημιουργία του EastMed. Το σχέδιο αυτό, όπως εκτιμούν διπλωματικές πηγές, δύναται να είναι εκείνο που δεν θέλει να δει η Τουρκία να πραγματοποιείται, σε συνδυασμό με τις όλες εξελίξεις που αφορούν την κυπριακή ΑΟΖ και τα κοιτάσματα φυσικού αερίου που μέχρι σήμερα έχουν βρεθεί. Αναλυτές σε Ελλάδα και Κύπρο τονίζουν πως η Τουρκία δεν βλέπει με καλό μάτι αυτή τη διττή εξέλιξη, από τη μια τα κοιτάσματα στην κυπριακή ΑΟΖ και από την άλλη τον EastMed, με την ίδια να μένει εκτός. Και ειδικά όσο προχωράει ο δεύτερος, εφόσον οι προκαταρκτικές μελέτες για τη βιωσιμότητα του EastMed που έχουν συγχρηματοδοτηθεί από την Ε.Ε. κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ο αγωγός είναι τεχνικά εφικτός, οικονομικά βιώσιμος και εμπορικά ανταγωνιστικός.

Η εθνικιστική ρητορική

Η της Τουρκίας στην κυπριακή ΑΟΖ φέρει την ίδια ώρα δυο πτυχές. Μια πολιτική, η οποία αφορά το εσωτερικό της, σε μια περίοδο κατά την οποία η αξιωματική αντιπολίτευση κατηγορεί την κυβέρνηση του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ) ότι παρέδωσε δεκάδες νησίδες του Αιγαίου στην Ελλάδα. Η αποφασιστική στάση της κυβέρνησης ενισχύει τη θέση της αναδυόμενης συντηρητικής συμμαχίας στο πολιτικό προσκήνιο της χώρας. Σε συνδυασμό με το κύμα εθνικιστικής ρητορικής που ξεσηκώνουν οι εξελίξεις στο Αφρίν, η αντιπαράθεση με την Κύπρο και την Ελλάδα

παρέχει στον Πρόεδρο της Τουρκίας και στην κυβέρνησή του την κατάλληλη ευκαιρία για να προβληθεί η εικόνα μιας «ισχυρής πολιτικής εξουσίας, η οποία ξεπερνά τα μεγάλα προβλήματα και υπερασπίζεται τα εθνικά συμφέροντα όπου και όποτε χρειαστεί», όπως τονίζουν πηγές.

Η διπλωματική πτυχή

Ο υπουργός Εξωτερικών, Μεβλούτ Τσαβούσογλου επισήμανε τη σοβαρότητα της όλης κατάστασης με τα εξής λόγια: «Το τι αναμένουμε από τις ΗΠΑ είναι ξεκάθαρο. Πρέπει να επιδιωρωθεί το κλίμα εμπιστοσύνης στις διμερείς σχέσεις. Είτε θα διορθώσουμε τις σχέσεις μας είτε αυτές θα χαλάσουν ολοκληρωτικά». «Αυτήν την ώρα, οι εν λόγω εξελίξεις δεν έχουν σημασία για τις ΗΠΑ οι οποίες εστιάζουν στα σκάνδαλα ενός στενού συνεργάτη του Προέδρου τους», αναφέρει ο αρθρογράφος της φιλοκυβερνητικής εφημερίδας «Σαμπάκ», Μεχμέτ Μπαρλάς, ο οποίος εντάσσει τις τελευταίες εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή στη μεγάλη αντιπαράθεση Τουρκίας-ΗΠΑ. Η Τουρκία, έχοντας αποξενωθεί από τις ΗΠΑ, αναζητά την υποστήριξη της Ρωσίας, του Ιράν και της Κίνας και υπερασπίζεται τον εαυτό της απέναντι στις επιθέσεις των παραγόντων που υποστηρίζει η Δύση. Την ίδια άποψη έχει και ο εν αποστρατεία ναύαρχος του τουρκικού στρατού, Τζεμ Γκιούρντενιζ. Σύμφωνα με αυτόν, σε μια περίοδο που η Τουρκία καταπολεμά στο Αφρίν το κουρδικό κίνημα το οποίο έχει την υποστήριξη των ΗΠΑ, η Αθήνα και η Λευκωσία, δυο πρωτεύουσες που έχουν την υποστήριξη της Δύσης, επιχειρούν να «δοκιμάσουν» την αποφασιστικότητα και την αντοχή της Τουρκίας στο ενιαίο μέτωπο Κύπρου-Αιγαίου.

THE NEW JAGUAR E-PACE

DRIVE LIKE EVERYONE’S WATCHING

THE ART OF PERFORMANCE

JAGUAR E-PACE 2.0 DIESEL €29.900

Combined: 4.7 l/100km - Combined CO2 emissions: 124 g/km

Cyprus **Premium Automobiles Ltd**

PILAKOUTAS GROUP

Pancyprrian Number: 77 77 18 00

Διπλωματικές «ναυμαχίες» με φόντο το τεμάχιο 3

Η παρεμπόδιση της γεώτρησης από την Τουρκία – Πώς αντέδρασε η Κύπρος

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟΥ**

Την Παρασκευή 9 Φεβρουαρίου, μόλις που είχε κοπήσει η μίνι κρίση που προκλήθηκε στο προεδρικό μέγαρο στη Λευκωσία, ενόψει διαμόρφωσης του νέου κυβερνητικού σχήματος του Νίκου Αναστασιάδην, στο επίκεντρο της οποίας ήταν η εκδηλωθείσα πρόθεση του πολύ επιτυχημένου υπουργού της οικονομίας Χάρη Γεωργιάδην να εγκαταλείψει το υπουργείο Οικονομικών. Μια κρίση που είχε αλυσισδωτές επιπτώσεις στον έσω κύκλο του περιβάλλοντος Αναστασιάδην, έλαβε μεγάλες διαστάσεις στα ΜΜΕ και έκανε την εκλογική του νίκη της προηγούμενης Κυριακής με 56% να μοιάζει κλωμή ανάνηψη. Στη δημόσια συζήτηση επανήλθαν οι αλήστου μνήμης πρώτες μέρες της πρώτης προεδρικής Θητείας Αναστασιάδην, τον Μάρτιο του 2013, όταν πριν καταλάβει καλά καλά τι γίνεται, βρέθηκε με το «κούρεμα» στα χέρια και τον γκρεμό της οικονομικής κατάρρευσης κάτω από τα πόδια του.

Όμως η Παρασκευή 9/2/2018 έδειξε ότι το τέλος αυτής της πρώτης μίνι κρίσης ήταν η αρχή μιας μεγάλης. Τόσο μεγάλης που η Λευκωσία από μόνη της δεν μπορούσε να σηκώσει καθότι τουρκικά πλοία είχαν παρεμποδίσει το γεωτρήπανο της ιταλικής ENI να προσεγγίσει τον γεωτρητικό στόχο «Σουπιά», στο τεμάχιο 3 της κυπριακής ΑΟΖ. Ήταν φανερό ότι η Τουρκία μετά την ανακρίση της ανακάλυψης του κοιτάσματος υδρογονανθράκων στη θέση «Καλυψών» στο τεμάχιο 6 της ΑΟΖ, είχε κάνει μια πρώτη ενδεικτική κίνηση προθέσεων στη θάλασσα.

Στα τηλέφωνα

Η νύχτα βρήκε τον Νίκο Αναστασιάδην στα τηλέφωνα, με Ρώμη αλλά και με Παρίσι (αφού η TOTAL ήταν εταίρος με την ENI στο «Καλυψών»), με τις Βρυξέλλες και φυσικά με την Αθήνα η οποία βίωνε την τουρκική προκλητικότητα ξανά στα Ιμια.

Εν πρώτοις κινητοποιήθηκαν οι Ιταλοί. Όχι οι διπλωμάτες αλλά οι αξιωματούχοι της ENI που προσέκρουσαν σε νωχελική αντίδραση των συμπατριωτών τους διπλωματών, οι οποίοι είχαν υποδείξει στην Αγκυρα ότι η Τουρκία δεν επηρεάζεται ούτε στο τεμάχιο 6 αλλά ούτε και στο τεμάχιο 3 από την ENI και θεώρησαν ότι μέχρι

εκεί έφτανε το καθήκον τους. Ήταν φανερό ότι η Ρώμη δυσκολευόταν να κινηθεί ουσιαστικά προς την Αγκυρα και το γεωτρήπανο Saipem 12000 που πήγαινε στο τεμάχιο 3 ασυνόδευτο (στο 6 το συνόδευσε λόγω συνεταιρισμού γαλλικά φρεγάτα), έριξε άγκυρες εκτός 3, αναμένοντας οδηγίες.

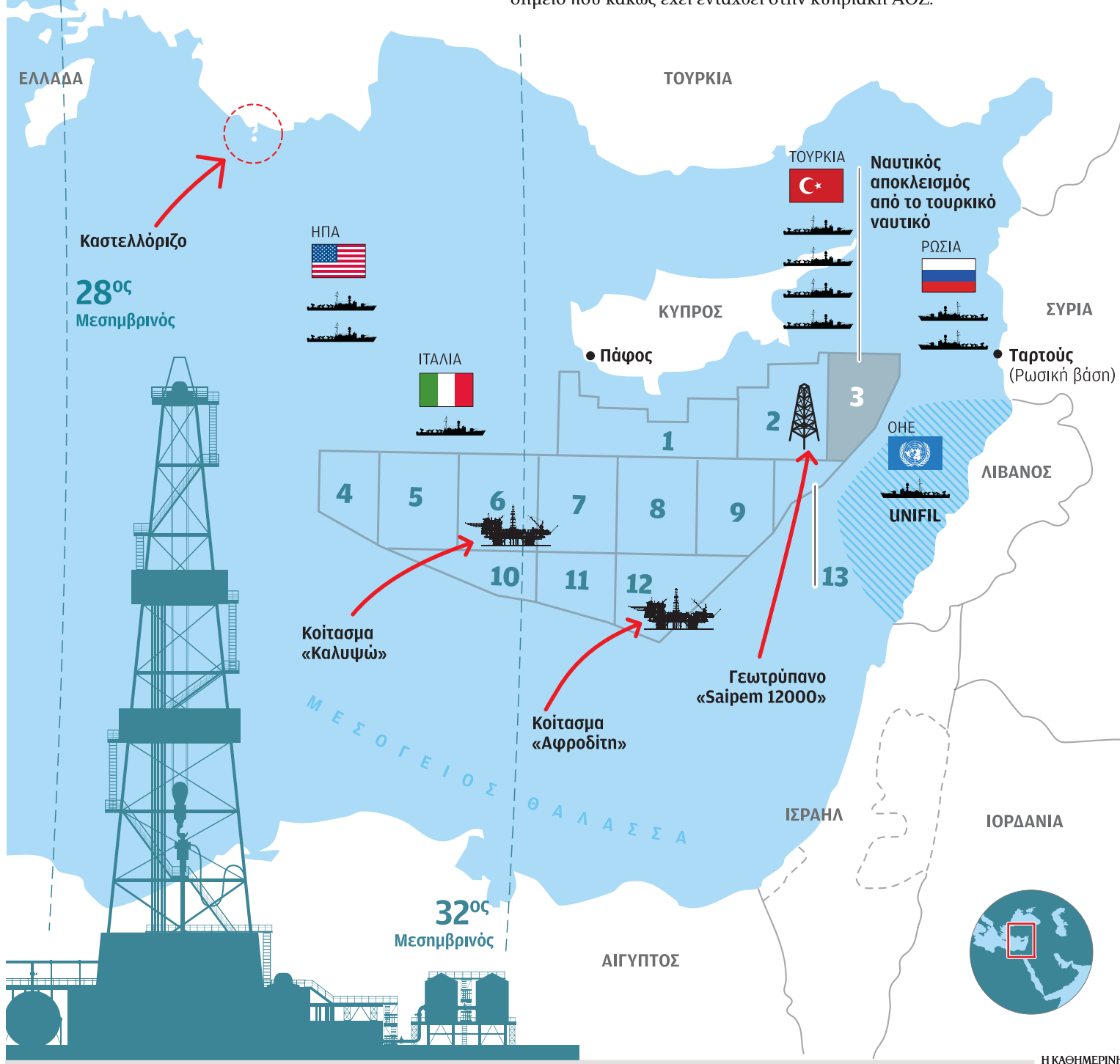
Ο Νίκος Αναστασιάδης, μη δυνάμενος να αποστείλει σκάφη στην περιοχή αλλά και αντιλαμβανόμενος ότι στρατιωτικοποίηση του ζητήματος θα ήταν βούτυρο στο ψωμί της Αγκυρας, ήταν πλέον αναγκασμένος να αναζητήσει ισχυρότερους των Ιταλών συμμάχους. Αυτοί δεν μπορούσαν να είναι οι Αμερικανοί, αφού ο ΥΠΕΞ Τίλερσον που πήγε στην Τουρκία την Πέμπτη, στην ατζέντα του είχε αποκλειστικά «σκληρά» αμερικανοτουρκικά ζητήματα, όπως Συριακό, Κουρδικό και Γκιουλέν. Η Γερμανία από την άλλη είχε σημαντικά εσωτερικά ζητήματα να λύσει με τον σχηματισμό κυβέρνησης μεγάλου συνασπισμού και δεν είχε καιρό να αγγίξει μια τόσο καυτή τουρκική πατάτα.

Ποιοι βοήθησαν

Χείρα βοήθειας, λοιπόν, αναζητήσε ο πρόεδρος Αναστασιάδης ανάμεσα στα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, όπου λόγω του «γερμανικού κενού» στην παρούσα συγκυρία, βαρύνουσα άποψη έχει η Γαλλία. Παράλληλα, χώρες που δεν βλέπουν με καλό μάτι την ενταξιακή προοπτική της Τουρκίας, όπως η Ολλανδία και η Αυστρία, μοιάζουν σαν έτοιμες από καιρό να συμπαρασταθούν στη Λευκωσία αν η τελευταία φτάσει στο σημείο να παίξει το δυνατό της χαρτί που είναι να ζητήσει το πάγωμα της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας. Πάντως, από τη συνάντηση Μογκερίνι-Τσαβούσογλου, σύμφωνα με διπλωματική πηγή, διαπιστώθηκε ότι η συνεννόηση με την Αγκυρα υπερβαίνει τον Τούρκο ΥΠΕΞ.

Την ίδια ώρα ο πρωθυπουργός Γιλντιρίμ άκουσε από ισχυρό Ευρωπαϊκό ηγέτη την εξής νουθεσία-προειδοποίηση: Αν η Αγκυρα στις 22/2/2018 ανανεώσει τη NAVTEX που εξέδωσε (έστω και παράτυπα) για το 3, δεν θα αφήνει άλλη επιλογή στη Λευκωσία από το να ζητήσει πάγωμα-τερματισμό της ενταξιακής της πορείας, πράγμα που θα σημαίνει ότι η Αγκυρα ούτε τα 3 δισ. ευρώ θα πάρει ούτε τις θεωρήσεις βίζας ούτε στιδίποτε άλλο. Ακόμα

Το ενεργειακό παιχνίδι και η Τουρκία στην Ανατολική Μεσόγειο



Το μήνυμα-προειδοποίηση ισχυρού Ευρωπαίου ηγέτη προς τον πρωθυπουργό της Τουρκίας Μπιναλί Γιλντιρίμ

και να πείσουμε τον πρόεδρο Αναστασιάδην, σε περίπτωση που στη συνέχεια συμμορφωθεί η Αγκυρα, να αποσύρει, ελέγχον στον κ. Γιλντιρίμ, πίσω από την Κύπρο θα έχουν ήδη στοιχιστεί όλες οι χώρες-μέλη που είναι εναντίον της ενταξιακής προοπτικής της Τουρκίας και θα την μπλοκάρουν με πολύ σοβαρά επιχειρήματα που τους δίνονται λόγω τουρκικής προκλητικότητας και εκεί ίσως τελειώσουν όλα. Η χώρα μου αλλά και οι άλλες χώρες που στηρίζουν την ενταξιακή προοπτική της Τουρκίας –της Ελλάδας περιλαμβανομένης–, πώς θα μπορούσαμε να μη στηρίζουμε την Κύπρο που είναι χώρα-μέλος, όταν

δεν μας αφήνεται άλλη επιλογή;

Στην πιο πάνω προειδοποίηση, δεν υπήρξε ένδειξη προθέσεων για μια ανανέωση της NAVTEX στις 22 Φεβρουαρίου προφανώς διότι και αυτό υπερβαίνει τον πρωθυπουργό Γιλντιρίμ, εκτιμά τουρκική δημοσιογραφική πηγή που παρακολουθεί τις εξελίξεις στο προεδρικό «παλάτι» της Αγκυρας. Αυτό θα φανεί σε τέσσερα εικοσιτετράωρα εξ ου και γι' αυτό το γεωτρήπανο της ENI, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», θα περιμένει στην περιοχή.

Ταυτόχρονα, πληροφορίες από δύο ευρωπαϊκές πρωτεύουσες αναφέρουν ότι υπάρχει κάποιο φως στην άκρη του τούνελ, χωρίς να είναι απολύτως σίγουρες αν το φως είναι από το χέρι Ερντογάν ή διπλωματική αβρότητα επέβαλε να δοθεί κάποια ένδειξη ως ανταπόκριση στις νουθεσίες-προειδοποιήσεις που διαβιβάστηκαν στην Αγκυρα μέσω Γιλντιρίμ.

Τριμερείς ανησυχίες

Ανησυχία για την κρίση που δημιουργήσε η Τουρκία στην κυπριακή

ΑΟΖ διακατέχει και το Ισραήλ, σύμφωνα με επιβεβαιωμένες πληροφορίες της «Κ». Η κυβέρνηση Νετανιάχου βλέπει τον κίνδυνο να πληγεί η ενεργειακή προοπτική όλης της περιοχής, όπου έχουν ήδη επενδυθεί μεγάλα κεφάλαια, αφού αυτό που συμβαίνει τώρα στην Κύπρο μπορεί να συμβεί και στο εγγύς μέλλον π.χ. κατά του Λιβάνου ή της Ιορδανίας. Συναφώς ένα σοβαρό ερώτημα που προκύπτει, είναι κατά πόσον οι τριμερείς που συνομολογήθηκαν μεταξύ Κύπρου, Ελλάδας, Ισραήλ, Αιγύπτου και Ιορδανίας, έχουν ανάλογο βάθος που να καλύπτει παρόμοιες κρίσεις.

Διπλωματικές πηγές στη Λευκωσία συγκλίνουν στο ότι το ζήτημα που προέκυψε δεν θα πρέπει να στρατιωτικοποιηθεί. Ξένος διπλωμάτης που έχει γνώση των παρασκηνίων των τριμερών, μας είπε ότι θα μπορούσε ο κ. Αναστασιάδης να ζητήσει από Σίσι και Νετανιάχου να στείλουν σκάφη στην περιοχή. Θα ήταν όμως ενδεχόμενο αντί της διπλωματικής εκτόνωσης, να ενταθεί η κρίση με στρατιωτικά

μέσα; Ιδιαίτερα όταν είναι γνωστό το εθνικιστικό παραλήρημα εντός Τουρκίας λόγω Αφρίν;

Από την άλλη, ευρωπαϊκή διπλωματική πηγή είπε στην «Κ» πως εκτιμάται πολύ το γεγονός ότι ο πρόεδρος Αναστασιάδης κρατεί χαμηλούς τόνους τη στιγμή που θα ήταν για τον ίδιο μια θαυμάσια ευκαιρία, αν ήθελε να «σκοτώσει» την προοπτική διαπραγματεύσεων και λύσης στο Κυπριακό, να ανεβάσει τους τόνους επιρρίπτοντας την ευθύνη στην τουρκική προκλητικότητα στην κυπριακή ΑΟΖ. Η ίδια πηγή επισήμανε ότι ενδεχόμενη ανανέωση την προσεχή Πέμπτη της τουρκικής NAVTEX, προφανώς θα σημαίνει ότι ο πρόεδρος Ερντογάν έχει πρόθεση να πάει σε εκλογές εντός του έτους αντί το 2019 και γι' αυτό προκαλεί πυρετό σε Κύπρο και Αιγαίο παράλληλα με τη Συρία, ώστε να ικανοποιήσει τους εθνικιστές της χώρας του. Την προσεχή Πέμπτη λοιπόν θα απαντηθούν πολλά ερωτήματα ή θα δημιουργηθούν πολύ περισσότερα.

ΑΠΟΨΗ

Η Τουρκία και η κυπριακή ΑΟΖ

Του **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΦΙΛΗ**

Αναντίρρητα το γεγονός που επιτάχυνε την απόφαση της Τουρκίας να παρεμποδίσει το πλοίο-γεωτρήπανο «Saipem 12000» ήταν η πολλά υποσχόμενη πρόσφατη ανακάλυψη στο κοιτάσμα «Καλυψών». Πλην όμως, η Αγκυρα σχεδίαζε εδώ και καιρό την παρέμβασή της στην κυπριακή ΑΟΖ, επενδύοντας σημαντικά ποσά σε εξαγορά ερευνητικών σκαφών και σκάφους γεωτρήσεων με τεχνολογία αιχμής. Αποσκοπεί, ανάλογα με την περίπτωση, να τα χρησιμοποιήσει ώστε εν τω πράγματι να αποτρέψει τετελεσμένα εις βάρος της. Από τη μια, επικαλείται τα δικαιώματα της τουρκοκυπριακής κοινότητας τόσο ως προς τον διαμοιρασμό των κερδών

όσο και σχετικά με τη δυνατότητα συνδιοικτησίας των πόρων της περιοχής. Συνάμα, δεν αναγνωρίζει στη Λευκωσία το δικαίωμα να προβεί σε διεθνείς συμφωνίες οριοθέτησης της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης της με όμορα κράτη (οι οποίες ως νομικό γεγονός ισχύουν και έναντι τρίτων χωρών), αλλά διεκδικεί μέρος της ΑΟΖ εκ μέρους του ψευδοκράτους.

Από την άλλη, η Τουρκία ισχυρίζεται ότι κομμάτι της ΑΟΖ της Κύπρου επικάθεται στην τουρκική υφαλοκρηπίδα, οπότε έχει νόμιμα δικαιώματα, τουλάχιστον στο τεμάχιο 6, του οποίου τα δικαιώματα εκμετάλλευσης η κυπριακή κυβέρνηση έχει παραχωρήσει –κατόπιν έγκυρων συμφωνιών με όμορες χώρες– σε συγκεκριμένες εταιρείες.

Αν τελικά η Τουρκία αναστείλει τις έρευνες, αποκτά εκ των πραγμάτων λόγο στις εξελίξεις, τροποποιώντας τους όρους του παιχνιδιού.

Μάλιστα, η Αγκυρα επαναφέρει την άποψη ότι, εφόσον δεν προκύψει επίλυση του Κυπριακού, η συνέχιση ερευνών σε διαφιλονικούμενες περιοχές θα έχει αρνητικά αποτελέσματα. Ετσι, προσπαθεί να αντιστρέψει την αρνητική θέση στην οποία έχει περιέλθει (απέχουσα από τις ενεργειακές διεργασίες αλλά και

λόγω των κακών σχέσεων με τα άλλα δύο κράτη παραγωγούς στην περιοχή, το Ισραήλ και την Αίγυπτο), θέτοντας ως προϋπόθεση ομαλής αξιοποίησής του ενεργειακού πλούτου της Κύπρου τη διευθέτηση του Κυπριακού (και ενώ η ίδια κρατά τα κλειδιά της λύσης). Γνωρίζοντας βέβαια το άτοπο των νομικών της επιχειρημάτων, θέλει να επιβάλει την ατζέντα της με τη γλώσσα της ισχύος, τη διάχυση της αβεβαιότητας και την απειλή πρόκλησης επιπλοκών σε αλληλένδετα πεδία (π.χ. ελληνοτουρκικές σχέσεις). Σκοπεύει να εγκλωβίσει την Αθήνα στα διμερή προκειμένου η τελευταία να συνυπολογίσει τον κίνδυνο κλιμάκωσης κατά την ανάπτυξη συμπράξεων με Ισραήλ και Αίγυπτο. Γκριζάροντας δε στην πράξη –κατά τα πρότυπα

του Αιγαίου– περιοχές της κυπριακής ΑΟΖ, θέλει να αποθαρρύνει τις εταιρείες από τη διεξαγωγή ερευνητικών γεωτρήσεων και αντίστοιχες δραστηριότητες.

Η στιγμή που επέλεξε η τουρκική ηγεσία δεν είναι τυχαία, εντούτοις και ο χώρος αμφισβήτησης επίσης δείχνει μια μεθοδικότητα. Το τεμάχιο 3 βρίσκεται στην οριοθετημένη μεταξύ Κύπρου - Λιβάνου ΑΟΖ, την οποία ωστόσο η Βηρυτός δεν έχει επικυρώσει. Αρα, από την οπτική του διεθνούς δικαίου είναι το πιο ασθενές σημείο. Εξίσου, το μπλοκάρισμα του γεωτρήπανου της ιταλικής ENI που κινούνταν προς τη θέση «Σουπιά» δεν φέρνει την Τουρκία σε αντιπαράθεση με τις πιο αποφασιστικές Γαλλία, ΗΠΑ και Ισραήλ. Μάλιστα, τεστάροντας τις προθέσεις

των υπόλοιπων δρώντων, η Αγκυρα διαπιστώνει την αδυναμία έμπρακτης υποστήριξης της Λευκωσίας (τουλάχιστον προσώπως), παρά τις κοινές διακηρύξεις με Τελ Αβίβ και Κάιρο, καθώς και τη δεδομένη σημασία της περιοχής ως εναλλακτικής πηγής προμήθειας της Ε.Ε. Αν τελικά η Τουρκία αναστείλει τις έρευνες, αποκτά εκ των πραγμάτων λόγο στις εξελίξεις, τροποποιώντας τους όρους του παιχνιδιού εφόσον καθίσταται δυσκολότερη/κοστοβόρα η εξισορρόπηση της. Πλέον, καθοριστική για το μέλλον θα είναι η στάση των εμπλεκόμενων μερών στον επόμενο γύρο ερευνών.

Ο δρ Κωνσταντίνος Φίλης είναι διευθυντής Ερευνών του Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων.

Στο μάτι της Τουρκίας 11 από τα 13 τεμάχια

Το χρονικό των παράνομων διεκδικήσεων και οι επιδιώξεις για αποκλεισμό της Δημοκρατίας από τους οικονομικούς της πόρους

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Το περιστατικό με την παρεμπόδιση του γεωτρύπανου της ΕΝΙ, ανοικτά του Κάβο Γκρέκο, ανεξάρτητα από την έκβασή του, προκαλεί ανησυχία μιας και, όπως ερμηνεύεται, συνιστά αλλαγή του τρόπου εκδήλωσης της προκλητικής συμπεριφοράς της Τουρκίας εντός της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Με μια εξαίρεση τους τουρκικούς λεωνταρισμούς, πριν την έναρξη της πρώτης γεώτρησης εντός της ΑΟΖ στο τεμάχιο 12 το Σεπτέμβριο του 2011, η τουρκική πλευρά αναβαθμίζει το προφίλ των προκλήσεων τόσο κατά της Κύπρου όσο και εταιρειών προχωρώντας σε ενέργειες με τη χρήση πολεμικών μέσων. Ενδεικτικό του νέου τρόπου συμπεριφοράς είναι ο τρόπος με τον οποίο παρεμποδίστηκε η πορεία του γεωτρύπανου της ΕΝΙ προς τον στόχο «Σουπιά». Σύμφωνα με την πληροφόρηση που έχει στην διάθεσή της η «Κ», τα τουρκικά σκάφη δεν απύθυναν μια απλή προειδοποίηση στον καπετάνιο του γεωτρύπανου ότι εισέρχεται σε περιοχή ασκήσεων, αλλά το παρεμπόδισαν υπό την απειλή ότι θα εμβολίσουν το πλωτό γεωτρύπανο εάν συνέχιζε την πορεία του.

Όπως πληροφορούμαστε, ο καπετάνιος του πλοίου απάντησε ότι βρίσκεται σε περιοχή δικαιοδοσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας, ωστόσο οι Τούρκοι επανέλαβαν τις απειλές τους. Αν ληφθεί υπόψη και το σημείο που είναι προγραμματισμένη η γεώτρηση στο τεμάχιο 3 η Τουρκία φαίνεται να δοκιμάζει ανοχές σε μια προσπάθεια να περάσει από τις αβλαβείς διελεύσεις πολεμικών της πλοίων μέσα από την ΑΟΖ, στην παρεμπόδιση του ερευ-

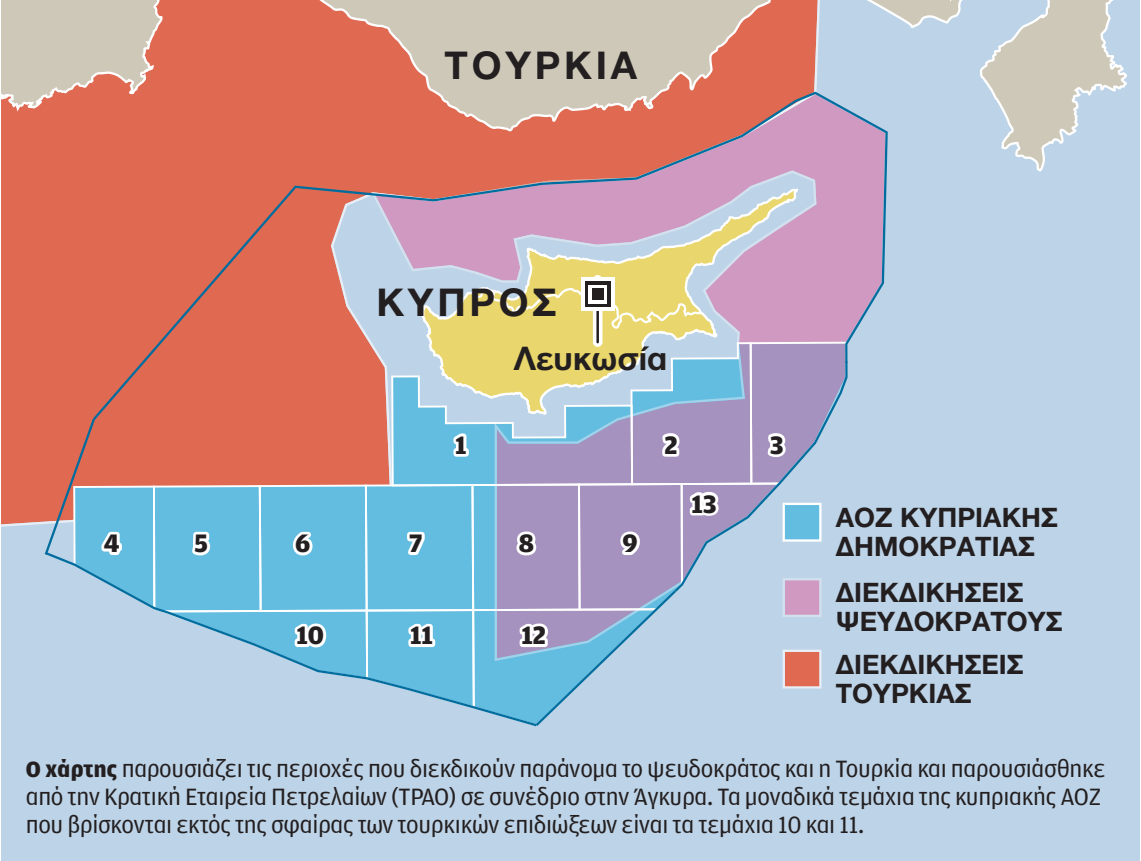
νητικού προγράμματος εταιρειών. Ωστόσο, αν κάποιος μελετήσει πιο προσεκτικά τις τελευταίες κινήσεις των Τούρκων, θα διαπιστώσει ότι αυτές αποτελούν μέρος των συνολικών διεκδικήσεων της Τουρκίας από την περίοδο που η Κυπριακή Δημοκρατία ξεκίνησε την οριοθέτηση Οικονομικών Ζωνών, με κράτη της περιοχής.

Οι Τουρκικές διεκδικήσεις

Πέρα από τις στρατιωτικές κινήσεις εντός της ΑΟΖ, η Τουρκία από το 2011 και εντεύθεν κινήθηκε παράλληλα και σε διεθνές επίπεδο

Η Τουρκία διεκδικεί τα τεμάχια 1, 4, 5, 6 και 7 ενώ το καθεστώς των κατεχομένων εκτός από το 3 τα τεμάχια 1, 2, 8, 9, 12 και 13. Όπως φαίνεται στο χάρτη, ο στόχος «Σουπιά» βρίσκεται εκτός της λεγόμενης οριοθέτησης τεμαχίων από το ψευδοκράτος.

σε μια προσπάθεια να περιβάλει τις προκλητικές της διεκδικήσεις με τον μανδύα της νομιμότητας, και το διεθνές δίκαιο, κατά την ίδια. Τα όσα επιδιώκει στην περιοχή η τουρκική πλευρά αποτυπώνονται σε αριθμό χαρτών που παρουσιάζει η Κρατική Εταιρεία Πετρελαίων (ΤΡΑΟ) της Τουρκίας, στους οποίους αποτυπώνονται οι περιοχές που διεκδικεί η παράνομη κρατική οντότητα που έχει επιβάλει στο βόρειο κομμάτι της Κύπρου αλλά και η ίδια. Με βάση τις παράνομες και πέρα από κάθε έννοια διεθνούς δι-



καίου διεκδικήσεις, η Κυπριακή Δημοκρατία περιορίζεται στα χωρικά της ύδατα των ελευθέρων περιοχών, με μοναδική διέξοδο μια λωρίδα θαλάσσιας περιοχής νότια της Πάφου και στα τεμάχια 1, 7 και 11. Η υπόλοιπη κυπριακή ΑΟΖ, με εξαίρεση το τεμάχιο 10 και 11, στο σύνολο ή μερικώς, διεκδικείται από τους Τούρκους

Σε κλοιό

Βάση των παράνομων διεκδικήσεων αποτελεί μια επιστολή που απέστειλε στα ΗΕ η Τουρκία το

2011 με την οποία ενημερωνόταν ο διεθνής οργανισμός για τα όρια της υφαλοκρηπίδας Τουρκίας με το ψευδοκράτος. Στη βάση αυτής της συμφωνίας το καθεστώς των κατεχομένων προχώρησε σε συμφωνία με την Κρατική εταιρεία Πετρελαίων της Τουρκίας για έρευνες σε περιοχές της λεγόμενης «ΑΟΖ» του ψευδοκράτους.

Όπως φαίνεται και στο χάρτη που παρουσιάστηκε από την Κρατική Εταιρεία της Τουρκίας, οι παράνομες διεκδικήσεις επεκτείνονται, καλύπτοντας το σύνολο ή μέρος

7 τεμαχίων της κυπριακής ΑΟΖ. Πρόκειται για τα τεμάχια 1, 2, 3, 8, 9, 13 και το τεμάχιο 12. Η λεγόμενη «ΑΟΖ» του ψευδοκράτους περιλαμβάνει τις κατεχόμενες θαλάσσιες περιοχές του κόλπου της Αμμοχώστου, της Καρπασίας φθάνοντας μέχρι τα ανοικτά της Πάφου όπου σημειώνονται αρκετές τουρκικές προκλήσεις. Εκεί όπου σταματούν οι διεκδικήσεις του ψευδοκράτους ξεκινούν αυτές της Τουρκίας. Η Τουρκία, επικαλούμενη την οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας με την παράνομη κρατική οντό-

τητα, που η ίδια έχει επιβάλει στο κατεχόμενο κομμάτι της Κύπρου, επεκτείνει τις διεκδικήσεις της δυτικά της Πάφου συμπεριλαμβάνοντας ένα μέρος των τεμαχίων 1, 4, 5, 6 και 7 της κυπριακής ΑΟΖ.

Περιοχές που επίσης παρατηρείται έντονη στρατιωτική δραστηριότητα με συχνές δεσμεύσεις, κυρίως στο τεμάχιο 6, για στρατιωτικούς σκοπούς. Ανασταλτικός παράγοντας για τις τουρκικές διεκδικήσεις αποτελούν αναμφίβολα οι συμφωνίες οριοθέτησης ΑΟΖ με Ισραήλ και Αίγυπτο. Για τις διεκδικήσεις από την πλευρά του Κάβο Γκρέκο η μη επικύρωση της συμφωνίας ΑΟΖ μεταξύ Κύπρου και Λιβάνου, κυρίως για λόγους που άπτονται διαφωνιών με το Ισραήλ, αποτελεί ενθαρρυντικό παράγοντα των τουρκικών προκλήσεων.

Το τεμάχιο 3

Στον χάρτη που παρουσιάζει επίσημα η Τουρκία, ένα κομμάτι του τεμαχίου 3 το οποίο εφάπτεται με την ΑΟΖ του Λιβάνου, βρίσκεται εκτός παράνομων διεκδικήσεων. Στο κομμάτι αυτό βρίσκεται και ο στόχος γεώτρησης της ΕΝΙ που εκκρεμεί η γεώτρηση. Κρίσιμη ημερομηνία για τις τουρκικές προκλήσεις στην περιοχή, αποτελεί η 22α Φεβρουαρίου. Την ερχόμενη Πέμπτη, όπως εκτιμάται, θα διαφανεί αν η κρίση θα εκτονωθεί. Μέχρι τότε το γεωτρύπανο της ΕΝΙ θα παραμείνει στην περιοχή που βρίσκεται ακινητοποιημένο, σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ». Στην περίπτωση που οι Τούρκοι παραμείνουν στην περιοχή το γεωτρύπανο θα αποχωρήσει λόγω προγραμματισμένης άλλης ερευνητικής δραστηριότητας, χωρίς ωστόσο η ΕΝΙ να εγκαταλείπει τις έρευνες στο τεμάχιο 3.

✂ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

NISSAN INTELLIGENT MOBILITY

Ο ΗΓΕΤΗΣ ΣΤΑ CROSSOVERS



NISSAN JUKE



€14.900
ΑΥΤΟΜΑΤΟ

NISSAN QASHQAI



€17.900
ΑΥΤΟΜΑΤΟ

NISSAN X-TRAIL



€25.900
ΑΥΤΟΜΑΤΟ

NEW NISSAN CYPRUS LTD
Όμιλος Πηλακούτα | ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ: 77777220



Εκπομπές ρύπων: Nissan Juke: CO₂ 104-142g/km, Nissan Qashqai: CO₂ 116-129g/km, Nissan X-Trail: CO₂ 129-158g/km

Όταν το «UMUT» εμβόλισε το «Γαῦδος»

Ενα σκηνοθετημένο επεισόδιο, που θα μπορούσε να έχει και θύματα, έφερε Ελλάδα και Τουρκία στο «κόκκινο» ξανά δίπλα στα Ιμια

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΑΟΥ**

Ήταν λίγο μετά τις 23.00 την περασμένη Δευτέρα, όταν τα έμπειρα στελέχη του πληρώματος του περιπολικού ανοικτής θαλάσσης «Γαῦδος 090» αντιλήφθηκαν ότι επέβαιναν στο μοναδικό ελληνικό πλοίο στην περιοχή των Ιμίων. Γύρω από τα Ιμια έπλεαν επτά μικρά και μεγαλύτερα πλοία της τουρκικής ακτοφυλακής, σε μια βραδιά με καθαρό ουρανό και ήρεμα νερά. Ξαφνικά το «Γαῦδος» βρέθηκε ανάμεσα σε δύο τουρκικά πλοία. Στα δεξιά του είχε ένα περιπολικό της τουρκικής ακτοφυλακής και από τα αριστερά πλησίαζε η ακταιωρός «UMUT». Βλέποντας το «UMUT» να προσεγγίζει, τα μέλη του πληρώματος θορυβήθηκαν. Η συγκεκριμένη τουρκική ακταιωρός έχει «βαρύ ιστορικό» παρενοχλήσεων ελληνικών πλοίων. Μόλις δύο ημέρες νωρίτερα το «UMUT» είχε κάνει ανάλογους επικίνδυνους ελιγμούς με στόχο τη φρεγάτα «Νικηφόρος Φωκάς», στην ευρύτερη περιοχή Καλολιμνίου - Ιμίων.

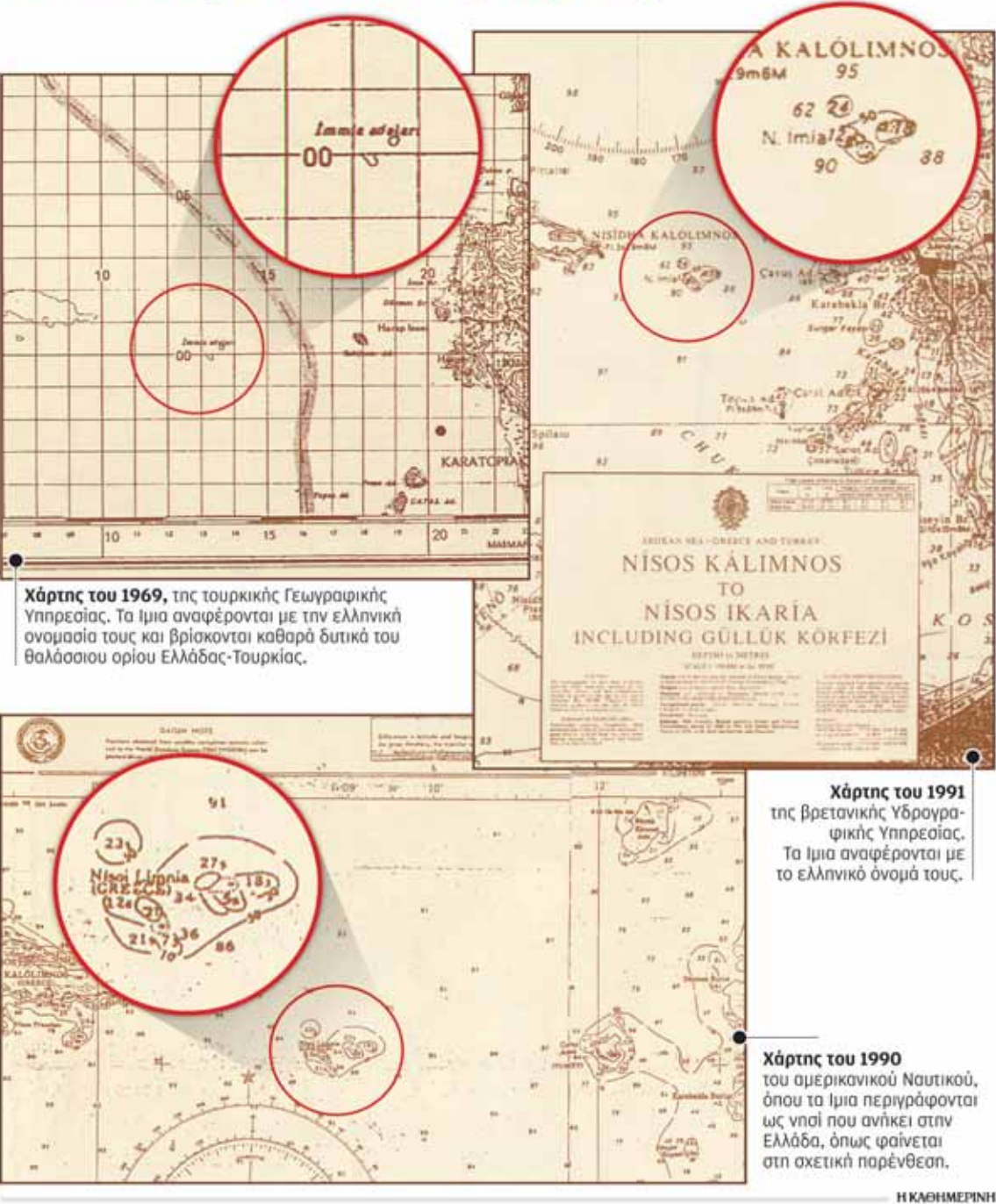
Ωστόσο, το μέγεθος της φρεγάτας και η ταχύτητα που είχε αναπτύξει καθιστούσαν απαγορευτική την προσέγγιση από το «UMUT». Οι αξιωματικοί του «Γαῦδος» γνωρίζουν ότι στη θάλασσα το μέγεθος μετράει. Στις 23.40, το βράδυ της Δευτέρας, μόνη διέξοδος για το ελληνικό περιπολικό ήταν να φύγει μπροστά, πρόσω ολοταχώς.

Σχεδόν στη γραμμή

Παρά την κίνηση πρόσω, το «UMUT» εμβόλισε το «Γαῦδος» με τα γνωστά αποτελέσματα. Η κίνηση αυτή, ωστόσο, αποδείχθηκε σωτήρια, καθώς εμβολισμός στο μέσον του πλοίου θα μπορούσε να είχε οδηγήσει ακόμη και σε τραυματισμούς. Το περιστατικό, όπως αναφέρουν στην «Κ» καλά ενημερωμένες πηγές, καταγράφηκε σχεδόν σε αυτό το σημείο που (από την ελληνική πλευρά) νοείται ως γραμμή των χωρικών υδάτων. Αμέσως μετά το περιστατικό, το Κέντρο Επιχειρήσεων του Λιμενικού ενημέρωσε το ΓΕΕΘΑ, το οποίο ενεργοποίησε τον Θάλαμο Επιχειρήσεων. Δόθηκε άμεσα εντολή στην κανονιοφόρο «Πολεμιστής» να μεταβεί στην περιοχή.

Ωστόσο, αμέσως μετά τον εμβολισμό, παρατηρήθηκε σταδιακή υποχώρηση των τουρκικών πλοίων, προς τα χωρικά ύδατα της Τουρκίας και, ακολούθως, δόθηκε εντολή και στον «Πολεμιστή» να παραμείνει μακριά από τα Ιμια. Κάτι ανάλογο έπραξαν και δύο τουρκικές πυραυλάκατοι που βρέθηκαν στην περιοχή, αλλά δεν πλησίασαν στα Ιμια.

Χάρτες που αποδεικνύουν ότι πριν από το 1996 τα Ιμια θεωρούνταν ελληνικά νησιά σε διεθνές επίπεδο ακόμη και από τους Τούρκους



Στα σουρεαλιστικά στοιχεία της νύχτας, όταν από το «UMUT» πρόσφεραν συνδρομή μετά τον εμβολισμό...

Η γενική εντολή από το ΓΕΕΘΑ ήταν να μη «φορτωθεί» η περιοχή με πλοία. Στα... σουρεαλιστικά στοιχεία της νύχτας, ήταν η δι' ασυρμάτου επικοινωνία από το «UMUT» προς το «Γαῦδος» για το αν οι Έλληνες λιμενικοί ήθελαν κάποια συν-

δρομή μετά τον εμβολισμό... Μέχρι να συμβούν όλα αυτά, λίγο μετά τα μεσάνυχτα, το υπουργείο Εθνικής Αμυνας είχε τεθεί σε συναγερμό.

Την επόμενη ημέρα, η σκυτάλη πέρασε σε διπλωματικό και πολιτικό επίπεδο. Ο γ.γ. του υπουργείου Εξωτερικών Δημήτρης Παρασκευόπουλος, πολύπειρος διπλωμάτης και με γνώση της τουρκικής αμφισπημίας, ανέλαβε να προχωρήσει σε όλα τα απαραίτητα διαβήματα, ενώ παράλληλα προετοιμαζόταν ο διαυλος για την επικοινωνία των δύο πρωθυπουργών Αλέξη Τσίπρα και Μπιναλί Γιλντιρίμ, το απόγευμα

της Τρίτης. Ήδη από την Τρίτη, αλλά κυρίως την Τετάρτη, φάνηκε ότι ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το ίδιο το περιστατικό έδειξαν όλες οι συμμαχικές χώρες, περιλαμβανομένων των ΗΠΑ, οι οποίες κινήθηκαν μέσω των διπλωμάτων τους σε Αθήνα και Αγκυρα. Το υπαρκτό ενδιαφέρον των Αμερικανών ήταν εκείνο που αναδείχθηκε από τον υπουργό Εθνικής Αμυνας Πάνο Καμμένο, προκειμένου να στείλει μήνυμα (διά του Twitter) για την αποφασιστικότητα της Ελλάδας να απαντήσει στρατιωτικά αν προκληθεί η ακεραιότητά της.

Ελληνικά τα Ιμια και στους χάρτες

Τη διαχρονική περιγραφή των Ιμίων ως νησίδων που ανήκουν στην Ελλάδα αποδεικνύει σειρά από 19 χάρτες που είναι δημοσιευμένοι στην έκδοση «Υπόμνημα περί των νησίδων “Λιμνιά-Ιμια”» του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (ΕΙΕ). Η έκδοση έγινε τον Νοέμβριο του 1996 και σε αυτήν γίνεται σαφές ότι από τον 19ο αιώνα μέχρι και τις αρχές δεκαετίας του 1990, τα Ιμια δεν θεωρούνταν σε καμία περίπτωση μέρος της τουρκικής επικράτειας. Ο πρώτος χάρτης, της τουρκικής Γεωγραφικής Υπηρεσίας, εκδόθηκε το 1969, απεικονίζει τα Ιμια με το ελληνικό όνομά τους (Imia adalari), ενώ -όπως περιέργως με βάση τα τουρκικά επιχειρήματα- περιέχει και γραμμή διαχωρισμού των χωρικών υδάτων των δύο χωρών. Στα ανατολικά της γραμμής, εντός των τουρκικών χωρικών υδάτων, διακρίνεται η νησίδα Τσαβούς, στην οποία, μάλιστα, προχθές οι Τούρκοι ήγειραν παρατηρητήριο. Ο δεύτερος χάρτης της βρετανικής Υδρογραφικής Υπηρεσίας εκδόθηκε το 1991 και απεικονίζει τα Ιμια με το ελληνικό τους όνομα και τη χρήση του ελληνικού όρου «νησιά». Ο τρίτος χάρτης σχεδιάστηκε το 1990 από το Ναυτικό των ΗΠΑ. Τα Ιμια περιγράφονται ως «Λιμνιά» και -όπως φαίνεται στην παρένθεση κάτω από το όνομα- ανήκουν στην Ελλάδα (Greece). Αναλόγως, η νησίδα απέναντί (Τσαβούς) περιγράφεται ως τουρκική, όπως και σήμερα.

Σε γενικές γραμμές πάντως και στο ΝΑΤΟ επικράτησε στάση ουδετερότητας. Από τους χειρισμούς του κ. Καμμένου, ιδιαίτερα τις δηλώσεις του στις Βρυξέλλες, φάνηκε ανάγλυφα ότι υπάρχει διαφορά αντιλήψεων για τη διαχείριση της κρίσης ανάμεσα στον υπουργό Εθνικής Αμυνας και το Μέγαρο Μαξίμου, το οποίο επιχειρούσε να ρίξει τους τόνους. Σκληρή γλώσσα, ωστόσο, χρησιμοποίησε την Πέμπτη και ο ΥΠΕΣ Νίκος Κοτζιάς, ο οποίος είπε ότι «δεν θα υπάρχει ξανά τέτοια ειρηνική συμπεριφορά» σε τέτοιο περιστατικό.

Ήδη από την πρώτη στιγμή οι κ. Τσίπρας και Γιλντιρίμ συμφώνησαν για αποκλιμάκωση. Παρ' όλα αυτά, την Πέμπτη, η φρεγάτα «Μπαρμπαρός» διέσχισε όλο το Αιγαίο πραγματοποιώντας αβλαβή διέλευση. Ενώ η «Μπουγιούκαντα» -η οποία είχε αποσυρθεί μετά το τηλεφώνημα Τσίπρα και Γιλντιρίμ- παραβίασε τα ελληνικά χωρικά ύδατα στις Οινούσσες. Κάτι που θεωρείται αναλογική απάντηση (tit-for-tat) στις φρεγάτες του Π.Ν. οι οποίες, στο πλαίσιο της προγραμματισμένης άσκησης «Αστραπή», κινήθηκαν την Τετάρτη στα όρια μεταξύ των νησίων του Ανατολικού Αιγαίου και των τουρκικών παραλίων.

Σε επιθετική διάταξη

Παρά την προσωρινή αποκλιμάκωση, τα πράγματα είναι αρκετά ανησυχητικά. Εμπειρες στρατιωτικές πηγές ανέφεραν ότι το επεισόδιο ήταν σε σημαντικό βαθμό σκηνοθετημένο. Τα πλοία της τουρκικής ακτοφυλακής, όπως και του ναυτικού σε άλλες περιπτώσεις, ήταν τοποθετημένα σε επιθετική διάταξη. Στην περίπτωση, μάλιστα, του «Γαῦδος», η εξέταση των κινήσεων, αλλά και του βίντεο που υπάρχει, οδηγεί τους ειδικούς στο συμπέρασμα ότι ο εμβολισμός ήταν ο τελικός σκοπός. Αν και κανείς δεν μπορεί να πει με βεβαιότητα ότι οι Τούρκοι ήθελαν θύματα, είναι σαφές ότι αν το «UMUT» προσέκρουε στο μέσον του «Γαῦδος», η κατάληξη θα μπορούσε να είναι πολύ διαφορετική. Πέρα από τα Ιμια, ανησυχία υπάρχει πάντα για την τουρκική κινητικότητα στις Οινούσσες και στην παρακείμενη Παναγιά, αλλά και στο σύμπλεγμα Κινάρου-Λέβιθας, όπου κατά καιρούς ελληνικά και τουρκικά σκάφη έχουν «φλερτάρει» επικίνδυνα με τη σύγκρουση.

Η νυν κατάσταση δεν μπορεί παρά να ανησυχεί όσους γνωρίζουν τις πάγιες τουρκικές θέσεις. Το 1996, η παρέμβαση του Ρίτσαρντ Χόλμπρουκ είχε οδηγήσει στο περίφημο «no ships, no troops, no flags» και επιστροφή στο «status quo ante», δηλαδή το προηγούμενο καθεστώς. Οι Τούρκοι έχουν πολύ διαφορετική άποψη για το ποιο είναι το «status quo ante», παρότι, όπως δείχνουν και οι παρακείμενοι χάρτες, ουδείς είχε αμφισβητήσει την ελληνική κυριότητα των Ιμίων πριν από το 1996. Η εκκρεμότητα αυτή ουσιαστικά επικυρώθηκε τον Ιούλιο του 1997, όταν στο περιθώριο της συνόδου του ΝΑΤΟ στη Μαδρίτη οι τότε πρωθυπουργοί Κώστας Σημίτης και Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ κατέληξαν σε συμφωνία περί προάσπισης ζωτικών συμφερόντων κάθε κράτους.

ΑΠΟΨΗ

Όταν ο Βενιζέλος έδιωξε τους βουλευτές από την Κρήτη

Του **ΑΓΓΕΛΟΥ Μ. ΣΥΡΙΓΟΥ**

Ο **Ελευθέριος Βενιζέλος** γεννήθηκε το 1864 σε μια Κρήτη που τελούσε υπό συνεχή εξέγερση, με τους κατοίκους της να ζουν για τη στιγμή της ενώσεως με την Ελλάδα. Ο ίδιος είχε ενεργό ρόλο σε αυτή την προσπάθεια. Το 1897 βρέθηκε στο ακρωτήριο Χανίων ως ηγέτης των επαναστατών. Η σύγκρουσή του το 1905 με τον ύπατο αρμοστή της Ελλάδος στο νησί, πρίγκιπα Γεώργιο, ξεκίνησε από διαφωνία για τον χειρισμό της ενώσεως. Τον Μάρτιο του 1912 ο Βενιζέλος εξελέγη εκ νέου πρωθυπουργός της Ελλάδας. Την ίδια ημέρα έγιναν εκλογές και στην Κρήτη. Οι πληρεξούσιοι της υπό οθωμανική επικυριαρχία Κρητικής Πολιτείας αποφάσισαν να ορκισθούν μαζί με τους συναδέλφους τους από την ελεύθερη Ελλάδα.

Κατά την εναρκτήρια συνεδρίαση της Βουλής των Ελλήνων τον Μάιο του 1912 ισχυρές αστυνομικές και στρατιωτικές δυνάμεις, με εντολή του Βενιζέλου, εμπόδισαν βιαίως τους πληρεξουσίου της Κρήτης να μπουν στο κτίριο και απομακρυναν κάποιον που είχε εισέλθει κρυφά.

Πώς συνδέονται τα γεγονότα του 1912 με την κυπριακή ΑΟΖ και το μεγάλο παιχνίδι που θα παιχθεί τους επόμενους μήνες.

Την ώρα που ο Βενιζέλος δήλωνε ενώπιον της Βουλής ότι το αίτημα των Κρητικών δεν μπορούσε να γίνει δεκτό, χιλιάδες λαού έξω από τη Βουλή επευφημούσαν τους Κρητικούς και ο τύπος δημοσίευε πύρινα άρθρα υπέρ τους.

Ο Βενιζέλος δεν ακολούθησε τι του έλεγε η καρδιά του. Γνώριζε τη συνολική εικόνα. Ήξερε ότι πραξικοπηματική ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα σε εκείνη τη φάση μπορούσε να οδηγήσει σε πρόωρη σύγκρουση με την Τουρκία. Την ίδια περίοδο τα άλλα βαλκανικά κράτη διευθετούσαν τις μεταξύ τους συμμαχίες για να ξεκινήσουν ολοκληρωτικό πόλεμο κατά των οθωμανών. Ως ηγέτης έδρασε με γνώμονα το εθνικό συμφέρον. Ερχόμαστε στα καθ' ημάς. Στις



Στη **φωτογραφία**, στρατιώτες εμποδίζουν στην περιοχή των Χαυτείων τους βουλευτές από την Κρήτη να πλησιάσουν το κτίριο της Βουλής των Ελλήνων (φωτ. από το Αρχείο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών & Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος» - Χανιά).

αρχές του 2018 ανακαλύφθηκε σημαντικό κοίτασμα αερίου στο τεμάχιο 6 της κυπριακής ΑΟΖ. Το γεγονός είναι τουλάχιστον καλοδε-

χούμενο. Με σωστούς χειρισμούς δημιουργεί τις προϋποθέσεις για επίλυση του Κυπριακού μακριά από τις αλυσιτελείς προτάσεις τύπου

σχεδίου Ανάν. Την ίδια στιγμή η ανακάλυψη του κοιτάσματος λειτουργεί για την Τουρκία όπως η μυρωδιά του αίματος για τον καρχαρία. Μην λησμονούμε πώς ξεκίνησε το 1973 η διεκδίκηση της Τουρκίας για την υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου. Βρέθηκε κοιτάσμα στη Θάσο που, όπως τότε έγραφαν οι εφημερίδες, ήταν ανάλογο με αυτά της Βόρειας Θάλασσας. Δεν ήταν. Αρκούσε, όμως, για την Τουρκία να ξεκινήσει την αμφισβήτηση του Αιγαίου, που συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Τους επόμενους μήνες στην κυπριακή ΑΟΖ θα παιχθεί το μεγάλο παιχνίδι. Οι Τούρκοι θα προσπαθήσουν να ακυρώσουν την κυπριακή δικαιοδοσία και να μετατρέψουν την περιοχή σε γκρίζα ζώνη, όπως έχουν κάνει με το Αιγαίο.

Για τους ξένους το κρίσιμο θα είναι η εκμετάλλευση του κοιτάσματος. Για εμάς θα είναι η επίλυση του Κυπριακού με τρόπο που θα διασφαλίζει την αξιοπρεπή συνέχεια του ελληνισμού στο νησί. Τους επόμενους μήνες θα ακουθούν αιπι- λές, τα τουρκικά ερευνητικά πλοία θα διεξάγουν έρευνες στην κυπριακή ΑΟΖ, η Αγκυρα θα αποπειραθεί να ξεκινήσει γεωτρήσεις στο τεμάχιο

6 και πολεμικά πλοία θα γεμίσουν την περιοχή. Θα χρειαστεί ετοιμότητα, ψυχραιμία, στενότερη συνεργασία Ελλάδας-Κύπρου και συνεννόηση όλων των πολιτικών δυνάμεων του τόπου. Οι συμμαχίες της χώρας μας και η συμμετοχή μας στα πιο επίλεκτα «κλαμπ» του κόσμου (όπως Ε.Ε. και ΝΑΤΟ) θα δοκιμασθούν.

Αυτή είναι η στρατηγική μας κίνηση. Εκεί πρέπει να επικεντρωθούμε. Το θέμα του ονόματος των Σκοπίων δεν διακυβεύει την παρουσία του ελληνισμού στη Μακεδονία. Δεν ισχύει το ίδιο για την Κύπρο. Οι ηγέσιες, κυρίως η κυβερνηση αλλά και η αντιπολίτευση, θα αναδειχθούν (ή θα χαθούν στη μετρίτητα) μέσα από τη διαχείριση αυτού του θέματος.

Ξαναγυρίζουμε στον Βενιζέλο. Εξή μήνες μετά τη βίαια αποπομπή τους, οι βουλευτές από την Κρήτη έγιναν δεκτοί στη Βουλή των Ελλήνων τον Οκτώβριο του 1912. Αμέσως μετά ξεκίνησαν οι νικηφόροι Βαλκανικοί Πόλεμοι.

Ο κ. Αγγελος Μ. Συρίγος είναι αναπληρωτής καθηγητής Διεθνούς Δικαίου και Εξωτερικής Πολιτικής, Πάντειο Πανεπιστήμιο.



17^η ΑΠΟΝΟΜΗ

Τράπεζα Κύπρου

MAN

OF THE YEAR

2018

27 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2018

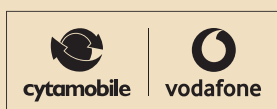
Royal Hall

Όπου άμιλλα,
ενταύθα και νίκη εστί

Αριστοτέλης



Στηρίζουν



Ελεγκτές της διαδικασίας

Deloitte.

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΣΟΥΛΙΔΗΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Ηρθε ως κύριος, φεύγει ως Sir!

Ο Μάνης του '68 και ο Τσε, πώς αποσόβησε σύρραξη ο Κληρίδης, τι συμβουλεύει το διάδοχό του και τι θα κάνει φεύγοντας ο ΥΠΕΞ

Συνέντευξη στον **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟ**

Τον γνώρισα στην αρχή της πολιτικής του σταδιοδρομίας, ως πρόεδρο της ΝΕΔΗΣΥ το 1990 στο ιατρείο του στη Λευκωσία, και μου έκαμε εντύπωση η ευγένεια και το ήθος του. Όταν το 1991 έγινε βουλευτής, οι συναντήσεις μας έγιναν πιο συχνές μέχρι που το 1993, όταν ανέλαβε ως Κυβερνητικός Εκπρόσωπος στην κυβέρνηση Κληρίδη, τον συναντούσα καθημερινά, για σχεδόν τέσσερα χρόνια, στο μπρίφινγκ, μέχρι που μεταπήδησε στο υπ. Εξωτερικών, όπου υπηρέτησε συνολικά 11 χρόνια. Τώρα, στο τέλος της πολιτικής του καριέρας, στην τελευταία του συνέντευξη ως ΥΠΕΞ, μπορώ να υπογράψω με το χέρι στη φωτιά ότι ο Ιωάννης Κασουλίδης ήρθε ως κύριος και φεύγει ως Sir!

-Γιος γιατρού και πολιτευτή, αφιερώσατε μια ζωή στην πολιτική. Γιατί αποφασίσατε να γίνετε γιατρός;

-Πάντα μου άρεσε η πολιτική αλλά ουδέποτε τη θεώρησα επάγγελμα. Αποφάσισα να καταρτιστώ για να ασκήσω το ελεύθερο επάγγελμα του γιατρού και το έκαμα για 12 χρόνια. Σταδιακά ωστόσο με κέρδισε αυτό που μου άρεσε, η πολιτική. Οπότε όταν διορίστηκα Κυβερνητικός Εκπρόσωπος, μετά από 18 μήνες στη Βουλή, σταμάτησα να ασκώ την ιατρική.

-Η πρώτη σας πραγματική επαφή με το κοινωνικό γίγνεσθαι ήταν στα φοιτητικά σας χρόνια;

-Από το δημοτικό σχολείο είχα ανάμιξη στον υποτυπώδη μαθητικό συνδικαλισμό, εκλεγόμουν σχεδόν κάθε χρόνο πρόεδρος της τάξης και διάβαζα εφημερίδες, κυριακές και αθηναϊκές που έπαρνε καθημερινά ο πατέρας μου διαμορφώνοντας μια πρώτη αντίληψη των πραγμάτων.

-Γνωρίζω ότι ο Μάνης του '68 σας βρήκε στη Γαλλία. Μισό αιώνα από τότε, πείτε μας αν και πώς επέδρασε πάνω σας εκείνο το κοσμογονικό γεγονός.

-Μετά τη γαλλική επανάσταση, η επανάσταση των νέων της Γαλλίας ήταν όντως κοσμογονικό γεγονός. Παρόλο ότι ζούσαμε σε μια πλήρως δημοκρατική χώρα, που είχε ηγέτη τον στρατηγό Ντε Γκολ, ήταν φανερό ότι οι νέοι επιζητούσαν περισσότερη δημοκρατία-συμμετοχή στα ζητήματα που τους αφορούσαν. Ο Μάνης του '68 έκαμε τα νανεπιστήμια πιο δημοκρατικά. Οι φοιτητές είχαν πλέον σημαντικό ρόλο σε όσα τους αφορούσαν καθώς εισήλθη ο συνεχής έλεγχος των γνώσεων, που μεταξύ άλλων σήμαινε, όχι εξετάσεις μόνο τέλος του χρόνου ενώ οι φοιτητές απέκτησαν επίσης λόγο και στην ανάδειξη πρωτανικών αρχών κ.α. Τότε ήταν που ιδρύσαμε και την Οργάνωση Κυπρίων Φοιτητών στη Γαλλία, της οποίας ήμουν ο πρώτος πρόεδρος και διεκδικήσαμε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

-Πώς βιώσατε εκείνο το επαναστατικό κλίμα που «ξεκίνησε

τις καρδίες των φοιτητών», όπως τραγούδνε και ο Μάνος Λοΐζος;

-Όντως έτσι ήταν. Εκείνο που είδα τότε με περισσότερη συμπάθεια ήταν τα επαναστατικά κινήματα στη Λατινική Αμερική και αλλού. Γι' αυτό και είχα στο φοιτητικό μου δωμάτιο το πόστερ με τον Τσε Γκεβάρα. Διότι οι λαοί που υφίστανται καταπίεση επαναστατούν. Και είναι αυτό ένα διαρκές μήημα στις ηγεσίες ότι χρειάζεται μία συνεχής αναπροσαρμογή για να μην αισθάνονται οι κοινωνίες καταπιεσμένες.

-Είναι μια θέση με αριστερό άρωμα...

-Να σας πω ότι στο μεσοδιάστημα είχα ενδιαφέρει πολύ στο ζήτημα διαβάζοντας πολλά βιβλία κυρίως όμως πολιτικής οικονομίας. Αντιλήφθηκα ότι η δυναμική της οικονομίας δεν μπορεί να προκύπτει από κατευθυνόμενα συστήματα σοβιετικού τύπου αλλά μόνο από την ιδιωτική πρωτοβουλία, που είναι η ραχοκοκαλιά μιας οικονομίας. Επομένως, ανεξαρτήτως των ρομαντικών μου τοποθετήσεων, απέκτησα ταυτόχρονα θέσεις που πατούσαν γερά στο έδαφος. Έτσι, όταν επέστρεψα στην Κύπρο και μελέτησα την κατάσταση, εντάχθηκα στον ΔΗΣΥ.

-Δεν ήταν συντηρητικό τότε αυτό το σχήμα για σας;

-Όχι, το κόμμα του Γλαύκου Κληρίδη, ούτε συντηρητικό, ούτε αντιδραστικό, ούτε ακροδεξιό ήταν. Ήταν κεντροδεξιό και δημοκρατικό. Τα πρώτα βήματα στη ΝΕΔΗΣΥ ήταν μια χρυσή εποχή δραστηριότητας. Από τους νέους παίρνετε το πηγαίο και το αυθεντικό, συναισθημάτων και προβληματισμών. Και μιλάμε για πολύ κόσμο τότε, ενεργό και μαχητικό, και όχι για καφετέριες και μπαράκια, κόσμο που αγωνιστήκαμε μαζί και που έμεινε κοντά μου μέχρι και σήμερα.

-Ήταν και η μαγιά που με τις ψήφους της μπήκατε στη Βουλή;

-Ναι σίγουρα, μαζί φυσικά και με πολλούς άλλους. Ευχαρίας δοθείσας να πω ότι η Βουλή ήταν μια από τις πιο διδακτικές πολιτικές περιόδους. Ιδιαίτερα η θητεία μου στην Επιτροπή Οικονομικών, όπου παρελαύνουν όλα τα υπουργεία για τους προϋπολογισμούς τους και οι βουλευτές εξετάζουν πολιτικές κι όχι αριθμούς. Έτσι, όταν κλήθηκα από τον Γλαύκο Κληρίδη να αναλάβω τη θέση του Κυβερνητικού Εκπροσώπου, είχα σημαντική προπαίδεια. Και όπως θυμάστε καλά, δεν ήμουν Κυβερνητικός Εκπρόσωπος μόνο για το Κυπριακό αλλά για όλα τα ζητήματα.

-Ναι έχετε δίκαιο...

-Πρέπει να πω ήσουν ο πρώτος των δημοσιογράφων, όταν διορίστηκα, από τον οποίο άκουσα πολλές και χρήσιμες πληροφορίες-συμβουλές ως προς το πώς λειτουργούν τα πράγματα στο πεδίο ακριβώς που εισερχόμουν ως Κυβερνητικός Εκπρόσωπος. Δεν μου είπες μόνο ένα πράγμα: ότι προηγούμενος στην καθημερινή συνάντηση Εκπροσώπου-δημοσιογράφων όλα



Η δική μας γενιά έχασε μια ζωή στα 43 χρόνια. Επομένως έχει περισσότερη σημασία για τα παιδιά και τα εγγόνια μας, η κατάρνηση των εγγυήσεων, των επεμβατικών δικαιωμάτων και του κατοχικού στρατού και όχι μια δυσλειτουργία στη ΔΔΟ, συμβουλεύει ο Ιωάννης Κασουλίδης.

“

Τον Μάν του '68, είδα με περισσότερη συμπάθεια τα επαναστατικά κινήματα στη Λατινική Αμερική, γι' αυτό και είχα στο φοιτητικό μου δωμάτιο το πόστερ με τον Τσε Γκεβάρα.

ήταν off the record εκτός από μια ή δύο δηλώσεις on the record σχεδόν προαποφασισμένες. Εγώ ξεκίνησα από την αρχή με κάμερες και μικρόφωνα ανοικτά.

-Είναι αλήθεια ότι το briefing επί εποχής σας πέρασε σε ένα άλλο πιο αναβαθμισμένο επίπεδο.

-Εγώ εκεί πέρασα από ένα άλλο σχολείο πολιτικής εμπειρίας. Επειδή για τέσσερα συνεχή χρόνια ήμουν δίπλα στον Πρόεδρο Κληρίδη ξεκινούσα με τον πρωινό καφέ μαζί του, με Κυπριακό, ζητήματα εξωτερικής και εσωτερικής πολιτικής, ενώ μιλούσα καθημερινά με τον

τότε ΥΠΕΞ, αξιμνηστο Αλέκο Μιχαηλίδη. Έτσι είχα μια σφαιρική ενημέρωση για να μπορώ στις 11:30 να έρχομαι στο newsroom για να σας συναντήσω.

-Ο πρωινός καφές με τον Γλαύκο Κληρίδη, ήταν άλλη σημαντική εμπειρία;

-Η εμπειρία έγκειται στο γεγονός ότι έβλεπες τον τρόπο που σκεφτόταν ο Κληρίδης. Θυμάμαι χαρακτηριστικά που έλεγε ολοκληρώνοντας μια ανάλυση του ότι, «έτσι παίζεται». Μαθαίνοντας τον τρόπο που σκεφτόταν, ένοιωθα ασφαλώς όταν απαντούσα στους δημοσιογράφους, διότι ήξερα ότι αυτό που έλεγα θα μπορούσε να το είχε πει και ο ίδιος.

-Έτσι αναλαμβάνοντας το καρτοφυλάκιο του ΥΠΕΞ στη συνέχεια ήσασταν αρκούντως προετοιμασμένος;

-Δεν μου ήταν δύσκολο. Ένοιωθα όμως ότι δεν σήμαινε ότι θα πετύχω ως ΥΠΕΞ επειδή είχα πετύχει ως Κυβερνητικός Εκπρόσωπος. Χρειάζοταν δουλειά. Αν έχω να δώσω μια συμβουλή στους διαδόχους αυτής της καρέκλας, είναι ότι θέλει πάρα πολλή δουλειά. Ο Νίκος Χριστοδουλίδης, ο νέος ΥΠΕΞ, είναι διπλωμάτης που ξέρω καλά, δουλεύει σκληρά-πλην των ωρών που κοιμάται, κι αυτό είναι

το μυστικό της επιτυχίας. Γιατί δουλειά σημαίνει γνώσεις, γνώσεις, γνώσεις.

-Στα έντεκα χρόνια που ήσασταν ΥΠΕΞ, ποια ήταν η στιγμή που νοιώσατε τεράστιο το βάρος της θέσης;

-Είχαμε κρίσεις. Για παράδειγμα η κρίση στα Στροβίλια οπότεν για πρώτη φορά μετά το '74 κινήθηκε εντενθεν της γραμμής κατάπαυσης του πυρός, ο κατοχικός στρατός. Ήταν οι ώρες της κρίσης των Ιμίων. Αλλά το ζήτημα εκείνο το χειρίστηκε σοφά ο Γλαύκος Κληρίδης. Δεν έσπευσε να κηρύξει γενική επιστράτευση, όπως τον συμβούλευσε στις δύο μετά τα μεσάνυχτα ο αρχηγός της ΕΦ, κατόπιν οδηγιών από το γενικό αρχηγείο στρατού στην Αθήνα, αλλά αποφασιστικά είπε: «Δεν κάνω τίποτα αν δεν μιλήσω με τον πρωθυπουργό Σημίτη». Ο κ. Σημίτης ήταν στην αίθουσα διαχειρίσις της κρίσης με τους συμβούλους του και σε ανοικτή γραμμή με την Ουάσινγκτον και προσπαθούσαν να αποσοβήσουν ουσιαστικά πόλεμο μεταξύ Ελλάδος-Τουρκίας. Αν δινόταν τότε ένα «άρξασθε πυρ», θα γινόταν πολύ μεγάλη καταστροφή. Απεφεύχθη.

-Ξηνγήστε μας λίγο την απόφαση Κληρίδη.

-Ο Κληρίδης ήξερε ότι αν κή-

ρυσσε γενική επιστράτευση ακόμη και αν αποσοβείτο η κρίση στα Ίμια, στην Κύπρο θα συνεχιζόταν. Αυτό θα σήμαινε ότι αυτόματα θα έβγαине από τους στρατώνες σε θέσεις αντιπάρταξης και ο κατοχικός στρατός, με απρόβλεπτα αποτελέσματα. Ο Κληρίδης, πριν πάρει μια απόφαση, έμπαινε στα παπούτσια του αντιπάλου για να προβλέψει την επόμενη του κίνηση. Αυτό είναι σοφία.

-Η πλέον σημαντική στιγμή στην πολιτική σας διαδρομή ήταν, υποθέτουμε, η απόφαση της Ε.Ε. να δεχθεί την Κύπρο ως μέλος;

-Ασφαλώς, ήταν και ο στόχος της εξωτερικής μας πολιτικής τότε. Όλη η προσπάθειά μας επικεντρώθηκε στην αποσύνδεση της ενταξιακής πορείας από το Κυπριακό και το πετύχαμε με την πολύτιμη βοήθεια της Ελλάδας. Έπρεπε όμως κι εμείς συνεχώς να δείχνουμε ότι θέλαμε να λύσουμε το Κυπριακό και ότι δεν ήταν εξ υπαιτιότητας μας που δεν λυνόταν. Ενώ αρχικά η ΕΕ έλεγε ότι καμία τρίτη χώρα δεν μπορεί να βάζει βέτο στην ενταξιακή πορεία της Κύπρου, μετά ο Βαν ντε Μπουρκ, το διατύπωσε περαιτέρω και επισημοποιήθηκε και στο Ελσίνκι, ότι «δεν μπορεί η Κύπρος να καθίσταται όμηρος της Τουρκίας η οποία ίδια βουλήσει κρατεί το Κυπριακό ανοικτό. Κι αυτό έπρεπε πρώτα να το εξηγήσουμε να το καταλάβουν και να το υιοθετήσουν οι χώρες μέλη.

-Σήμερα ωστόσο βλέπουμε μια ΕΕ, όπου ο ευρωσκεπτικισμός εντείνεται, της Κύπρου περιλαμβανομένης.

-Η ένταξη μας στην ΕΕ είναι το σημαντικότερο βήμα που είχε η Κύπρος, μετά την τραγωδία του '74. Είναι ένα σημαντικό άλμα για την μικρή και αδύνατη Κύπρο. Υπάρχουν χώρες μέλη π.χ. από την κεντρική και ανατολική Ευρώπη με διαφορετικό προσανατολισμό από τις χώρες του κεντρικού πυρήνα της ΕΕ και εκεί ο ευρωσκεπτικισμός είναι μεγάλος και διαφορετικός από το δικό μας. Στα στρατιωτικά εμείς είπαμε ναι στην PESCO που είναι και ένα νέο βήμα όπου δεν υπάρχει η Τουρκία να μας παρεμποδίζει. Προηγούμενως, η διασύνδεση ΕΕ και NATO ήταν η άμυνα της Ευρώπης. Σήμερα η ΕΕ προχωρεί ώστε να αποκτήσει την αυτονομία της σε ζητήματα άμυνας και ασφάλειας.

-Η διεθνής πολιτική σκηνή παρουσιάζει μια εύφλεκτη εικόνα.

-Αυτο πράγματα επισημαίνω που αφορούν στην Κύπρο. Πρώτον ότι η τάση της νέας αμερικανικής πολιτικής να αποσύρεται και να κοιτάζει εντός, επαυξάνει το ρόλο της ΕΕ διεθνώς, πράγμα που μας εκφράζει πλήρως. Δεύτερο, ότι η Κύπρος επέλεξε και έπαιξε ουσιαστικό ρόλο στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας στην περιοχή μας. Αυτό αναγνωρίστηκε από την ΕΕ, τη Βρετανία και γι' αυτό αναγορευθήκαμε στρατηγικός εταίρος των ΗΠΑ. Αυτό μας αναγνωρίστηκε και από τη Ρωσία.

Πρέπει να συνεχιστούν οι συνομιλίες από εκεί που διακόπηκαν

-Φεύγετε χωρίς να έχετε δει λύση του Κυπριακού. Στη σημερινή συγκυρία ποιες είναι οι εκτιμήσεις σας;

-Κατ' αρχήν θέλω να πω ότι συμμερίζομαι, αυτό που είπε ο γ.γ. του ΟΗΕ ότι στο Κρανς Μοντάνα χάθηκε μια ιστορική ευκαιρία. Κι αυτό όχι εξ υπαιτιότητας του Προέδρου Αναστασιάδη αλλά διότι όταν τα πράγματα είχαν συγκλίση προς τις έξι παραμέτρους για τη στρατηγική λύση που έθεσε ο κ. Γκουτέρες η Τουρκία έδειξε ότι δεν ήταν ειλικρινής. Στο τραπέζι που όφειλε να το πει δεν το είπε και δεν συναίνεσε στην κατάρνηση των εγγυήσεων και των επεμβατικών δικαιωμάτων. Ζητούσε 15 χρόνια και μόνιμη παραμονή στρατού. Όμως αυτά τα δύο συστατικά ήταν απαραίτητα για να παρουσιάσεις λύση στον

κυπριακό λαό. Πολλοί θα ασκήσουν κριτική για τα θέματα περιουσιών και δομής της ομοσπονδίας. Εμένα η θεωρία μου όμως λέει ότι αν μετατοπιστεί το κέντρο βάρους του Κυπριακού, όπως και έγινε, στην κατάρνηση των εγγυήσεων των επεμβατικών δικαιωμάτων και του στρατού, ακόμα και μια ΔΔΟ με κάποιες δυσλειτουργίες, δεν θα έφερνε πίσω την Τουρκία τη στιγμή που θα υπάρχουν οι μηχανισμοί επίλυσης αδιεξόδων. Η δική μας γενιά έχασε μια ζωή στα 43 χρόνια. Επομένως έχει περισσότερη σημασία για τα παιδιά και τα εγγόνια μας, η κατάρνηση των εγγυήσεων, των επεμβατικών δικαιωμάτων και του κατοχικού στρατού και όχι μια δυσλειτουργία στη ΔΔΟ. Η δική μας γενιά έχει χάσει πολλά 43 χρόνια, οι νέες γενιές δεν πρέπει να

“

Αν ο λαός είναι δυσαρεστημένος από την πολιτική, ας επιδιώξει να έχει πολιτικούς ποιότητας να τον εκπροσωπούν και όχι δημαγωγούς ή πολιτικούς του γάμου και της κηδείας ή ας κάμει άλλα κόμματα!

χάσουν άλλα τόσα γιατί ο χρόνος δεν γυρίζει πίσω!

-Αρα θεωρείτε ότι άμεσα θα πρέπει να συνεχιστεί η προσπάθεια;

-Πρέπει να συνεχιστεί η προσπάθεια από το σημείο που διακόπηκε. Να πάνε όλοι στο γ.γ. των ΗΕ, να του πουν ότι είναι αποδεκτές οι έξι προτάσεις του και να καλέσει διάσκεψη αμέσως για να το συμφωνήσουμε και να μείνουν μόνο οι λεπτομέρειες της εφαρμογής, τις οποίες θα συζητήσουμε.

-Αν δεν χάνατε τις προεδρικές το 2008, η τύχη της Κύπρου θα ήταν διαφορετική;

-Σίγουρα, διότι εκ πεποιθήσεως δεν θα άφηνα τα πράγματα εκείνη την πενταετία να οδηγηθούν στην πλήρη οικονομική κατάρρευση που έφερε και το κούρεμα. Τα μέτρα που μας καλούσαν να λάβουμε τόσο

η ΕΕ όσο και το ΔΝΤ θα λαμβάνονταν έγκαιρα και δεν θα ήμουν «πιο συνδικαλιστής από τους συνδικαλιστές», όπως έλεγε ο κ. Χριστόφιας.

-Για το Μαρί;

-Από την αρχή γνώριζα ότι μας είχε προσφερθεί από ξένες χώρες να καταστρέψουν. Εγώ τις ανοσιότητες διεθνών συνωμοσιών εναντίον μας ουδέποτε τις συμμερίστηκα. Εγώ θα κατέστρεφα αμέσως. Φυσικά είναι εύκολο να κάνεις κριτική εκ των υστέρων. Ωστόσο, η πολιτεία μου αποδεικνύει ότι θα ακολουθούσα μιαν άλλη γραμμή από εκείνη του κ. Χριστόφια.

-Το ζήτημα της απαξίωσης της πολιτικής από τους πολίτες και της αποχής από τις εκλογές πως το βλέπετε;

-Ο κόσμος δικαιολογημένα δυσανασχετεί αλλά δεν είναι λύση η

αποχή, ούτε η μη συμμετοχή στο κοινωνικό γίγνεσθαι. Οι κάλπες είναι εκεί κι αν δεν τον αρέσουν τα κόμματα ας τα αλλάξει. Ας επιδιώξει να έχει πολιτικούς ποιότητας να τον εκπροσωπούν και όχι δημαγωγούς ή πολιτικούς του γάμου και της κηδείας ή ας κάμει άλλα κόμματα!

-Εσείς τι θα κάνετε πλέον; Δεν σας φαντάζομαι οπότε με παντούφλες και τρανζιστοράκι...

-Θα είμαι ενεργός πολίτης κι όταν κρίνω ότι έχω κάτι σημαντικό να πω, θα το λέω. Έχω ήδη ετοιμάσει το γραφείο μου εκεί που ήταν το ιατρείο μου κάποτε και θα ασχοληθώ με το γράψιμο. Θα γράψω για το Κυπριακό, την εξωτερική πολιτική, την Ευρώπη κ.α. Επίσης θα διαβάζω πολύ αλλά και θα ξεκουραστώ, όπως άλλωστε συμβουλευόμαστε εμείς οι γεροντολόγοι τους συνταξιούχους.

Αλλαγή ρότας στο Προεδρικό διά χειρός Αναστασιάδη

Από την παραγωγή στη διαχείριση της πολιτικής για τη νέα ομάδα πέριξ του Προέδρου

Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Η νέα σύνθεση του Υπουργικού Συμβουλίου επέφερε και αλλαγές στη σύνθεση της ομάδας του Προεδρικού και των άμεσων συνεργατών του Προέδρου της Δημοκρατίας Νίκου Αναστασιάδη. Αλλαγές που τόσο στο προσκήνιο όσο και στο παρασκήνιο δεν είχαν κερδίσει τη μερίδα του λέοντος στη φιλολογία του ποιος μένει και ποιος φεύγει, που είχε αναπτυχθεί το προηγούμενο διάστημα.

Διαφαίνεται πως σκοπός ήταν η δημιουργία ομάδας χαμηλών τόνων γύρω από τον Πρόεδρο, σε αντίθεση με τη σύναξη προσωπικοτήτων.

Αυτή, αναγκαστικά, περιορίστηκε στη μεγάλη εικόνα και δη στο ποιοι υπουργοί θα συνεχίσουν και ποιοι όχι και τι μέλει γενέσθαι με τα «βαριά» χαρτοφυλάκια. Σε αυτό το πλαίσιο, εν τέλει, πραγματοποιήθηκε η μετακίνηση του μέχρι πρότινος κυβερνητικού Εκπροσώπου Νίκου Χριστοδουλίδη στην ηγεσία του ΥΠΕΞ, ενώ αυτή έδωσε το έναυσμα παράλληλα και για άλλες κινήσεις ως προς τα ενδότερα του Προεδρικού, που σύμφωνα με πηγές,

φέρουν την υπογραφή Αναστασιάδη. Αυτές όμως οι κινήσεις και οι νέες αφίξεις προσώπων, όπως είπαν αναλυτές στην «Κ», μεταλλάσσουν ταυτόχρονα και το ρόλο που είχε το Προεδρικό στην εκπόνηση πολιτικής κατά την προηγούμενη πενταετία. Και δη από τότε που ο τωρινός ΥΠΕΞ, Κωνσταντίνος Πετρίδης, ως υφυπουργός παρά τω Προέδρω είχε μετατρέψει το Προεδρικό σε θύλακα πολιτικής με τη μεταρρύθμιση για το δημόσιο, το άνοιγμα του επενδυτικού διαδρόμου για την έλευση των καζίνο, την ηλεκτρονική διακυβέρνηση μεταξύ άλλων. Νομοσχέδια που έφεραν το δικό τους ειδικό βάρος για τη διακυβέρνηση Αναστασιάδη και που είδαν το φως της δημοσιότητας αφότου εκπονήθηκαν στο Προεδρικό. «Περισσότερο μοιάζει πλέον το Προεδρικό και με την ομάδα που έχει συσταθεί πέριξ του Προέδρου, σαν φορέας διαχείρισης και όχι εκπόνησης πολιτικής», είπαν στην εφημερίδα αναλυτές στους οποίους θέσαμε το ζήτημα. Κάτι που έχει να κάνει άμεσα και με τα νέα πρόσωπα που καλούνται να μπουν στα παπούτσια των παλιών.

Τι αλλάζει
Επί της ουσίας καταγράφεται μια ασυνέχεια σε επίπεδο προσώπων, με τις δικές της προσλαμβάνουσες. Τη θέση του Νίκου Χριστοδουλίδη αναλαμβάνει ο Πρόδρομος Προδρόμου, ενώ παρελθόν αποτελούν ο



Οι κινήσεις και οι νέες αφίξεις προσώπων, όπως είπαν αναλυτές στην «Κ», μεταλλάσσουν ταυτόχρονα και το ρόλο που είχε το Προεδρικό στην εκπόνηση πολιτικής.

μέχρι πρότινος αναπληρωτής κυβερνητικός Εκπρόσωπος Βίκτωρας Παπαδόπουλος και τη θέση του παίρνει η Κλέλια Βασιλείου, ο διευθυντής του γραφείου του Προέδρου Μιχάλης Σοφοκλέους που αντικαθίσταται από τον Πέτρο Δημητρίου ενώ τερματίστηκε η απόσπαση του Θεοδόση Τσιόλα, για εκτέλεση ειδικών καθηκόντων στη Γραμματεία του Υπουργικού Συμβουλίου και στην Προεδρία. Αυτή την ανασύνθεση του Προεδρικού, αναλυτές την αποδίδουν σε προσωπικές αποφάσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας.

«Διαφαίνεται πως σκοπός ήταν η δημιουργία ομάδας χαμηλών τόνων γύρω του σε αντίθεση με τη σύναξη προσωπικοτήτων, όπως μέχρι πρότινος», τονίστηκε στην «Κ». Με άλλα λόγια, σκοπός του Νίκου Αναστασιάδη είναι να μην ασχολείται με πιθανά θέματα που ίσως εκπνέουν από την ίδια του την ομάδα αλλά η διαχείριση της καθημερινής ατζέντας χωρίς εκπλήξεις. Αυτό τι σημαίνει πολιτικά; Η «Κ» έθεσε το ερώτημα με τη συνισταμένη των απαντήσεων να είναι το τι αναμένεται από τα ίδια τα πρόσωπα να πράξουν. «Παρασκηνιακά είχε ειπωθεί ότι υπήρχαν τριγμοί στο παρελθόν. Αυτό ήταν ως και φυσιολογικό ως ένα σημείο εφόσον υπήρχε συνωστισμός με-

γάλων ονομάτων αλλά και μέχρι να ξεκαθαρίσουν και οι ρόλοι. Ωστόσο, όλα τελικά λειτούργησαν επικουρικά προς τον Νίκο Αναστασιάδη, εφόσον υπήρχε μια μαγιά εμπειρίας που κινούνταν από τις απαντήσεις στην αντιπολίτευση μέχρι την παραγωγή πολιτικής. Άλλος ήταν στο Προεδρικό ν' απαντά τις ερωτήσεις των δημοσιογράφων και άλλος την ίδια ώρα στην τηλεόραση ή στο ραδιόφωνο. Κάτι που ήταν εύκολο να γίνει. Τώρα φαίνεται να πέφτει το βάρος στον Πρόεδρο Αναστασιάδη κατ' αρχήν, που έτσι κι αλλιώς είναι συγκεντρωτικός αλλά και στον Προδρόμου», όπως τονίζουν αναλυτές.

Η ώρα του Πάλμας;
Μέσα στο προδιαγραφόμενο σκηνικό, πληροφορίες υποστηρίζουν πως ο Βασίλης Πάλμας, ως Υφυπουργός παρά τω Προέδρω και πολιτικός με τη δική του πορεία, έχει όλα τα εφόδια ώστε να κάνει τη διαφορά το τρέκον διάστημα. Η συνεργασία του, όπως και πριν, θα είναι άμεση και με τον κυβερνητικό Εκπρόσωπο, ήδη η επαφή του με τα ΜΜΕ έχει αφήσει πολύ καλές εντυπώσεις, ωστόσο είναι σε προσωπικό επίπεδο που όλα δείχνουν ότι τώρα θα μπορέσει να βγει πιο δυνατά προς τα έξω.

Τα πρόσωπα

«Η παρουσία των Πετρίδη και Χριστοδουλίδη ενισχύθηκε και ενίσχυσε συνολικά αυτή του Μιχάλη Σοφοκλέους στο Προεδρικό. Οι δυο πρώτοι ανέλαβαν ο ένας το ΥΠΕΞ και ο άλλος το ΥΠΕΞ. Ερώτημα λοιπόν αποτελεί γιατί δεν συνέχισε το ρόλο του ο Μιχάλης Σοφοκλέους, ο οποίος είχε σημαντικό ρόλο κατά την προεκλογική περίοδο εφόσον είναι εκείνος πίσω από τη συγγραφή του προγράμματος του Προέδρου Αναστασιάδη», τόνισαν αναλυτές στην «Κ». Προστίθεται δε ότι συνολικά από την παρουσία Σοφοκλέους στο Προεδρικό δεν προέκυψαν ζητήματα με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ενώ οι ίδιες πηγές προκρίνουν παράλληλα πως ο Πέτρος Δημητρίου θα βουτήξει άμεσα στα βαθιά εφόσον η σχέση με τον Νίκο Αναστασιάδη δεν είναι πάντα και η πιο εύκολη. Επισημαίνεται όμως την ίδια ώρα ότι η ευχέρεια επικοινωνίας του Προδρόμου Προδρόμου και η πολύχρονη θητεία του σε ΔΗΣΥ, βουλή και εν γένει στα πολιτικά δρώμενα θα λειτουργήσει προς όφελός του. Δεν αναμένεται μέσα σε αυτό το πλαίσιο να συναντήσει ιδιαίτερες δυσκολίες, εφόσον δεν είναι η πρώτη φορά που καλείται να κολυμπήσει στα βαθιά. «Κάτι που καλείται πάραυτα να κάνει η Κλέλια Βασιλείου, που αν και έχει αναπτύξει δημόσια δράση, δεν έχει δοκιμαστεί σε μεγάλο βαθμό στη δημόσια έκθεση και σε κάθε περίπτωση δεν είναι άνθρωπος των ΜΜΕ, όπως ο Βίκτωρας Παπαδόπουλος, ο οποίος κράτησε το ρόλο που του ανατέθηκε ως το τέλος, και όπως λένε πηγές, ίσως θα έπρεπε να συνεχίσει στη θέση του». Αναμένεται τέλος και νέα προσθήκη που θα φέρει το ρόλο του διευθυντή του Προεδρικού. Η πλήρωση της θέσης, σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, θα γίνει από γυναίκα αξιωματούχο, ωστόσο και πάλι φαίνεται να εκλείπει το στοιχείο της hard core πολιτικής παραγωγής. Προτάσσεται δε εκείνο της διαχείρισης της νέας ομάδας πέριξ του Προέδρου, αλλά και των εσωτερικών του Προεδρικού, εφόσον αναμένεται όπως λένε οι πληροφορίες να σημειωθούν αλλαγές.

The 2018 Hubert Curien Memorial Lecture

Economy Transition and the Role of the Circular Economy

Dr Janez Potočnik

Former EU Commissioner for the Environment
Member of The Cyprus Institute Board of Trustees



Friday, 23 February 2018 | 18:30

The Cyprus Institute
Novel Technologies Laboratory, Athalassa Campus

Info: Tel. 22208702 · Email: office.events@cyi.ac.cy

Media Sponsor



THE CYPRUS
INSTITUTE
RESEARCH • TECHNOLOGY • INNOVATION



Media Sponsor

Νικήσαμε την Αϋπνία

MELATONIN SM

Spray Μελατονίνης
Άμεσης Δράσης

Η σοφή επιλογή
για έναν καλό ύπνο



Αριθμός Γνωστοποίησης στον ΕΟΦ: 47530/8-6-2016



1 ψεκασμός 15 λεπτά πριν τον ύπνο

Τεχνολογία Nanoemulsion για ταχύτερη απορρόφηση

Λειτουργικότητα & εγρήγορση την επόμενη μέρα

Τα συμπληρώματα διατροφής δεν υποκαθιστούν μια ισορροπημένη διατροφή.

Στήνουν κόμμα από την αρχή

Αβέρωφ, Αντρος και Νικόλας ξεκινούν εσωκομματικές διεργασίες ανανέωσης

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Μπορεί οι προεδρικές εκλογές να ανήκουν επίσημα στο παρελθόν, ωστόσο οι εσωκομματικές διεργασίες τώρα ξεκινούν για τον κάθε πολιτικό αρχηγό. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου, ενδυναμωμένος από το αποτέλεσμα, οδηγείται σε εκλογικό συνέδριο, θέλοντας να βάλει αυτή τη φορά το δικό του πολιτικό στίγμα στο κόμμα και να κάνει τις αλλαγές που θα εκσυγχρονίσουν τον ΔΗΣΥ. Ο Άντρος Κυπριανού θα θέσει τις βάσεις για ένα λειτουργικό κόμμα αντιπολίτευσης και σίγουρα θα ξε-

κινήσει μία ομαλή διαδοχή, ανανεώνοντας αρκετά το ΑΚΕΛ σε θέμα στελεχών στην ανώτατη πυραμίδα. Ο Νικόλας Παπαδόπουλος, μετά την ήττα, έχει να διαχειριστεί μία τεράστια εσωκομματική φουρτούνα μετά τις διαγραφές και αμφισβητήσεις, ενώ εντός μνημών αναμένεται να οδηγηθεί σε εκλογικό συνέδριο. Το αν θα τον αμφισβητήσει κάποιος είναι ένα ζήτημα ανοικτό πλέον. Το σίγουρο είναι πως μετά και τις ηχηρές διαγραφές το κόμμα του Κέντρου οδηγείται σε μία νέα περίοδο που εν πολλοίς αλλάζει και την ταυτότητά του.

Με στίγμα Αβέρωφ ο ΔΗΣΥ

Όταν τη νύχτα των εκλογών ο Αβέρωφ Νεοφύτου άκουγε από το μπαλκόνι του επιτελείου να επιβραβεύεται για τη δουλειά του ως επιτελάρχης αλλά και ως πρόεδρος του ΔΗΣΥ από τον Νίκο Αναστασιάδη αναμφίβολα αναθάρρησε. Όχι μόνο γιατί έτσι έμπαινε ένα τέλος στις διασαλευμένες σχέσεις των δύο ανδρών ένεκα Κυπριακού, αλλά γιατί τα εύσημα αποτελούσαν το έμμεσο μήνυμα Αναστασιάδη προς όλες τις κατευθύνσεις, ότι ο Αβέρωφ Νεοφύτου συνεχίζει ενδυναμωμένος πλέον στην προεδρία του κόμματος.

Χρειάστηκε βεβαίως το προσωρινό όχι του Χάρη Γεωργιάδη, ώστε να γίνουν στο προσκήνιο οι ανασφάλειες του Αβέρωφ Νεοφύτου και να ξεκινήσουν τα ερωτήματα για το αν τίθεται ζήτημα αμφισβήτησης του τελικά. Φάνηκε και προ πενταετίας άλλωστε στο κόμμα της Δεξιάς όταν ασκήθηκαν

Στο εκλογικό συνέδριο που θα ακολουθήσει δεν αναμένεται ιδιαίτερη συμμετοχή νέων προσώπων σε μία προσπάθεια να αποφευχθούν οι εσωκομματικές συγκρούσεις.

πιέσεις στον Τάσσο Μπτσόπουλο να μη διεκδικήσει την προεδρία του κόμματος. Όπως όλα δείχνουν μετά και από τον επαναδιορισμό Χάρη Γεωργιάδη στο υπουργείο Οικονομικών, ο Αβέρωφ Νεοφύτου δεν έχει κανένα λόγο να ανησυχεί για το ενδεχόμενο αμφισβήτησής του, χωρίς να αποκλείεται ωστόσο μία αναβίωση της υπόθεσης Δημήτρη Ταλιαδώρου που διεκδικούσε την υσάτη την προεδρία του κόμματος. Όπως αναφέρουν κομματικά στελέχη κανέναν δε μπορεί να αμφισβητήσει έναν πολιτικό αρχηγό μετά από μία τέτοια νίκη και αυτό φαίνεται να είναι καλά εμπεδωμένο στη δεξιά φιλελεύθερη παράταξη.

Εκλογές αβρότητας

Όπως λένε κομματικές πηγές, ο Αβέρωφ Νεοφύτου βρίσκεται στην καλύτερη πολιτική στιγμή της καριέρας του ως ηγέτης του κόμματος. Σε αυτή τη συγκυρία τίθεται το ερώτημα κατά πόσο ο ίδιος είναι έτοιμος για μεγάλες αλλαγές όπως άλλωστε μας είχε προϊδεάσει εδώ και καιρό. Για μεγάλες αλλαγές βέβαια και για την ετοιμότητά του να δώσει το πολιτικό του στίγμα μας προετοίμασε πέντε χρόνια πριν, όταν αναδιόρθωσε πλήρως το γραφείο του. Αλλαγές ωστόσο που περιορίστηκαν εντός του πέμπτου ορόφου, καθώς λίγο οι εξελίξεις στο Κυπριακό και λίγο το μνημόνιο, ανακαίτησαν τις όποιες επιδιώξεις του για εσωκομματικές μεταρρυθμίσεις. Πλέον, τα βλέμματα όλων είναι στραμμένα πάνω του για το αν θα καταφέρει αυτή τη

φορά να υλοποιήσει τους σχεδιασμούς του.

Σε αυτές τις αλλαγές θα παίξουν σίγουρα μεγάλο ρόλο τα πρόσωπα τα οποία θα βρίσκονται στην ανώτατη πυραμίδα του κόμματος. Ο οργανωτικός του ΔΗΣΥ και εκτελών χρέη γενικού διευθυντή του κόμματος Δημήτρης Στυλιανού (Μάος) έχει δηλώσει πως αψηπηρετεί από το κόμμα, ανοίγοντας έτσι τον δρόμο της ανανέωσης στον Γιώργο Λυσανδριδί για τη θέση της γενικής διεύθυνσης. Αυτός είναι άλλωστε και ο λόγος που ο κ. Λυσανδριδής δεν μετακινήθηκε από την Πινδάρου στο Προεδρικό. Ζήτημα για το οποίο έθεσε άλλωστε βέτο ο Αβέρωφ Νεοφύτου καθώς εδώ και καιρό τον προετοιμάζει να διαδεχθεί τον Δημήτρη Στυλιανού. Σημειώνεται πως προ πενταετίας, μία σειρά δυνατών στελεχών είχαν μετακινηθεί, από την Πινδάρου στο Προεδρικό αποφυλώνοντας εν πολλοίς το κόμμα και προκαλώντας τρύπες. Σε αυτές τις τρύπες προστίθεται σήμερα και η απώλεια του Πρόδρομου Προδρόμου για το κόμμα. Πλέον ο Αβέρωφ Νεοφύτου επιχειρεί να στήσει τη δική του ομάδα, χωρίς ωστόσο να διαφαίνεται η εμπλοκή νέων στελεχών την τελευταία διετία. Το ποιοι θα αναλάβουν κομματικά αξιώματα είναι ένα ζήτημα ακόμα ανοικτό και θα εξαρτηθεί από το ποιοι θέλουν να επαναδιεκδικήσουν. Όπως όλα δείχνουν το κόμμα της Δεξιάς δε θέλει να μπει σε μία διαδικασία αντιπαλότητας κομματικών αξιωμάτων, καθώς αυτό θα επιβαρύνει όπως λένε στελέχη την εσωκομματική κατάσταση.

Τη θέση του αναπληρωτή προέδρου θα επαναδιεκδικήσει ο ευρωβουλευτής Λευτέρης Χριστοφόρου όπως όλα δείχνουν. Όπως αναφέρουν κομματικές πηγές, αν και πολλοί φαίνεται να ενδιαφέρονται για την εν λόγω θέση, λίγοι είναι εκείνοι που θα σταθούν απέναντί από τον Λευτέρη Χριστοφόρου διεκδικώντας μαζί του τη θέση. Είτε για λόγους σεβασμού σε ζήτημα αρχαιότητας είτε εξαιτίας του ότι δεν θέλουν να προκαλέσουν προστριβές εντός του κόμματος. Σημειώνεται πως για την εν λόγω θέση φαίνεται να ενδιαφερόταν και ο αντιπρόεδρος και βουλευτής του κόμματος Γιώργος Γεωργίου, ο οποίος όλα δείχνουν κάνει πίσω. Υπάρχει βέβαια και το ενδιαφέρον για την αντιπροεδρία από τον Ευθύμιο Δίπληρο. Από το κάδρο δεν πρέπει να λείπει τόσο ο Νίκος Νουρής, όσο και οι Μιχάλης Σοφοκλέους και Χριστόφορος Φωκαΐδης για το πώς θα κινηθούν εντός του κόμματος. Πέρα όμως από την ανώτατη πυραμίδα, ζήτημα τίθεται και για τη θέση του εκπροσώπου τύπου από τη στιγμή που ο Πρόδρομος Προδρόμου μετακομίζει στο Προεδρικό. Ήδη το όνομα του βουλευτή του ΔΗΣΥ Δημήτρη Δημητρίου συζητείται εντόνως για τη θέση καθώς με αυτό τον τρόπο θα ικανοποιηθεί και το αίτημα ανανέωσης που θέλουν εδώ και καιρό στελέχη.



Ο Αβέρωφ Νεοφύτου είχε να αντιμετωπίσει με την εκλογή του την αποψίλωση στελεχών από το κόμμα. Αναμένεται αν θα καταφέρει σε αυτό το εκλογικό συνέδριο να στήσει τη δική του δυνατή ομάδα.

Σκληρή αντιπολίτευση και διαδοχή στο ΑΚΕΛ

«Είμαι συνεπής στις καταστατικές πρόνοιες του ΑΚΕΛ, στα 65 χρόνια πρέπει να αποχωρήσω ως εκ τούτου δεν θα διεκδικήσω εκ νέου τη Γραμματεία αλλά θα πω την άποψή μου για τη διαδοχή, όπως όλοι, στα συλλογικά όργανα», ανέφερε σε συνέντευξη του στην «Κ» ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού δίδοντας σήμα ανανέωσης. Ο επικεφαλής του Κυπριακού Τουμάζος Τσελεπής και ο οργανωτικός γραμματέας Χρίστος Αλέκου θα ακολουθήσουν τη συνέπεια σε αυτές τις καταστατικές πρόνοιες, ενώ ερώτημα είναι το τι θα κάνει ο γ.γ. της ΠΕΟ Πάμπος Κυρίτσος. Πέραν του ότι βρίσκεται στην ίδια περίπου ηλικία με τα άλλα τρία στελέχη υπάρχει ήδη δυσφορία τόσο από τη βάση αλλά και μεταξύ των στελεχών για την καθοδική πορεία που ακολουθεί η συντεχνία του κόμματος. Το αν αυτό οδηγείται τον ίδιο στην απόφαση να παραδώσει την γραμματεία της ΠΕΟ σε μία κίνηση ανανέωσης και μεταρρύθμισης είναι ένα ζήτημα ανοικτό.

Δεδομένων αυτών των εξελί-

Θα δει το ζήτημα αξιοποίησης του Σταύρου Μαλά, χωρίς να αποκλείεται η συμμετοχή του στις ευρωεκλογές.

ξεων το κόμμα έχει μία περίπτωση διέτις, για μία ομαλή διαδοχή, με τους Στέφανο Στεφάνου και Γιώργο Λουκαΐδη να θεωρούνται οι επικρατέστεροι για την θέση του γενικού γραμματέα. Η γραμματεία αναμένεται να ενισχυθεί από πρόσωπα χωρίς να αποκλείεται η είσοδος κι άλλων πρωτοκλασάτων στελεχών που είχαν βγει μπροστά κατά τον προεκλογικό όπως του Άριστου Δαμιανού, του Χρίστου Χριστοφίδη, του βουλευτή Λεμεσού Γιώργου Γεωργίου και η επιπλέον ανανέωση του κόμματος, σε ο,τι αφορά θέσεις εμμίσθων, αλλά και στη στελέχωση νέων προσώπων στα συλλογικά όργανα. Το σίγουρο είναι πως πέραν των



Μία σειρά στελεχών της ανώτατης πυραμίδας συμπεριλαμβανομένου του Άντρου Κυπριανού θα αποχωρήσουν με αποτέλεσμα να αναμένεται σημαντική ανανέωση στη γραμματεία αλλά και στο έμψιθο προσωπικό.

αλλαγών σε πρόσωπα, ζήτημα τίθεται και για την πολιτική που ακολουθεί το κόμμα. Ο Άντρος Κυπριανού μάς έχει προετοιμάσει για μία σκληρή αντιπολίτευση. Και αυτό δεν είναι καθόλου τυχαίο. Όχι μόνο γιατί η Εξέκρια Παπαϊωάννου νιώθει εξαπατημένη από τον τρόπο που χειρίστηκε ο Νίκος Αναστασιάδης το Κυπριακό αλλά γιατί το κύριο συμπέρασμα που βγήκε από τις επαφές του κόμματος με τη βάση, είναι πως η απομάκρυνση μίας μεγάλης μερίδας οφείλεται σε αυτή τη σύμπλευση με τη Δεξιά. Αυτός είναι και ο λόγος που αυτή την πενταετία το κόμμα, θα συνεχίσει με κύριο στόχο τη σκληρή αντιπολίτευση την επιστροφή όλων των χαμένων ψηφοφόρων και τη διεκδίκηση της εξουσίας.

Αξιοποίηση Νέων Δυνάμεων

Πέρα όμως από το ζήτημα της αντιπολίτευσης, ένα από τα καιρία ζητήματα που συζητήθηκε και στο πολιτικό γραφείο του κόμματος ήταν το καθεστώς των Νέων Δυνάμεων και η καλύτερη λειτουργία

του, ώστε στελέχη που διεκδικούν εκλογή μέσω των Νέων Δυνάμεων να αξιοποιούνται και να αποκτούν πιο ισχυρούς δεσμούς με το κόμμα. Υπενθυμίζεται πως με τις Νέες Δυνάμεις έχουν διεκδικήσει προβεβλημένα στελέχη όπως οι Γιώργος Λιλλήκας, Αδάμος Αδάμου και Ειρήνη Χαραλαμπίδου. Η συζήτηση μάλλον συνδέεται και με το γεγονός ότι εδώ και καιρό άρχισε να καλλιεργείται μία προσπάθεια δημιουργίας ενός νέου κόμματος που ανήκει στον χώρο της Αριστεράς και αυτό ανησυχεί μερίδα στελεχών. Στο ΑΚΕΛ εκφράζεται η ανάγκη αξιοποίησης του Σταύρου Μαλά, η παρουσία του οποίου κατά τον προεκλογικό κρίνεται ιδιαίτερα θετικά στο κόμμα. Ήδη ο Άντρος Κυπριανού έχει ξεκαθαρίσει στην «Κ» πως στόχος είναι η συνέχιση της συνεργασίας των δύο μερών. Το πώς θα επιτευχθεί μία τέτοια συνεργασία το επόμενο διάστημα είναι ένα ζήτημα ανοικτό, χωρίς να αποκλείεται από στελέχη το ενδεχόμενο καθόδου του στις ευρωεκλογές.

Αλλάζει την ταυτότητα του ΔΗΚΟ ο Νικόλας

«Μετά τις διαγραφές γυρίζουμε σελίδα» λένε στελέχη που βρίσκονται κοντά στον Νικόλα Παπαδόπουλο. Η αλήθεια ωστόσο είναι πως το ζήτημα διαγραφών και εσωκομματικών αντιπάλων είναι κάτι που απασχολεί τον Νικόλα Παπαδόπουλο καθώς στόχος είναι να μπορούμε να ελέγξει πλήρως τα συλλογικά όργανα του κόμματος.

Ήδη εντός Ιουνίου αναμένεται να πραγματοποιηθεί το εκλογικό και καταστατικό συνέδριο του κόμματος. Αυτό που φαίνεται να απασχολεί την ηγεσία είναι κατά πόσο θα υπάρξει κάποιος να αμφισβητήσει τον κ. Παπαδόπουλο και να διεκδικήσει την προεδρία. Υπενθυμίζεται πως μία σειρά στελεχών που θα μπορούσε να το πράξουν έχουν ήδη αποβληθεί από το κόμμα. Υπάρχουν ωστόσο και συναντινικά στελέχη που θα μπορούσαν να διεκδικήσουν επηρεάζοντας ανακωχή στο κόμμα όπως ο αναπληρωτής πρόεδρος Μάρκος Κυπριανού ή ο βουλευτής Λεμεσού Άγγελος Βότοης. Τόσο ο ένας όσο και ο άλλος δεν φαίνονται διατεθειμένοι επί του παρόντος να μουν σε μία τέτοια διαδικασία. Συγκεκριμένα ο κ. Κυπριανού αναμένεται να ανανεώσει τη θητεία του ως αναπλη-



Ο Νικόλας Παπαδόπουλος θα επικεντρώσει να δώσει το δικό του πολιτικό στίγμα στο ΔΗΚΟ και θα συνεχίσει τη συνεργασία με τα άλλα κόμματα του χώρου εντός της Βουλής.

Θέλει να γυρίσει σελίδα στις διαγραφές και παράλληλα να ελέγχει πλήρως τα συλλογικά όργανα, ούτως ώστε να αποφευχθούν οι έριδες.

ρωτής πρόεδρος με άγνωστο αν θα βρεθεί κάποιος να διεκδικήσει τη θέση του.

Θα πρέπει να σημειωθεί πως ήδη μπαίνει επί τάπητος η θέση του αντιπροέδρου καθώς ο Χρίστος Πατσαλίδης είχε παραιτηθεί λίγο πριν τις προεδρικές εκλογές, εις ένδειξη διαμαρτυρίας για τους χειρισμούς της ηγεσίας. Ανοικτό

είναι το ποιοι θα διεκδικήσουν, χωρίς να αποκλείεται το ενδεχόμενο επιλογής της Χριστιάνας Ερωτοκρίτου. Όπως επισημαίνουν πολιτικές πηγές, ο Νικόλας Παπαδόπουλος θα θέλει να εμφανίσει μία ηγεσία που θα έχει τον απόλυτο έλεγχο της κατάστασης, με στόχο να αποφευχθούν όσα είχαν προηγηθεί το τελευταίο διάστημα. Αν και όπως αναφέρουν στελέχη, ο Νικόλας Παπαδόπουλος δεν είναι διατεθειμένος να προχωρήσει σε βαθιές αλλαγές στο ζήτημα της πολιτικής του κομματός, όπως για παράδειγμα αποκήρυξη της διζωνικής δικαιοδικής μορφοποίησης, θα προσπαθήσει να κάνει εκείνες τις αλλαγές που θα αφήσουν το δικό του πολιτικό στίγμα στο κόμμα. Έχει την ίδια στιγμή μια κάποια ανησυχία για το πώς θα κινηθούν οι Καρογιανικοί και ιδιαίτερα ο Μάριος Καρογιάν, ο οποίος δεν έχει ακόμη τοποθετηθεί για την παρατήρησή του. Μετά και το εκλογικό συνέδριο θα επικεντρώσει να συνεχίσει την στενή συνεργασία του με τα κόμματα των ενδιάμεσων χώρων, ιδιαίτερα σε κοινοβουλευτικό επίπεδο, επικεντρώνοντας να επιβληθεί ο ίδιος ως αρχηγός, ως ο πρόεδρος του μεγαλύτερου κόμματος του χώρου.

Ο ΧΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Έμεινα στο ΥΠΟΙΚ λόγω ψιθύρων των ατσαλάκωτων ότι δυσκολεύομαι

Δε μιλώ ούτε με έπαρση, αλλά μετά από πέντε χρόνια υπό τις δεδομένες συνθήκες, δεν ανέμενα να ακούσω ότι βλέπω δυσκολίες και γι' αυτό θέλω να φύγω τονίζει ο υπουργός Οικονομικών

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Τους λόγους της αρχικής άρνησής του αλλά και της απόφασής του να παραμείνει τελικά στο «ζόρικο», όπως λέει υπουργείο Οικονομικών, αποκαλύπτει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Χάρης Γεωργιάδης. «Ζήτησα να αλλάξω υπουργείο. Αυτό δεν αποτελούσε κίνηση πολιτικής τακτικής, ούτε αποτελούσε μέρος κάποιου σχεδιασμού», αναφέρει ο κ. Γεωργιάδης εξηγώντας πως η επιμονή του πολιτικού του πατέρα Νίκου Αναστασιάδη να παραμείνει στο υπουργείο Οικονομικών τον μετέπεισε.

Μιλά και για τις αναφορές κάποιων ότι η άρνησή του σχετίζεται με τον φόβο τού να καεί πολιτικά εξαιτίας των μη εξυπηρετούμενων δανείων και του Συνεργατισμού. «Αυτό είναι κάτι το οποίο άκουσα να λέγεται και πρέπει να πω ότι και με θύμωσε και με πείσωσε. Ειδικά, όταν τέτοιες αναφορές εκφράζονταν και από άτομα ή από κύκλους που ποτέ δεν έχουν τσαλακωθεί, ποτέ δεν έχουν οι ίδιοι αντιμετωπίσει ή χειριστεί τις δύσκολες καταστάσεις που εδώ και πέντε χρόνια διαχειρίζομαι», σημείωσε χαρακτηριστικά. «Δεν έχω ενδιαφέρον είτε για την Κεντρική Τράπεζα, είτε για κάποιο τεχνοκρατικό πόστο στις Βρυξέλλες, ή στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ή κάπου αλλού. Είμαι ενεργό πολιτικό στέλεχος, παρόλο που προσπαθώ να λειτουργώ τεχνοκρατικά».

-Για ποιο λόγο είχατε αρνηθεί αρχικά τον επανειλημμένο σας στο Υπουργείο Οικονομικών;

-Είχα θεωρήσει ότι μετά από πέντε χρόνια έκλεισα ένα κύκλο και θα μπορούσα να συνεχίσω από κάπου αλλού. Έχω τη διάθεση να συνεχίσω στην πολιτική. Έχω έντονο ενδιαφέρον για την πορεία του τόπου μας και δεν νιώθω πολιτικά κουρασμένος. Αλλά είχα αναφέρει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ότι θα μπορούσα να συνεχίζα και από άλλη θέση, πέραν του υπουργείου Οικονομικών.

-Από το υπουργείο Εξωτερικών για παράδειγμα;

-Είναι τρεις-τέσσερις πιθανές επιλογές που συζήτησα με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη. Ωστόσο, γεγονός παραμένει ότι ο ίδιος ο πρόεδρος είχε έντονη άποψη και επιθυμία να συνεχίσω στο υπουργείο Οικονομικών, ενώ βεβαίως αναγνωρίζω ότι και οι επιλογές του

“

«Δεν ενδιαφέρομαι για την Κεντρική Τράπεζα, για κάποιο τεχνοκρατικό πόστο στις Βρυξέλλες, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ή κάπου αλλού. Είμαι ενεργό πολιτικό στέλεχος, παρόλο που προσπαθώ να λειτουργώ τεχνοκρατικά».

“

Με ενδιαφέρει η συμμετοχή στην πρώτη γραμμή της πολιτικής. Αν δεν είμαι στην πρώτη γραμμή της πολιτικής, ευχαρίστως θα πάω σπίτι μου και θα ιδιωτεύσω.

Προέδρου τόσο για το υπουργείο Εξωτερικών όσο και για τα άλλα υπουργεία είναι εξαιρετικές. Πρέπει να πω ότι την ίδια παραινέση, δηλαδή να συνεχίσω από το υπουργείο Οικονομικών, έλαβα κι από άλλους, περιλαμβανομένων και ανθρώπων των οποίων την άποψη εκτιμώ.

-Συμπεριλαμβανομένων και επιχειρηματικών κύκλων;

-Και από τον χώρο της οικονομίας, από ανθρώπους με τους οποίους έχω συνεργαστεί τα τελευταία πέντε χρόνια. Πρέπει πάντοτε να έχουμε επίγνωση ότι δεν είναι οι



Βεβαίως και με ενδιαφέρει η πορεία του Δημοκρατικού Συναγερμού. Είμαι ενεργό στέλεχος και παραμένω πολύ κοντά στη βάση της παράταξης, λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Χάρης Γεωργιάδης.

προσωπικές επιθυμίες που πρέπει να καθορίζουν τις τελικές μας αποφάσεις. Είναι η ευθύνη και η ετοιμότητά σου να βοηθήσεις εκεί που σε χρειάζονται.

-Ομολογουμένως το Οικονομικών είναι ζόρικο υπουργείο.

-Ξέρω όμως ότι ακόμη μεγαλύτερες δυσκολίες αντιμετωπίζουν κάποιοι συμπολίτες μας, συνεπώς ήταν υποχρέωσή μου να βάλω στην άκρη τις όποιες επιθυμίες και να ανταποκριθώ στην τιμητική πρόταση του Προέδρου Αναστασιάδη.

-Σε αυτή τη συνάντηση το αποτέλεσμα ήταν να διαδεχθείτε την Χρυστάλλα Γιωρκάτζη στην Κεντρική Τράπεζα σε λίγα χρόνια;

-Δεν με ενδιαφέρει και δεν με ενδιέφερε ποτέ τέτοια θέση. Με ενδιαφέρει η συμμετοχή στην πρώτη γραμμή της πολιτικής. Αν δεν είμαι στην πρώτη γραμμή της πολιτικής, ευχαρίστως θα πάω σπίτι μου και θα ιδιωτεύσω. Σε προσωπικό και οικογενειακό επίπεδο αυτό θα αποτελούσε μια εξαιρετικά ευκυστική επιλογή. Αλλά σίγουρα

δεν έχω ενδιαφέρον είτε για την Κεντρική Τράπεζα, είτε για κάποιο τεχνοκρατικό πόστο στις Βρυξέλλες, ή στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ή κάπου αλλού. Είμαι ενεργό πολιτικό στέλεχος, παρόλο που προσπαθώ να λειτουργώ τεχνοκρατικά. Δεν χαρακτηρίζω τον εαυτό μου τεχνοκράτη, είμαι πολιτικό στέλεχος. Συνεπώς, όσο υπάρχει ευκαιρία και ανάγκη παρουσίας μου στην πρώτη γραμμή της πολιτικής, θα είμαι εκεί.

-Θεωρείτε ωστόσο πως οι προκλήσεις είναι πολύ μεγάλες εξαιτίας των Μν Εξυπηρετούμενων Δανείων και του Συνεργατισμού. Νιώσατε ότι με τον επαναδιορισμό σας θα μπορούσε να καείτε πολιτικά;

-Αυτό είναι κάτι το οποίο άκουσα να λέγεται και πρέπει να πω ότι και με θύμωσε και με πείσωσε. Ειδικά όταν τέτοιες αναφορές εκφράζονταν και από άτομα ή από κύκλους που ποτέ δεν έχουν τσαλακωθεί, ποτέ δεν έχουν οι ίδιοι αντιμετωπίσει ή χειριστεί τις δύσκολες καταστάσεις που εδώ και πέντε χρόνια διαχειρίζομαι. Δεν νομίζω ότι μπορεί κανείς να ισχυριστεί ότι επέδειξα τα τελευταία χρόνια δισταγμό στο να χειριστώ δύσκολες καταστάσεις. Εξάλλου

στην πολιτική βρίσκομαι για να έχω την ευκαιρία να εκφράζω καθαρά την άποψή μου και για να έχω τη δυνατότητα να διαχειριστώ δυσκολίες και διλήμματα. Δε μιλώ ούτε με έπαρση, ούτε με εγωισμό, αλλά μετά από πέντε χρόνια στο υπουργείο Οικονομικών, κάτω από τις δεδομένες συνθήκες, δεν ανέμενα να ακούσω ότι βλέπω δυσκολίες και γι' αυτό θέλω να φύγω. Και γι' αυτό σας λέω ότι με πείσωσαν αυτές οι αναφορές και συνέβαλαν στην απόφασή μου να συνεχίσω. Αν μη τι άλλο για να αποδείξω ότι είναι, πράγματι, πολύ καλύτερα τα πράγματα σήμερα. Έχουμε διανύσει τεράστια απόσταση. Μέσα από τη συλλογική προσπάθεια έχουμε διαμορφώσει μία νέα προοπτική. Παραμένουν κάποιες σοβαρές προκλήσεις τις οποίες μπορούμε και πρέπει να διαχειριστούμε. Άστε που στην οικονομική πολιτική, πάντοτε θα προκύπτουν δυσκολίες και διλήμματα. Αλλά εγώ έτσι προδιαγράφω την συμμετοχή στα κοινά. Να είσαι εκεί για τα δύσκολα, όχι για τα εύκολα. Και να προσπαθείς συνεχώς για το καλό του τόπου σου και όχι για το καλό της εικόνας σου. Αν είναι ειλικρινές και πραγματικό το κίνητρο που οδηγεί κάποιον στην πολιτική, τότε δεν πρέπει να υπάρχει ο φόβος του πρόσκαιρου πολιτικού κόστους.

-Το ζήτημα του Συνεργατισμού είχε συζητηθεί εντόνως προεκλογικά με τον Νίκο Αναστασιάδη να παίρνει θέση. Όλο αυτό δεν έβλαψε περισσότερο την κατάσταση;

-Πρέπει να είμαστε προσεκτικοί. Κανείς δεν πρέπει να παίζει πολιτικά παιγνίδια με την εμπιστοσύνη προς το χρηματοπιστωτικό σύστημα μιας χώρας. Δυστυχώς, έχει καλλιεργηθεί τους τελευταίους μήνες μια ανεύθυνη φημολογία, την οποία ο Πρόεδρος ήθελε να αντιμετωπίσει. Και εξακολουθεί να υφίσταται η ανάγκη καίριας αντιμετώπισης αυτών των ανησυχιών, για να αποκατασταθεί οριστικά η εμπιστοσύνη που έχει κλονιστεί. Και γι' αυτό ακριβώς έχουμε επιταχύνει και προσπαθούμε να συγκεκριμενοποιήσουμε σχεδιασμούς, που από τη μια θα βάλουν τέρμα στις κατά καιρούς επαναλαμβανόμενες φημολογίες και από την άλλη θα επιτρέψουν την πραγματοποίηση καθοριστικών βημάτων προς την κατεύθυνση της οριστικής αντιμετώπισης του προβλήματος των παλιών μν-εξυπηρετούμενων δανείων. Και θέλω να τονίσω ότι δεν είμαστε ούτε στο 2012, ούτε στο 2013. Το κράτος μας είναι σαφώς ενδυναμωμένο και μπορούμε να κάνουμε πράγματα σε σχέση με τον τραπεζικό μας τομέα που πριν 4-5 χρόνια ήταν εκτός των πόρων των δυνατοτήτων μας.

Η προεδρία του ΔΗΣΥ, οι παραινέσεις και οι υποομάδες στο Υπουργικό

-Το όνομά σας ακούγεται εντόνως για τη διεκδίκηση της προεδρίας του ΔΗΣΥ. Είναι κάτι που σας ενδιαφέρει;

- Πολλές φορές κλήθηκα να απαντήσω σε αυτό το ερώτημα εδώ και μερικά χρόνια και δίνω την ίδια απάντηση, με την ίδια ειλικρίνεια. Βεβαίως και με ενδιαφέρει η πορεία του Δημοκρατικού Συναγερμού. Είμαι ενεργό στέλεχος και παραμένω πολύ κοντά στη βάση της παράταξης. Όμως ο Πρόεδρος Αναστασιάδης μου έχει αναθέσει άλλα σημαντικά καθήκοντα. Έχω ένα ρόλο εντός του κυβερνητικού σχήματος, ο οποίος δεν μου επιτρέπει καν την εξέταση οποιασδήποτε άλλης επιλογής.

-Γι' αυτή την πενταετία. Δεν αποκλείεται αργότερα ωστόσο...

-Σε πέντε χρόνια ούτε μπορεί να αποκλειστεί οτιδήποτε, ούτε μπορεί να προβλεφθεί, ούτε και να προγραμματιστεί. Μακάρι να είμαστε καλά σε πέντε χρόνια. Αλλά, σίγουρα, σε αυτή την περίοδο, η

παράταξη του Δημοκρατικού Συναγερμού πρέπει να παραμείνει ισχυρή και συγκροτημένη και είμαι έτοιμος να στηρίξω την ηγεσία της παράταξης προς αυτή ακριβώς την κατεύθυνση. Είναι πεποίθησή μου ότι χρειαζόμαστε έναν ισχυρό Δημοκρατικό Συναγερμό. Διαχρονικά ο Δημοκρατικός Συναγερμός, είτε ευρισκόμενος στην κυβέρνηση είτε στην αντιπολίτευση, είχε καθοριστικό ρόλο στην πορεία των πραγμάτων της χώρας μας και αυτός ο ρόλος πρέπει να διατηρηθεί. Με συλλογικότητα, με αυτοπεποίθηση, μακριά από ανασφάλειες και αμφιταλαντεύσεις, αλλά με ξεκάθαρο πολιτικό προσανατολισμό και με αξιόπιστο και στιβαρό πολιτικό λόγο.

-Είχατε παραινέσεις ωστόσο από μέλη και στελέχη για να διεκδικήσετε την προεδρία;

-Όπως σας έχω πει, ουδέποτε έπαινα να είμαι σε επαφή με τον κόσμο, τους φίλους και τα στελέχη του Δημοκρατικού



Συναγερμού. Λαμβάνω τα δικά τους μηνύματα, αλλά μεταφέρω πάντοτε με ειλικρίνεια και με σαφήνεια την δική μου θέση, η οποία είναι αυτή που μόλις τώρα σας έχω εκφράσει.

-Το 48ωρο εκείνο, μετά και την άρνησή σας να αναλάβετε εκ νέου το υπουργείο, πέρασε από τη σκέψη σας το ενδεχόμενο να διεκδικήσετε την προεδρία του κόμματος;

-Όχι. Είχαν ακουστεί πολλά αυτές τις μέρες, τα οποία ελάχιστη σχέση είχαν με την πραγματικότητα. Δέστε για παράδειγμα πόσα ονόματα παρέλασαν ως σίγουροι υπουργοί. Η δική μου θέση ήταν απλή. Ζήτησα να αλλάξω υπουργείο. Αυτό δεν αποτελούσε κίνηση πολιτικής τακτικής, ούτε αποτελούσε μέρος κάποιου σχεδιασμού. Ήταν μια επιθυμία, αλλά επαναλαμβάνω, στην πολιτική δεν πρέπει να λειτουργείς στη βάση των επιθυμιών ή των συναισθηματισμών αλλά στη βάση

της ευθύνης. Και είναι πράγματι μεγάλη η ευθύνη του υπουργείου Οικονομικών που για δεύτερη θητεία μου αναθέτει ο Πρόεδρος Αναστασιάδης.

-Πώς σχολιάζετε τα περί υποομάδων στο υπουργικό σχήμα;

-Υποομάδες;

-Κλίκες...

-Κοιτάξε. Κατανοώ ότι εσείς οι δημοσιογράφοι πρέπει να γεμίσετε τις στήλες και να διατηρήσετε το ενδιαφέρον του αναγνωστικού κοινού. Όμως για ένα θέλω να σας διαβεβαιώσω: για πέντε χρόνια μετείχα σε ένα εξαιρετικά δεμένο, συνεκτικό και αποτελεσματικό Υπουργικό Συμβούλιο, το οποίο ομολογουμένως θεωρήθηκε δυνατό σημείο και πλεονέκτημα του Προέδρου Αναστασιάδη. Και είμαι απόλυτα βέβαιος ότι και το νέο Υπουργικό Συμβούλιο θα συνεχίσει με την ίδια εξαιρετικά θετική διάθεση, με συλλογικότητα και ασφαλώς μακριά από τις ομαδοποιήσεις και τις κλίκες.

‘Όχι στη φίμωση!

Η «κρυψώνα»

Όταν οι αντιδράσεις των ΜΜΕ για τη συνεχιζόμενη από την αστυνομία «κατάσταση εκφοβισμού» των δημοσιογράφων άρχισαν να κορυφώνονται, ο γενικός εισαγγελέας Κώστας Κληρίδης, βγήκε από την «κρυψώνα» που επινοήθηκε, δεν ξέρω από ποιον ευφυή εγκέφαλο και το απόγευμα της Παρασκευής έκαμε δηλώσεις λέγοντας ότι «υπάρχει απόλυτος σεβασμός στην ελευθεροτυπία και προς τους λειτουργούς του Τύπου». Για να δούμε όμως αν αυτό ευσταθεί. Ας μιλήσουμε πρώτα για την «κρυψώνα». Η αστυνομία, είναι γνωστό ότι για να προχωρήσει σε ανακριτικές καταθέσεις πρέπει να πάρει ανάλογες οδηγίες από κάποιον. Αυτός ο κάποιος δεν είναι άλλος από τον γενικό εισαγγελέα. Στην ανακοίνωσή της, την Παρασκευή επίσης και πριν κάνει τις δηλώσεις του ο κ. Κληρίδης, μας πληροφορήθηκε ότι: «η έρευνα δεν άρχισε με οδηγίες του Γενικού Εισαγγελέα αλλά κατόπιν καταγγελίας στην οποία προέβη προς την Αστυνομία, η κα Ε. Λοϊζίδου, ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας και ακολούθως και οι Εισαγγελικές Αρχές της Ρωσικής Ομοσπονδίας». Με ποιού όμως τις οδηγίες άρχισε η έρευνα; Το ερώτημα απαντάται στην ίδια αστυνομική ανακοίνωση: «Η Νομική Υπηρεσία με επιστολή της στην Αστυνομία ζήτησε τη διεξαγωγή ποινικής έρευνας». Επειδή η κοινή λογική δεν φαίνεται να είναι τόσο κοινή στην Αστυνομία και στη Νομική Υπηρεσία, να ρωτήσω ποιος προίσταται της Νομικής Υπηρεσίας, η οποία ζήτησε τη διεξαγωγή έρευνας ή μήπως είναι αυτόντοπο;

• • • • •

Οι αόρατοι

Ερωτηθείς από το ΚΥΠΕ αναφορικά με τις ανακριτικές καταθέσεις στο πλαίσιο της ποινικής διερεύνησης του ενδεχομένου διάπραξης ποινικών αδικημάτων σε σχέση με την φερόμενη υποκλοπή και την δημοσίευση τηλεπικοινωνιακών δεδομένων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της Εισαγγελέως της Δημοκρατίας Ελένης Λοϊζίδου, ο Γ. Εισαγγελέας απάντησε: «Η αστυνομία καθυστερώντας διερευνά καταγγελίες και οφείλει να πάρει καταθέσεις από κάθε εμπλεκόμενο ακόμα και δημοσιογράφο για να έχει τις δικές του θέσεις. Οδηγίες για λήψη καταθέσεων από αρθρογράφους ή σχολιογράφους ουδέποτε δόθηκαν. Όταν συμπληρωθούν οι ανακρίσεις, θα ληφθούν υπόψη άλλοι παράγοντες όπως δημόσιο συμφέρον, δικαίωμα πληροφόρησης, διαφάνεια κλπ», δήλωσε ο κ. Κληρίδης. Καλά είναι δυνατό να υποτιμάται από τον ίδιο τον Γ. Εισαγγελέα σε τέτοιο βαθμό η νοημοσύνη μας, τη στιγμή που λάβαμε κι εμείς τηλεφωνική πρόσκληση από το Τμήμα Ανιχνεύ-



Είναι σκοτάδι η σιωπή και θα χαθούμε, σ’ αυτή τη δύσκολη στροφή θα μετρηθούμε!

σεως Εγκλημάτων, και να μας λέει ότι «οδηγίες για λήψη καταθέσεων από αρθρογράφους ή σχολιογράφους ουδέποτε δόθηκαν»; Τελικά ποιοι δίνουν τις οδηγίες; Οι αόρατοι εισαγγελείς ή κάποιοι μας τηλεφωνούν για πλάκα; Τελικά ο μακαρίτης ο Γιάγκος Μικελλίδης είχε δίκαιο όταν έλεγε ότι @ίδια υπάρχουν μόνο στο τσιγκέλι του χασάπη;

• • • • •

Σημάδεψε το δέντρο

Βγαίνοντας από την «κρυψώνα» του ο κ. Κληρίδης αντί να σημάδεψει το δάσος που είναι η προσπάθεια φίμωσης της ελευθεροτυπίας στον τόπο μας που επιχειρείται από την ίδια τη Νομική Υπηρεσία, (έχει και guest star τον Οδυσσέα Μιχαηλίδη, καταντοπό για-τί) , σημάδεψε το δέντρο δηλώνοντας ότι «είναι κατανόητη η προσπάθεια της εφημερίδας Πολίτης στο πλαίσιο της συνεχούς επιθετικής πολιτικής της, για τους γνωστούς λόγους, εναντίον του Γενικού Εισαγγελέα, να δημιουργήσει η εικόνα διώξης και φίμωσης των λειτουργών του Τύπου». Για τους γνωστούς λόγους; Είναι δυνατόν ο Γενικός Εισαγγελέας να στο-

χοποιεί ένα ΜΜΕ αναφερόμενος γενικά και αόριστα σε γνωστούς λόγους; Μπορεί άραγε ένας κατηγορούμενος να πει στο δικαστή ότι ο κατηγορούμενος είναι ένοχος «για τους γνωστούς λόγους», χωρίς ο δικαστής να του δείξει την έξοδο; Κατά την ταπεινή μου άποψη ούτε ένας πολιτικός τρίτης διαλογής δεν θα τολμούσε να είναι τόσο αόριστος, -για να πω το λιγότερο, κατηγορώντας ένα ΜΜΕ. Θα μπορούσατε να σταθείτε κυρ Εισαγγελέα σε ένα ευρωπαϊκό δικαστήριο και να κατηγορήσετε ένα ΜΜΕ έστω για συνεχή επιθετική πολιτική εναντίον σας; Υποψιάζομαι ότι θα ρωτήσουν οι δικαστές από πού είστε; Και πως είναι δυνατό να μην αναμένετε και να μην ανέχεστε ως ανεξάρτητος αξιωματούχος, κριτική από τα ΜΜΕ. Αν απαντήσετε ότι είστε από το Τιμπουκτού υποψιάζομαι ότι θα σας δουν με συμπάθεια. Αν πείτε ότι είστε ανεξάρτητος αξιωματούχος από χώρα μέλος της Ε.Ε. πάλι υποψιάζομαι τι θα γίνει αλλά μην το πω διότι μπορεί να μας διαβάσουν και παιδιά κι επειδή αυτό που θα μας κάνουν θα είναι ομαδικό και θα πιάσει όλη τη χώρα, καλύτερα να το αποφύγω.

• • • • •

Ο guest star

Τώρα σε ό,τι αφορά τον guess star της υπόθεσης Οδυσσέα Μιχαηλίδη είναι κατανόητη η σπουδή του να μπει στην ίδια κρυψώνα, διότι στα emails Λοϊζίδου κλπ. βρήκε κι ο ίδιος μια θέση και επειδή όσοι εξ ημών είχαν το περιεχόμενο τους και αντιλαμβάνονταν πόσο σοβαρό ζήτημα είναι, τόσο σοβαρό που ο Πρόεδρος Αναστασιάδης, είχε δηλώσει -θυμίζω ότι πλήττει τις σχέσεις μας με την Ε.Ε., μην πω και με τις ΗΠΑ και τη Βρετανία, σου λέει, «βουρ επίθεση τώρα μαζί με τον Κωστάκη και την Ελένη, μήπως το βουλώσουν οι άθλιοι οι δημοσιογράφοι». Οδυσσέα επειδή ξέρω ότι έχεις διεξέλθει όλο το πακέτο των ηλεκτρονικών μηνυμάτων που διέβρευσαν και διότι αντιλαμβάνεσαι καλά τι θα πει δημόσιο συμφέρον, πρόσεξε διότι πας να γίνεις Πολύφημος. Οδυσσέα άκου καλά το τραγούδι των Σειρήνων που σε προειδοποιούν ότι η Ιθάκη σου είναι γυμνή!

• • • • •

Οι πολιτικοί

Μετά από όλο αυτό το σασμάτι για ένα ζήτημα που προσβάλλει το επίνηδες της δημο-

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Οδυσσέας Μιχαηλίδης



Ο Οδυσσέας Μιχαηλίδης στο ρόλο του guest star της υπόθεσης φίμωση των ΜΜΕ.

κρατίας στη χώρα μας, μια ευρωπαϊκή χώρα που ανέχεται φαινόμενα καταστράτηγησης της ελευθερίας έκφρασης και γνώμης, η οποία προστατεύεται από το σύνταγμα, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για λόγους δημοσίου συμφέροντος, ένα πράγμα αρχίζει να φαινόται πολύ περίεργο: Η σιωπή των συνήθως λαλίστατων κομμάτων και των πολιτικών. Αν ήμασταν σε άλλη χώρα της ΕΕ, εκτιμώ ότι οι πρώτοι που θα έβγαιναν σε προώθηση του δικαιώματος των δημοσιογράφων να εκφράζονται ελεύθερα θα ήταν οι βουλευτές. Μα ούτε ένας ρε κοπέλια; Τι περιμένετε να περνούν οι αστυνομικές κλούβες από τα γραφεία μας και να μας μαζεύουν για να αντιδράσετε;

• • • • •

Οι δημοσιογράφοι

Και για να μη νομίζετε ότι θα αφήσω έξω από αυτό το «κατηγορώ» το δικό μας σινάφι, θεωρώ ότι η αντίδραση μας συνδεδεμένη ήταν από χλιαρή έως ανύπαρκτη. Αυτό αποδεικνύει ότι γενικώς ακολουθούμε κι εμείς την τάση του καναπέ που συχνά επικρίνουμε και πρέπει «να μας πιάσει το κολάνι» για να αντιδράσουμε. Ακόμα κι έτσι η αντίδραση μας είναι κάποια οργισμένα άρθρα και ανακοινώσεις. Δεν νομίζετε ότι είναι καιρός να θυμηθούμε πως είναι η αυλή της Νομικής Υπηρεσίας, τι είναι τα πίκετ και να δούμε αν μπορούμε να κάνουμε έστω μια μικρή διαδήλωση; Διαφορετικά ό,τι πάθουμε θα είναι χαλάλι μας!

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

ΑΜΕΡΩΤΑ / Γράφει ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ένας θησαυρός που λέγεται αρχαιότητες



Είναι σκληρή αλήθεια πως παραμελήσαμε ως κράτος τις αρχαιότητές μας. Μέχρι σήμερα δεν καταφέραμε δυστυχώς να τις συνδέσουμε ούτε με την παιδεία μας, αλλά ούτε και με την προβολή της χώρας μας. Και σίγουρα δεν καταφέραμε να εντάξουμε τον πλούτο αυτό στο τουριστικό πακέτο της χώρας μας.

Οι λόγοι για αυτή μας την αποτυχία μπορεί να είναι αρκετοί. Από το γεγονός πως το τμήμα αρχαιοτήτων ήταν για πολλά χρόνια το ορφανό παιδί του υπουργείου Συγκοινωνιών, μέχρι και το γεγονός πως τρέχουν συνεχώς πίσω από την χώραξη του οδικού δικτύου όπου ανακαλύπτονται τυχαία αρχαιότητες.

Το αποτέλεσμα είναι να έχουμε σήμερα εκατοντάδες αρχαία στα κασόνια στα υπόγεια των μουσείων, οι αρχαιολογικοί χώροι να λειτουργούν στο ωράριο της δημόσιας υπηρεσίας και να μην έχουμε φτιάξει ένα πωλητήριο με το μπράντινγκ της Κύπρου ως σήμα κατατεθέν της πλούσιας και σε βάθος ιστορίας μας.

Αφίνουμε εντελώς ανεκμετάλλευτο μια αγορά και ένα τουριστικό προϊόν που μπορεί, πέρα από το οικονομικό όφελος, να δημι-

ουργήσει και ανέλπιστους φίλους της χώρας μας.

Βέβαια, θα ήταν λάθος να μην υπογραμμίσουμε την διαδικασία ανέγερσης του νέου αρχαιολογικού μουσείου στη Λευκωσία. Μια τεράστια αναγκαιότητα αν αναλογιστούμε πως είναι το σημερινό αρχαιολογικό μουσείο.

Από μόνη της η ανέγερση και η μέτεπεια λειτουργία θα προσθέσει ελάχιστα στο πρότζεκτ αξιοποίηση των αρχαιοτήτων μας. Χρειάζεται να τις διασυνδέσουμε με την παιδεία μας. Να εντάξουμε στο ανα-



«Να φτιάξουμε λογότυπο, πέρα από το «Love Cyprus» και μικρά προϊόντα που θα πωλούνται στα πωλητήρια και θα δημιουργούν ακολούθους και πρεσβευτές του τεράστιου αυτού πλούτου».

λυτικό μας πρόγραμμα την διαδραστικότητα των μαθητών με αξιοποίηση της τεχνολογίας.

Καλές οι επισκέψεις στην Χοιροκοιτία και στο Κούρειο, αλλά συμφωνούμε πως χρειαζόμαστε πολύ περισσότερα. Για να μεγιστοποιήσουμε το όφελος από τις αρχαιότητες, θα πρέπει πρώτα να κατανοήσουμε εμείς οι ίδιοι την πραγματική τους αξία.

Χρειάζεται να βρούμε την αισθητική στον τρόπο προώθησής τους. Να δημιουργήσουμε προϊόντα που θα έχουμε προστιθέμενη αξία. Να φτιάξουμε λογότυπο, πέρα από το «Love Cyprus» και μικρά προϊόντα που θα πωλούνται στα πωλητήρια και θα δημιουργούν ακολούθους και πρεσβευτές του τεράστιου αυτού πλούτου.

Η μεγάλη πρόκληση όμως είναι ο τουρισμός. Ο τόπος μας έχει μια ευλογία που πρέπει επιτέλους να την αξιοποιήσουμε πέρα από τη θάλασσα και το παραλιακό μέτωπο. Οι ιδανικές καιρικές συνθήκες και η μεγάλη περίοδος ηλιοφάνειας πρέπει να αξιοποιηθούν για να δημιουργήσουμε ένα ολοκληρωμένο τουριστικό προϊόν που θα περιλαμβάνει αρχαιολογικούς περιπάτους μέσα στις αρχαιότητες.

Αυτό είναι το μεγάλο πλεονέκτημα που δεν έχουν ούτε στη Νέα Υόρκη, ούτε στο Λονδίνο. Χρειαζόμαστε όμως σωστές υποδομές που να διαφημίζουν τη χώρα και όχι να την δυσφημίζουν. Στο χέρι μας είναι.

Βουλευτής ΔΗΣΥ Λευκωσίας
twitter: @dmdemetriou

ΒΟΛΕΣ / Γράφει ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ

Οι πειρατές της Τουρκίας



«Θα έχουμε πόλεμο, θα έχουμε νέα εισβολή, θα μας πιάσουν ξανά οι Τούρκοι», ήταν τα αγωνιώδη τηλεφωνήματα, γνωστών και φίλων, οι οποίοι άκουσαν τις απειλητικές δηλώσεις τουρκικών αξιωματούχων και παρακολούθησαν την παρεμπόδιση του γεωτρύπανου της ιταλικής εταιρίας ENI, να προβεί σε νέα γεώτρηση. Η απάντηση ήταν απλή για ανθρώπους που πέρασαν τα μαρτύρια της εισβολής του 1974 και δεν εμπιστεύονται τις διαβεβαιώσεις των πολιτικών ταγών. Αυτή τη φορά αντίπαλος της Τουρκίας, είναι η Ιταλία και η Ευρωπαϊκή Ένωση και όχι η Κύπρος. Αυτή τη φορά τα συμφέροντα που διακυβεύονται, έχουν να κάνουν με τα τεράστια ευρωπαϊκά συμφέροντα και όχι με την ασήμαντη Κύπρο, που έτσι και αλλιώς κατέχουν την μισή. Ευτυχώς που έχουμε και τις βρετανικές βάσεις, γιατί σε διαφορετική περίπτωση, όπως πριν 43 χρόνια, δεν θα μπορούσε κανένας να σταματήσει ένα νέο Αττίλα.

«Το πουλί το μπουτάτο ο Θεός προμωτά το», δηλαδή το αλαζονικό πουλί, ο Θεός το αφίνει να πέσει και να κτυπήσει στο έδαφος, λέει η κυπριακή παροιμία. Δεν διαφέρει καθόλου από την αρχαιοελληνική φιλοσοφική ρήση περί «ύβρεως», όπου ο άνθρωπος και τα έθνη χάνονται, όταν υπερπεριφέρονται με αλαζονεία. Πριν μερικές μέρες βρισκόταν στην Κύπρο ο Αρχιεπίσκοπος Αμερικής Δημήτριος, ο οποίος ευχήθηκε να μην φύγει από αυτό τον κόσμο, αν δεν δει την ελευθερία της Κύπρου, ευχή η οποία έχει ιδιαίτερη σημασία, αφού ειπώθηκε από ένα άγιο ιεράρχη 90 ετών. Βε-

βαίως ξεκαθάρισε ο ίδιος ότι δεν αποτελεί προφητεία, αλλά σιγουριά ότι θα έλθει σύντομα η απελευθέρωση του νησιού.

Οι νέοι Τούρκοι πειρατές, με το επικάλυμμα της νομιμότητας, εκδίδουν «navtex», δηλαδή δηλώνουν σε ένα διεθνή οργανισμό, ότι θα κάνουν στρατιωτικές ασκήσεις σε μια συγκεκριμένη περιοχή, σε διεθνή ύδατα. Ωστόσο, σε αυτή την περιοχή, καθόλου τυχαία, ήταν προγραμματισμένο εδώ και μήνες, να προβεί σε έρευνες για εντοπισμό υδρογονανθράκων, μια πολυεθνική εταιρεία. Η ενέργεια της Τουρκίας είναι πειρατική, ό,τι και να λέει η Άγκυρα και όσους ισχυρισμούς και αν προβάλει. Με την ίδια τακτική κινούνται οι Τούρκοι πειρατές και στο Αιγαίο, εδώ και πολλά χρόνια, χωρίς ωστόσο να μπορέσουν να ανατρέψει το status quo, την καθεστεινική τάξη. Βεβαίως, τα πράγματα ήταν πολύ πιο εύκολα στην αιμασσούσα Συρία, όπου πήγκε ανενόχλητη, με την ανοχή των Ρώσων και σκοτώνει Κούρδους, καταλαμβάνοντας εδάφη.

Η ιστορία του νεοθωμανού σουλτάνου, του νόμιμου Προέδρου της Τουρκίας, του Ταγίν Ερτογάν, ο οποίος πρόσφατα ερωτοτροπεί με



Το θαύμα ποτέ δεν ήταν άγνωστη παράμετρος, στον Ελληνισμό και σίγουρα και σήμερα υπάρχει η ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο.

τους Ρώσους, θυμίζει την ιστορία του Σάνταμ Χουσέιν του Ιράκ, ο οποίος εισέβαλε στο Κουβέιτ και γύρισε την πλάτη στους δυτικούς. Του Σλόμπονταν Μίλοσεβιτς, ο οποίος ήθελε όλη την Γιουγκοσλαβία, παρά την βούληση των δυτικών. Του Μουαμάρ Γκαντάφι, ο οποίος έκλεισε τεράστιες συμφωνίες με τους Κινέζους, χωρίς να ρωτήσει κανένα. Ακόμη και τις δικές μας τραγωδίες με τον Γεώργιο Παπανδρέου, πρωθυπουργό της Ελλάδας, ο οποίος αρνήθηκε, λέγεται τον ανεφοδιασμό των αμερικανικών αεροσκαφών, στην Κρήτη, κατά τον πόλεμο των επτά ημερών στο Ισραήλ, με αποτέλεσμα να επηρεαστεί το πραξικόπημα και η επάρκεια εφορτία. Αλλά και τα δικά μας κατορθώματα, με τον Μακάριο και τους αδεσμευτους, τις κουτοπονηρίες με το Σύνταγμα και άλλα πολλά, τα οποία τα πληρώσαμε με την εισβολή και την κατοχή, με την ανοχή βεβαίως των ισχυρών και από τις δύο πλευρές του σιδηρού παραπετάσματος.

«Τα πάντα ρει», όλα αλλάζουμε και τίποτα δεν μένει το ίδιο, όπως θα έλεγε και ο μέγας φιλόσοφος Ηράκλειτος. Υπάρχουν και οι πάμπολλες προφητείες, οι οποίες επιμένουν ότι θα έλθει η λύτρωση της Κύπρου, χωρίς νέα αιματοχυσία. Και το πιο σημαντικό, είναι ότι μας διοικούν σήμερα πονεμένοι ηγέτες, τόσο στην Αθήνα, όσο και την Λευκωσία, οι οποίοι δέχθηκαν πολλά χαστούκια, από τους ισχυρούς του κόσμου και δεν τους παίρνει να κάνουν τους τζάμπα μάγκες, παρόλο που ο πειρασμός είναι μεγάλος, ακόμη και σήμερα. Το θαύμα ποτέ δεν ήταν άγνωστη παράμετρος, στον Ελληνισμό και σίγουρα και σήμερα υπάρχει η ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Μας χρωστά το καλύτερο



«**Σας αγαπώ** σας ευχαριστώ και σας χρωστώ το καλύτερο!» ήταν η τοποθέτηση του Νίκου Αναστασιάδη στο στάδιο ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ κατά την επανεκλογή του. Είχαν προηγηθεί βεβαίως οι προεκλογικές του δεσμεύσεις ότι σε περίπτωση εκλογής του σε μία δεύτερη και τελευταία θητεία, κανένας δεν θα είναι αντίπαλος, αντίπαλος θα είναι τα προβλήματα που ο λαός και η πατρίδα μας αντιμετωπίζει.

Η κοινωνία του έδωσε μία ισχυρή εντολή. Είτε γιατί θεώρησε πως ήταν το μη χείρον βέλτιστο, είτε γιατί έκρινε την θητεία του επιτυχημένη και θα έπρεπε να συνεχίσει, το αποτέλεσμα είναι το ίδιο. Και το σίγουρο είναι πως του δόθηκε μία σημαντική ευκαιρία να διορθώσει πολλά. Είναι ο δεύτερος πρόεδρος μετά τον Γλαύκο Κληρίδη που όχι μόνο επανεκλέγεται για μία δεύτερη θητεία αλλά κατορθώνει να το κάνει πράξη χωρίς να μπει στη στενωπό των συνδιαλλαγών θέσεων και αξιωμάτων με άλλα πολιτικά κόμματα. Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο αλλά και εξαιτίας του ότι η προηγούμενη θητεία θεωρήθηκε εν πολλοίς μία διαχειριστική κατάσταση παρά πενταετία καθαρών πολιτικών επιλογών και αποφάσεων, ο Νίκος Αναστασιάδης θα πρέπει να δώσει το δικό του πολιτικό στίγμα αλλά και να κάνει εκείνες τις βαθιές τομές στο κράτος που δεν τολμούσε την προηγούμενη πενταετία. Άλλωστε αυτή τη φορά δεν θα τον κρατά πίσω η ανησυχία της επανεκλογής. Το βράδυ της δεύτερης Κυριακής, προτού ακόμη κλειδώσει το αποτέλεσμα, στο επιτελείο του Νίκου Αναστασιάδη, γίνονταν οι προετοιμασίες για τη μεγάλη νίκη. Είχε αποσταλεί σχετικό μήνυμα προς τα μέλη και φίλους του κόμματος να προσέλθουν στο επιτελείο της Λεωφόρου Μακαρίου για να ακούσουν την πανηγυρική ομιλία επανεκλογής του Νίκου Αναστασιάδη. Πέρα από τους κλειστούς δρόμους, τις νταλικές και τα λεωφορεία που είχαν καταφθάσει στο επιτελείο είχαν στηθεί μικρόφωνα στο μπαλκόνι για την πανηγυρική ομιλία. Καταφθάνοντας ώρα αργότερα, στο πλήθος που ζητωκραύγαζε, τίποτα δεν θύμιζε πως η Κύπρος είναι έτοιμη να μπει σε μία νέα εποχή. Αντιθέτως ο Νίκος Αναστασιάδης βγήκε στο μπαλκόνι, να κάνει μία ομιλία ως άλλος Μακάριος ή Χουάν Περόν, παρά ως ένας πρόεδρος ενός σύγχρονου κράτους. Περιτριγυρισμένος βεβαίως, από πολιτικούς μαιντανούς αλλά και πρόσωπα που ξεθάφτηκαν για λίγο από την πολιτική λήθη περιμένοντας ανταλλάγματα εξαιτίας της νίκης.

Και αν οι πανηγυρισμοί της νίκης είχαν κάθε δικαίωμα να όζουν παλαιοκομματισμού, αναμέναμε κάτι καλύτερο την επόμενη μέρα και δη στην σύνθεση του νέου υπουργικού σχήματος. Δεν θέλουμε να είμαστε άδικοι, είναι σίγουρα θετικό το γεγονός ότι κράτησε τη δυνατή ομάδα των σαραντάρηδων στα καίρια πόστα, όπως επίσης και ο εμβολιασμός του σχήματος με πρόσωπα που έχουν βάλει πλάτη κατά τον προεκλογικό και έχουν δοκιμαστεί. Από εκεί και πέρα όμως τι; Από τη στιγμή που αποτελεί τον πρώτο πρόεδρο που εκλέγτηκε χωρίς να προχωρήσει σε ένα πολιτικό αλισβερσίσι θέσεων με άλλους, θα μπορούσε να έχει μεγάλη ελευθερία κινήσεων και επιλογών και να κάνει πράξη την κυβέρνηση ευρείας αποδοχής. Για παράδειγμα, μας κάνει εντύπωση, πως ένα πρόσωπο που δεν έχει καμία σχέση με τον τομέα της υγείας αλλά και με το Γενικό Σχέδιο Υγείας μπορεί να φέρει εις πέρας το δυσεπίλυτο έργο του ΓεΣΥ. Πώς ένα πρόσωπο που προέρχεται από το κατεστημένο του υπουργείου Παιδείας με δεσμούς με τα εκπαιδευτικά συμφέροντα και την Εκκλησία μπορεί να κάνει τομές και αλλαγές στην εκπαίδευση. Και δεν είναι μόνο αυτό. Υπάρχουν πολλοί νέοι, πέραν του κομματικού σωλήνα, που έχουν πετύχει πολλά και θα μπορούσε να τους αξιοποιήσει, παρά να μείνει στην εύκολη επωδό της κομματικής νεολαίας. Και αν αυτά τα άτομα έχουν τον χρόνο να αποδείξουν εαυτούς και να μας διαψεύσουν, το μεγάλο ερώτημα που τίθεται είναι ο επαναδιορισμός προσώπων που όχι μόνο δεν έχουν να επιδείξουν έργο, αλλά αποτελούν βαριδί για τον ίδιο. Είναι πολύ δύσκολο συνεπώς να αντιληφθούμε, τι κρατά τον Ιωάνη Νικολάου στο κυβερνητικό σχήμα, τη στιγμή που ο άνθρωπος έχει αφήσει πολλές φορές εκτεθειμένο τον πρόεδρο από την πολιτική του ανικανότητα.

Ίσως να είναι το πρώτο σημάδι, πως τίποτα δεν θα αλλάξει σε μία παλαιοκομματική κυπριακή κοινωνία, βαθιά συντηρητική. Το ζήτημα είναι πως μας είχε υποσχεθεί πολλά. Τα καλύτερα άλλωστε όπως είπε, μας αξίζουν. Αναμένουμε να τα δούμε στη συνέχεια. Κρατώντας βέβαια μικρό καλάθι.

economidom@kathimerini.com.cy



Εντυπωσιακοί χειμεινοί, Ολυμπιακοί Αγώνες.

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Όταν οι ανακοινώσεις είναι μόνο λόγια



Η **νέο-οθωμανική** προσέγγιση του Ερντογάν ταρασσει τα νερά της ανατολικής Μεσογείου, με αφετηρία την επανάκτηση του ελέγχου στη χώρα του, την πλήρη δέσμευση των κατεχομένων στη δική του πολιτική και τη σύναψη συμμαχιών ανά το παγκόσμιο που αυτή την περίοδο τον βολεύουν. Επιλέγει να ανοίξει δύο και τρία μέτωπα για να αποδείξει ότι μπορεί.

Πως μετά την απόπειρα πραξικοπήματος, εκείνος έχει τον έλεγχο. Οστόσο, σε αυτό το παγκόσμιο μπραν ντε φερ της Τουρκίας, η Κύπρος δεν έχει ν' αντιτάξει την πληθυσμιακή της ανωτερότητα. Ούτε τη δύναμη πυρός της, ούτε την οικονομική της προέκταση και επιρροή. Βασίζεται εξ ολοκλήρου στην τήρηση του διε-

κτασμένου δικαιίου σε όλες τις κινήσεις της τόσο προς την ΕΕ όσο και προς τα ΗΕ. Η μεν πρώτη, με πρόταγμα το προσφυγικό, θέλει να έχει καλές σχέσεις με την Τουρκία. Οπότε παρακολουθεί τα τεκταινόμενα στην κυπριακή ΑΟΖ ή και στο Κυπριακό, υπό το πρίσμα εκείνου που της λέει ότι δεν την έχει ανάγκη (της Τουρκίας δηλαδή) προσπαθώντας να κρατήσει καλή επαφή μαζί της αλλά και να τηρήσει παράλληλα τα ευρωπαϊκά θέσμιμα με την Κύπρο. Αυτά τα καπέλα είναι δύσκολο να τα χωρέσει το ίδιο κεφάλι και εξ ου και τις πλείστες των περιπτώσεων, οι αντιδράσεις μοιάζουν σαν να έχουν βγει από τον κεντρικό εγκέφαλο ανακοινώσεων των Βρυξελλών, παρά από ανθρώπους.

Από την άλλη πλευρά, η ακόμη μεγαλύτερη επιρροή των ΗΕ δεν φαίνεται να μπαίνει στο καλούπι της Κύπρου υπό τη δική μας οπτική. Η απειλπιστική συμπεριφορά της Τουρκίας στην ΑΟΖ, είναι εφάμιλλη της γραμμής που θέλει να κρατήσει το Σώμα σε σχέση με την Τουρκία. Αν όμως η ΕΕ έχει άμεσα να περιμένει και απειλείται ως έναν βαθμό από τις κινήσεις της Άγκυρας στο προσφυγικό, όχι ότι είναι δικαιολογία αλλά as το θέσουμε έτσι, ποιο είναι το εμπόδιο

στο να καταδικάσουν τα ΗΕ την παραβατικότητα στην κυπριακή ΑΟΖ; Ποια σχοινιά της Άγκυρας φτάνουν ως εκεί; Εκ πρώτης όψεως κανένα. Δεν εμποδίζει κανείς τα ΗΕ να μετουσιώσουν σε ανακοίνωση αυτά που πραγματικά συμβαίνουν στην Κύπρο και όχι να κρυφτούν πίσω από γενικότητες που στην ουσία δίνουν το δικαίωμα στην Τουρκία να άγεται και να φέρεται με αυτό τον τρόπο.

Το ίδιο συνέβη και στο ναυάγιο στην Ελβετία, όπου εκεί παρά το ότι υπήρχε εκ του αποτελέσματος υπαιτιότητα της τουρκικής πλευράς, αυτό δεν αναδείχθηκε από τα λεγόμενα των ΗΕ. Αυτά όλα, μπορεί να εμπεριέχονται μέσα στη διπλωματική κονίστρα, στην πολιτική των ίσων αποστάσεων, ωστόσο το δικαίο δεν αποκαθίσταται όταν παραβιάζεται από αυτές τις παραμέτρους. Ειδικά όταν σε άλλες περιπτώσεις, δεν διαφαίνεται κάποιο κώλυμα εκ μέρους των ΗΕ ή της ΕΕ να κατακεραυνώσουν συμπεριφορές σε διεθνές επίπεδο που δεν συνάδουν με το δικαίο, με τα ψηφίσματα κτλ. Αυτό πρέπει επιτέλους να γίνει κατανοητό, και ειδικά από εμάς προς τους εν Κύπρω αντιπροσώπους των ΗΕ και της ΕΕ εφόσον εκείνοι

είναι που στέλνουν τα μηνύματα εκτός χώρας. Πρέπει λοιπόν εμείς να εντείνουμε τις προσπάθειές μας σε αυτό το επίπεδο και να μην περιμένουμε ούτε τα ΗΕ ούτε και την ΕΕ να ευαισθητοποιηθούν αίφνης για λογαριασμό μας, στο επίπεδο που επιτάσσει το διεθνές δικαίο, καλύπτοντάς μας. Αυτός είναι ο δρόμος και ο τρόπος αντιδράσής μας. Άλλο δεν έχουμε να προτάξουμε και μπορούμε να κάνουμε υπέρ μας τη διαφορά εκεί που ο λόγος μας είναι ισος με τον λόγο όλων, πέραν των πληθυσμιακών ή άλλων αναλογιών, που δεν έχουν σημασία. Ή έτσι θέλουμε να πιστεύουμε τουλάχιστον. Κάτι που μένει να φανεί στο εγγύς μέλλον, και από το πόσο μακριά είμαστε διατεθειμένοι να φτάσουμε σε εκείνα που η ίδια η Τουρκία θέλει και για τα οποία έχει λόγο και η Κύπρος.

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ / Του ΤΑΣΟΥ ΤΡΥΦΩΝΟΣ

Πόσο έχει ξεφύγει η Τουρκία;



Η **Παρακολουθώ** τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και τις κινήσεις γενικότερα της Τουρκίας σε σχέση με τις γεωστρατηγικές αλλαγές στην περιοχή αλλά και τις εξελίξεις στα εξοπλιστικά προγράμματα εδώ και είκοσι περίπου χρόνια. Είναι η πρώτη φορά που ανησυχώ ιδιαίτερος.

Στο άρθρο μου στην «Καθημερινή» με τίτλο «Πού το πάει η Τουρκία;» στις 17 Δεκεμβρίου του 2017 ξεκινώντας επεσήμανα «εάν κάποιος είναι προσεκτικός οφείλει να προσέξει ή να ανησυχήσει για το πού το πάει η Τουρκία». Ήταν αμέσως μετά την επίσκεψη του Ταγίπ Ερτογάν στην Αθήνα και τις απίστευτες δηλώσεις για αναθεώρηση της συνθήκης της Λωζάννης. Κλείνοντας στο ίδιο άρθρο έγραφα: «Όπως και να έχει όμως οι ενδείξεις που υπάρχουν σήμερα δεν επιτρέπουν ούτε στην Ελλάδα ούτε και στην Κύπρο να εφπνουκάζουν, αντιθέτως πρέπει να ανησυχούν για το πού το πάει η Τουρκία. Άλλωστε, η αποτροπή είναι το καλύτερο «όπλο» που θα μπορούσε να αποτρέψει τα χειρότερα και να αναγκάσει την Τουρκία να αναθεωρήσει τα όποια περίεργα σχέδια μπορεί να έχει». Δυστυχώς, τα πράγματα και τα γεγονότα «έτρεξαν» γρήγορα και σήμερα ουσιαστικά μιλάμε για μια αναπνοή πριν από ένα γενικευμένο ελληνοτουρκικό πόλεμο που εκτείνεται μέχρι την Κύπρο. Η αυξανόμενη ένταση στο Αιγαίο και ειδικά γύρω από τα Ίμια και την παραλίγο βύθιση του ελληνικού πολεμικού πλοίου από τουρκική κορβέτα, έφερε πολύ κοντά αυτή την πιθανότητα.

Φαντάζεστε εάν ο καπετάνιος δεν έκανε τους κατάλληλους χειρισμούς και απέφυγε τον εμβολισμό ή σκηνικό πολέμου θα διαμορφωνόταν με ένα ελληνικό πλοίο βυθισμένο και 27 μέλη του πληρώματος νεκρά; Ποια κυβέρνηση θα άντεχε αυτό το βάρος και δεν θα υποχωρώνταν να απαντήσει στρατιωτικά; Στην Κύπρο και συγκεκριμένα στο τεμάχιο 3 ουσιαστικά έχουμε μια πράξη πολέμου εκ μέρους της Τουρκίας με το στόλο της εκεί και την παρεμπόδιση του γεωτρήπανου της ENI. Οι χειρισμοί της Ελλάδας και της Κύπρου πρέπει να είναι πολύ λεπτοί και αποφασιστικοί. Ουσιαστικά η Τουρκία θέλει να δείξει ότι αυτή κάνει κουμάντο στην περιοχή και εάν και μόνο το επιτρέπει θα προχωρούν οι σχεδιασμοί της κυπριακής κυβέρνησης και της ελληνικής στα θέματα της ΑΟΖ, της υφαλοκρηπίδας και της άντλησης φυσικού αερίου. Όταν προειδοποιούσαν αυτοί που γνώριζαν για την εφιαλτική εικόνα σύγκρισης της ένοπλης ισχύος ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία, οι κυβερνήσεις κάτω από το βάρος μνημονίων και της οικονομικής κρίσης, έβαζαν το πρόβλημα κάτω από το «καλί». Αυτό όμως θα ερχόταν να μας βρει με μαθηματική ακρίβεια. Το ίδιο ισχύει και για την εθνική φρουρά η οποία ουσιαστικά έχει παραμεληθεί από την κυβέρνηση του Τάσσου Παπαδοπούλου και μετά. Μόνο επί Γλαύκου Κληρίδη είχε αποκτήσει κάποια αποτρεπτική ισχύ. Όσον αφορά στην Κύπρο, είναι ουτοπία να πιστεύουμε ότι θα νικήσουμε την Τουρκία. Χρειαζόμαστε όμως ισχυρή εθνική φρουρά με αποτρεπτική δύναμη ισχύος για να καθυστερήσει την τουρκική προέλαση έτσι ώστε να δοθεί χρόνος στην Ελλάδα να επέλθει (πολύ δύσκολο) και το κυριότερο στον διεθνή παράγοντα να παρέμβει. Τι κάνουμε τώρα όμως; Με τη διπλωματία πρέπει να σκεφτούμε out of the box.

Η πραγματικότητα είναι ότι η Τουρκία του Ερτογάν δυστυχώς έχει την ισχύ να τα βάζει με όλους, ακόμα και με τις ΗΠΑ. Παιζει δυνατά το παιχνίδι της γεωστρατηγικής της θέσης και «φλερτάρει» έντονα με τη Ρωσία κάνοντας τους Αμερικανούς να ανησυχούν. Όμως όταν απειλούν με «οθωμανικό χαστούκι» τις ΗΠΑ, είναι η κατάλληλη στιγμή και ευκαιρία για το Ελληνοαμερικανικό λόμπι σε συνεργασία με το Αρμενικό και το Κοιμητικό να κινηθούν προς ακύρωση της κολοσσιαίας παραγγελίας των 100 «στελθ» μαχητικών F-35 από την Τουρκία. Τα αεροπλάνα αυτά θα αρχίσουν να παραδίδονται στην τουρκική αεροπορία από το 2019 και σε συνδυασμό με τα άλλα μεγαλειώδη εξοπλιστικά προγράμματα της Τουρκίας, έχουν δώσει αυτό τον «αέρα» και την αυτοπεποίθηση για να προκαλεί τόσο έντονα την Ελλάδα στο Αιγαίο και την Κύπρο. Σε είμαστε ειλικρινείς. Η Τουρκία έχει πλέον υπερβεί τα εσκαμμένα και ένα θερμό επεισόδιο, ακόμα κι ένας γενικευμένος πόλεμος είναι πολύ πιθανό. Ελληνικά και κυπριακά κυβέρνηση πρέπει σήμερα να συντονίσουν τις διπλωματικές τους κινήσεις και πιέσεις σε Ευρώπη, ΗΠΑ, Ισραήλ και Ρωσία. Πρέπει να προχωρήσουν απαραίτητα εξοπλιστικά προγράμματα και για τις δυο χώρες και να γίνει περιπόθητα να ακυρωθούν κάποια τουρκικά μέσω πιέσεων. Δυστυχώς ο χρόνος μετράει εναντίον μας.

trifonost@sppmedia.com

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

Oh my KOT



Ο **τίτλος** είναι δανεικός. Παρμένος από ένα σκόλιο (ένα από τα πολλά) που συνόδευε το τρολάρισμα ενός βίντεο του KOT. Ένα βίντεο το οποίο ανέβηκε πρόσφατα στο διαδίκτυο και το οποίο αποσκοπεί στην προώθηση της Κύπρου ως το πιο κατάλληλο μέρος για συνεδριακό/επιχειρηματικό τουρισμό. Με σλόγκαν “Cyprus-Mix Business with Pleasure” το εν λόγω φιλμάκι προσπαθεί να συμπυκνώσει σε τρία περίπου λεπτά την ιστορία, τις ομορφιές και την φιλοξενία του νησιού και είναι προφανές πώς γι'αυτή την συμπυκνωμένη αποτύπωση, έχουν ξοδευτεί κάποιες χιλιάδες ευρώ.

Η αντίδραση του κόσμου με το που έσκασε μύτη το εν λόγω βίντεο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ήταν καταγιστική από αρνητικά σχόλια (και όχι αδικίες) με αποτέλεσμα λίγες μέρες μετά την εμφάνισή

του, να κατεβεί από τους «ιθύνοντες». Όσοι δεν είχατε την τύχη να το δείτε ατυχίαστε γιατί ομολογουμένως είναι δύσκολο να μεταφέρει κανείς με λέξεις το σεναριακό του παραλήρημα, την παρωχημένη αισθητική του, την απαράδεκτα φοκλόρ σύλληψή του και κατ' επέκταση την σοβαρότητα του θέματος.

Ναι, το θέμα είναι σοβαρό διότι αν λάβουμε υπόψη πώς σ' αυτή την χώρα επενδύουμε στο τουρισμό, τότε είναι αδιανόητο ο KOT να ξοδεύει κονδύλια για την «διάπραξη» διαφημιστικών σποτ τα οποία επί της ουσίας μας ντροπιάζουν. Και ταυτόχρονα υποδηλώνουν την αβάστακτη ελαφρότητα με την οποία προσεγγίζει τις καμπάνιες προώθησης της χώρας, για τις οποίες-επαναλαμβάνω- ξοδεύονται κονδύλια με την ίδια προφανώς αβάστακτη ελαφρότητα. Δεν μπορεί καν να διανοηθώ μέσα από ποιες τάχα μου δημιουργικές διαδικα-

σίες ή brain storming μπορεί να κατέληξαν οι ιθύνοντες του οργανισμού στην ιδέα αλλά και στην εκτέλεση αυτού του φιλμ, το οποίο αν προσπεράσει κανείς την κωμική του διάσταση, το μόνο που προκαλεί είναι σοβαρούς προβληματισμούς σχετικά με την επάρκεια του KOT να διαχειριστεί επί της ουσίας την προώθηση της χώρας μας. Σε μια εποχή μάλιστα όπου το διαδίκτυο υπαγορεύει μέσα από ένα σωρό υψηλής αισθητικής σποτάκια, την ανάγκη να ανεβάσουμε τον πήχη όχι μόνο της αισθητικής μας αλλά και της δημιουργικής μας φαντασίας. Και όταν μιλάμε για αισθητική και δημιουργική φαντασία αναμφισβήτητα δεν αναφερόμαστε σε κακόγουστες φοκλόρ προσεγγίσεις ούτε σε κινηματογραφικά πλάνα αισθητικής του 80 (δάση, λαγκάδια, παραλίες και βάλε). Ο τρόπος δε που προπαθεί το συγκεκριμένο βίντεο να συμπυκνώσει την ιστορία του τόπου στα λίγα λε-

πτά της διάρκειάς του είναι η πιο τρανταχτή ένδειξη της άγνοιας των δημιουργών και των υπευθύνων, της ιστορίας και του πολιτισμού μας. Διότι τι άλλο μπορεί να σημαίνει όταν μετατρέπεις την ιστορία του τόπου σου σε μια παρωδία; Έτσι βλέπει ο KOT μας την χώρα αυτή;

Και έτσι ευελπιστεί ότι θα προσελκύσει τουρίστες και δη από τον επιχειρηματικό κόσμο; Τόσο πολύ υποτιμά την νοημοσύνη των ξένων στους οποίους επενδύουμε τους πόρους της οικονομίας μας; Θεωρεί δηλαδή ότι ο επιχειρηματίας τουρίστας θα δει τους σουτζούκους να κρέμονται και τους ιππότες να σεργιανίζουν έξω από τα κάστρα και θα ενθουσιαστεί που υπάρχει ένα τέτοιο μέρος πάνω στον πλανήτη; Ένα μέρος όπου μπορεί να πάει βόλτα με το τρακτέρ και παράλληλα να ποδηλατήσει στα στενοσόκακα της υπαίθρου και μετά να καταλήξει σε μια παραλία όπου διάφοροι κου-

στουμαρισμένοι παριστάνουν πως τάχα μου κάνουν κόνφερενς; Μα είμαστε πραγματικά σοβαροί; Και πληρώνουμε μάλιστα κάποιες χιλιάδες ευρώ για να διαπραχθεί αυτό το ανοσιούρηγμα; Το ευτύχημα βέβαια είναι ότι πλέον η δύναμη των μέσων κοινωνικής δικτύωσης δεν επιτρέπει τέτοιες εμβέλεις εκτρώματα και ο κόσμος αντιδρά άμεσα στην υποτίμηση της νοημοσύνης του. Τα σχόλια που γράφτηκαν για το εν λόγω διαφημιστικό σποτ αποδεικνύουν τον λόγο του αληθές. Και δεν αρκεί το κατέβασμα του βίντεο για να αποδείξει ο KOT πως αντιλήφθηκε τι ανοσιούρηγμα ενέκρινε. Χρειάζεται να λογοδοτήσει. Διότι δεν μπορεί πλέον να περιορίζεται η ουσία και η ομορφιά του τόπου μας στην περιορισμένη φαντασία και επιγνώση αυτών που αναλαμβάνουν την προβολή του.

elenixenou11@gmail.com

«Κούγκι» στο Αιγαίο;

Του **ΠΑΣΧΟΥ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ**

Σε αντίθεση με τις γελοιότητες για το όνομα, που είναι η ψυχή μας, η τουρκική απειλή είναι πραγματική, μεγάλη και διαρκής. Ενισχύεται δε από την τρέχουσα διεθνοπολιτική συγκυρία. Στην παγκόσμια σκακιέρα υπάρχει κενό ισχύος που πολλοί τρέχουν να καλύψουν, μετά την καταστροφική επιλογή των Αμερικανών να εκλέξουν τον κ. Ντόναλντ Τραμπ.

Η γείτων κυβερνάται από έναν ηγεμόνα με κρίση μεγαλείου και ανασφάλειας, εξ ου και οι ιταμές απαιτήσεις να εκδώσει η Ελλάδα τους Τούρκους αξιωματικούς σε αντίθεση με κάθε κανόνα δικαίου. Στην τουρκική οικονομία οι αριθμοί

Πόσο ασφαλείς μπορούμε να νιώθουμε στην Ελλάδα με αυτή την κυβέρνηση;

ευημερούν, αλλά οι πολίτες νιώθουν ότι πένονται. Η μεγαλύτερη εταιρεία δημοσκοπήσεων της Τουρκίας, Konsensus, διαπίστωσε ότι το 65% του Τούρκων βρίσκει ότι η οικονομική κατάσταση της χώρας είναι «κακή» και 80% έχουν προσωπικές οικονομικές δυσκολίες. Αυτό μπορεί να οδηγήσει τα ποσοστά του κυβερνώντος κόμματος ΑΚΡ κάτω από το 40% στις αυτοδιοικητικές εκλογές του 2019.

Αυτά και άλλα πολλά φτιάχνουν ένα εκρηκτικό μείγμα, το οποίο η Ελλάδα πρέπει να χειριστεί με ιδιαίτερη προσοχή. Αντ’ αυτής, στην πολιτική ηγεσία της χώρας περισσέυει η ελαφρότητα. Ο «κύριος Μολών λαβέ» και υπουργός Εθνικής Αμυνας τριγυρνά για χώρα της κάμερας περίξ των Ιμιών για να δείξει

πόσο πιο «πατριώτης» είναι από τους κ. Σημίτη, Πάγκαλο και Αρσένη. Περιέργως πως, ο πρωθυπουργός δεν επισκέφθηκε πρώτα τον Αρχιεπίσκοπο για να τον ενημερώσει ίσως να σκέφτηκε ότι –αν ο μπ γένοιτο– οι ιερείς απαλλάσσονται της ένοπλης υπηρεσίας. Οι υπουργοί σκιαμαχούν για το σκάνδαλο Novartis και δεν υπάρχει πουθενά κάποιος Πατούλης να βροντοφωνάζει στις πλατείες τα εθνικά μας δίκια. Οι πολλαπλές αναταράξεις στα ανατολικά της χώρας επισημαίνουν την ανάγκη ανανέωσης και ενίσχυσης του βασικού αμυντικού δόγματος της χώρας, αυτό που είχε διατυπώσει με έξι λέξεις ο Κωνσταντίνος Καραμανλής: «Η Ελλάς ανήκει εις την Δύση». Όταν αναφερόμαστε σε «πολλαπλές αναταράξεις» δεν εννοούμε μόνο τα θερμά επεισόδια στο Αιγαίο, αλλά και τους πολέμους στη Μέση Ανατολή, οι επιπτώσεις των οποίων φτάνουν ως κύματα προσφύγων στα ακτές μας. Αναρωτιέται κανείς πώς θα μπορούσαμε να διαχειριστούμε την προσφυγική κρίση χωρίς την οικονομική βοήθεια των εταίρων; Ευτυχώς που το παλαιό κομματικό σύστημα προνόησε να εντάξει τη χώρα στους ευρωπαϊκούς θεσμούς, αυτούς που με περισσή ελαφρότητα τούτη η κυβέρνηση έπαιξε στα ζάρια κι ευτυχώς έχασε· η ίδια και όχι η χώρα.

Το ερώτημα, όμως, τώρα είναι πόσο νιώθουμε ασφαλείς να υπερασπίζεται η ζωτικά μας συμφέροντα ένα αριστεροδεξιό τσούρμιο, με πρωθυπουργό που εκτιμούσε ότι «δεν υπάρχει μία στο εκατομμύριο να μην υποχωρήσει η κ. Μέρκελ» και έναν υπουργό Εθνικής Αμυνας, που κάποτε απειλούσε να κάνει «Κούγκι» την Ευρώπη στέλνοντας μαζί με τους πρόσφυγες τζιχαντιστές;

Η ωμή πραγματικότητα

Του **ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ**

στο Αιγαίο, τις οποίες κάλυπτε η Τουρκία υπό τον όρο «γκριζές ζώνες» μετά την κρίση του 1996, τώρα τις θεωρεί τουρκικό έδαφος. «Τα Ιμια ανήκουν στην Τουρκία», τόνιζε απειράφραστα η πρόσφατη ανακοίνωση του τουρκικού υπουργείου Εξωτερικών.

Που σημαίνει πλέον ότι κάθε προσπάθεια από την πλευρά της Ελλάδας να υπερασπιστεί τα νόμιμα δικαιώματά της και τη δική της κυριαρχία στις νησίδες θα θεωρηθεί επέμβαση και προσβολή σε τουρκικά εδάφη και θα αντιμετωπιστεί με τα όπλα. Εξ ου και παραμένουν τουρκικά πολεμικά πλοία στην περιοχή των Ιμιών, παρά την άποψη που πλασάρουν Τούρκοι διπλωμάτες ότι η περιοχή πρέπει να αφεθεί στα... ψάρια της για να εκτονωθεί η κατάσταση. Εννοώντας ασφαλώς στη βάση των νέων «τετελεσμένων» (δηλαδή, τουλάχιστον «φινλανδοποίησης» περιοχών του Αιγαίου) που δημιουργήσαν.

Αυτή είναι η ωμή πραγματικότητα της νέας κατάστασps που έχει προκύψει, είτε το αντιλαμβάνονται, είτε όχι, είτε το ομολογούν, είτε όχι, οι Αλ. Τσίπρας, Π. Καμμένος, Π. Παυλόπουλος και οι υπόλοιποι της κυβέρνησps. Με την υποσημείωση ότι ο πρώτος φαίνεται να το έχει αντιληφθεί και γι’ αυτό εξίσωσε την ψυχραιμία με τη γενναιότητα μιλώντας στους λιμενικούς! Αλλάωστε, είναι αντικειμενικά δύσκολο, έως και παράλογο, να αντιπαρατεθεί κανείς «εν θερμώ» απέναντι σε έναν Ερντογάν που σε έκρηξη μεγαλοϊδεατισμού και μεγαλείου απειλεί τις ΗΠΑ με «οθωμανικό χαστούκι».

Όλα αυτά όμως οδηγούν σε ένα πολύ βασικό συμπέρασμα. Η απειλή από τον Ερντογάν και το καθεστώς του είναι πάρα πολύ μεγάλη, έχει νεοοθωμανικές διαστάσεις που απλώνονται σε όλα τα Βαλκάνια και όχι μόνο στα ανατολικά σύνορα, και η αντιμετώπισή της δεν μπορεί να περιοριστεί μακροχρόνια σε διπλωματικούς χειρισμούς και εκκλήσεις. Είναι απαραίτητη η αμυντική θωράκιση της χώρας και η ανάθεσή της σε άξια χέρια, όπως και η αποφυγή εθνικολαϊκισμών ή αντιπανετικών επιχειρημάτων για εσωτερική κατανάλωση.



Εορτασμοί για την Πρωτοχρονιά στην Κίνα.

Το γκάζι στον κύκλο από κιμωλία

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Οι εξελίξεις στην ΑΟΖ της Κύπρου δημιουργούν ένα νέο σκηνικό. Οι εξελίξεις είναι σοβαρές και οφείλουμε να τις διαβάσουμε με ιδιαίτερη προσοχή. Η συνήθης τακτική να προσπερνούμε την πραγματικότητα με την ελπίδα να μάς προσπεράσει και αυτή, δεν ωφελεί σε τίποτα. Γιατί, πρώτο, αυτό που επεχείρησε η Τουρκία στο θαλάσσιο τεμάχιο 3 στις 9 Φεβρουαρίου, δεν ήταν κεραυνός εν αιθρία. Αρκετές φορές στο παρελθόν Τούρκοι πολιτικοί υποστήριξαν ότι τα πράγματα θα έπαιρναν αυτή την τροπή, ενώ λεπτομερείς αναφορές στο ζήτημα έκανε ο εκπρόσωπος του τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών.

Δεύτερο, η Τουρκία έχει αναπροσαρμόσει επιλογές της, οι οποίες συνοδεύονται από μια ολόενα και πιο ενεργητική παρουσία στα πράγματα. Είτε επιδιώκει να προστατεύσει δικαιώματα των Τ/κ, είτε δικά της, είτε σ’ έναν συνδυασμό και των δύο, στην ουσία παρεμβαίνει στο χώρο στον οποίο εκτείνεται η κυπριακή ΑΟΖ. Ο πρωθυπουργός της Τουρκίας Μ. Γλντιρίμ δήλωσε στις 13/2 ότι «χωρίς να υπάρξει κατάληξη στο Κυπριακό η συνέχιση αυτού του είδους των προσπαθειών και ειδικά σε πεδία διαμάχps θα είναι η αιτία για ασυνήθιστα αρνητικά προβλήματα», ενώ ο υπουργός Εξωτερικών Μ. Ταβοϋόσγλου συμπλήρωσε ότι «η Τουρκία θα προστατεύσει τα

δικαιώματα των Τ/κ και της Τουρκίας εάν η ε/κ πλευρά δεν θέλει να μοιραστεί τα αποθέματα φυσικού αερίου με τους Τ/κ».

Τρίτο, η Λευκωσία πιθανώς να θεωρήσε ως «αδιάφορες» τις δηλώσεις Τούρκων πολιτικών, ενώ, ίσως υπερεκτίμησε τις δυνατότητες των εταιρειών εξόρυξης στον επηρεασμό των εξελίξεων. Σε κάθε περίπτωση αυτό που μετρά είναι πως στη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου δεν δόθηκε η πρόεπουσα σημασία σε εξελίξεις που μάς αφορούν και οι οποίες οδήγησαν σε μερική αναπροσαρμογή χειρισμών στην τουρκική εξωτερική πολιτική: πορεία επί τα χείρω των σχέσεων ΗΠΑ-Τουρκίας, πλάτες από παντού στην τουρκική επιχείρηση στο Αφρίν, νέες αποφάσεις στην εξωτερική πολιτική σε συνάρτηση με εσωτερικές πολιτικές ισορροπίες.

Τέταρτο, η εποχή Ομπάμα-Μπάιντεν δεν υφίσταται. Η αμερικάνικη εταιρεία Nobel Energy (έρευνες στο θαλάσσιο τεμάχιο 12, Αφροδίτη) είχε υποστηρίξει στο πιο υψηλό επίπεδο από τον Λευκό Οίκο, συνοδεύτηκε από επίσκεψη Μπάιντεν στη Λευκωσία, και, κυρίως, έλαβε κάλυψη με την παροχή στρατιωτικής προστασίας από αμερικάνικα πολεμικά αεροπλάνα που έρχονταν από τη βάση της Σούδας στο τεμάχιο 12. Δεν χρειάζεται καμιά δυσκολία για να δει κανείς τις διαφορές σε σχέση με το 12 και αυτές με το 3 και την ιταλική ENI.

Η κρίση είναι τουρκική! Καιρός για ανάσχεση της Τουρκίας!

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Η κρίση στο τεμάχιο 3 της κυπριακής ΑΟΖ δεν είναι απλώς μία Κύπρο-Τουρκική κρίση. Είναι μία κορύφωση της αποσταθεροποιητικής και επιθετικής συμπεριφοράς της Τουρκίας στην ευρύτερη περιοχή. Παρά τα πομπώδη λόγια από πλευράς τουρκικής ηγεσίας έχω την άποψη ότι η Τουρκία κινείται εν πολλοίς φωνικά. Τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

Στο πρώτο με φυλακίσεις πολιτικών αντιπάλων, Κούρδων ηγετών, δημοσιογράφων και μαζικές αποτάξεις στρατιωτικών στελεχών και αστυνομικών ο Ερντογάν προσπαθεί να αποφύγει την εκδίωξή του με πολιτικά ή στρατιωτικά μέσα από την εξουσία. Αντίστοιχα, στην ευρύτερη περιφέρεια της Ανατολικής Μεσογείου κάτω από το φόβο της δημιουργίας κουρδικού κράτους στα σύνορά του εκτέλεσε και εκτελεί επιθετικές στρατιωτικές επιχειρήσεις αρχικά στην Αλ Μπάμπα και τώρα στο Αφρίν. Σε συνδυασμό με αυτές, απειλεί τις ίδιες τις ΗΠΑ είτε με πλήγματα κατά αμερικανών στρατιωτών στο Μάμπιτζ είτε και με αποχώρηση από την ευρωατλαντική κοινότητα.

Επιπρόσθετα εκβιάζει για ενδεχόμενη σύνδεση της Τουρκίας με τη Ρωσία και για αυτό προχώρησε σε αγορά των S-400. Πέραν όμως της Συρίας και του Αφρίν, φοβούμενος τον εκτοπισμό της Τουρκίας από τα ενεργειακά της Ανατολικής Μεσογείου, κάτι που δυνατόν να συμβεί μετά τη ανακάλυψη σημαντικού κοιτάσματος στο στόχο «Καλυψώ» και τη δυνατότητα κατασκευής τερματικού στη Κύπρο. Προχώρησε σε κλιμάκωση των αντιδράσεων του με παρεμπόδιση του τρυπανιού SAIPEM12000 με ένα ευφάνταστο τρόπο με τη διεξαγωγή ναυτικών άσκησης. Η μέθοδος αυτή εμπερικλείεται στον υβριδικό πόλεμο που εδώ και χρόνια η Τουρκία εφαρμόζει κατά της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η χρήση της μεθόδου αυτής έχει να κάνει και με το γεγονός ότι η ΚΔ είναι από το 2004 μέλος της ΕΕ.

Επιπρόσθετα στα πλαίσια της αποτροπής της Ελλάδος από του να παρέμβει με ναυτικές δυνάμεις στο πλευρό της ΚΔ η Τουρκία έριξε προειδοποιητικά ένα οθωμανικό χαστούκι εμβολίζοντας με σκοπό την καταβύθισή του περιπολικό σκάφος του ελληνικού λιμενικού

Πέμπτο, η διεθνής αντίδραση στην παρεμπόδιση της γεώτρησης στις 9 Φεβρουαρίου συνάντησε (στην καλύτερη περίπτωση) χλιαρές αντιδράσεις από εξωτερικούς παίκτες. Ο ΓΓ του ΟΗΕ Α. Γκουτέρες είπε στις 13 Φεβρουαρίου πως «η λύση του κυπριακού προβλήματος αποτελεί την καλύτερη ευκαιρία για την οριστική επίλυση αυτού του ζητήματος και την απελευθέρωση συνεργατικών και αμοιβαία επωφελών λύσεων». Σημείωσε ταυτόχρονα «ότι οι τουρκοκύπριοι και ελληνοκύπριοι ηγέτες στις διαπραγματεύσεις είχαν συμφωνήσει προηγουμένως ότι οι φυσικοί πόροι σε μια ενοποιημένη Κύπρο θα εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της μελλοντικής ομοσπονδιακής κυβέρνησps», ενώ υπενθυμίζει ένα σημείο στην τελευταία του έκθεση για την UNFICYP (9 Ιανουαρίου 2018), «ότι οι φυσικοί πόροι που βρέθηκαν γύρω από την Κύπρο θα μπορούσαν να ωφεληθούν και τις δύο κοινότητες».

Έκτο, τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν την σημερινή εικόνα είναι σαφή και ζητούν τη δική τους ορθολογική ερμηνεία. Η Κύπρος έχει κάθε συμφέρον να βγει από αυτόν τον φαύλο κύκλο και να θέσει σε νέα τροχιά τις προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού. Η μεγάλη πλειοψηφία των Ε/κ (70%) στις πρόσφατες Προεδρικές εκλογές στήριξε πολιτικές και πολιτικούς που ενδιαφέρονται για την επίλυση και

έδωσε την κατεύθυνση στο δεύτερο γύρο στον Πρόεδρο Αναστασιάδη να χειριστεί το Κυπριακό με βάση τις παραμέτρους που έθεσε το «πλίσαιο Γκουτέρες».

Έβδομο, είναι σημαντικό να θέσουμε σε κίνηση εξελίξεις έξω από τη σημερινή ακινησία, να προχωρήσει ένας κύκλος συνομιλιών στο πιο υψηλό επίπεδο. Κανένας δεν πρέπει να υποτιμά τις δυσκολίες αλλά και κανείς δεν πρέπει να εθελολυφλεί μπροστά στα αδιέξοδα που θα προκαλέσει η παραιτηνόμενη στασιμότητα στο Κυπριακό-άλτο Κυπριακό, επιπρόσθετες δυσκολίες στην ερευνητική δραστηριότητα γύρω από τους υδρογονάνθρακες. Οι καταγγελίες όσο αναγκαίες και να είναι, δεν λύνουν, από μόνες τους, κανένα πρόβλημα. Αλλά μπορούν να προχωρήσουν διαδικασίες αν διαβάσουμε με ρεαλισμό τις εξελίξεις και εάν τις εντάξουμε σε μια στρατηγική. Το Κυπριακό από παράδοση σχημάτιζε δύσκολα διλήμματα και έθετε επιλογές ανάμεσα στο εφικτό και στις περιπέτειες. Όταν οι επιλογές ήταν ανεδαιφικές η Κύπρος ακολουθούσε το δρόμο της οπισθοδρόμησης. Να γιατί χρειαζόμαστε ισχυρές αποφάσεις, σύνεση με αποφασιστικότητα για να βγει η Κύπρος από το δρόμο της συνεχούς αντιπαλότητας και έτσι να ενταχθεί στο δρόμο της ελευθερίας και της ανάπτυξης.

www.larkoslarkou.org.cy

Πολλαπλός ο στόχος των τουρκικών προκλήσεων

Το Κυπριακό, η εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων, η συμφωνία με την Αίγυπτο και ο αδύναμος κρίκος

Ηνωμένα Έθνη
Ανάλυση του
ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΠΑΝΙΩΤΗ

Οι νέες εντάσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, μετά την έκδοση τουρκικής NAVTEX και την παρεμπόδιση της ιταλικής πλωτής πλατφόρμας της ENI, SAIPEM 12000, να πλεύσει στο τεμάχιο 3, δημιουργούν σοβαρούς προβληματισμούς για τις προθέσεις της Άγκυρας. Ιδιαίτερα όταν δεν αποτέλουν απλά μία πολιτική που αφορά αποκλειστικά την Κύπρο, αλλά συνοδεύονται από μία ευρέως κλιμακούμενη επιθετικό-

Κλιμακώνοντας τις εντάσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, οι Τούρκοι στέλνουν το μήνυμα στη Λευκωσία ότι χωρίς λύση δεν πρόκειται να επιτραπεί μονομερής εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων.

τητα, σε βάρος της Ελλάδας στα Ίμια, αλλά και σε βάρος των Κούρδων της Συρίας. Οι αντιδράσεις της διεθνούς κοινότητας παραμένουν για την ώρα διασπασμένες, εστιαζόμενες στα επιμέρους ζητήματα που αφορούν την κάθε χώρα ή οργανισμό χωριστά. Η Κύπρος βλέπει τα δικά της, οι ΗΠΑ την κατάσταση στο Αφρίν και τις απειλές διεύρυνσης της τουρκικής εκστρατείας και σε άλλες περιοχές, η Ελλάδα τα Ίμια, η Ιταλία πώς, μέσω διπλωματικού διαλόγου, θα μπορέσει να συνεχίσει το σκά-

φος της ENI και η Ε.Ε. να συμπαράστέκεται και να εκδίδει ανακοινώσεις, ή να κάνει διαβήματα. Στο ίδιο επίπεδο θα μπορούσε να ενταχθεί και η αντίδραση της Αιγύπτου στις δηλώσεις Τσαβούσογλου που αμφισβήτησε την εγκυρότητα της συμφωνίας Κύπρου – Αιγύπτου για τις ΑΟΖ τους.

Ωστόσο, σε διεθνές επίπεδο, δεν υπάρχει ακόμη κάποια διασύνδεση όλων αυτών των κινήσεων, οι οποίες αποτελούν σαφή ένδειξη αλλαγής πολιτικής από μέρους της Άγκυρας, η οποία μετά την εγκατάλειψη του δόγματος «μηδενικών προβλημάτων με τους γείτονες» του Αχμέτ Νταβούτογλου, πέρασε στην πολιτική της ντε φάκτο αναγνώρισης στην Τουρκία ρόλου περιφερειακής υπερδύναμης.

Γιατί τώρα στο «3»;

Από την πρώτη κρίση με την Τουρκία στην κυπριακή ΑΟΖ όταν έγινε η ανακάλυψη του κοιτάσματος «Αφροδίτη» από τη Noble Energy, τόσο από τις δημόσιες τουρκικές δηλώσεις, όσο κι από τις συνομιλίες που είχαν τότε Τούρκοι και Αμερικανοί επίσημοι, η τουρκική πολιτική καθορίστηκε ως εξής:

- Δεν θα παρεμποδίσουμε τις ερευνητικές δραστηριότητες για υδρογονάνθρακες, ωστόσο δεν θα επιτραπεί η άντληση/εκμετάλλευση, όσο δεν υπάρχει λύση του Κυπριακού, ή συμφωνία μεταξύ των δύο κοινοτήτων για συνεκμετάλλευση.

Στην πράξη, μπορούν ακόμη να προστεθούν τα εξής στοιχεία στην τουρκική πολιτική.

- Αποφεύγεται η παρεμπόδιση δραστηριοτήτων αμερικανικών ή ισραηλινών εταιρειών (και οι δύο



Η κρίση που δημιουργήθηκε με την παρεμπόδιση του ιταλικού σκάφους, προφανώς αφορά το γεγονός ότι σε αντίθεση με τις ΗΠΑ ή τη Γαλλία (TOTAL), η Ιταλία αποτελεί αδύναμο κρίκο, με περιορισμένες δυνατότητες αντίδρασης, καθώς δεν αποτελεί παγκόσμια δύναμη.

χώρες έστειλαν αεροσκάφη πάνω από τα τουρκικά πλοία το 2010).

- Κατά καιρούς χρησιμοποιείται η «διπλωματία των κανονιοφόρων» ως μοχλός πίεσης στο Κυπριακό, ή ως «υπενθύμιση» στις ενεργειακές εταιρείες ότι οι συναλλαγές τους με την Κυπριακή Δημοκρατία θα είναι προβληματικές.

Η κρίση που δημιουργήθηκε με την παρεμπόδιση του ιταλικού σκάφους, προφανώς αφορά το γεγονός ότι σε αντίθεση με τις ΗΠΑ ή τη Γαλλία (TOTAL), η Ιταλία αποτελεί αδύναμο κρίκο, με περιορισμένες δυνατότητες αντίδρασης, καθώς δεν αποτελεί παγκόσμια δύναμη.

Την ίδια στιγμή, ο συνδυασμός της κρίσης στο τεμάχιο 3, με αυτή στα Ίμια, αλλά και την προειδοποίηση Τσαβούσογλου προς την Αίγυπτο, δημιουργεί υποψίες ότι η Τουρκία προσπαθεί με την κλιμάκωση αυτή να παρεμποδίσει την συμφωνία μεταξύ Ελλάδας – Αιγύπτου για την οριοθέτηση των ΑΟΖ τους, η οποία με βάσει δηλώσεις που έχουν γίνει στην πρόσφατη τριμερή σύνοδο κορυφής με την Κύπρο, είναι επικείμενη.

Το Κυπριακό

Η χρονική συγκυρία των τουρκικών προκλήσεων σίγουρα σχε-

τίζεται και με την σχεδιαζόμενη επανάληψη των προπαθειών για την επανέναρξη των διαπραγματεύσεων στο Κυπριακό. Η Άγκυρα, αλλά και τα κατεχόμενα, έχουν μιλήσει εκτεταμένα για «σχέδιο Β'» και για διαφορετικές διαπραγματεύσεις, αν επαναληφθεί η διαπραγματευτική προσπάθεια για λύση του Κυπριακού. Και κλιμακώνοντας τις εντάσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, οι Τούρκοι στέλνουν το μήνυμα στη Λευκωσία ότι χωρίς λύση δεν πρόκειται να επιτραπεί μονομερής εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων.

Τα μέχρι στιγμής διαβήματα της Κύπρου απέδωσαν μόνο χλιαρή υποστήριξη, η οποία δεν φαίνεται να αρκεί για να σταματήσει την τουρκική επιθετικότητα.

Η Ουάσιγκτον επανέλαβε τη γνωστή της θέση, για υποστήριξη των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ΑΟΖ και για ακριβοδίκαιη διανομή των εσόδων από τους φυσικούς πόρους, στο πλαίσιο της λύσης. Όμως, το αν και πώς θα αντιδράσει στην πράξη, θα διαφανεί μόνο όταν αρχίσει το καλοκαίρι η διερευνητική γεώτρηση της EXXON στο τεμάχιο 10 και κυρίως τι θα συμβεί αν βρεθεί εκμεταλλεύσιμο κοιτάσμα το οποίο

η αμερικανική εταιρεία θαλήσει να αντλήσει. Όμως, το χρονικό διάστημα είναι μάλλον μεγάλο και μέχρι τότε πολλά μπορούν να συμβούν.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει με δηλώσεις επαναλάβει την υποστηρίξη προς τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κύπρου, ζητώντας από την Τουρκία να τα σεβαστεί, όμως στην πράξη δεν υπάρχει μοχλός πίεσης, αφού κάθε τι που σχετίζεται με την ενταξιακή πορεία της Τουρκίας έχει παγώσει για άλλους λόγους. Όταν την περασμένη εβδομάδα η Φεντερίκα Μονγκερίνι ήγειρε το θέμα με τον Τούρκο υπουργό Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου, αυτός απάντησε πως αν ο Αναστασιάδης με τη στάση του δεν απέτρεπε τη συμφωνία στη Διάσκεψη για την Κύπρο στη Γενεύη, σήμερα δεν θα υπήρχε κανένα πρόβλημα.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πάντως ενημέρωσε τους Ευρωπαίους πως θα εγείρει το θέμα και στην άτυπη σύνοδο κορυφής, την Τετάρτη στις Βρυξέλλες. Όμως, η Ε.Ε. δεν έχει πολλά περιθώρια αντίδρασης, καθώς ακόμη και αυτή η μόνημ διαρθρωμένη συνεργασία (PE-SCO), ανεξαρτήτως πώς παρουσιάστηκε προεκλογικά στην Κύπρο, μόνη έγνοια έχει την τ ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία.

Η αντίδραση των Ηνωμένων Εθνών

Ιδιαίτερα χλιαρή ήταν και η αντίδραση των Ηνωμένων Εθνών στα κυπριακά διαβήματα, παρότι κάποιοι αναφέρουν στωικά πως θα μπορούσε να είναι και χειρότερη. Για παράδειγμα, υποστηρίζουν, θα μπορούσε απλά ο ΓΓ του ΟΗΕ να πει πως αυτός φρόντισε να προειδοποιήσει για τους κινδύνους μιας πιθανής έντασης με την έκθεσή του για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ στις αρχές Ιανουαρίου, ενώ για λόγους που σχετίζονται με τις συνομιλίες το απέφυγε τον Ιούλιο, παρά τις επανειλημμένες δημόσιες προειδοποιήσεις του τέως ειδικού του συμβούλου, Έοπεν Μπαθ Αϊντε. Ήταν η πρώτη φορά μετά τον Ιανουάριο του 2014 που ο ΓΓ αναφέρθηκε σε κρίση για τους υδρογονάνθρακες και όταν ρωτήθηκε σχετικά στις 17 Ιανουαρίου η ειδική του αντιπρόσωπος, Ελίζαμπεθ Σπέχαρ, απάντησε πως αυτό έγινε εν συντομία εξαιτίας της ανησυχίας ότι η ένταση φαίνεται να αυξάνεται στην Ανατολική Μεσόγειο και γύρω από την Κύπρο και την ΑΟΖ της.

Αν αυτό συνδυαστεί με την γραπτή απάντηση του εκπροσώπου του ΓΓ, την Τρίτη, ότι δεν εναπόκειται στη Γραμματεία του ΟΗΕ να λάβει θέση σχετικά με τα δικαιώματα των κρατών μελών βάσει των συνθηκών στις οποίες είναι συμβαλλόμενα μέρη ή βάσει του γενικού διεθνούς δικαίου», οπωσδήποτε το μπαλάκι βρίσκεται πλέον στα χέρια της κυπριακής κυβέρνησης, να αποφασίσει αν και με ποιο τρόπο θα αντιδράσει στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ασφαλείας, του μόνου αρμόδιου. Παρότι μία προσωρινή αποτελεί ίσως την έσχατη επιλογή, θα μπορούσε να επιδιώξει με άλλους τρόπους την ενημέρωση των μελών του για τους κινδύνους που εγκυμονεί η τουρκική επιθετικότητα (π.χ. ως πρώτο βήμα μία άτυπη ενημέρωση και συζήτηση μέσω φιλικά προσκείμενης προεδρίας), πέραν των τακτικών επιστολών του μονίμου αντιπροσώπου μας. Για την ώρα, η οποία απόφραση έχει τεθεί σε αναμονή της λήξης της τουρκικής NAVTEX, επίσημα στις 22 Φεβρουαρίου. Αν και σύμφωνα με κάποιες ενδείξεις, η Τουρκία είναι πιθανόν να δώσει το πράσινο φως στο ιταλικό σκάφος να προχωρήσει λίγες μέρες νωρίτερα, στις 18 Φεβρουαρίου.

Δύσκολη η συγκυρία για το Κυπριακό στα κατεχόμενα

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

«Κατά την προεκλογική περίοδο, τα κόμματα που υποστηρίζουν τη λύση απέφυγαν να αναφερθούν στο Κυπριακό. Λόγω αυτού του λάθους πητήθηκαν στην κάλπη και κατόρθωσαν να λάβουν το χαμηλότερο ποσοστό που εξασφάλισαν ποτέ οι αριστερές δυνάμεις στην πολιτική ιστορία της τ/κ πλευράς», υπογραμμίζει ο αρθρογράφος της

Τον πρώτο λόγο έχουν οι δυνάμεις οι οποίες δεν επιθυμούν να έρθουν σε ανοιχτή αντιπαράθεση με την Τουρκία.

τ/κ ιστοσελίδας «Gaktn», Ουλås Μπαρίς. Ο ίδιος δεν κρύβει την απογοήτευσή του για την ληρη απουσία του Κυπριακού από το πρόγραμμα της νέας «κυβέρνησης» και την ίδια άποψη φαίνεται να έχουν και οι υποστηρικτές της λύσης, οι οποίοι θεωρούν ότι τα νηία της πολιτικής εξουσίας περνούν πλέον στα χέρια πολιτικών δυνάμεων οι οποίες υποβαθμίζουν τη σημασία που έχει για τη βελτίωση της καθημερινότητας των Τ/κ.

Σύμφωνα λοιπόν με τους επικριτές της νέας «κυβέρνησης», τα κόμματα της τ/κ Αριστεράς φέρουν μεγάλη ευθύνη για το αρνητικό κλίμα που έχει καλλιεργηθεί ακρι-

βώς απέναντι στην προοπτική λύσης. Λαμβάνοντας υπόψη του τις τελευταίες εξελίξεις και υπό τη σκιά όσων είχαν προηγηθεί (εκλογές, τα επεισόδια στην Αφρική και στη «Βουλιά», τα σκληρά μηνύματα της Άγκυρας, η κορύφωση της έντασης στην ΑΟΖ), ο ηγέτης της τ/κ κοινότητας ετοιμάζει τις δικές του κινήσεις.

Το σκεπτικό Ακιντζί

Η ηγεσία Ακιντζί φαίνεται να έχει κατά την τρέχουσα περίοδο λίγους «φίλους». Παράλληλα, η τ/κ Δεξιά, η οποία έχει αυξήσει τα εκλογικά της ποσοστά, αναμένεται να ασκήσει σκληρή αντιπολίτευση απέναντι στη νέα «κυβέρνηση». Όλα αυτά συμβαίνουν τη στιγμή, που σύμφωνα με καλά ενημερωμένες πηγές της «Κ», ο Ακιντζί δεν κρύβει το ενδιαφέρον του για το ενδεχόμενο της παραμονής του στην ηγεσία της τ/κ κοινότητας μετά το 2020. Έτσι, ο ίδιος και οι στενοί του συνεργάτες επιχειρούν να δημιουργήσουν αυτή την περίοδο έναν νέο οδικό χάρτη, ο οποίος θα έχει ως σημείο αναφοράς το ενδεχόμενο επανέναρξης των συνομιλιών. Κύκλοι που παρακολουθούν τις εξελίξεις στο «Προεδρικό» θεωρούν ότι η πρόσφατη απόσυρση του τ/κ χάρτη και ο μη διορισμός νέου τ/κ διαπραγματευτή αποτελούν κομμάτι αυτής της προσπάθειας. Στέλνοντας ένα ηχηρό μήνυμα στο εδαφικό, το οποίο παραμένει ένα από τα πιο ευαίσθητα



Ο Ακιντζί δεν κρύβει το ενδιαφέρον του για το ενδεχόμενο της παραμονής του στην ηγεσία της τ/κ κοινότητας μετά το 2020.

ζητήματα για την ε/κ πλευρά, ο Ακιντζί ετοιμάζεται να διαπραγματευτεί από θέση ισχύος την επανέναρξη των συνομιλιών. Το πρώτο βήμα για την εν λόγω διαπραγμάτευση θα αποτελέσει η συνάντηση των δυο ηγετών, ενδεχομένως εντός των επόμενων εβδομάδων. Αυτή, αν και εφόσον πραγματοποιηθεί, θα έχει προπαρασκευαστικό χα-

ρακτήρα και θα παρέχει στις πλευρές την ευκαιρία για αποσαφήνιση προθέσεων και στόχων. Από το αποτέλεσμά της, τις επαφές που θα ακολουθήσουν και την εμπλοκή του διεθνούς παράγοντα, θα εξαρτηθεί η επανέναρξη των συνομιλιών, οι οποίες σύμφωνα με την ηγεσία Ακιντζί θα οδηγήσουν αργά ή γρήγορα σε μια διάσκεψη για

την επανένωση ή την τελική διχοτόμηση. Την ίδια στιγμή η τ/κ ηγεσία αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στα όσα συμβαίνουν στην κυπριακή ΑΟΖ και θεωρεί ότι οι εν λόγω εξελίξεις είτε θα τινάξουν στον αέρα την ομοσπονδιακή λύση είτε θα αποτελέσουν ευκαιρία για να εστιαστεί η προσοχή στις συνομιλίες. Σε αυτό το πλαίσιο, οι δυο πλευρές θα πρέπει να αναθεωρήσουν ριζικά τη νοοτροπία τους για την ομοσπονδιακή λύση και την προοπτική του καταμερισμού του πλούτου που θα προέρχεται από το φυσικό αέριο.

Ο παράγοντας Άγκυρα

«Ο κ. Ακιντζί ετοιμάζεται να επιστρέψει στις συνομιλίες, με τους όρους που θέτει ο ίδιος, τη στιγμή που στην τ/κ πολιτική σκηνή σαρώνει το πολιτικό ρεύμα του Κουντρετισμού. Πρόκειται για μια μικρό-εθνικιστική ρητορική του τύπου “δεν θα με προσαρτήσει ούτε η ε/κ πλευρά ούτε η Τουρκία”. Στην ουσία είναι μια νέα, πιο προχωρημένη εκδοχή της γραμμής του Ντενκτάς», επισημαίνει ο Ουλås Μπαρίς. Υπογραμμίζει επίσης ότι τον πρώτο λόγο στην τ/κ πολιτική σκηνή έχουν οι δυνάμεις οι οποίες δεν επιθυμούν να έρθουν σε ανοιχτή αντιπαράθεση με την Τουρκία. Με άλλα λόγια, η Τουρκία εξακολουθεί να ελέγχει τις πολιτικές ισορροπίες στο τ/κ πολιτικό προσκήνιο. Και εδώ προκύπτουν τα σημαντικά ερωτήματα. Θα συμφωνήσει η Τουρκία

με τον Ακιντζί για την επιστροφή της τ/κ πλευράς στις συνομιλίες με τους όρους και τις προϋποθέσεις που θα θέσει η ίδια; Θα παραιτηθεί το τουρκικό Προεδρικό από την σκληρή ρητορική σε εδαφικό - εγγυήσεις; «Οι απαντήσεις θα μπορούσαν να είχαν θετικό περιεχόμενο για την Κύπρο, παρά την αρνητική συγκυρία στα περίχωρα του νησιού και στο βόρειο κομμάτι, σε δυο περιπτώσεις», σημειώνει καλά

Η «κυβέρνηση» υποβαθμίζει τη σημασία του και η Άγκυρα στοχεύει στο πολιτικό όφελος

ενημερωμένη πηγή της «Κ» από την Άγκυρα. Έτσι, «πρώτον, θα μπορούσαμε να αναμένουμε αλλαγές στάσης εκ μέρους της Τουρκίας εάν ο Ερντογάν εξασφάλιζε, λίγο πριν τις εκλογές του 2019, πολιτικά οφέλη στην Κύπρο. Αν για παράδειγμα δινόταν παράταση στην στρατιωτική παρουσία της χώρας του στο νησί για ένα χρονικό διάστημα παράλληλα με την ένταξη του τ/κ κράτους στο διεθνές σύστημα. Δεύτερον, η έναρξη των διαπραγματεύσεων για τη δημιουργία του αγωγού φυσικού αερίου Κύπρου-Τουρκίας, με τη συμμετοχή της τ/κ πλευράς, θα μπορούσε να αλλάξει τα δεδομένα ανά πάσα στιγμή», τονίζει σχετικά.

Σε στενωπό η ελευθεροτυπία στην Κύπρο

Η πρακτική εκφοβισμού, μέσω αστυνομικών κλήσεων, των λειτουργών του τύπου, πλήττει τον βασικό πυρήνα της δημοκρατίας μας

Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Την παγκόσμια και την κυπριακή κοινή γνώμη, απασχόλησαν κατά το περασμένο διάστημα έντονα και ταυτόχρονα έδωσαν το έναυσμα για διερεύνηση, έρευνες που ήλθαν στο φως της δημοσιότητας από δημοσιογραφικές ομάδες με στοιχεία τα οποία προήλθαν από υποκλοπές ή και διαρροές εγγράφων. Σε αυτά τα πλαίσια, ασχοληθήκαμε με ρεπορτάζ όπως τα Panama Papers, τα Paradise Papers, η λίστα Λαγκάρντ, μεταξύ άλλων. Μάλιστα η υπεξαίρεση της λίστας Λαγκάρτ έτυχε και τυγχάνει ακόμη αξιοποίησης από τα κράτη για πάταξη της φοροδιαφυγής σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

Η θέση της Κύπρου σε κάθε μια από τις προαναφερόμενες έρευνες ήταν δεσπόζουσα και υπέσκαπτε την προσπάθεια

“

Το ότι μέσω της υπόθεσης ελέγχονται δημοσιογράφοι και βάλλεται ο Τύπος, θα πρέπει να προβληματίσει τις αρμόδιες δημοσιογραφικές, πολιτικές και όχι μόνο αρχές,



Η λίστα Λαγκάρντ ήταν αποτέλεσμα διαρροής, τις υποθέσεις έφερε στην επιφάνεια η δημοσιογραφική πένα, και κράτη επωφεληθήκαν με φορολογία προσώπων.

που γίνεται σε επίπεδο χώρας, για να αποβληθεί η εικόνα ως «πλυντήριο» μαύρου χρήματος. Έτσι η δημοσιοποίηση αυτών των ερευνών έγινε δεκτή μεταξύ άλλων ευρωπαϊκών αρχών και από τις κυπριακές που συνεχίζουν την έρευνα. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια και τις διεθνείς πρακτικές, η «Κ» ανέδειξε την σημασία για την χώρα της δημοσιοποίησης των email της Ελένης Λοϊζίδου με Ρώσους συναδέλφους της.

Χωρίς τη δημοσιοποίηση αυτής καθ'αυτής της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, καταγράψαμε στο ρεπορτάζ ότι τα όσα αποκαλύπτονται συνιστούν μείζον ζήτημα για την θέση της χώρας στην Ευρωπαϊκή οικογένεια, την ίδια ώρα πουδημοκρατίας μας. τε πολιτη της λλπροβληματισμ οι καθ'αυτο διαρροές δεν πέρασαν απαρατήρητες από το διεθνή Τύπο. Τη σημασία των πρακτικών της κ. Λοϊζίδου στην ενόσκηση των καθηκόντων της αναγνώρισε ειμμέσως πλνν σαφώς και ο ίδιος ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας θέτοντας τη σε διαθεσιμότητα από την Νομική

Υπηρεσία της Δημοκρατίας. Ο διεθνής Τύπος επανήλθε με ρεπορτάζ και αποστολές συνδέοντας δυο θέματα: Αφενός το ότι η Κύπροςέχει κατηγορηθεί ως «πλυντήριο» ρώσικου χρήματος και αφετέρου πως οι διασυνδέσεις Ρωσίας-Κύπρου έχουν προχωρήσει και σε άλλα επίπεδα που πλήττουν την ευρωπαϊκή συνεργασία. Την ίδια ώρα, οι πληροφορίες της εφημερίδας από τις Βρυξέλλες καταδεικνυαν πως υπήρχε και υπάρχει στάση αναμονής για την ολοκλήρωση της έρευνας, πράγμα που σημαίνει πως ούτε και από εκεί έχει περάσει “απαράτηρητο” όλο το προαναφερόμενο σκηνικό.

Η κλήση από την αστυνομία

Στο ενδιαίμεσο, δημοσιογράφοι της «Κ» και άλλων ΜΜΕ κλήθηκαν να δώσουν κατάθεση στην αστυνομία, αναφορικά με τη δημοσιοποίηση των email της Ελένης Λοϊζίδου. Η «Κ», όπως αναφέρθηκε, ασχολήθηκε με το ζήτημα από τη διεθνή του πτυχή, κι αυτό εφόσον διαφαίνεται πως μέσα από την αλληλογραφία της κ.

Ελένης Λοϊζίδου με τους Ρώσους συναδέλφους της, εμπλέκονται και αρχές άλλων χωρών, ειδικά για την υπόθεση Μπρόουντερ, για την οποία ήδη έχουν καταγραφεί τριγμοί μεταξύ Κύπρου και Ρωσίας. Μάλιστα, κυβερνητικές πηγές με τις οποίες είχε μιλήσει η «Κ» για όλη την υπόθεση με τα email της κ. Λοϊζίδου, είχαν αναφέρει πως «αν δεν πράξουμε τα δέοντα σε σύντομο χρονικό διάστημα, δεν αποκλείεται να αρχίσουν εκτός Κύπρου να μας κατηγορούν όπως έκαναν και το 2013”. Ωστόσο, η υπόθεση πήρε (και) άλλη πορεία.

Η έρευνα για τα email και η κλίτευση δημοσιογράφων ξεκίνησε σύμφωνα με ανακοίνωση της κυπριακής αστυνομίας κατόπιν καταγγελίας στην οποία προέβη προς την Αστυνομία η ίδια η κ. Ελένη Λοϊζίδου, ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας (με άγνωστο έννομο συμφέρον) και ακολούθως και οι Εισαγγελικές Αρχές της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Η διεξαγόμενη έρευνα, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Αστυνομίας, αφορά στο ενδεχόμενο διά-

πραξης ποινικών αδικημάτων, τα οποία σχετίζονται τόσο με την υποκλοπή των μηνυμάτων, όσο και με την δημοσίευση ή επαναδημοσίευση τους. Εν πρώτοις, τα email ήταν ήδη δημοσιευμένα σε ρωσικό ιστότοπο, ωστόσο είναι άγνωστο αν έχουν εντοπιστεί και κληθεί για κατάθεση και εκείνοι οι δημοσιογράφοι.Το αν θα έπρεπε παράλληλα να διεξαχθεί άλλη έρευνα για τις πρακτικές της ονομαζόμενης λειτουργού, δεν είναι δημοσιογραφική ευθύνη να ειπωθεί αλλά των υπευθύνων που έχουν αναλάβει την έρευνα, ωστόσο δημοσιογραφικά τίθεται το ερώτημα ως προς αυτές τις πρακτικές και αν και κατά πόσο αυτές βλάπτουν το δημόσιο συμφέρον ή και την εικόνα της χώρας, όπως περιγράψαμε μέσα από τα ρεπορτάζ ως εφημερίδα.Η αστυνομία τελοστονίζει ότι μετά τη συγκέντρωση όλου του απαραίτητου μαρτυρικού υλικού, από τους υπό ανάκριση λειτουργούς του Τύπου, ο φάκελος θα αποσταλεί στη Νομική Υπηρεσία για να αξιολογηθεί και να αποφασισθεί ο περαιτέρω χειρισμός της υπόθεσης.

Θα αντιδράσει το Κογκρέσο στην πώληση F-35

Συνέντευξη στον **ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΕΛΛΙΣ**

Με αυξανόμενο σκεπτικισμό βλέπουν στην Ουάσινγκτον την προοπτική ενίσχυσης της Τουρκίας με τα «αόρατα» μαχητικά F-35, εξέλιξη που θα ανατρέψει την ισορροπία δυνάμεων στο Αιγαίο. Σε συνέντευξή του στην «Κ», ο εκτελεστικός διευθυντής του Συμβουλίου Ελληνοαμερικανικής Ηγεσίας (HALC), Εντνι Ζεμενίδης, περιγράφει πώς οι κινήσεις Ερντογάν προκαλούν δυσφορία στο κατεστημένο εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ – όλο και περισσότεροι χαρακτηρίζουν την Αγκυρα απρόβλεπτο και αναξιόπιστο σύμμαχο– και μιλάει για τις προσπάθειες που καταβάλει το ελληνοαμερικανικό λόμπι, σε συνεργασία με το αρμενικό, για να αποτρέψει την ποιοτική αναβάθμιση της τουρκικής πολεμικής αεροπορίας.

– Θα προχωρήσουν οι ΗΠΑ στην πώληση F-35 στην Τουρκία;

– Ενώ το Αιγαίο δεν είναι το κύριο μέλημα στις πωλήσεις όπλων προς την Τουρκία, υπάρχουν εκείνοι που στο πλαίσιο της επιδίωξής τους να αποκατασταθούν οι σχέσεις με την Τουρκία, θα υποστηρίξουν ότι είναι απαραίτητη η πώληση των F-35

στην Αγκυρα. Αλλά υπάρχει ένας συνεχώς μειούμενος αριθμός ατόμων στο αμερικανικό κατεστημένο εξωτερικής πολιτικής που είναι διατεθειμένοι να πάρουν αυτό το ρίσκο με τη σημερινή Τουρκία. Θα υπάρξει πολύ ισχυρή αντίδραση στο Κογκρέσο, το οποίο ήδη κινήθηκε κατά των πωλήσεων φορητών όπλων στις τουρκικές δυνάμεις ασφαλείας. Διακινούνται προτάσεις και γίνονται σκέψεις αμφισβήτησης της προοπτικής μεταφοράς F-35 στην Τουρκία. Οι επικριτές της εξέλιξης αυτής είναι εξέχοντα στελέχη του Κογκρέσου με πχηρές ανησυχιές και ο αριθμός τους αυξάνεται. Οι νομοθέτες που είναι πρόθυμοι να υποστηρίξουν την Τουρκία είναι όλο και λιγότεροι. Έτσι, αναμένουμε ότι θα υπάρξει ισχυρότερη από ποτέ αντίδραση στο Κογκρέσο εναντίον των πωλήσεων όπλων στην Τουρκία και πιστεύουμε επίσης ότι το Στέιτ Ντιπάρτμεντ έχει φτάσει στα όριά του με την Τουρκία, και ίσως να είναι απρόθυμο ή και να μην μπορεί να αλλάξει το μυαλό των νομοθετών στο Καπιτώλιο.

– Γιατί τόσο μεγάλη ανησυχία;

– Το γεγονός ότι η Τουρκία είναι ένας αναξιόπιστος σύμμαχος κάνει κάθε νηφάλιο Αμερικανό να σκεφθεί δύο φορές πριν την ενισχύσει



«Πιστεύουμε ότι το Στέιτ Ντιπάρτμεντ έχει φτάσει στα όριά του με την Τουρκία», τονίζει στην «Κ» ο εκτελεστικός διευθυντής του Συμβουλίου Ελληνοαμερικανικής Ηγεσίας (HALC) Εντνι Ζεμενίδης.

με την επόμενη γενιά όπλων. Η Τουρκία ήταν αμφίθυμη στην καταπολέμηση του ISIS και ανάγκασε τις ΗΠΑ να αναζητήσουν άλλους συμμάχους. Όταν οι Κούρδοι αναδείχθηκαν οι πιο αποτελεσματικοί σύμμαχοι κατά του ISIS, η Τουρκία ανέλαβε στρατιωτική δράση εναντίον τους. Αυτήν τη στιγμή, οι ΗΠΑ δεν μπορούν να αγνοήσουν ότι τα όπλα τους χρησιμοποιούνται από έναν κατ’ όνομα σύμμαχο για να υπονομεύσουν τους στρατηγικούς στόχους και τα συμφέροντα της Αμερικής. Η προγραμματισμένη αγορά από την Τουρκία των ρωσικών πυραυλικών συστημάτων S-400 περιπλέκει περαιτέρω τις στρατηγικές εκτιμήσεις στις ΗΠΑ. Εάν η Τουρκία διαθέτει τόσο τα ρωσικά

S-400 όσο και τα αμερικανικά F-35, πώς μπορούμε να είμαστε σίγουροι ότι δεν θα μοιράζονται πληροφορίες με τους Ρώσους για το πώς θα χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά τα S-400 κατά των F-35; Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι Αμερικανοί αξιωματούχοι λαμβάνουν γνώση των αυξανόμενων προκλήσεων της Τουρκίας στο Αιγαίο και κατά της Κύπρου. Το τελευταίο πράγμα που θέλουν οι ΗΠΑ είναι μια ενδονατοϊκή σύγκρουση και ακόμη και η προοπτική ενός «ατυχήματος» θα τους οδηγήσει να επανεξετάσουν τη μεταφορά των F-35.

– Το HALC και το αρμενικό λόμπι ξεκίνησαν μια προσπάθεια να εμποδίσουν την πώληση.

– Η δράση μας έχει αναληφθεί

“

«Οι κινήσεις της Τουρκίας οδηγούν σε μια κλιμάκωση που θα μπορούσε να εξελιχθεί πολύ χειρότερα από αυτήν της κρίσης των Ιμίων».

“

«Το τελευταίο πράγμα που θέλουν οι ΗΠΑ είναι μια ενδονατοϊκή σύγκρουση».

Η στάση της Λευκωσίας

– Η διαχείριση της κρίσης από τη Λευκωσία;
– Ο νέος υπουργός Εξωτερικών Νίκος Χριστοδουλίδης και ο υπουργός Ενέργειας Γιώργος Λακοτυρίπης έχουν άριστα διπλωματικά προσόντα και χαίρουν εκτίμησης. Έχουν χειριστεί προκλήσεις από την Τουρκία και στο παρελθόν. Τώρα έχουμε πάει πλέον σε άλλο επίπεδο, αλλά μπορούν να αντλήσουν από την εμπειρία τους και να αξιοποιήσουν τις σχέσεις τους. Η αντίδραση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η στήριξη των δικαιοκωμάτων της Κύπρου στην ΑΟΖ της είναι ενθαρρυντική. Από την άλλη, απογοήτευσε η ανούσια απάντηση του ΟΗΕ.

στρατιωτική αντιπαράθεση. Η Τουρκία φαίνεται να θέλει να ανταγωνιστεί τη Βόρεια Κορέα σε προκλητικότητα δηλώσεων. Οι κινήσεις της στο Αιγαίο, οι επίσημες ενέργειές της με την έκδοση NAVTEX και NOTAM, και η ανάπτυξη ναυτικών δυνάμεων με στόχο την παρεμπόδιση εξορύξεων στην ΑΟΖ της Κύπρου οδηγούν σε μια κλιμάκωση που θα μπορούσε να εξελιχθεί πολύ χειρότερα από αυτήν της κρίσης των Ιμίων. Οι προκλήσεις της Τουρκίας εξελίσσονται σταθερά και καθίστανται όλο και πιο επικίνδυνες. Το να τις επιτραπεί να συνδυάσει αυτές τις προκλήσεις με την τελευταία αμερικανική στρατιωτική τεχνολογία είναι μια συνταγή για καταστροφή.

Ερήμην του χρόνου

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Είναι η κατάσταση που λέμε «από άλλο ανέκδοτο». Σαν να παρακολουθείς μια φρικτή πολεμική σκηνή, με εκρήξεις, πυροβολισμούς, κραυγές, οιμωγές, λάσπη, αίματα, εντόσθια (ανθρώπινα ασφαλώς) και, ξαφνικά, εμφανίζεται μέσα στο χάος, ελαφρώς σατισμένος στην αρχή, ένας άσχετος κυνηγός. Προσοχή, όχι σαν κάτι δικούς μας κυνηγούς, που όχι σπανίως περνούν ο ένας τον άλλον για αγριογούρουνο και πυροβολούνται μεταξύ τους. Κυρίλἐ κυνηγός: καλοραμμένο τουίντ σακάκι, φουλάρι από μέσα και από πάνω κάπα Dak’s (από τις παλιές, που δεν βγαίνουν πια). Ένας από αυτούς που κρατούν το δίκαννο ως αξεσουάρ και σύμβολο κοινωνικής θέσης και οι οποίοι, το πολύ πολύ, να την ανάψουν σε κανέναν ασβό. (Και πάλι, μόνον αν ο ασβός είναι ετοιμοθάνατος, επειδή τον πάτησε αυτοκίνητο, που το οδηγούσε ένας άχρηστος ο οποίος δεν έμαθε ότι δεν πρέπει να αφήνει μισές δουλειές. Για να τον λυτρώσει, δηλαδή, από το μαρτύριό του...)

Τόσο παράταιρο, τόσο άσχετο ήταν το ειδοσάριο που γενικώς διέλαθε μέσα στον παροξυσμό της εβδομάδας. Τόσο πολύ εκτός τόπου και χρόνου ήταν, ώστε μου τράβηξε την προσοχή. Διότι με Novartis, Μακεδονικό και κρίση στα Ελλννοτουρκικά να εξελίσσονται ταυτοχρόνως, δεν είναι μικρό πράγμα ο Αρχιεπίσκοπος να επαναφέρει με δηλώσεις του το (φλέγον) θέμα... του βιβλίου των Θρησκευτικών! Ο Μακαριώτατος θα επέλεξε με ιδιαίτερη περίσκεψη τη στιγμή, δεν αμφιβάλλω, προκειμένου να μην περάσει απαρατήρητο το μήνυμά του από την κοινωνία. Ίσως επεδίωξε κιόλας τη σύνδεση του θέματος των βιβλίων με το κύμα του συλλαλητηρίου. Ίσως πάλι, απλώς να πίστεψε ότι θα τον πρόσεχαν, επειδή προσέφερε έναν ευχάριστο περισπασμό από άλλα ζοφερότερα. Γιατί όχι; Στο κάτω κάτω, η Εκκλησία ήξερε τη showbiz και τους κανόνες της πολύ προτού τους μάθει η Πολιτική...

Εν πάση περιπτώσει, κάτι πήγε στραβά



στον υπολογισμό και το μήνυμα είχε τον αντίκτυπο της αποφασιστικής αντίδρασης του Πρ. Παυλόπουλου όταν ο Κασσιδιάρης χαστούκισε την Κανέλλη: σαν να μην υπήρξε ποτέ. Μήπως η γραμματεία δεν το οργάνωσε σωστά και το Άγιο Πνεύμα δεν ήταν παρόν στη σύσκεψη όπου ελήφθη η απόφαση «τώρα είναι ώρα να μιλήσουμε για Θρησκευτικά!»; Ο,τι και αν έφταιξε, σας μεταφέρω εγώ την ουσία του μηνύματος του Αρχιεπισκόπου: Το περιεχόμενο του βιβλίου των Θρησκευτικών που θα διδαχθεί στα σχολεία «πρέπει να φέρει τη σφραγίδα της Εκκλησίας ότι

δεν είναι αντιορθόδοξο και αντιχριστιανικό». Αυτό.

Δεν είναι τυχαίο ότι η Εκκλησία είναι ο αρχαιότερος εν ζωή θεσμός του Υπαρκτού Ελληνισμού. Ποιος άλλος μπορεί να δίνει άχρηστες μάχες οπισθοφυλακής (ειδικότητά μας σε κάθε πεδίο!) καλύτερα από την Εκκλησία; Ας είναι όπως ακριβώς θέλει η Εκκλησία το βιβλίο των Θρησκευτικών. Ούτως ή άλλως, πόσοι θα το διαβάσουν; Ελάχιστοι. Οι περισσότεροι μαθητές το παπαγαλίζουν όταν είναι απαραίτητο και μετά το ξεχνούν. Όταν μά-

λιστα αρχίζουν να σοβαρεύουν οι σπουδές, στην πορεία προς το πανεπιστήμιο, ούτε καν ασχολούνται με τα Θρησκευτικά. Κάποιους σοβαρά θρησκευόμενους, ναι, αυτούς τους απασχολεί αν το βιβλίο των Θρησκευτικών θα φέρει «τη σφραγίδα της Εκκλησίας ότι δεν είναι αντιορθόδοξο και αντιχριστιανικό». Πόσοι είναι αυτοί; Το δείχνει η κοσμοσυρροή στους ναούς τις Κυριακές...

Το μάθημα των Θρησκευτικών, μέσα στον σημερινό κόσμο και στις ανάγκες που γεννά, είναι περίπου ό,τι και η στρατιωτική

θπτεία για τον άνδρα, με τη διαφορά ότι γίνεται τμηματικά στη διάρκεια της σχολικής εκπαίδευσης. Κατά βάθος, ξέρεις ότι δεν σε αφορά. Βέβαια, ξεχνώ ότι η Εκκλησία ακολουθεί πολιτική αιωνιότητας. Το ίδιο δεν κάνει όμως και ο Υπαρκτός Ελληνισμός; Και αυτός υπάρχει, με όλη την ιδιαιτερότητα για την οποία τον ζηλεύουν και τον εποφθαλμιούν διεθνώς, επειδή τρέφεται από την ίδια αυταπάτη για τον χρόνο...

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr



TRAVELLING TO

ABU DHABI

FEELS GOOD

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Συντονιστείτε στο

The Breakfast Show

με τον Κωνσταντίνο και τη Μαρίνα

και διεκδικήστε

ένα ταξίδι δύο ατόμων

για το Abu Dhabi

με την Cobalt.

DEEJAY 93.5

COBALT

LISTEN LIVE
www.mydeejay.com.cy

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ

MTN

*Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

Ισορροπία τρόμου

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Η εφημερίδα «Εμπρός» σε ένα δημοσίευσμά της στις 28 Μαρτίου του 1897 αναφερόταν σε έναν ισχυρό ξένο διπλωμάτη, ο οποίος χαρακτηριζε τους Έλληνες και τη στάση τους έναντι της Τουρκίας ως «σκύλους γαυγίζοντας και ουχι δάκνοντας».

Γνωρίζουμε τι επακολούθησε, αλλά ενίοτε ξεχνάμε ότι αυτό είναι το χειρότερο που μπορείς να πάθεις στη διεθνή σου υπόσταση: να γαυγίζεις και να μην απειλείται κανείς. Ο δημόσιος διάλογος γύρω από τα θέματα της ασφάλειας κυριαρχείται από μαξιμαλιστικές

Στα ελληνοτουρκικά θα χρειασθούμε όλοι μαζί ψυχραιμία και σύνεση· και ίσως μια στοιχειώδη συνεννόηση.

φωνές. Ταιριάζει ίσως αυτό στην ψυχосύνθεσή μας. Μόλις όμως τα πράγματα σκουραίνουν λίγο, αρχίζουν η ορθολογική υποχώρηση και η προσπάθεια να βρεθεί ποιος φταίει που οι θεωρίες δεν ταιριάζουν με τη σκληρή πραγματικότητα.

Αρχίζει, για παράδειγμα, η απογοήτευση για τον ρόλο του ΟΗΕ, του ΝΑΤΟ, της Ε.Ε. και όλων των υπολοίπων. Μα, για όνομα του Θεού, τότε είχαμε κάτι παραπάνω από προσεκτικά σταθμισμένες δηλώσεις από όλους αυτούς όταν υπήρξε ένταση μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας; Ή μήπως δεν καταλαβαίνουμε ότι ορισμένες άσφαιρες δηλώσεις υποστήριξης έχουν την ίδια αξία με εκείνες που έκαναν διάφοροι Ευρωπαίοι παράγοντες οι οποίοι συμφωνούσαν ότι η στάση της Ευρωζώνης απέναντι στις απαιτήσεις Βαρουφάκη συνιστούσε πραξικόπημα;

Βρισκόμαστε σε μια πάρα πολύ δύσκολη συγκυρία. Η Τουρκία

κλιμακώνει την ένταση στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο, ίσως γιατί δεν της βγαίνει η επιχείρηση στη Συρία. Στην Κύπρο επιχειρεί να «γκριζοποιήσει» το οικόπεδο 3 και να στείλει ένα μήνυμα στις υπόλοιπες κυβερνήσεις και εταιρείες για άλλες περιοχές. Αν της περάσει, θα είναι μια σαφής ήττα και θα καταστήσει δύσκολη τη συνέχιση των ερευνών. Προς το παρόν, βλέπουμε ένα έντονο παρασκήνιο, την Αγκυρα αμετακίνητη και αναμένουε.

Στα Ιμια το σόου θα συνεχιστεί. Το ατύχημα παραμονεύει, ξανά. Εμπειροί Έλληνες αξιωματικοί εκτιμούν πως η αποκλιμάκωση δεν θα κρατήσει πολύ και ότι θα υπάρξουν και άλλες τακτικές κινήσεις κλιμάκωσης. Το Καστελλόριζο παραμένει για πολλούς λόγους το άλλο κομβικό σημείο.

Η Αθήνα θα πρέπει να ζυγίσει πολύ προσεκτικά τις κινήσεις της. Πρόκειται για ισορροπία τρόμου. Αν επιδειξει υποχωρητικότητα, δεν ξέρει πού θα φτάσει η άλλη πλευρά. Αν απαντήσει σε κάθε κίνηση όπως «προβλέπεται», το θερμό επεισόδιο και η περαιτέρω κλιμάκωση θα είναι αναπόφευκτα, με απρόβλεπτες συνέπειες. Λίγοι είναι οι άνθρωποι που γνωρίζουν τι διακυβεύεται και μπορούν να εικάσουν (με σχετική ακρίβεια, ελπίζει κανείς) τις ειλικρινείς προθέσεις των μεγάλων διεθνών παικτών. Και δεν μιλάμε για τις δηλώσεις που θα κάνουν, αλλά πώς θα αντιδράσουν στο παρασκήνιο, με τρόπο που να μετράει πρακτικά.

Ευτυχώς οι ελληνοτουρκικές σχέσεις έχουν μείνει, προς το παρόν, μακριά από το θυμικό και καταστάσεις που πληρώσαμε ακριβά. Η αντιπολίτευση φέρεται υπεύθυνα. Θα χρειασθούμε όλοι μαζί ψυχραιμία και σύνεση για να τα βγάλουμε πέρα και ίσως μια στοιχειώδη συνεννόηση.

Ο μύθος των «δεξιών»

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Η Νέα Δημοκρατία υπήρξε από συστάσώς της κόμμα πολυσυλλεκτικό. Ασκούσε έλξη και σε ψηφοφόρους καλάρων ιδεολογικών τοποθετήσεων, με την προσδοκία ότι θα εξασφάλιζαν τα αναμενόμενα πελατειακά οφέλη. Το ίδιο ίσχυε για το ΠΑΣΟΚ, σε μεγαλύτερο βαθμό, στο παρελθόν βεβαίως.

Αλλά η πολυσυλλεκτική σύνθεση των δύο αυτών κομμάτων δεν κατοχύρωνε ποτέ ταυτόχρονα δικαιώμα πολυφωνίας. Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, πολύ περισσότερο, και ο Ανδρέας Παπανδρέου ήσαν «παλαιοί», προέρχονταν από το προδικτατορικό καθεστώς. Οι

Η Δεξιά έχει ήδη αποσπασθεί από τη Νέα Δημοκρατία. Ο κ. Κυριάκος Μητσοτάκης εκφράζει το σύνολο της παρατάξεως.

άλλοι απλώς ανέμεναν να αποκτήσουν έρμα πολιτικό, μόνον υπό τη σκιά των δύο ηγετών. Τους διαφωνούντες της Δημοκρατικής Αμυνας ο Παπανδρέου καρατόμησε στην πρώτη ευκαιρία.

Όσο ο Κωνσταντίνος Καραμανλής ηγείτο του κόμματος της Ν.Δ. έως το 1980, οπότε εξελέγη Πρόεδρος της Δημοκρατίας, οι «ανεξάρτητες» φωνές ήσαν ελάχιστες και δεν υψώθηκαν ποτέ από τα προβεβλημένα και ιστορικά στελέχη της Κεντροδεξιάς. Το ίδιο ίσχυσε και με τον Ανδρέα Παπανδρέου, για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, αλλά όχι πάντα.

Οι εμφύλιες αναμετρήσεις ξεκίνησαν επί των επιγόνων των ιδρυτών των δύο κομμάτων και από μίαν άποψη παρουσιάζουν ενδιαφέρον μεγαλύτερο από ό,τι η άσκηση της εξουσίας αυτή καθεαυτήν. Ο κάθε νέος ηγέτης θα έπρεπε κατά κανόνα «να βάλει

τα χέρια του στο αίμα» των εσωκομματικών του αντιπάλων. Τη βάση αυτή υπέστη και ο κ. Αλέξης Τσίπρας, μετά την πλήρη αναθεώρηση της πολιτικής του ΣΥΡΙΖΑ το καλοκαίρι του 2015. Η αδελφοκτονία είναι νόμος της πολιτικής και όχι εξαίρεση.

Ο κ. Κυριάκος Μητσοτάκης, ο σημερινός πρόεδρος της Ν.Δ., δεν αμφισβητείται από κανέναν. Ο βασικός αντίπαλός του στον αγώνα διαδοχής, ο κ. Βαγγέλης Μείμαράκης, δεν έχει καμία πρόθεση να του δημιουργήσει πρόβλημα. Ούτε φυσικά ο κ. Κώστας Καραμανλής. Υπάρχουν κάποιοι μάλιστα που δυσανασχέτούν για την «αδράνεια» τους στα εσωτερικώς τεκταινόμενα της Ν.Δ. Από τους πρώην ηγέτες του κόμματος, μόνον ο κ. Αντώνης Σαμαράς χαρακτηρίζεται από κινητικότητα. Ήταν και ο μόνος που εορτήριζε απροσχημάτιστα τον σημερινό πρόεδρο της Ν.Δ. στον δεύτερο γύρο των εσωκομματικών εκλογών.

Ουδείς βουλευτής αμφισβήτησε ποτέ τον σημερινό πρόεδρο της Νέας Δημοκρατίας. Αιτία τριβών είναι ο εισπηδήσας από τον ΛΑΟΣ κ. Αδωνης Γεωργιάδης, που υποστήκει ότι είναι η «φωνή» της Δεξιάς, ωσάν όλοι οι υπόλοιποι να είναι δύναμει υποστηρικτές του ΣΥΡΙΖΑ ή των ΑΝΕΛ. Η αλήθεια όμως είναι ότι η Δεξιά έχει ήδη αποσπασθεί από τη Νέα Δημοκρατία. Ο κ. Κυριάκος Μητσοτάκης εκφράζει το σύνολο της παρατάξεως. Ουδείς από τους «εκφραστές» της εσωκομματικής «Δεξιάς» έχει ελπίδα επιβίωσης εκτός της Ν.Δ.

Η Νέα Δεξιά στην Ευρώπη δεν συγκροτείται από φωνασκοούντες ή αντικομμουνιστές, γενικώς και αορίστως. Είναι πρωτίστως και βαθύτατα ευρωσκεπτικιστικά και ακραία εθνικιστικά. Οι υπέρμαχοι των μνημονίων, οι θαυμαστές της τρόικας, δεν εκπροσωπούν την «Δεξιά» στη Ν.Δ. Είναι απλώς πολιτικά νευρόσπαστα. Αυτά για να διασκεδάζονται οι μύθοι.

Το Μακεδονικό, τα ελληνοτουρκικά, η υπόθεση Novartis, η επικείμενη «έξοδος από τα μνημόνια», η αυξανόμενη ανομία και η μισαλλοδοξία στην πολιτική και τη δημόσια ζωή είναι όλα σοβαρά ζητήματα και καλώς απασχολούν την κοινή γνώμη. Πόσο, όμως, απασχολούν τους πολίτες που αγωνιούν για το πώς θα επιβιώσουν σε αυτή τη χώρα, πώς θα αντιμετωπίσουν την καθημερινότητα με όλα αυτά μεγαλύτερα χρέη και μειούμενα έσοδα; Πέρα από το τεράστιο δημόσιο χρέος, τι θα γίνει με τα χρέη πολιτών και επιχειρήσεων στο Δημόσιο, σε τράπεζες, στα Ταμεία;

Τα νούμερα είναι αμείλικτα ως προς το μέγεθος και την πολυπλοκότητα του προβλήματος. Οσον αφορά το δημόσιο χρέος, σύμφωνα με τον κρατικό προϋπολογισμό του 2018, πέρυσι ανήλθε σε 318,3 δισ. ευρώ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το υπολογίζει στο 181,1% του ΑΕΠ, που ήταν 178,6 δισ. ευρώ. Το 2009, το δημόσιο χρέος ήταν 299,7 δισ. ευρώ ή 129,7% του ΑΕΠ που τότε ήταν 231 δισ. ευρώ. Παρότι το χρέος μειώθηκε κατά 107 δισ. ευρώ με το πρωτοφανές «κούρεμα» το 2012,

παρ' όλη τη λιτότητα και τις μεταρρυθμίσεις, η κατάσταση σήμερα παραμένει άκρως επικίνδυνη. Σύμφωνα με σενάρια της Επιτροπής, οι δανειακές ανάγκες της χώρας, που υπολογίζονται στο 14,2% του ΑΕΠ το 2018, μπορεί να βρίσκονται μεταξύ 17,9% και 56,6% του ΑΕΠ το 2060, εξαρτώμενες από σειρά παραγόντων όπως, π.χ., ανάπτυξη και πλεονάσματα. (Το ΔΝΤ είναι ξεκάθαρο ότι το χρέος δεν είναι βιώσιμο αλλά το ίδιο δεν διατίθεται να διαγραφεί μέρος του.)

Το θετικό είναι ότι το πρωτογενές έλλειμμα του 10,5% του ΑΕΠ το 2009 μετατράπηκε σε πρωτογενές πλεόνασμα άνω του 2,5% πέρυσι, ενώ η οικονομία αυξήθηκε κατά 1,6% του ΑΕΠ, για πρώτη φορά μετά το 0,7% του 2014. Μεταξύ 2008 και 2016 το ΑΕΠ μειώθηκε κατά 25%. Οι αφίξεις και τα έσοδα από τον τουρισμό αυξήθηκαν κατά 10% μεταξύ Ιανουαρίου και Οκτωβρίου πέρυσι, ενώ η ανεργία, που έφθασε στο 27,9% τον Σεπτέμβριο του 2013, βρισκόταν στο 20,5% τον Νοέμβριο. Τα σπράδια μιας εύθραυστης ανάπτυξης, όμως, φαίνονται, σε μεγάλο βαθμό, να βασίζονται στην τεράστια

μείωση που υπέστησαν μισθοί και συντάξεις, στο ότι το Δημόσιο αργεί να εξοφλήσει τα δικά του χρέη προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, και στο ότι ο τουρισμός ευνοήθηκε, επίσης, από προβλήματα σε ανταγωνίστριες χώρες. Το κλίμα θα άλλαζε οριστικά προς το καλύτερο εάν ντόπιοι και ξένοι επενδυτές πιστέψουν ότι στη χώρα μας εδραιώνεται επιτέλους σταθερότητα και αξιοπιστία στη φορολογία, στην πολιτική σκηνή και στη Δικαιοσύνη, ότι η κυβέρνηση είναι σοβαρή στην προσπάθεια να προσελκύσει επενδύσεις. Κι όμως, η εκταμίευση της δόσης των 5,7 δισ. ευρώ του δανείου, που εγκρίθηκε προσωτερήσων στο έργο του Ελληνικού, στην ιδιωτικοποίηση του Διαχειριστή Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου, στην εφαρμογή των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών. Η πολιτική όζυσης, επίσης, υπονομεύει κάθε προσπάθεια.

Το πρόβλημα του δημόσιου χρέους μεγεθύνεται από το γεγονός ότι πολίτες και επιχειρήσεις συνθλίβονται από φόρους και χρέη ενώ οι τράπεζες παραμένουν «παγωμέ-

νες». Οι καταθέσεις, που το 2009 έφθαναν τα 237,8 δισ. ευρώ, στο τέλος του 2017 ήταν στα 146,2 δισ., από 119 δισ. τον Μάιο του 2015. Ενδεικτική της καχυποψίας των πολιτών είναι η εκτίμηση ότι κυκλοφορούν 41 δισ. ευρώ σε χαρτονομίσματα, ή το 30% του ΑΕΠ, όταν ο μέσος όρος στην Ε.Ε. είναι 8%. Πάνω από τέσσερα εκατ. πολίτες έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο άνω των 100 δισ. και πέρυσι το κράτος δέσμευσε τους μισθούς, τις συντάξεις και την περυσία 180.000 ατόμων. Τα κόκκινα δάνεια σε τράπεζες ανέρχονται σε 100,4 δισ. ευρώ (49,9% του συνόλου των δανείων). Περίπου 1,3 εκατ. πολίτες χρωστούν 26 δισ. ευρώ σε ασφαλιστικά ταμεία.

Πώς θα πληρωθούν αυτά τα χρέη όταν τρεις στους δέκα εργαζόμενους απασχολούνται part-time και αμείβονται με λιγότερο από 400 ευρώ τον μήνα, ενώ τα μισά νοικοκυριά βασίζονται σε συντάξεις; Όσο και αν ελπίζουμε ότι μετά τόσες θυσίες θα δούμε ανάκαμψη, εάν δεν υπάρχουν ριζική αλλαγή στην πολιτική νοοτροπία και εθνική προσπάθεια, η κρίση δεν τελειώνει.



ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Τόπος και ουτοπία του τρόπου

Κενό νοήματος στις λέξεις δημιουργεί συγχύσεις, θολές ασυνεννοήσεις, μάταιες δικοστασίες. Η ζωή παγιδεύεται στο μνημό, δεν προχωράει.

Με την πάνδημη κραυγή «Η Μακεδονία είναι ελληνική», τι ακριβώς βερβαιώνουμε: πιστοποίηση, ευχή, απαίτηση, προειδοποίηση; Ποιο το νόημά της; Κάποτε και η Θράκη ήταν ελληνική, σήμερα είναι μόνο η μισή. Αν στήναμε συλλαλητήριο, «η Θράκη είναι ελληνική», και πτοημένοι οι Τούρκοι μας έδιναν πίσω το κομμάτι που ο Βενιζέλος τους χάρισε χωρίς να το έχουν απαιτήσει, με ποιον πληθυσμό θα το εποικίζαμε; Η υπογεννητικότητα και η μετανάστευση μας έχουν καταδικάσει να έχουμε, σε σαράντα χρόνια, απομείνει τρία εκατομμύρια οι Έλληνες – δεν μοιάζει λογικό να ορεγόμαστε εδαφικές επεκτάσεις.

Οι Σκοπανοί, παρδαλό τσούρμιο από ξεσκλίδια φυλών, έχουν το τσαγανό να ονειρεύονται τη Θεσσαλονίκη πρωτεύουσά τους και τον Μεγαλέξανδρο προπάτορα, αφιφώντας κάθε λογική. Αν τους θεωρούμε απειλή, ας αγοράσουμε τανκς (κόβοντας τις αρπακτές των κομματανθρώπων), όχι να οργανώνουμε συλλαλητήρια! Βέβαια οι Σκοπανοί δεν νικούνται από τανκς, γιατί έχουν ακόμα *πολιτισμό*, δηλαδή στόχους που είναι πέρα από το χρήμα, ενώ εμάς δεν μας συνεπαίρνει πια τίποτα, μα απολύτως τίποτα που να μην είναι «μέγεθος οικονομικό», παρὰς. Ακόμα και τον συναισθηματικό πατριωτισμό που κραυγάζει, χωρίς νόημα, «η Μακεδονία είναι ελληνική», τον κατασκευάζουν οι άγλωσσοι και

άξεστοι ιστορικο-υλιστές χρηματολάγνοι όλου του κομματικού φάσματος, σαν φασισμό και Ακροδεξιά και εθνικισμό.

Δεν είναι ρομαντική νοσταλγία, είναι πολιτικός και γλωσσικός ρεαλισμός να λειτούργει με ενάργεια η ιστορική μνήμη. Ολόκληρη η Μικρασία, ο Πόντος, η Ανατολική Ρωμυλία ήταν κάποτε τόσο Ελλάδα όσο και η Θήβα, η Σπάρτη, οι Δελφοί – σήμερα πια δεν είναι. Αλλά και ποιο κριτήριο μας δικαιολογεί να λέμε ακόμα: η Αττική είναι ελληνική, η Αρκαδία, η Εύβοια ελληνικές, δεν χρειάζομαστε συλλαλητήρια για να βροντοφωνάσουμε την ελληνικότητά τους. Ποια τα κριτήρια; Μήπως οι καρικατούρες σχολειών όπου κανέναν, ούτε δάσκαλος ούτε παιδί, δεν κρίνεται ποτέ για τίποτα, δεν αξιολογείται καμιά ποιότητα, η αριστεία χλευάζεται, ο εθνομυθενισμός είναι η κυρίαρχη ιδεολογία, και για τον απόφοιτο του Λυκείου η γλώσσα του Παπαδιαμάντη ή του Ρωμανού του Μελωδού είναι ακατανόητη;

Ολα τα κόμματα, χωρίς καμιά εξαίρεση, συμπίπτουν στον ένα και μοναδικό «εθνικό» μας στόχο: Να γίνουμε «Ευρωπαίοι», δηλαδή να εξασφαλίσουμε αδιατάρακτη την οικονομική ευμάρεια, το χρήμα. Και επειδή ο *πολιτισμός* είναι ό,τι δεν καταξιώνεται με χρήμα, η ελευθερία από το αλισβερσίσι και τον παρά τις αμοιβές, γι' αυτό και η Ελλάδα ολόκληρη (όχι η Μακεδονία επειδή τη διεκδικούν οι Σκοπανοί) *δεν είναι πια ελληνική*. Οι λέξεις κυριολεκτούν, δεν υπάρχει κενό νοήματος.

Γράφοντας ο Καβάφης, το 1923, το «Επιτύχησαν Αντιόχεια, βασιλέως Κομνηγών», τον αναγνώριζε ότι «υπήρξεν έτι το άριστον εκείνο, Ελ-

ληνικός – ιδιότητα δεν έχ' η ανθρωπότης τιμιωτέραν, εις τους θεούς ευρίσκονται τα πέραν». Σήμερα, σε τι παραπέμπει η λέξη «ελληνικός»; Όταν παραπέμπει σε κρατική υπηκοότητα, φορτώνει τον υπάκοο ντροπή και μειονεξία. Αν παραπέμπει σε πολιτισμό προγόνων, βυθίζει τον σημερινό ελληνόνημο σε οδυνηρότερο πένθος για την άγνοια και τον πρωτογονισμό της χρησιμοποίησης, όπου τον καθήλωσε η εκπαιδευτική πολιτική της χώρας του. Είναι εξουθενωτική απόγνωση και κυριολεκτική συντριβή, να ταυτίζεται διεθνώς το όνομα της ιστορικής καταγωγής σου με την παρακμιακή κατρακύλα στη διαφθορά, τη λοβιτούρα, την πιο φτηνιάρικη εξουσιολαγνεία, την πιο αναιδή αγραμματοσύνη.

Με τέτοιους συνειρμούς, γίνεται ανάγκη πειστική για τον σημερινό Ελλαδίτη ένα συλλαλητήριο, όπου με πάθος και οπωσδήποτε μια σημαία ελληνική στον χέρι, να κραυγάζει στεντόρεια ότι «η Ελλάδα *δεν είναι πια ελληνική*» – η Ελλάδα της Αλέξη και του Κούλη, της Φώφης και του Σταύρου και των υπόλοιπων ανεκδιήγητων παραβλάσταρων της συμφοράς. Οτι ποτέ δεν ήταν *τόπος* η Ελλάδα, ήταν *τρόπος*, «το άριστον εκείνο» που δεν καταξιώνεται με χρήμα – ήταν ο *πολιτισμός*: στοχεύσεις πριν από την οικονομία και πέρα από την οικονομία, η ζωή και η χαρά της ζωής όταν δεν μετριέται με το εισόδημα.

Ενδεικτικό της ελληνικής ουτοπίας είναι το γεγονός ότι ο Ελ-ληνισμός απέκτησε για πρώτη φορά σύνορα στον 19ο αιώνα, όταν έγινε «κράτος» μεταπρατικό και επιτρο-

πευόμενο. Από τη μινωική και μυκηναϊκή εποχή ως την ίδρυση του κρατίδιου, ποια σύνορα οριοθετούσαν τον Ελληνισμό; Η ελληνική «ιδιότητα», που «δεν έχ' η ανθρωπότης τιμιωτέραν», ήταν πάντοτε συνάρτηση του *τρόπου* των Ελλήνων, όχι του *τόπου*. Η κτήση και χρήση του *τόπου*, όπως και η πληθυσμική σύνθεση, μεταβάλλονται με τις στρατιωτικές κατακτήσεις ή τα απάνθρωπα παιχνίδια λαών του «βαρβαρικού» *τρόπου* (ινδαλμάτων μας σήμερα). Η αντίσταση στη βαρβαρότητα είναι να σωθεί η «ιδιότητα»: η συνέχεια της ενιαίας γλώσσας, της ιστορικής συνειδησης, της κοινοτικής αυτοδιοίκησης – ό,τι ακριβώς ξεριζώνουν μεθοδικά με την κοινή πολιτική τους ΣΥΡΙΖΑ, Ν.Δ., ΠΑΣΟΚ, σήμερα.

Συνεχίζουμε να λέμε ότι το κατεχόμενο από τους Τούρκους βόρειο τμήμα της Κύπρου, σαράντα τέσσερα χρόνια τώρα, «είναι ελληνικό»: Το λέμε και το πιστεύουμε, επειδή ζουν ακόμα, εξόριστοι, ξεριζωμένοι, οι Έλληνες που εκεί γεννήθηκαν οι σώζοντες στην ξενιτιά την αίσθησή από τα δικά τους σπίτια, τα κρεβάτια με τα στρωσίδια τους, τα κατσαρολικά και τα πιατικά τους, τα χωράφια και τα μπισοτάνια τους, τις εκκλησιές και τους τάφους των αγαπημένων τους. Όταν πεθάνουν αυτοί, οι άλλοτε γηγενείς, ποια πραγματικά δεδομένα, πέρα από τις δικηγорιστικές εξυπνάδες, θα σώζουν τρεισήμισι χιλιάδες χρόνια ελληνικότητας της Κύπρου;

Κι όταν εκλείψουν και οι τελευταίοι Ελλαδίτες που καταλαβαίνουν το «Τη υπερμάκω», τι θα διαφέρει η λέξη «Ελλάδα» από τη λέξη «Novartis»;

Συχνές επαφές, αλλά χωρίς συμφωνία στα δύσκολα

Σε χαρτογράφητα ύδατα προχωρούν οι διαπραγματεύσεις Αθήνας - Σκοπίων

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Οι **διαπραγματεύσεις** ανάμεσα στην Αθήνα και στα Σκόπια για την ονοματολογική διαφορά μπαίνουν σε αχαρτογράφητα ύδατα, καθώς οι συζητήσεις ανάμεσα στους δύο υπουργούς Εξωτερικών, Νίκο Κοτζιά και Νικόλα Ντιμιτρόφ, έχουν προχωρήσει αρκετά, εντοπίζοντας απαντήσεις σε κάποια μόνο από τα ζητήματα που συζητούνται. Τα πλέον ακανθώδη φαίνεται ότι παραμένουν στο τραπέζι της διαπραγμάτευσης και ενώ τα περιθώρια χρόνου, τουλάχιστον για την πλευρά της ΠΓΔΜ που επιθυμεί να προλάβει τις προθεσμίες για ένταξη στο ΝΑΤΟ, στενεύουν ολοένα και περισσότερο.

Πρακτικά, πριν από το τέλος του μήνα θα έχουν διευθετηθεί και στις δύο χώρες οι συμβολικές υποχωρήσεις στις οποίες συμφώνησαν οι πρωθυπουργοί Αλέξης Τσίπρας και Ζόραν Ζάεφ. Στην περίπτωση της ΠΓΔΜ ήδη δημοσιεύθηκε το ΦΕΚ που προβλέπει τη μετονομασία του αεροδρομίου των Σκοπίων και του αυτοκινητοδρόμου που οδηγεί από την πρωτεύουσα της γείτονος προς την Ελλάδα. Επίσης, πριν από το τέλος του μήνα, θα προχωρήσει και η ελληνική χειρονομία καλής θέλησης και, συγκεκριμένα, η κύρωση από τη Βουλή της δεύτερης φάσης της συμφωνίας σύνδεσης της ΠΓΔΜ με την Ε.Ε., ενώ λίγο αργότερα θα ακολουθήσει και η προώθηση της υποψηφιότητας της γείτονας για την Πρωτοβουλία Αδριατικής - Ιονίου.

Πρώτη πτήση

Οι μετονομασίες ίσως οδηγήσουν, την επόμενη κιόλας εβδομάδα, τον κ. Κοτζιά από την Αθήνα στα Σκόπια, στην πρώτη τέτοια πτήση μετά σχεδόν 12 χρόνια. Αν πραγματοποιηθεί το συγκεκριμένο ταξίδι, θα πρόκειται για την τρίτη συνάντηση των κ. Κοτζιά και Ντιμιτρόφ σε μόλις οκτώ ημέρες.

Οι συχνές επαφές των δύο υπουργών είναι μεν ενθαρρυντικές ως προς την πιθανότητα επίλυσης της ονοματολογικής διαφοράς, δεν συνιστούν όμως κατ' ανάγκη δείκτη προόδου. Προ ολίγων ημερών, αμέσως μετά τη συνάντηση της Βιέννης υπό τον προσωπικό απεσταλμένο του γ.γ. του ΟΗΕ για το ονοματολογικό Μάθιου Νίμιτς, η ηγεσία της γείτονος άφησε να εννοηθεί ότι υποχώρηση από τις κόκκινες γραμμές είναι σχετικά δύσκολη. Συγκεκριμένα, ο κ. Ζάεφ είπε δημόσιως ότι στην ατζέντα των επτά σημείων που συζητούν Αθήνα και Σκόπια υπάρχει συμφωνία σε τρία εξ αυτών. Ακολούθησε ο αναπληρωτής πρωθυπουργός Μπουγιάρ



Ο **υπουργός Εξωτερικών** της ΠΓΔΜ Νικόλα Ντιμιτρόφ με τον προσωπικό απεσταλμένο του γ.γ. του ΟΗΕ για το ονοματολογικό, Μάθιου Νίμιτς.

Στην ατζέντα των επτά σημείων που συζητούν οι δύο πλευρές για το όνομα, υπάρχει συμφωνία μόνο σε τρία εξ αυτών.

Οσμάνι (προερχόμενος από το αλβανικό κόμμα το οποίο στήριζει την κυβέρνηση Ζάεφ), ο οποίος διευκρίνισε ότι τα τρία ζητήματα που έχουν ήδη επιλυθεί ήταν σχετικά εύκολα, ενώ η πρόεδρος στα τέσσερα που απομένουν θα είναι πολύ πιο δύσκολη.

Υπενθυμίζεται ότι η ατζέντα των επτά σημείων περιλαμβάνει κατ' αρχάς το όνομα και, έπειτα, το εύρος χρήσης, τη γλώσσα, την ταυτότητα (ιθαγένεια), τις εμπορικές χρήσεις, τα ακρωνύμια που θα πρέπει να βασίζονται στη νέα ονομασία και τις συντμήσεις που θα προκύπτουν από αυτήν. Φαίνεται ότι η γλώσσα και η ταυτότητα είναι τα πιο δύσκολα σημεία για τη γειτονική χώρα. Ο κ. Ζάεφ και Ντιμιτρόφ έχουν επανειλημμένως μιλήσει για

την ανάγκη σεβασμού της «αξιοπρέπειας» των συμπολιτών τους, παραπέμποντας ευθέως σε αυτά τα δύο ζητήματα.

Το Μακεδονικό ουδέποτε ήταν ένα πρόβλημα με εύκολες πτυχές, όπως προκύπτει από διάφορες λεπτομέρειες. Σε γενικές γραμμές, διάφορες πηγές εκτιμούν ότι η λύση της «Ανω Μακεδονίας» (Gorna Makedonija) έχει προκριθεί έναντι των υπολοίπων τεσσάρων ονομάτων που τέθηκαν στο τραπέζι αρχικά από τον κ. Νίμιτς. Η Αθήνα προτιμά, βέβαια, τη σλαβική, αμετάφραστη εκδοχή, ωστόσο κάτι τέτοιο δεν ικανοποιεί τη σημαντική αλβανική κοινότητα της ΠΓΔΜ. Βέβαια, αν η λύση προχωρήσει συνολικά, ένα τέτοιο πρόβλημα ίσως αποδειχθεί μικρό σε σύγκριση με τον «σκληρό πυρήνα» του ζητήματος.

Κρίσιμο είναι και το θέμα της νομιμοποίησης. Και από τις δύο πλευρές έχει προσδιοριστεί ότι το νέο σύμφωνο ανάμεσα σε Αθήνα και Σκόπια θα επικυρωθεί ως διεθνής συμφωνία διά της απλής κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας (παράληψη στην οποία προέβη δημοσίως πρώτος ο Ευάγγελος Βενι-

ζέλος, παραπέμποντας και σε όλα όσα συμφωνήθηκαν το 1995).

Το σύνταγμα

Ο «ελέφαντας στο δωμάτιο» της διαπραγμάτευσης είναι η αναθεώρηση του συντάγματος της ΠΓΔΜ, που, όπως γνωρίζουν καλά σε Σκόπια και Αθήνα, είναι πρακτικά αδύνατον να συμβεί με βάση τους σημερινούς πολιτικούς συσχετισμούς στη γειτονική χώρα. Πέρα από το πολιτικό πρόβλημα, για την Αθήνα είναι κρίσιμος σπασμός η ανάγκη αναθεώρησης του συντάγματος και προκειμένου να απαλειφθούν οι λεγόμενες αλυτρωτικές αναφορές. Αν και η διεθνής συμφωνία υπερβαίνει σε ισχύ –σε επίπεδο διεθνούς έννομης τάξης– τη συνταγματική συνθήκη οποιασδήποτε χώρας. Η πορεία και σε αυτό το θέμα θα κριθεί σε αρκετά σημαντικό βαθμό από τα αποτελέσματα τα οποία θα καταγραφούν στο δημοψήφισμα που θα προκηρύξει η κυβέρνηση των Σκοπίων. Ωστόσο και αυτό πρέπει να θεωρείται αβέβαιο, καθώς για να οδηγηθεί η γειτονική χώρα σε δημοψήφισμα, θα πρέπει να υπάρχει συμφωνία με την Ελλάδα επί της αρχής.

Εντονος προβληματισμός στο Μαξίμου

Της **ΔΩΡΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Νέο τονίο, όχι ιδιαίτερα ευσιώων, το οποίο προκαλεί έντονο προβληματισμό στην κυβερνητική ηγεσία, διαμορφώνουν οι περιπλοκές στο μέτωπο των εθνικών θεμάτων. Στο Μέγαρο Μαξίμου, κάθε άλλο παρά με χαρά είδαν την άνοδο στις αποδόσεις των ελληνικών ομολόγων τις προηγούμενες ημέρες, η οποία έρχεται να επιβεβαιώσει την εκτίμηση ότι η ελληνική οικονομία παραμένει σε ιδιαίτερα εύθραυστη κατάσταση. Η εκτίμηση του πρωθυπουργικού επιτελείου είναι ότι στην εξέλιξη αυτή συνέβαλε και η κατάσταση που διαμορφώνεται στα εθνικά θέματα, καθώς οι αγορές και οι μεγάλοι επενδυτικοί οίκοι αξιολογούν το ευρύτερο περιβάλλον και όχι απλώς οικονομικά δεδομένα. Το ζητούμενο είναι αν η κατάσταση μπορεί να εξομαλυνθεί και να επανέλθει σε ρυθμούς κανονικότητας πριν διαταράξει πλήρως την πορεία ομαλής εξέδου από τα μνημόνια με όρους όσο το δυνατόν μικρότερης εποπτείας.

Τα μηνύματα δεν είναι ιδιαίτερα αισιόδοξα, ενώ φαίνεται ότι αναδενκνείται, με επίκεντρο την κρίση στα Ιμια, και ένα εσωτερικό μέτωπο. Κατ' αρχάς, σε σχέση με τη διαπραγμάτευση για την ονομασία της ΠΓΔΜ, φαίνεται ότι πλέον επικρατεί προβληματισμός

Η αρχική αισιοδοξία ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων σχετικά με την ονομασία δείχνει να εγκαταλείπει σιγά σιγά την Αθήνα.

για την πορεία των συνομιλιών και την προοπτική αισίας έκβασής τους. Όπως αναφέρουν καλά ενημερωμένες πηγές, ο πρωθυπουργός της ΠΓΔΜ Ζόραν Ζάεφ εμφανίζεται αμετακίνητος όσον αφορά την αλλαγή της ονομασίας «Δημοκρατία της Μακεδονίας» στο σύνταγμα της γειτονικής χώρας. Ουσιαστικά, η πλευρά των Σκο-

πίων, επικαλούμενη και τους κοινοβουλευτικούς συσχετισμούς, που δεν δίνουν στην εκεί κυβέρνηση ευχέρεια κινήσεων όσον αφορά την αλλαγή του συντάγματος, προκρίνει ένα σχέδιο διπλής ονομασίας. Να χρησιμοποιηθεί η ονομασία που θα συμφωνηθεί με γεωγραφικό προσδιορισμό σε όλους τους διεθνείς οργανισμούς, στα διεθνή φόρα και στα έγγραφα διεθνών οργανισμών, ακόμα και σε πιστοποιητικά ταυτότητας που εκδίδονται για διεθνή χρήση (π.χ. διαβατήρια), αλλά να μην περάσουν οι αλλαγές αυτές στο σύνταγμα. Η αρχική αισιοδοξία για ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων δείχνει να εγκαταλείπει σιγά σιγά την Αθήνα.

Σε σχέση με τα ελληνιστουρκικά, στο Μέγαρο Μαξίμου δεν κρύβουν την ανησυχία τους για τις περιπλοκές που μπορεί να επιφέρει η αύξηση της τουρκικής προκλητικότητας και τα συχνά επεισόδια, τα οποία θα μπορούσαν ακόμη και ως ατύχημα να έχουν δραματική εξέλιξη. Την ίδια στιγμή, προβληματισμός επικρατεί σε

σχέση με την καλλιέργεια, από διάφορους κύκλους στο εσωτερικό, της αντίληψης ότι θα πρέπει η Αθήνα να απαντήσει στην τουρκική προκλητικότητα με ανάλογα μέσα, κάνοντας χρήση ακόμα και στρατιωτικών μέσων. Η κεντρική κυβερνητική θέση είναι ότι δεν πρόκειται η χώρα να εμπλακεί σε μια τέτοια διαδικασία και ότι υπάρχουν διαθέσιμα διπλωματικά μέσα και τα προβλεπόμενα από το διεθνές δίκαιο, καθώς και η πίεση εταίρων και συμμάχων προς την Αγκυρα, που μπορούν να δώσουν το επιθυμητό αποτέλεσμα. Δεν πέρασε, ωστόσο, απαρατήρητο από την πλευρά του Μαξίμου ότι όλες τις προηγούμενες ημέρες διοχετεύθηκαν στα μέσα ενημέρωσης πληροφορίες και αξιολογήσεις που έδιναν την εντύπωση ότι η Αθήνα είναι έτοιμη να απαντήσει σε ένα νέο θερμό επεισόδιο στο ίσα. Όπως, επίσης, ότι ο υπουργός Εθνικής Αμυνας Πάνος Καμμένος εμφανίστηκε, αναπαράγοντας στο Twitter σχετικό δημοσίευμα, επί της ουσίας με το υιοθετεί.



Το **Κόσοβο** των δύο εκατομμυρίων ψυχών ετοιμάζεται να γιορτάσει τη δέκατη επέτειο της ανεξαρτησίας, απόντων των Δυτικών.

Σενάρια απόσχισης των Σέρβων του βορείου Κοσόβου

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ**

Με τη **συμπλήρωση** δέκα χρόνων (18/2/2008) από την επίσημη ανακήρυξη του Κοσόβου σε ανεξάρτητο κράτος και εν μέσω εορταστικών εκδηλώσεων, από τις οποίες, ωστόσο, απέχει η διεθνής κοινότητα, στην Πρίστινα και το Βελιγράδι βλέπουν το φως της δημοσιότητας σενάρια απόσχισης του σερβοκρατούμενου Βορρά και προσάρτησής του στη Σερβία.

Ηταν 18 Οκτωβρίου του 2008 όταν το Κοινοβούλιο των Αλβανών στην Πρίστινα κήρυξε πανηγυρικά την ανεξαρτησία της αποσχισθείσας επαρχίας της Σερβίας προσθέτοντας ένα ακόμη κράτος στον βαλκανικό και ευρωπαϊκό χάρτη. Ακολούθησε τσουνάμι αναγνωρίσεων από χώρες όλου του πλανήτη. Η Ελλάδα και άλλες πέντε χώρες –μην της Ε.Ε., και βεβαίως από τους ισχυρούς η Ρωσία λόγω Σερβίας, εξακολουθούν να μην αναγνωρίζουν το νεόκοπο κράτος, εξαιτίας της ύπαρξης ισχυρών μειονοτήτων με αποσχιστικές τάσεις στα όρια του (η Ελλάδα λόγω των Κατεχομένων στην Κύπρο), παρότι οι περισσότερες αναπτύσσουν διμερείς σχέσεις. Μια δεκαετία μετά Αλβανοί και Σέρβοι παραμένουν εχθροί σ' ένα κράτος βυθισμένο στη φτώχεια, τη διαφθορά και την εγκληματικότητα, δίχως ορατή την ελπίδα ένταξής του στις ευρωπαϊκές δομές και βελτίωσης της καθημερινότητας των ανθρώπων.

Σε μια τέτοια ατμόσφαιρα το Κόσοβο των δύο εκατομμυρίων ψυχών γιορτάζει την ιστορική επέτειο της ανεξαρτησίας, με στρατιωτικές παρελάσεις (σήμερα), κοντσέρτα, σημαιοστολισμούς και φωταγωγήσεις, αλλά και απόντων των Δυτικών που τους βοήθησαν στην «απελευθέρωση» από τον προαιώνιο εχθρό, τους Σέρβους, και στη συγκρότηση δικού τους κράτους.

Αν και επισήμως προβλήθηκε από τους συμμάχους ως δικαιολογία για την απουσία υψηλών εκπροσώπων η αργοπορημένη αποστολή προσκλήσεων, στην πραγματικότητα ήταν ένα μήνυμα προς την κοσσοβαρική ηγεσία για την αδυναμία ή και την απροθυμία της να προωθήσει στην οικονομία και τον κρατικό μηχανισμό μεταρρυθμίσεις που θα βοηθήσουν στην πάταξη της διαφθοράς.

Η επικείμενη δίκη

Ταυτόχρονα, η άρνηση Ευρωπαίων και Αμερικανών να παραστούν στις επετειακές εκδηλώσεις δεν θεωρείται άσχετη από την επικείμενη δίκη των μελών του UCK, που σήμερα κυβερνούν το Κόσοβο, για εγκλήματα πολέμου. Η διεθνής κοινότητα αποφάσισε τη συγκρότηση «κοσοβαρικού» δικαστηρίου, με έδρα τη Χάγη και δικαστές από ξένα κράτη που επελέγησαν με κλήρωση, το οποίο θα δικάσει βαριά ονόματα του UCK, όπως ο σημερινός πρόεδρος Χακίμ Θάτσι, ο πρωθυπουργός Ραμους Χαραντινάι κ.ά. στη βάση κατηγορητηρίου που συντάχθηκε από την έρευνα του Βέλγου ιατροδικαστή Ντικ Μαρτί. Διπλωματικοί και πολιτικοί αναλυτές στην Πρίστινα θεωρούν ότι με την έναρξη της δίκης αρχίζει και η αντίστροφη

μέτρηση της παρουσίας των μελών του UCK στην εξουσία, η οποία κρατάει από το 2008 επισήμως.

Και ενώ οι Αλβανοί ηγέτες φωνάζουν προς τους Δυτικούς ότι τους έχουν εγκαταλείψει (η έγκυρη εφημερίδα «Κόχα Ντιτόρε» δημοσίευσε σκληρό άρθρο εναντίον της Ε.Ε. με αφορμή την επέτειο), σενάρια για τη διαίρεση του Κοσόβου και για ανταλλαγή εδαφών με τη Σερβία έρχονται στο προσκήνιο σε Πρίστινα, Τίρανα και Βελιγράδι, με άρωμα μάλιστα ελληνικό.

Ενήμερος ο κ. Κοτζιάς

Σύμφωνα με τα όσα είδαν το φως τις τελευταίες ημέρες, βρίσκονται σε εξέλιξη παρασκηνιακές συζητήσεις Σερβίας και Κοσόβου για αυτονόμηση, σε πρώτη φάση, και στη συνέχεια προσάρτηση του σερβοκρατούμενου βορείου Κοσόβου στη Σερβία με αντάλλαγμα την περιοχή του Μπουγιάνοβατς στη νότια Σερβία, όπου το αλβανικό στοιχείο εμ-

Δέκα χρόνια μετά την επίσημη ανακήρυξη του Κοσσυφοπεδίου σε ανεξάρτητο κράτος.

φανίζεται ισχυρό. Η εφημερίδα «Γκαζέτα Εξπρές» του Κοσόβου, μάλιστα, αποκάλυψε μυστική συνάντηση στα Τίρανα του πρόεδρου Χακίμ Θάτσι, του ηγέτη των Αλβανών της ΠΓΔΜ Αλί Αχμέτι και του πρωθυπουργού Εντι Ράμα με θέμα πιθανής ανταλλαγής εδαφών.

Σε άρθρο του ο διευθυντής της εφημερίδας Μπεράτ Μπουζάλα υποστήριξε ότι ενήμερος για το όλο θέμα είναι και ο Έλληνας υπουργός Εξωτερικών Νίκος Κοτζιάς, τον οποίο φέρει να έχει ενημερώσει και τους Αμερικανούς κατά την επίσκεψή του στην Ουάσινγκτον με τον πρωθυπουργό Αλέξη Τσίπρα, αλλά και να λειτουργεί ως διαμεσολαβητής του προέδρου Αλεξάνταρ Βούτσιτς και του πρωθυπουργού Εντι Ράμα.

Ο υπουργός Αμυνας της Σερβίας Αλεξάνταρ Βούλιν, εξάλλου, αναφερόμενος σε σχετική εκδήλωση της κυβέρνησής του στο μέλλον του Κοσόβου, τάχθηκε υπέρ μιας συμφωνίας για τη διαίρεσή του. «Μία μόνιμη και ασφαλή οριοθέτηση μεταξύ Σέρβων και Αλβανών θα πρέπει να συμβεί μέσα στο Κόσοβο», είπε. Αλλά και ο ΥΠΕΞ της Σερβίας Βίτσιτς Ντάτσιτς έχει δηλώσει πως θεωρεί τη διαίρεση του Κοσόβου λύση.

Καθώς ο κίνδυνος ενεργοποίησης βαλκανικού ντόμινο σε περίπτωση απόσχισης του βορείου Κοσόβου εγκυμονεί, οι ίδιοι αναλυτές αλλά και Δυτικοί διπλωμάτες οπτεύουν να τονίσουν πως, εφόσον συμφωνήσουν Σέρβοι και Αλβανοί για την ανταλλαγή, δεν θα υπάρξει πρόβλημα. «Αν εμφανιστούν χέρι χέρι και πουν “παιδιά, τα συμφωνήσαμε”, τότε οι Βρυξέλλες δεν έχουν λόγο να μην επιταχύνουν τις διαδικασίες ένταξης πρώτα της Σερβίας και μετά του Κοσόβου στην Ε.Ε.», έλεγε χαρακτηριστικά στην «Κ» ένας εξ αυτών, που παρακολουθεί από κοντά και από υψηλή θέση το θέμα.

Αποζημίωση από Novartis θα ζητήσει η κυβέρνηση

Ενώ αναμένεται μετά τη Βουλή ο φάκελος να επιστρέψει στη Δικαιοσύνη

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΜΑΝΑΡΟΥ**

Με το επίκεντρο της πολιτικής αντιπαράθεσης να εστιάζεται, εκτός απροόπτου, στην υπόθεση της Novartis, ενόψει της συγκρότησης προανακριτικής επιτροπής, η κυβέρνηση, σύμφωνα με πληροφορίες, κινείται και στην κατεύθυνση της αναζήτησης αστικών αξιώσεων από τον πολυεθνικό φαρμακευτικό κολοσσό, σε μια προσπάθεια να προσδοθεί, πέραν των ποινικών ευθυνών σε πολιτικούς, βαρύτητα στην αποζημίωση του Δημοσίου από την εταιρεία για τις παράνομες πρακτικές που διερευνώνται.

Οι αστικές αξιώσεις, και κυρίως το ύψος τους, θα εξαρτηθούν από την αποτίμηση σωρείας στοιχείων που διαθέτουν οι εισαγγελείς Διαφθοράς σε σχέση με τις πρακτικές της εταιρείας από το 2000 μέχρι το 2015. Οι αγωγές, σύμφωνα με έγκυρες πηγές, θα στηριχθούν στα στοιχεία της δικογραφίας, όπου μεταξύ άλλων αναφέρονται συγκεκριμένα δεδομένα για το μερίδιο αγοράς, την τιμολόγηση των φαρμάκων, τις εταιρικές πρακτικές κ.ά, με αποτέλεσμα να υπάρχουν ήδη εκτιμήσεις για ζημία του Δημοσίου πολλών δις. ευρώ.

Η κίνηση της κυβέρνησης να στραφεί κατά της Novartis, βασιζόμενη στην εκτόξευση της φαρμακευτικής δαπάνης για πολλά χρόνια, εκτιμάται ότι θα έχει ως συνέπεια να εξισορροπηθεί το ατεκμηρίωτο –σε πολλά σημεία– των κα-

ταθέσεων των προστατευόμενων μαρτύρων, οι οποίες δέχονται σωρεία επικρίσεων.

Και ενώ η κίνηση διαδικασίας αστικών αξιώσεων αποτελεί κομβικής σημασίας θέμα για την κυβέρνηση, η συγκρότηση προανακριτικής επιτροπής, με τη δρομολόγηση άμεσα των κοινοβουλευτικών διαδικασιών, αναμένεται να εκτοξεύσει στα ύψη την πολιτική σύγκρουση, καθώς οι δέκα αναφερόμενοι στην πρόταση πολιτικοί και η αντιπολίτευση εξαπολύουν ήδη μύδρους, καταγγέλλοντας ως προϊόν κατασκευής τη σχετική δικογραφία. Αλλωστε, η αποστολή των όποιων στοιχείων για πολιτικούς στη Βουλή έγινε με το λεγόμενο «αμελλητί», δηλαδή χωρίς δικαστική αξιολόγηση, ωστόσο, όπως δήλωσε στην «Κ» πηγή με γνώση της υπόθεσης, «αν είχαμε τη δυνατότητα αξιολόγησης και έρευνας, από τους δέκα στη Βουλή θα πήγαιναν πολλοί λιγότεροι...».

Τα επόμενα βήματα

Με αυτά τα δεδομένα και καθώς οι έρευνες της Δικαιοσύνης συνεχίζονται με ταχείς ρυθμούς για αναζήτηση λογαριασμών και ανεύρεση «μαύρου» πολιτικού χρήματος – έρευνες που δεν είναι εύκολο να αποδώσουν άμεσα–, προκειμένου να συμπληρώσουν το ατεκμηρίωτο των καταθέσεων περί δωροδοκίας των δέκα πολιτικών, η κυβερνητική πλειοψηφία, σύμφωνα με πληρο-



Η κίνηση της κυβέρνησης να στραφεί κατά της Novartis, βασιζόμενη στην εκτόξευση της φαρμακευτικής δαπάνης για πολλά χρόνια, εκτιμάται ότι θα έχει ως αποτέλεσμα να εξισορροπηθεί το ατεκμηρίωτο –σε πολλά σημεία– των καταθέσεων των προστατευόμενων μαρτύρων.

Εισαγγελικές έρευνες με «μοντέλο Ακη»

Η Εισαγγελία Διαφθοράς, με επικεφαλής την Ελένη Τουλουπάκη και τους επίκουρους εισαγγελείς Χρ. Ντζούρα και Στ. Μανώλη, έχει αποδυθεί σε αγώνα δρόμου για να ανοίξουν λογαριασμοί εταιρειών, εμπλεκόμενων προσώπων, συμβούλων και συνεργατών υπουργών, ώστε να «δεθεί» η κατηγορία για ξέπλυμα «μαύρου» χρήματος. Ήδη ο λογαριασμός της Novartis στην Ελβετία, στην τράπεζα UBS, που είχε εντοπιστεί από την αρχή της έρευνας, όταν επικεφαλής της Εισαγγελίας Διαφθοράς ήταν η Ελένη Ράικου, αποτελεί προτεραιότητα, όπως και ο λογαριασμός της εταιρείας στη Citibank Ελλάδας. Σύμφωνα με πληροφορίες, παράλληλα με το κυνήγι των λογαριασμών σε Ελβετία αλλά και Κύπρο, οι εισαγγελικές αρχές έχουν αποφασίσει να εφαρμόσουν και στην υπόθεση της Novartis το «μοντέλο Ακη», δηλαδή την αναζήτηση πολιτικού χρήματος όχι μόνον σε λογαριασμούς, αλλά και σε περιουσιακά στοιχεία των ελεγχόμενων. Για τον λόγο αυτόν αναμένεται να ερευνηθεί εξονυχιστικά το «πόθεν έσχες» πολιτικών που κατονομάζονται ως δωροδοκηθέντες, με επίκεντρο την απόκτηση περιουσίας, ακινήτων από τους ίδιους ή συγγενικά τους πρόσωπα, τη λήψη δανείων ή άλλων κινήσεων κατά την επίμαχη περίοδο.

Βάσει στοιχείων για το μερίδιο αγοράς, την τιμολόγηση φαρμάκων και τις πρακτικές της εταιρείας, εκτιμάται ότι προκλήθηκε ζημία του Δημοσίου πολλών δις.

φορίες, αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο η δικογραφία να γυρίσει σύντομα στη Δικαιοσύνη. Παράλληλα, δεν είναι βέβαιο για ποιους από τους δέκα η Βουλή θα αποφασίσει την περαιτέρω έρευνα, καθώς για ορισμένους τα στοιχεία της δικογραφίας είναι παντελώς αστήρικτα. Για να επιστρέψει όμως η υπόθεση στη Δικαιοσύνη, όπως δήλωναν στην «Κ» αρμόδιες πηγές, πρέπει

να κριθεί από τη Βουλή ότι η κατηγορία της δωροδοκίας δεν έχει παραγραφεί και ως εκ τούτου οι εγκαλούμενοι πολιτικοί να υπαχθούν πλέον στη δικαιοδοσία της Δικαιοσύνης.

Η εκδοχή της άμεσας επιστροφής της υπόθεσης εκτιμάται και από ανώτατες δικαστικές πηγές ως πλέον πιθανή, αν και απαιτείται να αλλάξει την έως τώρα ακολουθούμενη τακτική της η Βουλή, η οποία σε προηγούμενες υποθέσεις είχε κρίνει ότι η δωροδοκία έχει παραγραφεί, γιατί ανήκει σε εκείνα τα αδικήματα που τελούνται κατά την άσκηση των καθηκόντων των πολιτικών προσώπων και υπάγονται στις διατάξεις του νόμου περί ευθύνης υπουργών.

Πάντως, σύμφωνα με δικαστικές πηγές, αν η δικογραφία γυρίσει σύντομα στα χέρια της εισαγγελέως Διαφθοράς Ελένης Τουλουπάκη, εκείνη θα είναι αρμόδια για τα περαιτέρω, δηλαδή τη δίωξη των πολιτικών εφόσον κριθεί ότι υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ενόχης, συνεπώς οι εγκαλούμενοι πολιτικοί θα κριθούν πλέον όπως οι απλοί πολίτες, κάτι που συμβαίνει έτσι κι αλλιώς για την κατηγορία –αν αποδειχθεί– νομιμοποίησς «μαύρου» χρήματος, που δεν παραγράφεται.

Στην περίπτωση που κριθεί από τη Βουλή ότι η δωροδοκία δεν έχει παραγραφεί, η διάρκεια της προανακριτικής επιτροπής εκτιμάται ότι θα είναι σχετικά σύντομη, ενδεχόμενο που προκαλεί ήδη έντονες αντιδράσεις αναφερόμενων στο εισαγγελικό έγγραφο πολιτικών, οι οποίοι ζητούν να εξεταστούν κατ' αντιπαράσταση με τους προστατευόμενους μάρτυρες, και μάλιστα αξιώνουν οι καταθέσεις τους να γίνουν χωρίς την ανωνυμία της προστασίας που τους έχει παρασχεθεί, κάνοντας λόγο για ψευδομάρτυρες και για «στημένη» δικογραφία.

Τέλος, να σημειωθεί ότι, παρά την έντονη ενόχληση που διαμηνύθηκε στις ελληνικές αρχές από αμερικανικές πλευράς για τη δημοσιοποίηση των πληροφοριακών δελτίων του FBI που συμπεριλήφθηκαν στη δικογραφία της Βουλής, δικαστικές πηγές δήλωναν στην «Κ» ότι η συνεργασία με τους Αμερικανούς θα συνεχιστεί. Οι ίδιες πηγές, πάντως, διευκρινίζουν ότι δεν έχουν περιέλθει στα χέρια τους βίντεο ή ηχητικά ντοκουμέντα από τα οποία να προκύπτει εμπλοκή Ελλννα πολιτικού σε μίζες, προσθέτοντας ότι δεν γνωρίζουν αν οι αμερικανικές αρχές διαθέτουν τέτοια στοιχεία.

«Όχι σε σόου με δέκα κάλπες» διαμηνύει ο Μητσοτάκης

Η Νέα Δημοκρατία συμφωνεί με τη σύσταση Προανακριτικής, αλλά αρνείται τη διαδικασία στην Ολομέλεια της Βουλής

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

«Ναι» στην Προανακριτική λέει η Ν.Δ., «όχι», όμως, στις δέκα κάλπες της μυστικής ψηφοφορίας την ερχόμενη εβδομάδα στη Βουλή, με τις οποίες η κυβέρνηση, όπως λένε στην Πειραιώς, επιδιώκει να συνεχίσει το επικοινωνιακό «σόου» που έχει στήσει και να δημιουργήσει εντυπώσεις με μια «προσχηματική» ψηφοφορία για δέκα πολιτικούς της αντιπάλους. Αυτό σημαίνει ότι οι βουλευτές της Ν.Δ. δεν θα ψηφίσουν, παραμένοντας, ωστόσο, εντός της αίθουσας της Ολομέλειας και φωνάζοντας «ναι» στην Προανακριτική, σύμφωνα με εισήγηση που εξετάζει ο Κυριάκος Μητσοτάκης.

Το μήνυμα είναι ότι η Ν.Δ. θέλει να φωτιστεί ένα σκάνδαλο που είναι «υπαρκτό», όπως είπε από το βήμα της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της περασμένης Πέμπτης ο πρόεδρος της, όμως δεν προτίθεται να παίξει στην κυβερνητική παράσταση, πολύ περισσότερο δε, όπως είπε ο κ. Μητσοτάκης, να νομιμοποιήσει τη συκοφάντηση δέκα πολιτικών προσώπων, καθώς «η πρόταση για τη συγκρότηση της Προανακριτικής μοιάζει περισσότερο με νομική έκθεση ιδεών παρά με απαγγελία συγκεκριμένων κατηγοριών, γιατί κατηγορίες δεν στοιχειοθετούνται και η κυβέρνηση δεν τόλμησε καν να κάνει πρόταση για διώξεις, όπως τις ορίζει ο Κανονισμός της Βουλής».

Οι δέκα κάλπες δεν αποτελούν λεπτομέρεια για τη Ν.Δ. που θα επιμείνει στην Ολομέλεια της Τετάρτης στη θέση της να υπάρξει μία κάλπη, βάσει της πρότασης που κατέθεσε η κυβέρνηση. Και,



Ο πρόεδρος της Ν.Δ. Κυριάκος Μητσοτάκης εξετάζει εισήγηση βάσει της οποίας οι βουλευτές του να παρευτούν στην Ολομέλεια, να φωνάξουν εις έκαστος «ναι» στην Προανακριτική, αλλά να μην ψηφίσουν στις δέκα κάλπες.

πάντως, δεν αποτελούν μόνο δικαστικό ζήτημα, καθώς η Πειραιώς επιμένει ότι η απόφαση αυτή δεν τόλμησε καν να κάνει πρόταση για διώξεις, όπως τις ορίζει ο Κανονισμός της Βουλής και είναι το κερασάκι στην τούρτα στην «επιχείρηση λάσπης» που προσπαθεί να στήσει η κυβέρνηση.

Η ψηφοφορία

Κι αυτό, διότι, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η εισήγηση την

οποία ο κ. Μητσοτάκης εξετάζει πολύ σοβαρά είναι να πείσει κατά τη διάρκεια της μυστικής ψηφοφορίας για το θέμα των δέκα κάλπων και να διαμηνύσει ότι οι βουλευτές του δεν θα μετάσχουν ούτε θα νομιμοποιήσουν μια κατάπτυστη διαδικασία προκειμένου να εκσφενδονιστεί και άλλη λάσπη έναντι των στοχοποιημένων πολιτικών αντιπάλων.

Τι σημαίνει αυτό την ώρα που

η Νέα Δημοκρατία λέει «όλα στο φως» και «ναι» στη σύσταση Προανακριτικής; Πρακτικά θα σήμαινε ότι ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος της κόμματος θα έθετε το θέμα, και εφόσον ο πρόεδρος της Βουλής δεν υποχωρήσει, τότε είναι πολύ πιθανόν εντός της Ολομέλειας και κατά τη διάρκεια της ψηφοφορίας να καταγραφεί η εξής εικόνα: οι βουλευτές της Ν.Δ. να φωνάζουν εις έκαστος «ναι» στην

Προανακριτική, αλλά την ίδια ώρα να διευκρινίζουν ότι δεν νομιμοποιούν τις δέκα κάλπες και άρα δεν ψηφίζουν. Η εισήγηση προς τον κ. Μητσοτάκη είναι μάλιστα η Κοινοβουλευτική Ομάδα της Ν.Δ. να μην αποχωρήσει, αλλά να παραμείνει μέσα στην αίθουσα και κάθε βουλευτής να λέει «ναι» στην Προανακριτική και «όχι» στην κάλπη που έχει στηθεί «ως σκευωρία και για λόγους εντυπώσεων».

Πέρα από το γεγονός ότι, όπως έλεγαν πηγές της Πειραιώς, η μεθόδευση δείχνει ότι η κυβέρνηση «δεν έχει το θάρρος να απαγγείλει κατηγορίες για δέκα πολιτικούς της αντιπάλους, γιατί απλούστατα αυτές δεν στοιχειοθετούνται από τις ανώνυμες κατηγορίες», οι δέκα κάλπες προσφέρονται για κυβερ-

Πηγές της Πειραιώς έλεγαν ότι, βάσει του άρθρου 154 του Κανονισμού της Βουλής, θα έπρεπε να στηθεί μόνο μία κάλπη.

νητικό και όχι μόνο σπεκουλάρισμα, καθώς στόχος δεν είναι μόνο να συκοφαντηθούν οι δέκα πολιτικοί, αλλά και να διχαστεί η αντιπολίτευση, και δη η αξιωματική, για το οποίο αποτέλεσμα της κάθε κάλπης με τυχόν διαφοροποιήσεις. Και μάλιστα σε μια ψηφοφορία που είναι μυστική και, άρα, το σπεκουλάρισμα θα μένει στην ατμόσφαιρα, χωρίς κανένα πραγματικά να ξέρει τι συνέβη.

«Δεν θα τους αφήσουμε να παίξουν», είναι το μήνυμα που εκπέμπεται από την Πειραιώς. Ενδεικτική των προθέσεων της Ν.Δ. είναι η επισήμανση που έκανε ο κ. Μητσοτάκης ενώπιον των κοινοβουλευτικών συντακτών την Πέμπτη, ότι διαφωνεί με τις δέκα κάλπες και ότι το μοναδικό ερώτημα της μιας κάλπης που θα έπρεπε να στηθεί είναι αυτό που έχει θέσει ο ΣΥΡΙΖΑ σχετικά με την αρμοδιότητα της προανακριτικής επιτροπής να κρίνει την ουσία της υπόθεσης ή αν θα πρέπει να επιστρέψει ο φάκελος στη Δικαιοσύνη. Κι αυτό, διότι με βάση την «αόριστη» πρόταση, δεν απαγγέλλονται κατηγορίες στα πρόσωπα που αναφέρονται στη δικογραφία. Σε ό,τι αφορά τον Κανονισμό της Βουλής, πηγές της Πειραιώς έλεγαν ότι και με βάση το άρθρο 154 θα έπρεπε να στηθεί μόνο μία κάλπη.

Η σύσκεψη

Πάντως, η τακτική που θα ακολουθηθεί στη μυστική ψηφοφορία δεν αποκλείεται να συζητήθηκε και κατά τη σύσκεψη που είχε το απόγευμα της Πέμπτης στο γραφείο του στη Βουλή ο κ. Μητσοτάκης με τον Βαγγέλη Μεϊμαράκη, την Ντόρα Μπακογιάννη και τον Νίκο Λένδια. Οι πληροφορίες αναφέρουν ότι αντικείμενό της ήταν η ένταση στα ελληνοτουρκικά, καθώς οι τρεις προαναφερθέντες έχουν την εμπειρία της θητείας τους στα υπουργεία Αμυνας και Εξωτερικών, ενώ δεν παύουν να είναι έμπειροι κοινοβουλευτικοί. Εξάλλου, προηγουμένως, ο κ. Μητσοτάκης είχε тет α τετ διάρκεια μιας ώρας με τον πρώην πρόεδρο της Ν.Δ. στη Βουλή.

Ανοξειδωτος στη φθορά της εξουσίας ο Πούτιν

Χωρίς σασπένς οι προεδρικές εκλογές του Μαρτίου στη Ρωσία

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

«**Ο Πούτιν** παρακολουθεί τη ρωσική οικονομία να καταρρέει, μαζί με το κύρος του», ήταν ο τίτλος άρθρου του TIME τον Δεκέμβριο του 2014. Οι τιμές του πετρελαίου είχαν βυθιστεί, η Δύση είχε επιβάλει σκληρές κυρώσεις για την προσάρτηση της Κριμαίας και οι δυσοίονες προφητείες έδιναν κι έπαιρναν.

Τρία χρόνια αργότερα, η κατάρρευση που αρκετοί ονειρεύονταν δεν ήρθε και η κούρσα για τις προεδρικές εκλογές της 18ης Μαρτίου στη Ρωσία εξελίσσεται σε παράσταση για ένα ρόλο. Παρότι οκτώ υποψήφιοι, που καλύπτουν όλο το πολιτικό φάσμα –φιλελεύθεροι, εθνικιστές, ρεαλιστές, κομμουνιστές– διεκδικούν την προεδρία, ουδείς αμφιβάλλει για το όνομα του νικητή. Έχοντας ήδη ξεπεράσει σε πολιτική μακροβιότητα κάθε άλλον ηγέτη του Κρεμλίνου μετά τον Στάλιν, ο Βλαντιμίρ Πούτιν θα συνεχίσει να ηγείται της μεγάλης χώρας του για μία ακόμη προεδρική θητεία.

Οι δυτικοί επικριτές του αποδίδουν το «φαινόμενο Πούτιν» στον απολυταρχισμό του, επικαλούμενοι μεταξύ άλλων και τον αποκλεισμό του πιο επικίνδυνου αντιπάλου, του Αλεξέι Ναβάλνι. Αν και η Ρωσία δεν έγινε επί Πούτιν υπόδειγμα δημοκρατίας (όπως δεν ήταν, πολύ περισσότερο, επί του ανεκδιήγητου, φίλου των δυτικών, Γέλτσιν) η δημοτικότητα του προέδρου είναι δύσκολο να αμφισβητηθεί. Αρθρογράφος του αμερικανικού Foreign Affairs έγραφε πρόσφατα ότι η αποδοχή του Πούτιν αγγίζει το 80%.

Δεν υπάρχει κανένα μυστήριο πίσω από αυτή την αποδοχή. Ο Πούτιν αντιμετώπισε αποτελεσματικά την κρίση και τις κυρώσεις, παρά τους μεγάλους κραδασμούς

που υπέστη το ρούβλι, χάρη σε μια πολιτική που έδινε έμφαση στη δημοσιονομική σταθερότητα, χωρίς ωστόσο να μειώσει μισθούς και συντάξεις.

Σήμερα, η ρωσική οικονομία έχει πλέον σταθεροποιηθεί, ο πληθωρισμός βρίσκεται σε ιστορικά χαμηλά και ο προϋπολογισμός είναι πρακτικά ισοσκελισμένος. Με τις τιμές του πετρελαίου και του φυσικού αερίου να παίρνουν και πάλι την ανιούσα, η προσδοκία για καλύτερες μέρες φαίνεται βάσιμη.

Η εποχή Πούτιν έβγαλε οριστικά τη Ρωσία από την ολέθρια περίοδο εσωτερικής αποσύνθεσης και διεθνούς κατάπτωσης, επί προεδρίας Γέλτσιν. Ο ισχυρός άνδρας της Ρωσίας πιστώνεται ότι κατάφερε να εξουδετερώσει τη δημογραφική βόμβα που απειλούσε τη χώρα του με τρομακτική πληθυσμιακή συρρίκνωση. Από το 2013, ο πληθυσμός της Ρωσίας άρχισε επιτέλους να αυξάνεται και

Ο Ρώσος ηγέτης επωφελείται από τη σταθερότητα της οικονομίας και τις γεωπολιτικές επιτυχίες, αλλά τα δύσκολα είναι μπροστά του.

πάλι – σήμερα μάλιστα η χώρα έχει την πιο δυναμική δημογραφική εξέλιξη σε όλη την Ανατολική, Κεντρική και Νότια Ευρώπη.

Παράλληλα, ο Ρώσος πρόεδρος σερφάρει πάνω σε ένα κύμα αναγεννημένου πατριωτισμού. Στην πρώτη περίοδο της εξουσίας του κατάφερε να ανασυγκροτήσει τη ρωσική ισχύ στο «εγγύς εξωτερικό», στον Καύκασο και στην Κεν-



Ο Βλαντιμίρ Πούτιν έχει ήδη ξεπεράσει σε πολιτική μακροβιότητα κάθε άλλον ηγέτη του Κρεμλίνου μετά τον Στάλιν.

Κρίση του φιλελευθερισμού

Η πενιχρή απήχηση των φιλοδυτικών φιλελεύθερων πολιτικών στη Ρωσία δεν αποτελεί την εξαίρεση, αλλά τον κανόνα μεταξύ των χωρών που αποτελούσαν κάποτε την ΕΣΣΔ και, ευρύτερα, το Σύμφωνο της Βαρσοβίας. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του πρώην προέδρου της Γεωργίας Μιχαήλ Σασκασβίλι, ήρωα των λεγόμενων «έγχρωμων επαναστάσεων» που χρηματοδοτήθηκαν από την «Ανοικτή Κοινωνία» του Τζορτζ Σόρος. Υπόδικος στη χώρα του για βαρύτατα οικονομικά σκάνδαλα και πρακτικές μαφίας, αφού κατατροπώθηκε από τους Ρώσους στον πόλεμο του 2008, ο Σασκασβίλι έγινε πολίτης της Ουκρανίας, για να βοηθήσει τη φιλοδυτική κυβέρνηση Ποροσένκο. Ανέλαβε μάλιστα κυβερνήτης της Οδησσού, της πόλης όπου έλαβε χώρα το πιο φρικτό έγκλημα νεοναζί εναντίον ρωσόφωνων διαδηλωτών, στο κτίριο των Συνδικάτων, τον Μάιο του 2014. Πριν από λίγες ημέρες, οι Ουκρανοί απέλασαν τον Σασκασβίλι στην Πολωνία, καθώς ήρθε σε σύγκρουση με τον Ποροσένκο και το μέλλον του είναι άδηλο. Παράλληλα, ο φιλελευθερισμός περνάει δύσκολες ώρες στην Πολωνία, την Ουγγαρία και την Τσεχία, όπου τον πρώτο λόγο έχουν πολιτικοί τύπου Ορμπαν και Κατσίνσκι, που επενδύουν στον εθνικισμό, στις συντηρητικές αξίες και στις αυταρχικές μεθόδους. Η ανάδυση «ισχυρών ανδρών», με ροπή στον εθνικισμό και στον λαϊκισμό, από την Τουρκία του Ερντογάν μέχρι την Αμερική του Τραμπ, ενισχύει την αίσθηση περί «τέλους εποχής» της φιλελεύθερης ηγεμονίας σε Ανατολή και Δύση.

τρική Ασία, με ορόσημο τον κραυνοβόλο πόλεμο με τη Γεωργία, τον Αύγουστο του 2008. Στη δεύτερη περίοδο όχι μόνον επανέταξε την Κριμαία και τη Σεβαστούπολη στη Ρωσία, αλλά και απέτρεψε την αμερικανική προσπάθεια να εξοστρακιστεί η Ρωσία από τη Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή, μέσω της ανατροπής του Ασαντ στη Συρία. Η αναγόρευση της Ρω-

σίας στον ισχυρότερο εξωτερικό παράγοντα της συριακής κρίσης, και μάλιστα με συγκριτικά μικρό ανθρώπινο και οικονομικό κόστος, αποτέλεσε μια θεαματική προβολή ισχύος με παγκόσμιο αντίκτυπο. Οι επικριτές του Πούτιν στη Δύση δυσκολεύονται να αντιληφθούν ότι η φιλελεύθερη ιδεολογία την οποία προεβέουον ουδέποτε υπήρξε δημοφιλής στη Ρωσία και δυσφν-

μίστηκε στο έπακρο τα χρόνια της μετακομμουνιστικής οικονομικής και κοινωνικής καταστροφής. Η πιο παλιά καραβάνα του ρωσικού φιλελευθερισμού, ο Γκριγκόρι Γιαβλίνσκι, είναι ζήτημα αν πιάσει το 1% τον Μάρτιο. Ως βασική εκπρόσωπος του φιλελεύθερου χώρου σε αυτή την αναμέτρηση, η Ξένια Σομπτσάκ είναι πρώην παρουσιάστρια τηλεοπτικού ριάλιτι, πράγμα που μιλάει από μόνο του για τον εκφυλισμό των Ρώσων φιλελεύθερων.

Όσο για τον Ναβάλνι, ήρωα των δυτικών μίντια (και υπότροφο του Πανεπιστημίου του Γέιλ) κάθε άλλο παρά φιλελεύθερο δημοκράτη θυμίζει, ακόμη κι αν παρακάμψει κανείς τις καταγγελίες για οικονομικά σκάνδαλα. Το 2006 πρωταγωνίστηκε στη διαβόητη «Ρωσική Πορεία» εναντίον των μεταναστών, όπου συμμετείχαν ρατσιστικές και ακροδεξιές οργανώσεις, παρά την απαγόρευση των Αρχών. Τον επόμενο χρόνο ίδρυσε πολιτικό κίνημα με σημαία τον «δημοκρατικό εθνικισμό» και συμμαχισε με ξενοφοβικούς ακροδεξιούς. Στη διάρκεια της κρίσης με τη Γεωργία, το 2008, αποκάλυψε τους Γεωργιανούς «τρωκτικά», ζήτησε να απελαθούν όλοι οι πολίτες αυτής της χώρας από τη Ρωσία και να βομβαρδιστεί το γενικό επιτελείο της από ρωσικό πύραυλο Κρουζ. Αργότερα ζήτησε συγγνώμη

μόνο για τα «τρωκτικά», επιβεβαιώνοντας όλες τις άλλες θέσεις του.

Ωστόσο, αν και αυτές καθ' εαυτές οι ρωσικές εκλογές φαίνονται απολύτως προβλέψιμες, η συνέχεια προβλέπεται περισσότερο αστάθμητη και ενδιαφέρουσα. Παρά τις επιτυχίες της εποχής Πούτιν, η Ρωσία δεν έχει καταφέρει να ανασπλώσει μια αποτελεσματική, σύγχρονη βιομηχανία και τεχνολογίες αιχμής – ο κόσμος αγοράζει ρωσικό φυσικό αέριο και όπλα, αλλά όχι ρωσικά αυτοκίνητα και κομπιούτερ. Η οικονομία της παραμένει μικρότερη από εκείνη της Καλιφόρνιας και οπωσδήποτε δεν μπορεί να συντηρεί μακροχρόνιες, δαπανηρές εμπλοκές και προβολές ισχύος – στη Μέση Ανατολή ή αλλού.

Στο πολιτικό επίπεδο, η αυταρχική δημοκρατία που οικοδομείται γύρω από μια ισχυρή προσωπικότητα ασφαλώς δεν αποτελεί μακροπρόθεσμα σταθερή λύση σε μια χώρα που δεν θέλει και δεν μπορεί, με τα σημερινά δεδομένα, να είναι ούτε δυτική δημοκρατία, ούτε σοσιαλιστικό κράτος, ούτε τσαρικό καθεστώς. Με δυο λόγια, η μέχρι τώρα εποχή Πούτιν απέτρεψε τα χειρότερα και επέτρεψε στη Ρωσία να ορθοποδήσει – αλλά μόνο για να αντικρίσει κατά πρόσωπο τα χρόνια και μεγάλα προβλήματα που την ταλανίζουν.

Διπλή αγωνία προκαλεί η 4η Μαρτίου στις Βρυξέλλες

Ανησυχία για την ψηφοφορία των Σοσιαλδημοκρατών στη Γερμανία και το αποτέλεσμα των εκλογών στην Ιταλία

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ**

Ξέροντας πολύ καλά πως υπάρχει κίνδυνος να ανατραπούν τα πάντα στη Γερμανία, Ευρωπαίοι αξιωματούχοι στις Βρυξέλλες κρατούν την ανάσα τους για το ενδεχόμενο νέων εκλογών. «Μπορεί να δείχνουμε ότι δεν ανησυχούμε αλλά η αγωνία είναι μεγάλη», έλεγε διπλωμάτης στην «Κ», καθώς το βλέμμα είναι στραμμένο στις 4 Μαρτίου, οπότε τα 467.000 μέλη του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος θα ψηφίσουν εάν θέλουν το κόμμα τους να συμμετάσχει σε μια μεγάλη κυβέρνηση συνασπισμού με τους Χριστιανοδημοκράτες ή όχι.

Η συγκεκριμένη μέρα είναι πολύ σημαντική για την Ευρώπη καθώς είναι και ημέρα εκλογών στην Ιταλία με ανοικτό το ενδεχόμενο να σχηματιστεί αντιευρωπαϊκή κυβέρνηση στη Ρώμη. Στις Βρυξέλλες αναμένουν ένα από τα τρία ακόλουθα σενάρια να βγει αληθινό.

- Το χειρότερο σενάριο, το οποίο δημιουργεί το μεγαλύτερο άγχος στη βελγική πρωτεύουσα, είναι να προκύψει μια αντιευρωπαϊκή κυβέρνηση στην Ιταλία, τη στιγμή που στη Γερμανία οι Σοσιαλδημοκράτες αρνιθούν να συμμετάσχουν σε μια κυβέρνηση μεγάλης συνεργασίας με τους Χριστιανοδημοκράτες που πιθανό αποτέλεσμα να οδηγηθεί το Βερολίνο σε νέα

εκλογική αναμέτρηση. Αυτό θα είναι το «big bang» λένε, τη στιγμή που ο αντιευρωπαϊκός κίνδυνος αφού αποφεύχθηκε σε αρκετές χώρες, όπως Ολλανδία, Γαλλία, Αυστρία, την τελευταία στιγμή, να επιστρέψει στην Ιταλία όταν η πολιτική κατάσταση στη Γερμανία θα είναι αβέβαιη.

- Δεύτερο σενάριο είναι να γλιτώσει από μια αντιευρωπαϊκή κυβέρνηση η Ιταλία και η Γερμανία να οδηγηθεί σε παρατεταμένη περίοδο αστάθειας, σε περίπτωση που οι Σοσιαλδημοκράτες πουν όχι σε κυβέρνηση συνεργασίας.

- Και το τρίτο, και θετικό, σενάριο είναι στην Ιταλία να κερδίσουν οι φιλοευρωπαϊκές δυνάμεις ενώ στη Γερμανία οι Σοσιαλδημοκράτες να αποφασίσουν να συμμετάσχουν σε μια μεγάλη συμμαχία έτσι ώστε να σχηματιστεί άμεσα μια νέα γερμανική κυβέρνηση.

Το πιο πιθανό

Για τις Βρυξέλλες είναι ξεκάθαρο πως το καλύτερο αποτέλεσμα είναι ένας μεγάλος συνασπισμός μεταξύ Χριστιανοδημοκρατών και Σοσιαλδημοκρατών: «Το πρώτο κεφάλαιο της συμφωνίας των δύο κομμάτων τάσσεται υπέρ της Ευρωπαϊκής Ένωσης», λέει στην «Κ» ο επικεφαλής αναλυτής του European Policy Center Γιάννης Εμμανουηλίδης, ο οποίος εκτιμά πως αυτό και είναι το πιο πιθανό σενάριο. «Οι



Την ψηφοφορία των Σοσιαλδημοκρατών περιμένουν και οι Ευρωπαίοι αξιωματούχοι για να δουν αν θα κλάψουν ή θα γελάσουν. Εως τότε ελπίζουν σε μια μεγάλη συμμαχία με την Αγκελα Μέρκελ στην πρώτη γραμμή.

Βρυξέλλες «σκάναραν» το κείμενο για να δουν πόση Ευρώπη υπάρχει μέσα», τονίζει ο ίδιος χαρακτηριστικά, και «ικανοποιήθηκαν» παρόλο που το κείμενο των δύο κομμάτων δεν είναι ξεκάθαρο σε σειρά από θέματα της ευρωπαϊκής ατζέντας, όπως η περαιτέρω ενοποίηση του ευρώ, κατά πόσον θα χρειαστεί ένας υπουργός Οικονομικών ή πό-

Χειρότερο σενάριο, να προκύψει αντιευρωπαϊκή κυβέρνηση στη Ρώμη και οι Σοσιαλδημοκράτες να πουν όχι σε κυβέρνηση συνεργασίας στο Βερολίνο.

σο ενεργοί θα είναι στην αμυντική ενοποίηση, αλλά αυτό ίσως να είναι και θετικό.

Σύμφωνα με τον κ. Εμμανουηλίδη, η ασάφεια που υπάρχει όσον αφορά τα ευρωπαϊκά θέματα είναι καλή καθώς «δίνει στη νέα κυβέρνηση χώρο για να κινηθεί όσον αφορά τις διαπραγματεύσεις που θα ξεκινήσει με το Παρίσι». Αλλά και ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν, αλλά και ο υπουργός Οικονομικών Μπρουνό Λε Μερ, αυτό είχαν ζητήσει κατά τη διάρκεια των επισκέψεών τους

στο Βερολίνο: «Μην τραβήξετε κόκκινες γραμμές».

Επίσης σημαντικό για την περαιτέρω προώθηση της ευρωπαϊκής ατζέντας είναι τα άτομα που θα συμμετάσχουν σε αυτές τις διαπραγματεύσεις. Αν όντως γίνει η μεγάλη συμμαχία, στην πρώτη γραμμή θα βρίσκονται η Αγκελα Μέρκελ, ο Σοσιαλδημοκράτης Ολαφ Σολτς ως υπουργός Οικονομικών, ο Πέτερ Αλτμάιερ στη θέση του υπουργού Οικονομίας, ο οποίος είναι γνώστης των ευρωπαϊκών θεμάτων και με ιδιαίτερα καλές σχέσεις με το Παρίσι, δημιουργώντας μια καλή ομάδα που θα μπορούσε να πάει την ευρωπαϊκή ατζέντα ύστερα από συνεννόηση με το Παρίσι ένα βήμα πιο πέρα.

Όσον αφορά το κατά πόσον είναι θετικό για την Ευρώπη που η Μέρκελ έχει βγει αποδυναμωμένη από όλη αυτή τη διαδικασία ο κ. Εμμανουηλίδης επισημαίνει «πως είναι καλό για την Ε.Ε. να υπάρχει μια πιο ισορροπημένη κατάσταση από αυτή που ίσχυε μέχρι τώρα, καθώς η άποψη του Βερολίνου υπερίσχυε όλων των υπολοίπων». Από την άλλη πλευρά, συμπληρώνει ότι «η αβεβαιότητα και η ακινησία του Βερολίνου δεν επιτρέπουν να ληφθούν μεγάλες αποφάσεις, αφού και η ίδια η Μέρκελ βρίσκεται υπό μεγάλη πίεση. Μια αδύναμη καγκελάριος δεν βοηθάει».

Αναγκαιότητα το νέο μοντέλο στην Ομόνοια

Ολοι πλέον συμφωνούν ότι το σωματείο
χρειάζεται αλλαγή του τρόπου λειτουργίας

ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗ

Το μοντέλο λειτουργίας της Ομόνοιας είναι ένα... παντός καιρού «πράσινο» θέμα. Η πορεία της ομάδας τα τελευταία χρόνια και η αποχή από τίτλους, (το 2010 πήρε το τελευταίο πρωτάθλημα, το δε 2012 το τελευταίο κύπελλο), στεναχωρούν αφάνταστα τον κόσμο της ομάδας που ξεσπά κατά δικαίων και αδικών.

Εκεί που όλοι συμφωνούν είναι στο ότι το σωματείο χρειάζεται αλλαγή τρόπου λειτουργίας. Χρειάζεται συγκεκριμένα ένα εκσυγχρονισμένο μοντέλο λειτουργίας. Το παρόν είναι ξεπερασμένο. Ο όρος αλλαγή μοντέλου λειτουργίας του σωματείου, σημαίνει το να καταστεί πιο απο-

Από πλευράς Διοικητικού Συμβουλίου δεν αντικρίζεται ως πιθανότερη επιλογή η πλήρης εταιρικοποίηση.

τελεσματική και πιο αποδοτική η λειτουργία του, να στελεχωθεί με προσωπικό αποτελούμενο από εξειδικευμένους επαγγελματίες και να γίνει πιο πελατοκεντρικό.

Πέρα από θεωρίες και κουβέντες στα ποδοσφαιρικά στέκια, ουδέν. Κανείς δεν έχει υποβάλει επίσημα ολοκληρωμένα πρόταση που να αφορά τον τρόπο λειτουργίας ενός νέου φορέα. Επίσης, τα εκάστοτε ΔΣ ούτε καν ήθελαν να ακούσουν για κάτι τέτοιο, μέχρι την πρώτη του τρέχοντα μήνα.

Εκείνη τη μέρα, ο πρόεδρος της Ομόνοιας Αντώνης Τζιωνής, ξαφνιάζοντας το πλατύ κοινό, (γιατί το στενό περιβάλλον είχε γνώση), δή-

λωνε επί του θέματος: «Ίσως να ήρθε η ώρα να συζητήσουμε το θεσμικό πλαίσιο του Συλλόγου. Είναι αλήθεια ότι μας απασχολεί το μοντέλο λειτουργίας. Είμαστε στη διαδικασία αξιολόγησης, μελέτης και ανταλλαγής απόψεων. Θέλουμε να χειριστούμε αυτό το πολύ σοβαρό ζήτημα, με προσοχή και λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους. Μόλις έχουμε κάτι πιο ουσιαστικό, θα ενημερώσουμε τον κόσμο μας». Τα λεχθέντα προκάλεσαν αναζωπύρωση της σχετικής συζήτησης. Ήταν η πρώτη φορά που η επίσημη Ομόνοια ανέφερε δημόσια ότι συζητά τέτοιο θέμα.

Σύμφωνα με έγκυρες πληροφορίες μας, πέρα από τη μελέτη και την ανταλλαγή απόψεων που γίνεται δεν υπάρχει αυτή τη στιγμή κάτι που να θεωρείται ολοκληρωμένο από πλευράς Διοικητικού Συμβουλίου. Υπάρχουν μεμονωμένες προτάσεις που αναμένεται να υποβληθούν προς τα μέλη κατά την Έκτακτη Γενική Συνέλευση, που θα πραγματοποιηθεί το Σάββατο 24 Φεβρουαρίου 2018, στις 10:00 στο ξενοδοχείο «Hilton Park» στη Λευκωσία. Τα μέλη αναμένεται ότι θα θέσουν τις απόψεις τους επί των θεμάτων αυτών, ενώ θα θέσουν προς τους διοικούστες και δικές τους εισηγήσεις.

Επίσης, μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ενδεχομένως να έχουν επιπλέον εισηγήσεις ως προς την βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του σωματείου, τις οποίες θα καταθέσουν.

Μια μερίδα του κόσμου ευνοεί την δημιουργία εταιρείας σε λαϊκή βάση, θεωρώντας ότι αυτό το καθεστώς θα αποτελέσει τη λύση. Η «Κ» μαθαίνει από καλά ενημερωμένη πηγή ότι από πλευράς Διοικητικού



Μια μερίδα του κόσμου ευνοεί την δημιουργία εταιρείας σε λαϊκή βάση, θεωρώντας ότι αυτό το καθεστώς θα αποτελέσει τη λύση.



Από το βήμα του Gala Dinner ο πρόεδρος Αντώνης Τζιωνής αποκάλυψε πως σύντομα θα υπάρξουν νεότερα για το μοντέλο λειτουργίας.

Συμβουλίου δεν αντικρίζεται ως πιθανότερη επιλογή η πλήρης εταιρικοποίηση.

Μια τάση που υπάρχει από μερίδα μελών είναι η εξασφάλιση της διαφορετικότητας στη λειτουργία του σωματείου μέσα από ένα φορέα που θα παραμείνει ως σω-

ματείο, αλλά εκσυγχρονισμένο και υπαγόμενο σε νομικό πλαίσιο (στον Περί Σωματείων και Ιδρυμάτων Νόμο) που ρυθμίζει τη διαφάνεια των σωματείων, ενώ θα υπάρχει επίσης ο απόλυτος οικονομικός έλεγχος (έλεγχος οικονομικών δραστηριοτήτων, υποβολή ελεγ-

Ενδιαφέρον για εμπλοκή στα διοικητικά

Όπως έγκυρα μαθαίνουμε υπάρχει ενδιαφέρον από ομάδα ατόμων να εμπλακούν στα διοικητικά του σωματείου. Ο προσανατολισμός των ανθρωπίνων αυτών που γνωρίζουν καλά το χώρο του ποδοσφαίρου είναι η δημιουργία ενός ευέλικτου σχήματος, που θα προσπαθήσει κυρίως να βελτιώσει τα οικονομικά του σωματείου εκκληρώνοντας τις τρέχουσες υποχρεώσεις (μισθοί, λειτουργικά έξοδα, κριτήρια κ.λπ) και, παράλληλα, αποπληρώνοντας τα χρέη. Η πεποίθηση είναι ότι με τα πέντε εκατομμύρια έσοδα ανά έτος, αυτό είναι εφικτό.

μένων λογαριασμών και στοιχεία που αφορούν τα έσοδά τους). Η διαφορά από την εταιρεία όσον αφορά το νομικό καθεστώς έγκειται στο ότι η εταιρεία υποβάλλεται σε φορολογία, ενώ το σωματείο, ως μη κερδοσκοπικός οργανισμός, δεν υποβάλλεται σε κάτι τέτοιο.

Ενδεχόμενη αλλαγή μοντέλου λειτουργίας εκτιμάται ότι θα συμβάλει και στην αντιμετώπιση του οξυτάτου οικονομικού προβλήματος που αποτελεί την κύρια τροχοπέδη για την αγωνιστική ανάκαμψη. Εννοείται ότι δεν είναι μόνο τα λεφτά που κάνουν την ομάδα. Κάτι που έχει αποδειχθεί πολλάκις στο ποδόσφαιρο με την Ομόνοια να το γνωρίζει από την καλή και την ανάποδη (λαίλαπα Μιλτιάδη Νεοφύτου).

Τα χρέη της Ομόνοιας ανέρχονται σύμφωνα με τις πληροφορίες μας γύρω στα 15 εκατομμύρια ευρώ, με τα οκτώ να οφείλονται στο κράτος. Η Ομόνοια έχει έσοδα κάθε χρόνο πέντε εκατομμύρια ευρώ, προερχόμενα από τους χορηγούς, τα τηλεοπτικά, τα εισιτήρια διαρκείας και τα (έσοδα) των εκδηλώσεων που διοργανώνει.

Αυτά είναι τα δεδομένα για το θέμα που ενδιαφέρει άμεσα τον μέσο Ομοιοπαθή. Για την ώρα δεν υπάρχει κάτι χειροπιαστό. Ούτε η επικείμενη σύνταξη, όπου θα γίνει ενημέρωση εφ' όλης της ύλης, αναμένεται να ρίξει φως.

Φως είναι πιθανόν να δούμε κατά την εκλογική συνέλευση που θα γίνει το καλοκαίρι. Η θητεία του ΔΣ τελειώνει, αλλά δεν υπάρχει για την ώρα καμία ένδειξη περί των προθέσεων των διοικούντων.

ΑΠΟΨΗ

Ποιότητα, ταλέντο, εμπειρία και νοοτροπία πρωταθλητή



Του
**ΓΙΩΡΓΟΥ
ΠΑΤΤΙΚΗ**

ψή μας για την προοπτική των «γαλαζοκίτρινων» δεν θ' αλλάξει. Θα εξηγήσουμε στην συνέχεια το γιατί. Κυριότερος ανταγωνιστής

Μια αγωνιστική πριν το τέλος της κανονικής περιόδου, ο πρωταθλητής στα τελευταία πέντε χρόνια ΑΠΟΕΛ δείχνει αποφασισμένος και ικανός να διατηρήσει το «στέμμα» του. Την ώρα που γράφαμε το κείμενο αυτό, δεν γνωρίζαμε το αποτέλεσμα στο χθεσινό (17/2) ντέρμπι με την Ομόνοια, όμως η απο-

του ΑΠΟΕΛ είναι ο Απόλλωνας, ο οποίος διαθέτει επίσης πολλούς ποιοτικούς παίκτες στο δυναμικό του κυρίως μεσοεπιθετικά. Με βάση τα σημερινά αγωνιστικά δεδομένα στον «Αρχάγγελο», η ομάδα του Γιώργου Δώνη θα μπει στην τελική φάση του πρωταθλήματος με τα δέκα ντέρμπι, με την τεχνική ηγεσία να έχει στην διάθεσή της μια πλειάδα έμπειρων, ταλαντούχων και ικανότατων παικτών σε όλες τις γραμμές. Ο καλύτερος τερματοφύλακας στην περσινή περίοδο, Μπόι Βάτερμαν, θα είναι πανέτοιμος για να κερδίσει την θέση κάτω από τα δοκάρια. Ο Γιώργος Εφραίμ, που ταλαιπωρήθηκε αφάνταστα με τραυματισμούς, θα είναι επί-

σης (εκτός απροόπτου) έτοιμος μέχρι την τελική φάση. Είναι δύο παίκτες που μπορούν να δώσουν πολλά. Πανέτοιμος είναι πλέον και ο Καρλός, ο οποίος είναι ίσως ο καλύτερος αμυντικός στο κυπριακό πρωτάθλημα. Η επιστροφή του δίνει την καλύτερη λύση στα σοβαρά προβλήματα που παρουσίασε ο αμυντικός μηχανισμός του ΑΠΟΕΛ στους τελευταίους αγώνες που έδωσε. Η προσπάθεια διατήρησης των κεκτημένων βασίζεται σε κάποιους παίκτες που μπορούν να κάνουν την διαφορά. Ένας από αυτούς είναι ο Ζακίντ, ο οποίος έχει συμμετοχή στα 24 από τα τέρματα που πέτυχε η ομάδα στο πρωτάθλημα! Δημιούργησε τα 15 και πέτυχε

εννιά τέρματα. Είναι ο πολυτιμότερος ποδοσφαιριστής του ΑΠΟΕΛ στην περίοδο που διανύουμε. Από τα νέα αποκτήματα ο Ενσούε πρόλαβε να πετύχει πέντε τέρματα και να φανερώσει τις επιθετικές του αρετές έστω και αν αγωνίζεται στο δεξί άκρο της άμυνας. Αν βελτιώσει και τις αμυντικές του επιδόσεις θα γίνει υπερπολύτιμος. Στους τελευταίους αγώνες ξεχώρισε ο Σόουζα ο οποίος άρχισε να βρίσκει τον καλό εαυτό του και να δείχνει την ποιότητά του. Είναι επίσης ένας από τους παίκτες που μπορούν να κάνουν την διαφορά. Σταθερή αξία παραμένει ο αρχηγός της ομάδας Νούνο Μοράις, πραγματικός ηγέτης

και ακούρατος «εργάτης» στο κέντρο. Στους πολύ έμπειρους επιθετικούς Ποτέ και Ντε Καμάρκο, προστέθηκε και ο Ντελατόρε ο οποίος δείχνει ικανός να δώσει λύσεις. Ο Βραζιλιάνος είχε καλές τοποθετήσεις στους (δύο) αγώνες που έπαιξε. Αν βελτιώσει και τα τελειώματά του... Χωρίς υπερβολή, ο Γιώργος Δώνης έχει στην διάθεσή του τουλάχιστον δύο πολύ καλούς παίκτες σε κάθε θέση παρά την απίστευτη και πρωτοφανή κακοδαιμονία που χτύπησε την ομάδα από τον περασμένο Ιούλιο. Παίκτες που εκτός από ταλέντο και εμπειρία διαθέτουν και την νοοτροπία του πρωταθλητή και το πνεύμα του νικητή.

**ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ**



Η άνοδος των δύο δικεφάλων

ΠΑΟΚ και ΑΕΚ έχουν όλα τα εξέγγυα ώστε να σπάσουν την αυτοκρατορία του Ολυμπιακού

Του ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΤΟΦΗ

Μετά από οκτώ συνεχείς κατακτήσεις πρωταθλημάτων, ο Ολυμπιακός Πειραιώς αναμένεται ότι θα παραδώσει την σκυτάλη της κυριαρχίας στο ελληνικό ποδόσφαιρο, με δύο μνηστήρες να παλεύουν επί ίσοις όροις. Από τη διετία 2010-2011 η ομάδα του Πειραιά δεν κοίταξε ποτέ πίσω, ωστόσο, από τη μια τα λάθη στον καλοκαιρινό προγραμματισμό και η αλλαγή τριών προπονητών σε μια χρονιά και από την άλλη το ανέβασμα των δύο δικεφάλων, συνηγορούν ότι η κορυφή θα βαφτεί με άλλο χρώμα πλην του ερυθρόλευκου. Μάλιστα, ΑΕΚ και ΠΑΟΚ έχουν όλα τα φόντα για να κατακτήσουν το νταμπλ λόγω και της παρουσίας τους στην ημιτελική φάση του κυπέλλου, την ίδια στιγμή που ο Παναθηναϊκός όχι μόνο απουσιάζει από την πρώτη γραμμή, αλλά δίνει αγώνα επιβιώσης.

Με όπλο την «Τούμπα»

Ο πρωταθλητισμός απαιτεί μια δυνατή έδρα και ο ΠΑΟΚ το έχει πετύχει στον απόλυτο βαθμό, βάζοντας στο καλάθι τριάντα βαθμούς σε δέκα αγώνες που έγιναν στην «Τούμπα». Οι επιδόσεις της ομάδας του Ραβζάν Λουτσέσκου στη Θεσσαλονίκη αποτελούν προάγγελο κατακτήσης του τίτλου μιας και έχει δεχθεί μόλις δυο γκολ, ενώ σκοράρει κατά μέσο όρο σχεδόν τρία γκολ ανά παιχνίδι. Με το πρωτάθλημα να βρίσκεται στην 21η στροφή του ο «δικέφαλος του Βορρά» υπερέχει στις πλείστες στατιστικές κατηγορίες έχοντας τις περισσότερες νίκες (15), τις λιγότερες ήττες (2 όσες έχουν ΑΕΚ και Ατρόμπος), την καλύτερη άμυνα (8 γκολ) αλλά και τη δεύτερη καλύτερη επίθεση (42 έναντι 44 του Ολυμπιακού). Εξαιρετικά χρονιά διανύει ο Σέρβος επιθετικός Αλεξάντερ Πρίγκοβιτς, ο οποίος παραβίασε τις αντιπάλες εστίες 13 φορές, όντας πρώτος σκόρερ του πρωταθλήματος μαζί με τον Καρίμ Ανσαριφάντ του Ολυμπιακού. Άξιος συμπαράστατός είναι ο δυναμικός 30χρονος αμυντικός Λέο Μάτος, ο οποίος αγωνίστηκε σε 20 από τους 21 φετινούς αγώνες σκοράροντας 4 γκολ, όσα και ο Αγγκολέζος επιθετικός Τζάλμα Κάμπος,



Με 10 στα 10 στην Τούμπα και εννιά σερί νίκες, ο ΠΑΟΚ δείχνει πως μπορεί να μείνει πρώτος.

ο οποίος, στη δεύτερή του χρονιά στον ΠΑΟΚ, κέρδισε φανέλα βασικού. Η διψα για διάκριση είναι τεράστια μιας και το τελευταίο πρωτάθλημα που πανηγύρισε η ομάδα της Θεσσαλονίκης ήταν τη διετία 1975-1976.

Μανόλο και πάσας Ευρώπης

Μπορεί η χρονιά να ξεκίνησε με τον αποκλεισμό από την ΤΣΚΑ Μόσχας από το Τσάμπιονς Λιγκ, ωστόσο έκτοτε η ΑΕΚ δεν έχει κοιτάξει πίσω και αποτελεί τη μοναδική πλέον εκπρόσωπο της Ελλάδας στα κύπελλα Ευρώπης. Η επιπλοκή στον Μανόλο Χιμένεθ έχει αποδώσει καρπούς με τον Ισπανό τεχνικό στη δεύτερή του θητεία στον πάγκο της Ένωσης, να καθοδηγεί την ομάδα εντός και εκτός συνόρων. Η προπονητική κατάκτησης του πρώτου πρωταθλήματος μετά τη διετία 1993-1994 και η επιστροφή στη Νέα Φιλαδέλφεια με το κτίσιμο της «Αγίας Σοφιάς» το 2019, συνθέτουν ένα ευοίωνο σκηνικό για την ιστορική ομάδα της Κωνσταντινούπολης. Η ΑΕΚ παραμένει αιχμηρή

ράλιδη στα κύπελλα Ευρώπης. Η επιπλοκή στον Μανόλο Χιμένεθ έχει αποδώσει καρπούς με τον Ισπανό τεχνικό στη δεύτερή του θητεία στον πάγκο της Ένωσης, να καθοδηγεί την ομάδα εντός και εκτός συνόρων. Η προπονητική κατάκτησης του πρώτου πρωταθλήματος μετά τη διετία 1993-1994 και η επιστροφή στη Νέα Φιλαδέλφεια με το κτίσιμο της «Αγίας Σοφιάς» το 2019, συνθέτουν ένα ευοίωνο σκηνικό για την ιστορική ομάδα της Κωνσταντινούπολης. Η ΑΕΚ παραμένει αιχμηρή



Μετά από χρόνια η ΑΕΚ διακρίνεται στην Ευρώπη και χτυπά ταυτόχρονα πρωτάθλημα και κύπελλο.

για ένα τετράμνηνο και συγκεκριμένα από τις 23 Οκτωβρίου 2017, απέχοντας μόλις δύο βαθμούς από την κορυφή της βαθμολογίας και ενώ θα φιλοξενηθεί από τον πρωτοπόρο ΠΑΟΚ στις 11 Μαρτίου. Σέρτζιο Αραούχο και Λάζαρος Χριστοδουλόπουλος τραβούν κουπί στο σκοράρισμα, σκοράροντας μάλιστα απέναντι στον Ολυμπιακό στο δεύτερο ημιτελικό του κυπέλλου της 7ης Φεβρουαρίου, σκορπώντας χαρά και ικανοποίηση στον κόσμο των «κιτρινόμαυρων».

Ελα Τάκη, φύγε Τάκη

Η επιστροφή στη φάση των ομίλων του Τσάμπιονς Λιγκ φάνηκε να θωρακίζει τον Μπέονικ Χάσι στον πάγκο του Ολυμπιακού, με τη χρονιά να ξεκινά ιδανικά. Παρόλ' αυτά η απρόσμενη ήττα από την Σπόρτινγκ στην προημιфинаλ της κύριας φάσης της κορυφαίας διασυλλογικής διοργάνωσης, όπως και η αντίστοιχη από την ΑΕΚ για το πρωτάθλημα με το ίδιο σκορ (3-2), έδειξαν την πόρτα της εξόδου στον Αλβανό τεχνικό. Ο Τάκης Λεμονής κλήθηκε για άλλη μια φορά να βγάλει τα κάστανα από τη φωτιά με την ομάδα του Πειραιά να ορθοποδεί στις αρχές του 2018 και αφού προηγήθηκαν

αγώνες με μεγαθήρια του ευρωπαϊκού ποδοσφαίρου, όπως η Γιουβέντους και η Μπαρτσελόνα, από την οποία οι ερυθρόλευκοι απέσπασαν εντός έδρας ισοπαλία, κρατώντας την παράλληλα άσφαλη. Η απόφαση απομάκρυνσής του Έλλντα τεχνικού και η έλευση του Ισπανού Όσκαρ Γκαρσία δημιούργησε μια νέα ανισορροπία με αποτέλεσμα οι τρεις αγώνες απέναντι στην ΑΕΚ από τις 24 Ιανουαρίου μέχρι τις 7 Φεβρουαρίου, να συνοδεύονται από μια ισοπαλία και κατ'επέκταση τον αποκλεισμό από το κύπελλο και το ψαλίδισμα των πιθανοτήτων για κατάκτηση του πρωταθλήματος.

Η χρονιά της προσφυγής

Τα τεράστια οικονομικά προβλήματα που θέτουν σε κίνδυνο ακόμα και τη συμμετοχή του Παναθηναϊκού στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις, χαρακτηρίζουν μια μαρτυρική χρονιά για το «τριφύλλι», το οποίο αναγκάστηκε να πωλήσει ποδοσφαιριστές με πρωταγωνιστικό ρόλο. Ο Μαρίνος Ουζουνίδης αναδεικνύεται σε... τέρας ψυχραιμίας μιας και αρνείται να εγκαταλείψει το καράβι, το οποίο συμβιβάζεται με την παρουσία του στην πρώτη δεκάδα της βαθμολογίας, μη μπορώντας να κερδίσει ούτε και έναν αγώνα μακριά από τη «Λεωφόρο». Οι προσφυγές των Ταυ-

ραλίδη και Κουτρομπή, όπως και οι αμαρτίες του παρελθόντος που ακούν στα ονόματα Λέτο, Τοτσέ και Εσιέν, αποτελούν βαρίδι στα σχέδια των «πρασίνων» για πρωταγωνιστική πορεία, τους οποίους έχουν εγκαταλείψει με ταξί άλλων οι Μπεργκ, Βιγιαφάνεζ, Χουλτ και Μολέδο. Σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα η ΠΑΕΙ στις 12 Οκτωβρίου 2017, οι άμεσες υποχρεώσεις του συλλόγου υπερβαίνουν τα 45 εκατομμύρια ευρώ, με 25 εξ αυτών να οφείλονται στις φορολογικές αρχές αλλά και «ανακυκλωμένα» δάνεια.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Κύπελλο και εκπλήξεις

Σαφώς και αν οι αγώνες κυπέλλου (τουλάχιστον μέχρι τη ημιτελική) ήταν μονοί, με διαφορετική προσέγγιση θα αντιμετώπιζαν τους αντιπάλους τους, στη δεύτερη φάση, Ομόνοια και Απόλλωνας. Χωρίς, ωστόσο, να μπορεί κάποιος να αποκλείσει το ενδεχόμενο ίδιας κατάληξης των αγώνων της περασμένης Τετάρτης, ειδικά στο ζευγάρι Ομόνοιας - Δόξας, δύο ομάδων πρώτης κατηγορίας. Με μονούς αγώνες, οι πιθανότητες έκκληξης είναι κατά πολύ αυξημένες και η φετινή διοργάνωση το επιβεβαιώνει στον πρώτο γύρο, με την επικράτηση της Αγίας Νάσας σε βάρος της ΑΕΛ. Μια διοργάνωση κυπέλλου, πρέπει να δίνει πιθανότητες και σε μικρομεσαίες ποδοσφαιρικές δυνάμεις, αφού σε ένα παιχνίδι όλα μπορούν να συμβούν. Στην Κύπρο, όμως, αλλιώς τα αντιλαμβάνομαστε. Στην Κύπρο, μόνη ομάδα των αρμοδίων, είναι η εξυπνέτηση των συμπερόντων των μεγάλων ποδοσφαιρικών δυνάμεων...

* * * * *

Οι πραγματικές αξίες

Μετά το αποτέλεσμα στη Μαδρίτη, οι πλείστοι ποντάρουν στη Ρεάλ για πρόκριση στους «8» του Champions League. Οι περισσότεροι εξ αυτών, είναι οι ίδιοι που σχεδόν καμία ελπίδα δεν της έδιναν,

ΚΟΠ και ομάδες επιμένουν

Τα νεότερα από το «μέτωπο» της ταυτοποίησης και του ηλεκτρονικού εισιτηρίου αναφέρουν πως στην ΚΟΠ δηλώνουν αποφασισμένοι να μην κάνουν πίσω. Επιμένουν στην εκτίμηση πως αν αντέξουν τώρα στην πίεση για να άρουν τα μέτρα, σε βάθος χρόνου ο κόσμος που αγαπά το ποδόσφαιρο θα επιστρέψει στα γήπεδα γιατί θα νιώθει ασφάλεια. Αυτή τη στιγμή πρόκειται περί εκτίμησης, αλλά αν όντως η ΚΟΠ αντέξει στην πίεση θα είναι η πρώτη φορά στα χρονικά που εφαρμόζεται όντως ένα μέτρο. Εδώ θα είμαστε να δούμε και να κρίνουμε. Οι ομάδες είναι συντονισμένες εναντίον των μέτρων και περιμένουμε την περιβόητη συνάντηση με την εκτελεστική επιτροπή.

πριν από τον πρώτο αγώνα, στηριζόμενοι στην άσημη μακρά περίοδο της Ρεάλ φέτος αλλά και στη «λάμψη» εκατομμυρίων της φετινής Παρί Σεν Ζερμέν. Ξεχνώντας πως στο ποδόσφαιρο πολλές φορές έχει αποδειχθεί ότι τα λεφτά δεν είναι το μόνο απαραίτητο συστατικό επιτυχίας, πως το άθλημα είναι ομαδικό, πως η πραγματική αξία κάποιων παικτών είναι αυτή που αποδεικνύεται στο γήπεδο και όχι στο ποδοσφαιρικό χρηματιστήριο και πως ομάδες, όπως η Ρεάλ, με όνομα βαρύ σαν ιστορία, είναι φτιαγμένες για τα δύσκολα. Για τις 6 Μαρτίου και τον επαναληπτικό βλέπουμε...



* * * * *

Υπό επιτήρηση κι ο Εθνικός

Η αναφορά της UEFA εις βάρος του Εθνικού επέφερε και ποινή €50.000 για τον αγώνα με τον Άρη και το κυριότερο, μπεινέ το σωματείο της Άχνας υπό επιτήρηση και επόμενες καταγγελίες. Καρμίστσα και Ζακάκι είναι ήδη σε αυτή τη λίστα από πέρις. Στο σκεπτικό του ο Αριστοτέλης Βρυωνίδης αναφέρει: «Αποδέχομαι πλήρως το συμπέρασμα της συγκεκριμένης επιτροπής της UEFA ότι η συγκεκριμένη αυτή στοιχηματική δραστηριότητα ήταν αποτέλεσμα της χειρα-

γώγησης από την ομάδα του Εθνικού Άχνας για να αποκομίσει οικονομικό όφελος από τις στοιχηματικές αγορές και παράλληλα απορρίπτω τη θέση την οποία προβάλλει το σωματείο με τη ρηθείσια επιστολή του». Αν ούτε τώρα προβληματιστούν κάποιοι για το πού μπορούν να οδηγήσουν τα σωματεία, τότε ό,τι πάθουν χαλάλι τους.

* * * * *

Χάμπος

Και ας τον έχει πάει δεξί μπακ, ο νεαρός από το Ζύγι συμπεριλήφθηκε ακόμη και στην καλύτερη ενδέκαδα της αγωνιστικής. Και δεν μιλάμε για κανένα πρωτάθλημα της πλάκας. Για το Πορτογαλικό, ένα από τα καλύτερα της Ευρώπης. Άμα κιάλας συνεχίσει έτσι, θα κάνουμε χρόνια να τον δούμε στην κυπριακή λίγκα.

* * * * *

Ρε, Λες;

Και τι δεν ειπώθηκε μετά τους αγώνες κυπέλλου μεσοβδόμαδα. Το άσπασαν, τα μίλησαν... το στοχείο της έκκληξης στο αρρωστημένο μυαλό του καθενός δεν υφίσταται. Και άντε τώρα να έχουν δικαιο. Πάντως, η προκατάληψη ζει και βασιλεύει στο χώρο. Έτσι όπως τα έκαναν...

ΑΠΟΦΕΙΣ

Της μάνας το κάγκελο



Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Άμα ανήκεις στη μεριά των επιτιθέμενων τότε η μάνα του άλλου μοιάζει με πασσαούρι στα χέρια ρακοσυλλέκτη. Άμα όμως είσαι στην αντίπαλη μεριά, τότε η μάνα είναι ό,τι πιο ιερό υπάρχει στη ζωή μας. Σχιζοφρένεια; Όχι, μάλλον ηλιθιότητα. Έτσι πάνε τα πράγματα στην Κύπρο. Ακόμη και η «μάνα» του καθενός παίρνει

αξία ανάλογα από ποια σκωπτική γωνία το προσεγγίζει. Αυτοί που υπερασπίζονταν την μάνα του Δώνη είναι αυτοί που στο πι και φι μπορεί να βρίσουν τη μάνα του οποιουδήποτε. Το έχουν σαν σύνθημα, το τραγουδάνε, το εκστομίζουν σε κάθε έκφανση της ζωής τους. Όπως και αυτοί που έβριζαν τη μάνα του Δώνη είναι αυτοί που άμα τους επιτεθείς με τον ίδιο ακριβώς τρόπο τότε θα «πεθάνουν» για τη τιμή της μάνας τους. Δύσκολα μπορείς να βρεις άκρη. Γιατί μάλλον οι ηθικές αξίες σ' αυτόν τον τόπο είναι πέρα για πέρα μεπερδμένες. Και καλός χριστιανός και απατεώνας και να λειτουργεί εις βάρος των άλλων. Λίγο απ' όλα δηλαδή. Εκείνο που ίσως να έχει και λίγο πλάκα είναι ο τρόπος που δρα ο καθένας ανάλογα με την περίπτωση. Άμα είναι δηλαδή να επιτεθεί λεκτικά στον αντίπαλο, δεν έχει ούτε όσιο, ούτε ιερό. Με λύσσα μετατρέπεται σε αγρίμι προκειμένου να βλάψει τον αντίπαλό του. Άμα όμως είναι να υπερασπιστεί την ηθική μετατρέπεται σε άγιο άνθρωπο που ποτέ στη ζωή του δεν έχει πειράξει μυρμήγκι. Και δυστυχώς τούτη η μεταμόρφωση ισχύει σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις. Ανάλογα με το τι σκέφτεται ο καθένας, δεν έχει κανένα ενδοιασμό να ντυθεί με τ' ανάλογα ρούχα. Όπως τον τύπο που πάει την Κυριακή εκκλησία και τις υπόλοιπες έξι μέρες δρα εις βάρος των άλλων από το πρωί μέχρι το βράδυ. Πάνω σ' αυτό στηρίζεται δυστυχώς η κυπριακή κοινωνία. Η υποκρισία είναι ίσως το βασικό χαρακτηριστικό των ιθαγενών του τόπου. Λες να φταίει η μάνα μας; Μάνα πού ζω... που τραγουδά και ο Μητροπάνος.

Επιτέλους μιλήστε!



Του **ΓΙΑΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΗ**

Το πράγμα έχει προ πολλού ξεφύγει και πολύ φοβάμαι, πως φέτος η κατάσπαση προς το ανεξέλεγκτο οδεύει. Τα δεδομένα φέτος διαφεύγουν. Πλέον, δεν μιλάμε (μόνο) για τα λάθη των διαπικτών. Η προκατάληψη, η αμφισβήτηση και ό,τι άλλο συναφές προκαλεί κάθε εβδομάδα εντάσεις, αντιθέσεις, διαφωνίες και δυστυχώς μπόλικο λαϊκισμό. Δεν πε-

ριορίζεται πλέον μόνο στα σφυρίγματα που παίρνουν ή δεν παίρνουν κάποιες ομάδες και πώς αυτά ερμηνεύονται από τους αντιπάλους. Πολύ της μόδας φέτος οι παραπομπές, ο Πειθαρχικός Εισαγγελέας και οι ποινές του Αθλητικού Δικαστή. Δεν αποτελούσε σύνθημα φαινόμενο, τα προηγούμενα χρόνια, να εκδίδονται ανακοινώσεις κατά των υπευθύνων για τις παραπομπές παικτών και ομάδων ενώπιον του κυρίου Βρυωνίδη. Αντιδράσεις για τις ποινές κάθε χρόνο προκύπτουν, φέτος όμως μάθαμε τα ονόματα κάποιων εκ των πειθαρχικών εισαγγελλών, πού κινούνται, πού πίνουν καφέ, τι συζητάνε και ποιες οι απόψεις τους περί κυπριακού ποδοσφαίρου. Αν και οι υπερβολές, λόγω φανατισμού και προκατάληψης δεν λείπουν, εκτός πραγματικότητας δεν είναι όσοι φωνάζουν για ανομοιομορφία. Σχεδόν ίδια περιστατικά αντιπαθητικών ή άλλων συμπεριφορών τιμωρήθηκαν με διαφορετικό τρόπο, όπως απορία προκύπτει, εύλογη τις περισσότερες φορές, ως προς τη διαδικασία που ακολουθείται, μέχρι να φθάσει μια υπόθεση ενώπιον του Αθλητικού Δικαστή. Είναι γι' αυτό που μπροστά στον... διασυρμό που υπόκειται το κυπριακό ποδόσφαιρο και κάποιοι από τους ανθρώπους του, αναγκαίο είναι να πάρει θέση η ΚΟΠ. Βγείτε κύριοι και ξεκαθαρίστε τις διαδικασίες που υπάρχουν, τους υφιστάμενους κανονισμούς. Πότε και γιατί παραπέμπονται ομάδες και πρόσωπα, τι λαμβάνεται υπόψη, τι μπορεί να αποτελέσει τεκμήριο, πότε και ΠΟΙΟΣ αποφασίζει. Τι θεωρείται και τι όχι προκλητικό, ποιες ποινές προβλέπονται και πότε δίνονται επιεικεια ο Αθλητικός Δικαστής. Οι «τυφλοί» από φανατισμό και προκατάληψη δεν θα ικανοποιηθούν και ούτε θα εκλείψουν. Θα προκύψει, ωστόσο, διαφώτιση για πολύ κόσμο που δεν γνωρίζει και δικαιολογημένα εκφράζει απορίες και παράπονα, όπως θα θέσει πολύ πιο έντονα προ των ευθυνών τους, όλους όσοι έχουν λόγο και πολλές φορές «κρύβονται» είτε στην ανωνυμία, είτε στην άγνοια που υπάρχει, με αποτέλεσμα ο καθένας να κρίνει, να κατακρίνει και να μηδενίζει αναλόγως...

Μπροστά στον διασυρμό που υπόκειται το ποδόσφαιρο, αναγκαίο είναι να πάρει θέση η ΚΟΠ.

Μεταβολές εβδομάδας		Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100		ΕΡΕΥΝΑ	Πετρέλαιο	€/ \$
	Χ.Α.Κ. 0,56%							Το πολύ χρήμα δεν φέρνει ευτυχία Σελ. 10		
	Χ.Α. 2,09%	4,56%	5,82%	0,78%	0,70%	0,89%			4,17%	2,38%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ

Αύξηση κατανάλωσης στασιμότητα μισθών

Παρά το γεγονός ότι σε μεγάλο βαθμό οι μισθοί παραμένουν στάσιμοι, η κατανάλωση αυξήθηκε τον περασμένο μήνα, σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2017. Κι αυτό γιατί παρατηρήθηκε μείωση στις τιμές αρκετών ειδών και κυρίως τροφίμων και μη αλκοολούχων ποτών. **Σελ. 7**

ΕΛΛΑΔΑ

Πρόσθετες προβλέψεις 5-6 δισ. για τις τράπεζες

Μεταξύ 5 και 6 δισ. ευρώ θα κυμανθούν οι πρόσθετες προβλέψεις που θα διενεργήσουν για τη χρήση του 2017 οι τέσσερις συστημικές τράπεζες, λόγω υιοθέτησης του νέου λογιστικού προτύπου IFRS 9. Η επιβάρυνση δεν θα ληφθεί υπόψη στο stress test που πραγματοποιεί η ΕΚΤ. **Σελ.8**

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Αυξήσεις μισθών 4,3% για τους εργαζόμενους

Το ισχυρό γερμανικό συνδικάτο εργαζομένων, IG Metall, κατήγαγε νίκη στις συνομιλίες με τους εργοδότες, διασφαλίζοντας σημαντικές αυξήσεις μισθών. Οι εργαζόμενοι στις γερμανικές βιομηχανίες μετάλλου απέσπασαν τη συναίνεση της ένωσης εργοδοτών για αυξήσεις μισθών 4,3%. **Σελ. 11**

Real Estate

Τα ακίνητα θα φέρουν 300 εκατ. στις τράπεζες

Οι τράπεζες στην Ελλάδα εντείνουν τις προσπάθειες για πώληση της ακίνητης περιουσίας τους, καθώς, σύμφωνα με τα λεγόμενα αρμόδιων στελεχών, υπολογίζεται ότι τα προσδοκώμενα έσοδα θα είναι πολύ υψηλότερα σε σχέση με το 2017, προσεγγίζοντας ή και ξεπερνώντας τα 300 εκατ. ευρώ. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων		
	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	1,90%	0,04%
Γερμανία	0,76%	0,01%
Γαλλία	1,00%	0,01%
Ιταλία	2,06%	0,08%
Ισπανία	1,50%	0,06%
Ιρλανδία	1,15%	0,03%
Ελλάδα	4,34%	0,58%
Ην. Βασίλειο	1,64%	0,03%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης		
Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ-πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBLow	R-4
Fitch	BB	B
Moody's	Ba3	NP
S&P	BB+	B

Συνεργατισμό θα μυρίζει η «Εστία»

Τα μικρά Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια της ΣΚΤ αναμένεται να γεμίσουν τον υπό δημιουργία φορέα

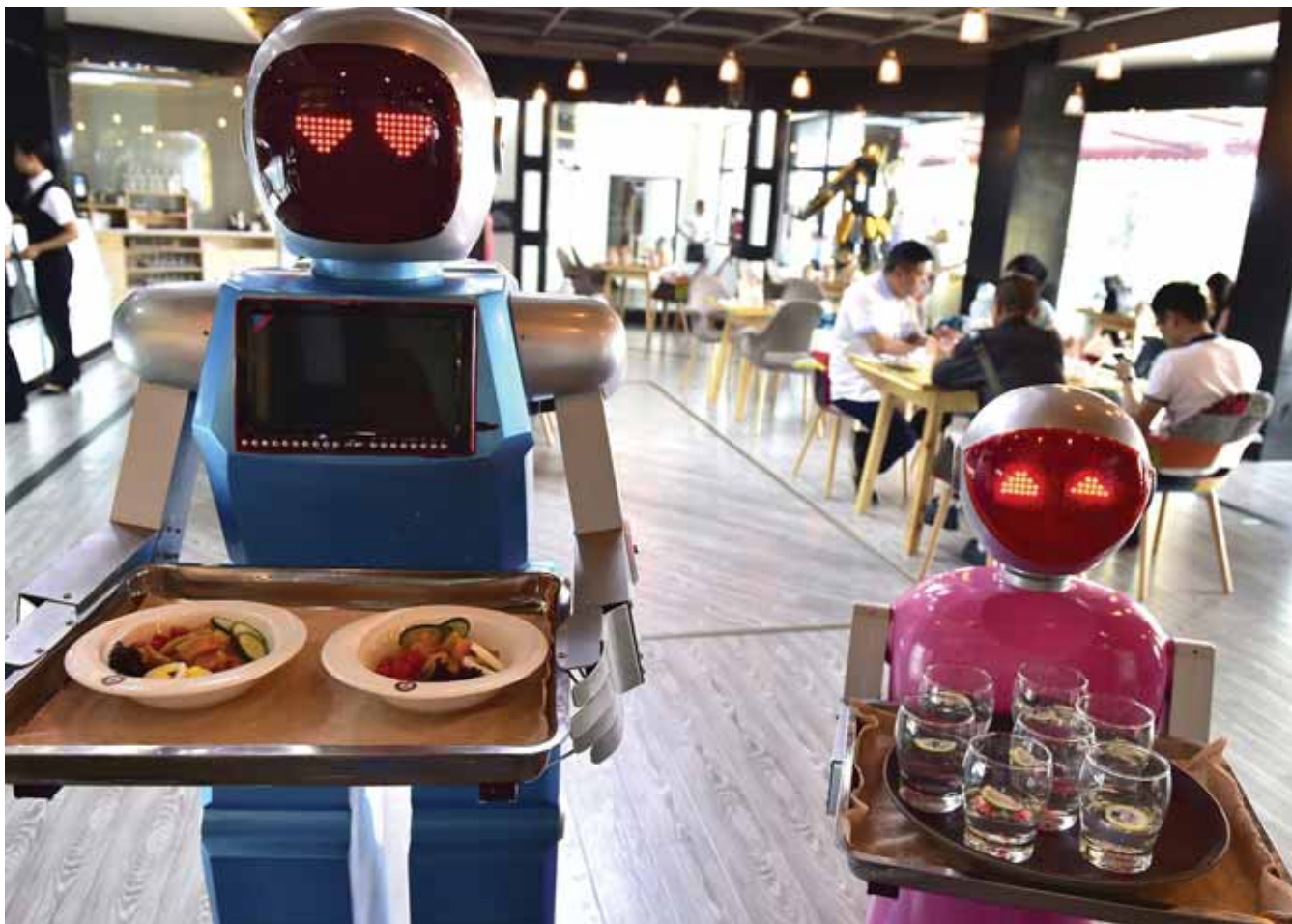
Πολύ Συνεργατισμό θα μυρίζει το κυβερνητικό σχέδιο «Εστία», ο φορέας στον οποίο θα μεταφερθούν όλα τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια τα οποία έχουν ως εξασφάλιση πρώτες κατοικίες. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», τουλάχιστον η μισή «Εστία» θα αποτελείται από δάνεια

τέτοιου τύπου της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας. Κι αυτό γιατί τα περισσότερα δάνεια που έχει παραχωρήσει είναι μικρά. Για ένα μικρό δάνειο γίνεται πολύ δύσκολο το εγχείρημα να γίνει αναδιάρθρωση και να εξυπηρετηθεί, ή να γίνουν διαδικασίες οι οποίες να αξίζουν τα έξοδα

από τις τράπεζες για να γίνει εκποίηση του ακινήτου για το οποίο έχει δοθεί το δάνειο ως εξασφάλιση. Κάποια στιγμή όλες οι τράπεζες θα αντιμετωπίσουν αυτό το πρόβλημα, της διαχείρισης δηλαδή των μικρών τους χορηγήσεων, αφού με τις μεγάλες αναδιρθρώσεις τα πράγματα

είναι πιο ξεκάθαρα, αν όχι ευκολότερα. Γι' αυτό οι τράπεζες έχουν δώσει τα μικρά δάνεια για διαχείριση στην APS, στην Altamira και στην Pepper. Για το φορέα ενημερώθηκε και η Πρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Νταντιέλ Νουί. **Σελ.4**

Υπερδύναμη στην τεχνητή νοημοσύνη η Κίνα



Αυξάνεται ο αριθμός Κινέζων ειδικών που ασχολούνται με την τεχνολογία της τεχνητής νοημοσύνης. Μάλιστα, ορισμένοι θεωρούν ότι είναι πλέον ρεαλιστικό να κατακτήσει η Κίνα το προβάδισμα στον κλάδο. Σύμφωνα με τον Κάι Φου Λι, πρώην στέλεχος των Microsoft και Google και νυν επικεφαλής κινεζικής εταιρείας που επενδύει στην τεχνητή νοημοσύνη, «χάρη στον διαρκή πειραματισμό και στο μέγεθος της αγοράς, η Κίνα εξελίσσεται σε μία από τις ισχυρότερες χώρες στον τομέα, αν όχι η ισχυρότερη». **Σελ. 9**

Να δοθούν κίνητρα για να αντιμετωπισθεί η εποχικότητα

Συνέντευξη Πόπης Τάντα

Για να κερδηθεί το στοίχημα της εποχικότητας πρέπει να δοθούν επιδοτήσεις αλλά και χαμηλότεροι φόροι αεροδρομίων την χειμερινή περίοδο, επισημαίνει η Διευθύντρια πωλήσεων και Μάρκετινγκ της Louis Hotels, Πόπη Τάντα. Αναφέρεται στις αλλαγές της ξενοδοχειακής βιομηχανίας και αποκαλύπτει τα σχέδια του ομίλου. **Σελ. 6**

Δώστε λύσεις στα προβλήματα για να γίνει η αυτοномηση

Θέσεις λειτουργών υγείας

Τα προβλήματα σε διάφορα τμήματα των νοσοκομείων θα πρέπει να λυθούν άμεσα για να μπορέσουν να λειτουργούν απρόσκοπτα για το καλό των ασθενών, τονίζουν οι λειτουργοί υγείας. Αναμένουν ότι το επόμενο διάστημα, σε συνεργασία με το υπ. Υγείας, θα βρεθούν προσωρινές λύσεις λειτουργίας των νοσοκομείων μέχρι την αυτονομηση. **Σελ. 5**

ΑΠΟΨΗ / Των HOLGER SCHMIEDING*, KALLUM PICKERING**, FLORIAN HENSE***

Δεν εγκυμονεί κινδύνους η αύξηση μισθών στις ΗΠΑ

Όσο παράδοξο κι αν ακούγεται, στο περιβάλλον των αγορών ορισμένες φορές τα καλά νέα μετατρέπονται σε κακά. Πολλά χρόνια τώρα στις περισσότερες ανεπτυγμένες οικονομικά χώρες οι μισθοί εμφάνιζαν πολύ χαμηλή αύξηση, προς μεγάλη απογοήτευση των εργαζομένων. Τελικά αυξήθηκαν οι μισθοί στις Ηνωμένες Πολιτείες, ενισχύοντας και τα συνολικά έσοδα των αμερικανικών νοικοκυριών. Αλλά μάλλον δεν ήταν ευνοϊκή εξέλιξη. Αντί οι αγορές να αντιληφθούν ότι οι υψηλότερες αμοιβές θα έχουν θετικό αντίκτυπο στη ζήτηση αγαθών και στα έσοδα των επιχειρήσεων, εστίασαν την προσοχή τους στους δυνητικούς κινδύνους που ελλοχεύουν εξαιτίας του πληθωρισμού. Επιπλέον, τις αγορές απασχόλησε το ενδεχόμενο οι κεντρικές τράπεζες να αυξήσουν τα επιτόκια τους πολύ πιο γρήγορα από ό,τι αρχικά αναμενόταν. Έτσι σημειώθηκαν μαζικές πωλήσεις μετοχών την περασμένη εβδομάδα.

Ωστόσο, στο πεδίο της οικονομίας, συνήθως, οι καλές ειδήσεις εκλαμβάνονται

ακριβώς όπως είναι, δηλαδή ως καλές ειδήσεις. Σε όλο τον ανεπτυγμένο κόσμο η οικονομία αναπτύσσεται ταυτόχρονα. Αυτή η συγχρονισμένη πορεία, χάρη στην αύξηση των θεμελιωδών μεγεθών, ξεκίνησε στα τέλη του 2016 και επιταχύνεται σταδιακά. Το ότι παρατηρείται συγκρατημένη αύξηση στους μισθούς σε ΗΠΑ, Ευρώζωνη και Βρετανία φανερώνει ότι ο κόσμος επιστρέφει στην παλιά κανονικότητα. Αυτό σημαίνει ότι η ζήτηση ενισχύεται, η παραγωγικότητα αυξάνεται και ακολουθούν και οι επενδύσεις, ενώ οι συνδικαλιστικοί εκπρόσωποι των εργαζομένων είναι κάπως πιο χαλαροί στη διαπραγμάτευση των συλλογικών συμβάσεων με θέμα τις μισθολογικές αυξήσεις. Η αύξηση του κόστους δανεισμού από τις κεντρικές τράπεζες, η οποία αποτυπώνει τη βελτίωση των θεμελιωδών μεγεθών, δεν πρέπει να προξενεί ανησυχία.

Μήπως, όμως, οι μισθοί σύντομα αρχίσουν να έχουν δυσμενή αντίκτυπο; Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνάς μας, η αύξησή τους αυτή βρίσκεται σε χαμηλότερα

επίπεδα από τον αντίστοιχο μέσο όρο πριν από τη διάλυση της Lehman Brothers. Το ότι οι μισθοί στις Ηνωμένες Πολιτείες αυξήθηκαν ετησίως κατά 2,9% τον Ιανουάριο δεν αρκεί για να θορυβήσει την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) και εκείνη να ανησυχήσει μήπως ο πληθωρισμός σε σύντομο χρονικό διάστημα υπερβεί τον επίσημο στόχο του 2%. Αναλόγως με το πώς θα εξελιχθεί η παραγωγικότητα των Αμερικανών εργαζομένων, η επικίνδυνη ζώνη για τους μισθούς εκεί είναι μάλλον τα επίπεδα του 3,25% ή και πέραν αυτών. Αυτή καθαυτή, πάντως, η αύξηση των μισθών δεν χρειάζεται να είναι συνώνυμη των πληθωριστικών πιέσεων. Αυτό που μετράει στον πληθωρισμό είναι σε πόσο βαθμό η αύξηση των μισθών μεταφράζεται σε υψηλότερες τιμές.

Το ανά εργαζόμενο κόστος –η διαφορά μεταξύ της μισθολογικής αύξησης και της παραγωγικότητας– καθορίζει τη μεταβίβαση από το υψηλότερο μισθολογικό κόστος στις τιμές καταναλωτή. Στην Ευρω-

ζώνη το ανά εργαζόμενο κόστος αυξάνεται ετησίως 0,9%, στις ΗΠΑ κατά 1,3% και το ίδιο και στη Βρετανία. Τα παραπάνω ποσοστά είναι αρκετά χαμηλότερα από την ποσοστιαία αύξηση μισθών. Πάντως, η πρόσφατη αύξηση μισθών συνάδει με τον σχεδιασμό των κεντρικών τραπεζών να περιστέλλουν σταδιακά το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης. Φέτος η Fed αναμένεται ότι θα αυξήσει τέσσερις φορές τα επιτόκια της από 25 μονάδες βάσης τη φορά, ενώ η ΕΚΤ τον Σεπτέμβριο θα ολοκληρώσει το πρόγραμμα αγοράς τίτλων. Στη συνέχεια, πιθανώς στις αρχές του επόμενου έτους, θα προχωρήσει στην πρώτη αύξηση. Τέλος, η Τράπεζα της Αγγλίας αναμένεται να κάνει δύο αυξήσεις φέτος και μία το 2019.

*Επικεφαλής οικονομολόγος της Berenberg Bank.

**Οικονομολόγος ειδικευμένος στη Βρετανία.

***Οικονομολόγος ειδικευμένος στην Ε.Ε.

Diploma for professional coaches & mentors

Starting Date: 27 February 2018

For more information

www.pwc.com.cy/academy-diploma

PwC's Academy
in collaboration with:

agabajer

bluesky

ΑΠΟΨΗ Του ΜΙΧΑΗΛ ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Όταν ο Ρολάνδης προειδοποιούσε τον Πρόεδρο Αναστασιάδη για την κρίση

«Δεν θα μας σώσουν ούτε οι πετρελαϊκές πολυεθνικές ούτε οι «φίλοι» μας. Η Τουρκία είναι μια πολύ απρόβλεπτη και επικίνδυνη χώρα. Το γνωρίζουμε άλλωστε εμείς καλύτερα από οποιονδήποτε άλλο από την εισβολή τον Ιούλιο 1974, τους βομβαρδισμούς της Τηλλυρίας τον Αύγουστο 1964 και την απειλή βομβαρδισμού των πυραύλων S300 τον Δεκέμβριο του 1998. Η Κύπρος δεν έχει άλλα περιθώρια εθνικής ταπεινώσης και οικονομικής κατάρρευσης». Σε μια άκρως προφητική παρέμβασή του ο Νίκος Ρολάνδης με ανοικτή επιστολή του προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον περασμένο Μάιο, τον προειδοποιούσε γι' αυτό που συμβαίνει τώρα. Οι τούρκοι παρεμποδίζουν στρατιωτικά τις δραστηριότητες διεθνών κολλοσών εντός της κυπριακής ΑΟΖ και ο ΟΗΕ δπλώνει αναρμόδιος να παρέμβει, καλώντας για άλλη μια φορά τα δύο μέρη να αναζητήσουν λύση στο κυπριακό πρόβλημα. Ούτε προσχηματικά δεν καταδίκασε ο ΓΓ του ΟΗΕ τις τουρκικές ενέργειες παραπέμποντας στο δικαίο της θάλασσας για το οποίο ο ΟΗΕ είναι αναρμόδιος να επέμβει. Ούτε όμως τα ελληνικά F16 που προκάλεσαν ρίγος εθνικής υπερηφάνειας κατά την πρόσφατη στρατιωτική παρέλαση του περασμένου Οκτωβρίου δεν έκαναν την εμφάνισή τους στους κυπριακούς αιθέρες, παρά τις βαρύγδουπες διακηρύξεις του Πάνου Καμμένου ότι «η Κύπρος δεν είναι ποτέ μακριά». Στην επιστολή του ο Νίκος Ρολάνδης, με αφορμή της απνουχίας του σε σχέση με την εκμετάλλευση του φυσικού αερίου, προέτρεψε τον Πρόεδρο Αναστασιάδη να είναι προνοητικός, υπενθυμίζοντάς του πως «ως κύπριοι, με λίγες εξαιρέσεις, δεν υπήρξαμε ούτε διορατικοί ούτε συνετοί στον ιστορία των τελευταίων 70 χρόνων». Αφού έκανε αναφορά στις χαμένες ευκαιρίες από το 1960 αλλά και μετά το 1974 για λύση του Κυπριακού, πρότεινε στον Πρόεδρο Αναστασιάδη μια λύση για το θέμα του φυσικού αερίου ώστε να καταστεί δυνατή η εκμετάλλευσή του χωρίς τα προβλήματα που η Τουρκία θα προκαλούσε. «...έκανα από το 2006 μια πρόταση για ένα δίκαιο

διαμοιρασμό του πλούτου αυτού μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων (είχα υπόψη μου 75-80% οι Ελληνοκύπριοι, 20-25% οι Τουρκοκύπριοι). Την πρόταση την επανέλαβα πολλές φορές αλλά και σε άρθρο μου στις 29 Μαρτίου 2017. Ο Τουρκοκύπριος «πρόεδρος» (το 2006) Mehmet Ali Talat επέδειξε ενδιαφέρον να συζητήσει την πρόταση. Μάλιστα είχε πει πως ήταν διατεθειμένος να προωθήσει το θέμα προς την Άγκυρα. Η δική μας πλευρά όμως δεν αντέδρασε. Τη δίκαιη κατανομή του υποθαλάσσιου πλούτου υποστήριξαν με δηλώσεις τους κατά καιρούς πολλές χώρες. Μεταξύ αυτών τον Μάιο του 2012 ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Herman Van Rompuy. Πολλές φορές οι Αμερικανοί, με τελευταίες τις δηλώσεις της πρέσβευς των ΗΠΑ Kathleen Doherty (8/5/17), η οποία αναφέρθηκε στο αέριο που μπορεί να «βοηθήσει τους Κυπρίους συνολικά», όπως και του State Department (10/5/2017) πως το «αέριο πρέπει να διαμοιραστεί δίκαια μεταξύ των δύο κοινοτήτων στο πλαίσιο μιας συνολικής διευθέτησης». Επίσης, ο υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας Sergey Lavrov, ο οποίος στις 17/4/2013 δήλωσε: «Οποιαδήποτε εκμετάλλευση φυσικών πόρων πρέπει να στηρίζεται σε συναίνεση, ώστε όλοι οι Κύπριοι, χωρίς καμιά εξαίρεση, να επωφεληθούν από τους πόρους αυτούς». Φίλε Νίκο, η Τουρκία απειλεί για το πιο πάνω θέμα. Κανείς δεν θα δικαιολογήσει τις απειλές ή οποιαδήποτε δράση της με βάση την αμφισβήτηση των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων. Ταυτόχρονα όμως, φίλε Πρόεδρε, φοβάμαι πως δεν θα μας δικαιολογήσει κανείς εμάς, αναφορικά με τα δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων. Το θέμα είναι εξαιρετικά ευαίσθητο.» Η εισήγηση του Νίκου Ρολάνδη θα πρέπει να τύχει άμεσης αξιοποίησης. Ας μην έχουμε αυταπάτες ότι η Ευρώπη θα σπεύσει να υπερασπισθεί στρατιωτικά την Κύπρο ή ακόμα και την Ελλάδα έναντι της Τουρκίας. Τώρα είναι η ώρα της ευθύνης. Η οικονομική μας ανάπτυξη και ευμάρεια δεν θα πάνε μακριά χωρίς ειρήνη και σταθερότητα. Ας μην την διακινδυνεύσουμε.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy



«Εθιμοτυπική ήταν η επίσκεψή μου στην Κύπρο» είπε η Νουί και γέλασαν οι Κύπριοι τραπεζίτες.

Ανάσα σε τράπεζες και ιδιώτες από την ΕΣΤΙΑ

Μόνο θετική μπορεί να χαρακτηριστεί η προοπάθεια του υπουργείου Οικονομικών για ένα σχέδιο που θα δώσει κεφαλαιακές ανάσες στις τράπεζες αλλά και χρεώστες πρώτης κατοικίας. Αν και ο διάβολος κρύβεται στις λεπτομέρειες θα αναμένουμε περισσότερη ενημέρωση, ωστόσο μπορούμε να πούμε ότι η κυβέρνηση κινείται προς την ορθή κατεύθυνση. Όσον αφορά τον ηθικό κίνδυνο καλό είναι να σκεφτούμε και τους κινδύνους που ελλοχεύουν για την χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Τα κριτήρια και οι διαδικασίες που θα εφαρμοστούν σύμφωνα με τις πληροφορίες που ελλοχεύουν στο ελαχιστο την δυνατότητα κατάχρησης των χρημάτων των φορολογούμενων.

• • • •

Αισιοδοξία στην αγορά ακινήτων

Αισιόδοξες οι εκτιμήσεις για το 2018 των επαγγελματιών στον τομέα ανάπτυξης ακινήτων για όλο το φάσμα των έργων. Κύριοι λόγοι είναι η επιστροφή της εμπιστοσύνης ανάμεσα σε εγχώριους αλλά κυρίως ξένους επενδυτές. Η αγορά έχει τονωθεί σημαντικά από τα διάφορα κίνητρα που έχει παραχωρήσει τα προηγούμενα χρόνια η κυβέρνηση και τώρα φέρνουν αποτελέσματα μαζί με έσοδα για τα κρατικά ταμεία.

• • • •

Δήμητρα Επενδυτική

Την απόκτηση του ποσοστού που κατέχει στην Δήμητρα Επενδυτική πέτυχε η Logicom από την Τράπεζα Κύπρου στα 48,5 σέντ. Η Logicom είναι

ο δεύτερος μεγαλύτερος μέτοχος μετά τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα. Η κίνηση αυτή δείχνει την εμπιστοσύνη, αλλά κυρίως τις προσδοκίες που έχει ένας ισχυρός insider για την μεγαλύτερη εισηγμένη στο ΧΑΚ επενδυτική εταιρεία. Εδώ και μήνες η μετοχή της παρουσιάζει βελτίωση και τυγχάνει διαπραγματεύσεως κοντά στα 44 σέντ.

• • • •

Γινόμεστε Ευρώπη

Την εισαγωγή του θεσμού της τεχνικής επιθεώρησης των μοτοσικλετών πέραν των 125 κυβικών

εκατοστών από το 2021, προνοεί εναρμονιστική νομοθεσία, που τροποποιεί τον Περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων Νόμο. Ο τροποποιητικός νόμος και οι σχετικοί κανονισμοί, που εισάγουν στο εθνικό δίκαιο την οδηγία 2014/45, συζητήθηκαν την Παρασκευή στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Μεταφορών, στην πρώτη της συνεδρία μετά την ανάπαυλα για τις γιορτές των Χριστουγέννων και τις προεδρικές εκλογές.

• • • •

Των ακάλυπτων επιταγών ο Ιανουάριος

Στις €149.728 ανήλθε τον Ιανουάριο του 2018 η αξία των ακάλυπτων επιταγών, που καταχωρήθηκαν στον προκαταρκτικό κατάλογο του Κεντρικού Αρχείου Πληροφοριών (ΚΑΠ) της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ). Τον αντίστοιχο περσινό μήνα η αξία των ακάλυπτων επιταγών είχε ανέλθει στις €120.438, ενώ τον προηγούμενο μήνα (Δεκέμβριο του 2017, η αξία των ακάλυπτων επιταγών είχε ανέλθει στις €116.701.

• • • •

Αξιοζήλευτη η Κύπρος

Σύμφωνα με την Προκαταρκτική Εκτίμηση (Flash Estimate) της Στατιστικής Υπηρεσίας, ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2017 είναι θετικός και υπολογίζεται σε +4.0% σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2016. «Η επιβεβαίωση ρυθμού ανάπτυξης 4% για το 2017 δείχνει ότι είμαστε στο σωστό δρόμο. Είναι αποτέλεσμα των προσπαθειών των παραγωγικών δυνάμεων της χώρας μας, αλλά και των αποφάσεων ευθύνης που έχουν ληφθεί. Συνεχίζουμε την προσπάθεια!», έγραψε ο Υπουργός Οικονομικών στο twitter του.

ΑΠΟΨΗ Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

It's all about Timing

«**Το σωστό** πράγμα, στη λάθος στιγμή, είναι το λάθος πράγμα». Και μπορείτε να σκεφτείτε άλλους δύο συνδυασμούς μέχρι να φτάσετε στο τέταρτο και «σωστό πράγμα» που δεν είναι άλλο από «το σωστό πράγμα, στη σωστή στιγμή».

Αν έχουμε ακόμη αμφιβολία για το πιο πάνω, ας σκεφτούμε πως μπορεί μεν το πρωί το πρώτο πουλί να είναι αυτό που τρώει το σκουληκάκι, αλλά είναι το δεύτερο ποντίκι, που είναι αυτό που τρώει το τυρί...

Το «timing» ή ο συγχρονισμός λοιπόν είναι ένα από τα σημαντικότερα πράγματα και συναντάται σε κάθε έκφραση της ζωής μας.

Αν δεν υπήρχε ο σωστός συγχρονισμός, τότε η ανθρωποκάψουλα που προσσεληνώθηκε δεν θα πετύχαινε σύνδεση της με τον πρωωθητήρα που ήταν σε τροχιά γύρω από τη Σελήνη και οι αστροναύτες δεν θα ερχόντουσαν πίσω στη Γη, αλλά θα ήταν για πάντα μαζί σε μια πορεία προς το άγνωστο και αχανές Σύμπαν επιβεβαιώνοντας τον Πρώτο Νόμο του Νεύτωνα.

Τα παραδείγματα είναι άπειρα. Από τον συγχρονισμό της ανάφλεξης σε μηχανές εσωτερικής καύσης, στο να γνωρίζουμε το σωστό άνθρωπο στη σωστή στιγμή και να πορευτούμε μαζί στη ζωή. Από την καλοκορδισμένη ορχήστρα που βγάζει αρμονικό ήχο, στο να φτά-

νουμε την ίδια ώρα σε κάποιο ραντεβού. Από το να αποφεύγουμε ένα ατύχημα, στο να εκλέγεται κάποιος Πρόεδρος.

Ο ενδιάμεσος χώρος που οριοθετείται μεταξύ της πλήρους αποτυχίας και της πλήρους επιτυχίας είναι το συνονθύλευμα εμπειριών και πειρατισμού που κινεί την ανθρωπότητα.

Στις επενδύσεις, σκοπός είναι το κέρδος. Το κέρδος φυσικά δεν αποτιμάται πάντα και μόνο σε χρήμα, αλλά υπάρχουν και άλλες διαστάσεις – ιδιαίτερα αν είσαι το κράτος ή/ και μαζικά ο λαός. Για παράδειγμα, επενδύσεις στην Παιδεία και στον Πολιτισμό αποτυπώνονται σε συνεχή αύξηση του μορφωτικού επιπέδου και καλύτερευση της κουλτούρας του λαού. Αν δεν υπάρχει τέτοια αποτύπωση τότε είτε οι επενδύσεις δεν είναι αρκετές ή/ και είναι λανθασμένες. Οι επενδύσεις στην Υγεία αποτυπώνονται σε καλύτερευση του βιοτικού επιπέδου και σε αύξηση της μακροζωίας του πληθυσμού. Οι επενδύσεις σε υποδομές αυξάνουν την ασφάλεια και τη λειτουργικότητα. Οι επενδύσεις στη τεχνολογία σε καθιστούν πιο ανταγωνιστικό και πιο παραγωγικό.

Το λάθος όμως timing σε αυτές τις επενδύσεις, είναι συνυφασμένο με αύξηση του κόστους στις τρεχουσες και μελλοντικές γενεές, σε

άδικες απώλειες ζωών, στο να ζούμε αδικαιολόγητα χαμηλότερο βιοτικό επίπεδο, στο να είμαστε πίσω από τις εξελίξεις και την πρόοδο.

Σε ιδιωτικό επίπεδο, η «μαγεία» του timing μιας επένδυσης είναι να πετυχαίνεις να μπαίνεις στο χαμηλότερο σημείο της τιμής και να βγαίνεις στο ψηλότερο της σημείο και να καρπωθείς έτσι τη διαφορά σαν κέρδος. Αν φυσικά ήξερες να εντοπίσεις επακριβώς το χαμηλότερο και το ψηλότερο σημείο της τιμής, δεν θα υπήρχε «μαγεία», πιθανόν δεν θα υπήρχε καν κέρδος, εφόσον όλοι μάλλον θα έκαναν το ίδιο εξανεμίζοντάς το σε χρόνο μηδέν.

Γεγονός που μας φέρνει στην άλλη διάσταση. Το timing είναι συνυφασμένο με την υπομονή, την καρτερία, τη μελέτη, τη σωστή αντίληψη των πραγμάτων, τον προσδιορισμό των πραγματικών μας «θέλω», την απάληψη του εγωισμού μας και της πλεονεξίας που μπορεί να μας διακατέχουν. Όσα δεν μπορούμε ή αδυνατούμε να κατανοήσουμε από μόνοι μας, θα πρέπει να είμαστε σε θέση να τα αγοράσουμε από τρίτους. Επειδή εκεί έξω υπάρχουν άτομα πιο καταρτισμένα από εμάς που μπορεί πραγματικά να μας βοηθήσουν και ναι, αυτό είναι το επάγγελμα τους, η υπηρεσία που προσφέρουν και πρέπει να αμείβονται.

Η «μαγική» φόρμουλα είναι αυτή. Έτσι, αυξάνετε τις πιθανότητές σας για σωστότερο timing. Σπάνια στις επενδύσεις θα πετύχετε το απόλυτο timing – εκτός αν είστε ο γκουρού των γκουρού των επενδύσεων. Μπορείτε όμως να αποφύγετε την αποτυχία και να κάνετε λεφτά από μίαν εναλλακτική επένδυση που θα ήταν επικερδής, αλλά την αγνοήσατε.

Μπορείτε επίσης να αποφύγετε να μπειτε στην χειρότερη επένδυση έστω και αν ήταν στο καλύτερο (χαμηλότερο) σημείο και να χάνετε λεφτά από μίαν εναλλακτική επένδυση που θα ήταν επικερδής, αλλά την αγνοήσατε.

Μπορείτε, τέλος, να αποφύγετε να μπειτε στην χειρότερη επένδυση με τα πάντα «κλειδωμένοι» εκεί βλέποντάς την.

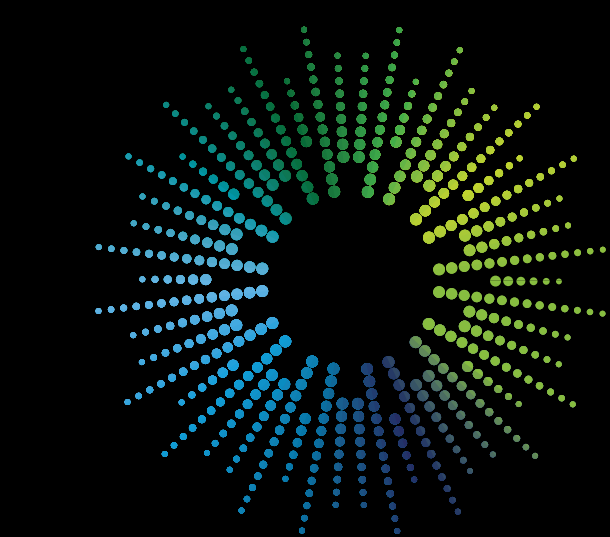
Και κάτι τελευταίο. Τα πράγματα δεν είναι ποτέ στατικά αλλά δυναμικά. Αν για παράδειγμα κάτι δεν είναι «γραφτό» να γίνει τώρα επειδή είναι μεν η καλύτερη ευκαιρία αλλά είναι ακατάλληλη η στιγμή ή η συγκυρία, μην λυπάστε ποτέ δεν ξέρετε. Ίσως στο μέλλον έρθει ξανά μπροστά σας και οι συνθήκες να είναι απόλυτα ευνοϊκές.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου είναι MRICS CEO APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Deloitte.

Φορολογικός Οδηγός 2018

Όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε



- Όλες οι νέες φορολογικές αλλαγές και άλλες σχετικές αλλαγές
- Το φορολογικό ημερολόγιο 2018
- Όλο το φορολογικό πλαίσιο που ισχύει στην Κύπρο

Η έκδοση του Φορολογικού Οδηγού εντάσσεται στα πλαίσια της πάγιας πολιτικής της Deloitte για πλήρη, έγκυρη και λεπτομερή ενημέρωση των φορολογούμενων.

Την ηλεκτρονική έκδοση, στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα, του Φορολογικού Οδηγού 2018 της Deloitte μπορείτε να τη βρείτε στην ιστοσελίδα www.deloitte.com/cy



© 2018 Deloitte Limited

Tax

Η μισή Εοτία θα είναι ΜΕΔ Συνεργατισμού

Επιταχύνονται οι όποιες διαδικασίες είχαν σχεδιαστεί για την Τράπεζα

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Το πρόβλημα των Μν Εξυπηρετούμενων Δανείων καλείται αυτή τη φορά να λύσει και η Κυβέρνηση μαζί με τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα. Όχι πως δεν την αφορούσε ή δεν έχει προχωρήσει σε κινήσεις τόσα χρόνια για να βοηθήσει τις τράπεζες μέσω νόμων, όπως για τις εκποιήσεις ή τις μεταβιβάσεις για παράδειγμα, αλλά

«Δεν υπάρχουν εύκολες ή γρήγορες λύσεις γενικά για την μείωση των ΜΕΔ στην Κύπρο», ανέφερε ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης.

πλέον έχει ένα πλάνο ώστε να αντιμετωπιστούν τα Μν Εξυπηρετούμενα που αντιστοιχούν στις εύαλωτες ομάδες. Το κυβερνητικό σχέδιο «Εοτία» που εξαγγέλθηκε κατά την προεκλογική περίοδο είναι η δημιουργία φορέα ΜΕΔ ή, όπως έγραφε εδώ και πολλούς μήνες η «Κ», η δημιουργία μιας «κακής τράπεζας» μετά τις εκλογές. Σύμφωνα με τις μέχρι τώρα πληροφορίες — διότι το Υπουργείο Οικονομικών δεν έχει παρουσιάσει ακόμα το Σχέδιο ούτε καν ανεπισημώς- θα δημιουργηθεί φορέας στον οποίο θα μεταφερθούν όλα τα Μν Εξυπηρετούμενα Δάνεια τα οποία έχουν ως εξασφάλιση πρώτες κατοικίες. Εκ πρώτης, οι σχεδιασμοί της Κυβέρνησης είναι όπως εκδο-

θούν ομόλογα στις τράπεζες έναντι των ΜΕΔ που θα μπουν σε αυτό το φορέα, ενώ επιπλέον αναμένεται να πληρώνει μέρος της δόσης των δανείων αυτών η Κυβέρνηση —πάντα σύμφωνα με τις δυνατότητες του κράτους- για να εξυπηρετούνται. Σκέψεις βέβαια υπάρχουν και από πλευράς Υπουργείου Οικονομικών να περιλαμβάνονται στον Φορέα δάνεια που έχουν συνάψει επιχειρηματίες, οι οποίοι έχουν εξασφάλιση επαγγελματική στέγη. Σημειώνεται πως ο σχεδιασμός για την «Εοτία» δεν είναι ολοκληρωμένος και υπάρχουν δύσκολα συστατικά, τα οποία δεν έχει ακόμη οριστικά προσδιορίσει το ΥΠΟΙΚ. Μην ξεχνάμε ότι η Κύπρος πλέον λειτουργεί σε ένα ευρωπαϊκό περιβάλλον και δεν μπορούν να ληφθούν αποφάσεις ειδικά για ένα τομέα που πλέον λειτουργεί σε ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο.

Όπως και να έχει όμως, το προφίλ της «Εοτίας» θα μυρίζει κατά πολύ Συνεργατισμό, αφού σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» τουλάχιστον η μισή «Εοτία» θα αποτελείται από δάνεια τέτοιου τύπου της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας. Τονίζεται δε ότι δεν θα περιορίζεται μόνο στο Συνεργατισμό ο Φορέας και θα αφορά όλες τις κυπριακές τράπεζες συστημικές και μη, αλλά κατά κύριο λόγο η δημιουργία της «Εοτίας» θα αποσυμφορήσει τη ΣΚΤ. Το ποσοστό όμως και το ποσό, δεν έχει ακόμα ξεκαθαρίσει. Και αυτό, διότι δεν είναι ότι φταίει ο Συνεργατισμός για κάτι συγκεκριμένο ή για να το πούμε αλλιώς, να ευθύνεται περισσότερο για το ύψος των ΜΕΔ του από άλλες κυπριακές τράπεζες, αλλά τα δάνεια που έχει παραχωρήσει είναι μικρά. Για ένα



Δεν θα περιορίζεται μόνο στο Συνεργατισμό ο Φορέας και θα αφορά όλες τις κυπριακές τράπεζες, συστημικές και μη, αλλά κατά κύριο λόγο η δημιουργία της Εοτίας θα αποσυμφορήσει τη ΣΚΤ.

μικρό δάνειο γίνεται πολύ δύσκολο το εγχείρημα να γίνει αναδιάρθρωση και να εξυπηρετηθεί, ή να γίνουν διαδικασίες οι οποίες να αξίζουν τα έξοδα από τις τράπεζες για να γίνει εκποίηση το ακίνητο για το οποίο έχει δοθεί το δάνειο ως εξασφάλιση. Κάποια στιγμή όλες οι τράπεζες θα αντιμετωπίσουν αυτό το πρόβλημα, της διαχείρισης δηλαδή των μικρών τους χορηγήσεων, αφού με τις μεγάλες αναδιρθρώσεις τα πράγματα είναι πιο ξεκάθαρα, αν όχι ευκολότερα. Γι' αυτό κιόλας οι τράπεζες έχουν δώσει τα μικρά δάνεια για διαχείριση στην APS, στην Altamira και στην Pepper.

Πιο γρήγορα

Ενώ οι σχεδιασμοί για Φορέα ΜΕΔ αναμένονταν εντός του 2018 δίκως κάποια βιασύνη, βλέπουμε ότι ο Φορέας αναμένεται να έχει λάβει σάρκα και οστά πιο πριν από το τέλος του 2018. Σύμφωνα με τον τινά με αυτή την άποψη εμ-

φανίστηκε και ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης, αφού εντός της εβδομάδας δήλωσε ότι η προεκλογική φημολογία για το Συνεργατισμό, αλλάζει τους σχεδιασμούς που είχε κάνει η Κυβέρνηση για την ΣΚΤ και θα επιταχύνει τις όποιες διαδικασίες είχαν ετοιμαστεί για την συγκεκριμένη τράπεζα. Στόχος, είναι όπως είπε να αποκατασταθεί οριστικά η εμπιστοσύνη των καταθετών και να σταματήσει όποια ψιθυρολογία είχε προκύψει. Πάντως, όπως είπε ο κ. Γεωργιάδης, δεν υπάρχουν εύκολες ή γρήγορες λύσεις γενικά για την μείωση των ΜΕΔ στην Κύπρο.

Ο ρόλος της ΕΚΤ

Την περασμένη εβδομάδα επισκέφθηκε η Πρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Ντανιέλ Νουί την Κύπρο, η οποία αν και ήταν προκαθορισμένη, «έπεσε» σε πε-

ρίοδο που ετοιμάζεται το όλο εγχείρημα από την Κυβέρνηση. Η κ. Νουί, σύμφωνα με πληροφορίες, εμφανίστηκε θετική αλλά συνάμα και επιφυλακτική, ενώ αρκέστηκε στο να δηλώσει ότι πρέπει να χρησιμοποιήσει η Κύπρος τους θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης που παρουσιάζει πλέον και τη θετική τροχιά που έχει λάβει, για να λύσει μια και καλή το πρόβλημα. Χαρακτηριστικά διαμήνυσε: «Τώρα πρέπει να λυθεί το πρόβλημα. Οι προσπάθειες που καταβάλλουν οι κυπριακές τράπεζες τα τελευταία χρόνια για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις είναι αξιέπαινες, αλλά απαιτούνται επιπρόσθετες και επίμονες προσπάθειες για να εξασφαλιστεί περαιτέρω πρόοδος στη μείωση των μν εξυπηρετούμενων δανείων». Σε κατοπινό στάδιο, όπως διέρευσε, αναμένεται η απόφαση της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με την «Εοτία».

Στις αγορές ο Συνεργατισμός

Την έκδοση καλυμμένων ομολόγων μέσω της Barclays Capital, ανακοίνωσε εντός της εβδομάδας η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα. Στόχος η διεύθυνση των πηγών χρηματοδότησης της Τράπεζας και η είσοδος της στο χρηματιστήριο του Δουβλίνου, ακολουθώντας την κατηγοριοποίηση του προγράμματος σε επενδυτική βαθμίδα (investment grade) λόγω της υψηλής ποιότητας του ενεργητικού της. Σε ανακοίνωσή της η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα αναφέρει ότι η συνεργασία με την Barclays Capital κατέληξε το τέλος του 2017, παράλληλα με τη συνεχιζόμενη συνεργασία της ΣΚΤ με τον Global Coordinator της στο πλαίσιο της εξέτασης πιθανής αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της, εντός του 2018. Η Τράπεζα ανακοίνωσε επίσης τη μείωση των επιτοκίων στο 0% για βραχυπρόθεσμες καταθέσεις θεσμικών επενδυτών. Σε δηλώσεις του, στο περιθώριο του 40ου ετήσιου συνεδρίου του ΠΑΣΥΕΕ, ο κ. Χατζηγιάννης επισήμανε ότι ο Συνεργατισμός ανακοίνωσε δύο πολύ σημαντικές ειδήσεις οι οποίες δείχνουν ότι ο προγραμματισμός συνεχιζεται και τρέχει με αμείωτο ρυθμό. «Αυτό το πρόγραμμα το τρέχουμε με την Barclays Capital, έχει ξεκινήσει και υλοποιείται από τον Δεκέμβριο και σκοπό έχει να δημιουργήσει ακριβώς αυτό το πρόγραμμα και να εισαχθούν αυτά τα καλυμμένα ομόλογα στο χρηματιστήριο του Δουβλίνου». Σε ό,τι αφορά τα σενάρια που γίνονται τον τελευταίο καιρό για τον Συνεργατισμό, ο κ. Χατζηγιάννης σημείωσε ότι «έχει αρκετό καιρό που γίνονται αναφορές σε εμάς. Εμείς απαντάμε με έργα, απαντάμε με ένα συνεχή προγραμματισμό και, όπως έχετε δει, με το έργο των καλυμμένων ομολόγων με την Barclays συνεχώς βάζουμε τον πήχη όλο και πιο ψηλά».

Ψάχνουν τις λύσεις για τη βία στα σχολεία

Το φαινόμενο βρίσκεται σε έξαρση δημιουργώντας προβληματισμό σε φορείς και στο υπουργείο Παιδείας

Του ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

Έντονο προβληματισμό προκαλούν τα συνεχιζόμενα περιστατικά βίας στα σχολεία με τους ξυλοδαρμούς μαθητών σε εκπαιδευτικούς, αλλά και σε μεμονωμένες περιπτώσεις εκπαιδευτικών σε μαθητές. Το θέμα βγήκε εκ νέου στη δημοσιότητα την περασμένη Τετάρτη, όταν η επιτροπή παιδείας της Βουλής συζήτησε το θέμα, με τις καταγγελίες οι οποίες έδειχναν ενώπιον της η επιτροπή να κάνουν λόγο για τρία περιστατικά βίας μαθητών σε εκπαι-

Μαθητές παρουσιάζονται στα σχολεία με συμπεριφορές γνπέδου.

δευτικούς σε διάστημα μόλις μιας εβδομάδας. Η «Κ», στην προσπάθειά της να εξηγήσει το φαινόμενο, αλλά και να δει ποιες λύσεις μπορούν να βρεθούν, επικοινωνήσε με τα οργανωμένα σύνολα της εκπαίδευσης, τα οποία προτείνουν τις δικές του λύσεις. Η αντίληψη που επικρατεί σε όλους είναι ότι η έξαρση της βίας στα σχολεία είναι απότοκο της αλλαγής της κοινωνίας μας, με μαθητές αλλά και εκπαιδευτικούς να μεταφέρουν συμπεριφορές της κοινωνίας εντός του σχολικού περιβάλλοντος.

Προτείνουν λύσεις

Σε επικοινωνίες της «Κ» με τους προέδρους των οργανωμένων γονιών μέσης και δημοτικής εκπαι-

δευσης Κυριάκο Νικηφόρου και Μορφάκη Σολωμονίδη αντίστοιχα, μας λέχθηκε ότι θα πρέπει να βρεθούν άμεσα οι λύσεις έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί η έξαρση του φαινομένου. Συγκεκριμένα, ο κ. Νικηφόρου τόνισε ότι τα τελευταία χρόνια οι ίδιοι βλέπουν μια αύξηση στα περιστατικά παραβατικότητας στους σχολικούς χώρους με πολλούς μαθητές να πηγαίνουν στα σχολεία ακόμα και με «συμπεριφορές γνπέδου». Αυτό, όπως υποστήριξε, είναι ανυποχώρητο και θα πρέπει να βρεθεί τρόπος αντιμετώπισής του. Ανυποχώρητο, παράλληλα, είναι ότι το τελευταίο διάστημα βγαίνουν στη δημοσιότητα και περιστατικά βίας εκπαιδευτικών σε μαθητές. Όπως σημείωσε, οι ίδιοι πρότειναν εδώ και χρόνια στο υπουργείο να λάβει μέτρα για εκπαιδευτικούς οι οποίοι παρουσιάζουν βίαιη συμπεριφορά, με τη θέσπιση κανονισμών οι οποίοι θα προβλέπουν απομάκρυνση από την έδρα, ως μέτρο το οποίο θα λειτουργεί κατασταλτικά. Παράλληλα, οι γονείς προτείνουν και μέτρα τα οποία θα λειτουργήσουν αποτρεπτικά στα φαινόμενα βίας από μαθητές, κάτι το οποίο μπορεί να συμβεί με την αύξηση των συμβούλων αλλά και με την εισαγωγή στα σχολεία υψηλού κινδύνου, κοινωνιολόγων και ψυχολόγων για την στήριξη μαθητών οι οποίοι παρουσιάζουν παραβατικές συμπεριφορές. Με τη σειρά του ο πρόεδρος των οργανωμένων γονέων δημοτικής εκπαίδευσης Μορφάκης Σολωμονίδης τόνισε ότι θα πρέπει να βρεθούν οι τρόποι έτσι ώστε να



Προτείνουν λύσεις οι οργανωμένοι γονείς, με το υπουργείο Παιδείας να προειδοποιεί ότι δεν γίνεται δεκτή η χρήση βίας σε σχολικούς χώρους από όποιο και αν προέρχεται.

καταπολεμηθούν τα φαινόμενα βίας από όπου και αν προέρχονται. Όπως επισήμανε, θα πρέπει οι εκπαιδευτικοί να αντιληφθούν ότι απέναντί τους έχουν ανήλικα παιδιά και να προσπαθούν μέσα από τον διάλογο να βρίσκουν λύση στα προβλήματα. Παράλληλα, σημείωσε ότι θα πρέπει και η ίδια η σχολική μονάδα όταν παρατηρήσει παραβατική συμπεριφορά από ένα μαθητή, να έρχεται σε επικοινωνία με τους γονείς του, οι οποίοι δεν έχουν καθημερινή φυσική παρουσία στο σχολείο για ενημέρωση. Μέσα από αυτές τις απλές διαδικασίες, όπως τονίζεται, μπορούν και οι γονείς να δουν πού υπάρχει πρόβλημα συμπεριφοράς στα παιδιά και μέσα από συνεργασία να

το λύσουν. Σε καμία περίπτωση, όπως σημείωσε ο κ. Σολωμονίδης, οι γονείς δεν θέλουν να έρθουν σε αντιπαράθεση με τους εκπαιδευτικούς, αλλά θέλουν μέσα από συνεργασία να εξαλείψουν την βία.

Ανυποχία από εκπαιδευτικούς

Την ανυποχία τους για την έξαρση του φαινομένου της βίας στα σχολεία εκφράζουν και οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί. Σε επικοινωνία μας με τον πρόεδρο της ΟΕΛΜΕΚ, τονίστηκε ότι προχώρησαν σ' ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα στα πλαίσια της παγκύπριας συνδιάσκεψης μέσα από το οποίο πιστεύουν ότι μπορεί να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο. Τονίζεται δε ότι θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα

ολοκληρωμένο στρατηγικό πλαίσιο για αποτελεσματική αντιμετώπιση της σχολικής βίας. Το πλαίσιο αυτό θα πρέπει να είναι συνδυασμός ολοκληρωμένων μέτρων και συνεργατικών προσεγγίσεων πρόληψης, με υποστήριξη των παραβατικών μαθητών αλλά και των οικογενειών τους. Παράλληλα, εισηγούνται και στελεχειακή ενίσχυση της επιτελικής Ομάδας Άμεσης Παρέμβασης για τη σχολική βία, που έχει συσταθεί, έτσι ώστε να δρουν άμεσα, αποτελεσματικά και χωρίς χρονοβόρες διαδικασίες. Σε αυτό, όπως είπε ο κ. Σωκράτους, θα βοηθήσει και η αύξηση των κονδυλίων για σκοπούς πρόληψης και αντιμετώπισης του προβλήματος. Παράλληλα, οι εκπαιδευτικοί εισηγούνται και τη δημιουργία κέντρων εναλλακτικής εκπαίδευσης για στήριξη μαθητών με ακραία παραβατική συμπεριφορά και με απώτερο στόχο την ομαλή επανένταξή τους στις σχολικές μονάδες. Σε αυτό, όπως τονίζουν, θα βοηθήσει και η αύξηση του αριθμού των εκπαιδευτικών ψυχολόγων, αλλά και η πρόσληψη Σχολικών Κοινωνικών Λειτουργών για την επίβλεψη των αποβληθέντων μαθητών. Τέλος, κληθείς να σχολιάσει τα περιστατικά βίας από εκπαιδευτικούς σε μαθητές, επισήμανε ότι η ΟΕΛΜΕΚ είναι υπέρ της διερεύνησης όλων των καταγγελιών, και απόδοση ευθυνών εκεί που υπάρχουν.

Γενικότερο το πρόβλημα

Τη δική του οπτική για την έξαρση του φαινομένου δίνει και το

υπουργείο Παιδείας, τονίζοντας ότι είναι απότοκο συμπεριφορών της κοινωνίας, με τους ίδιους να κάνουν προσπάθειες για μείωση της παραβατικότητας στους σχολικούς χώρους.

Όπως μας τονίστηκε αρμοδίως, η αποφασιστικότητα του υπουργείου φάνηκε και στα τελευταία περιστατικά με τον φερόμενο ξυλοδαρμό μαθητών από εκπαιδευτικό, όπου η διεύθυνση επενέβη άμεσα ζητώντας διερεύνηση του θέματος έτσι ώστε να ληφθούν μέτρα. Παράλληλα, για την καταστολή της βίας και της παραβατικότητας στις σχολικές μονάδες, το υπουργείο προχώρησε ήδη σε επιμόρφωση των εκπαιδευτικών έτσι ώστε να εφαρμόζουν πρακτικές καταστολής τέτοιων φαινομένων. Σε αυτή την κατεύθυνση αναμένουν ότι θα βοηθήσει και η ελευθερία που δίνεται στις σχολικές μονάδες να μπορούν να εκπονούν από μόνες τους σχέδια για την καταστολή τέτοιων συμπεριφορών. Όπως τονίζει το υπουργείο Παιδείας, τα φαινόμενα αυτά σε καμία περίπτωση δεν παράγονται από τα σχολεία, αλλά είναι αποτέλεσμα των φαινομένων της κοινωνίας μας και της λειτουργικότητας κάποιων οικογενειών.

Παράλληλα, όπως μας αναφέρθηκε, το υπουργείο Παιδείας δεν δικαιολογεί συμπεριφορές βίας από εκπαιδευτικούς σε μαθητές, καθώς μέσα από την παιδαγωγική τους ειδικότητα έχουν εκπαιδευθεί για να αντιμετωπίζουν όλα τα περιστατικά με ψυχραιμία και σύνεση και όχι μέσα από τη χρήση βίας.

Επιτακτική ανάγκη η αυτονόμηση των νοσοκομείων

Ενέργειες οι οποίες να λύνουν άμεσα τα προβλήματα περιμένουν το επόμενο διάστημα οι λειτουργοί υγείας

Του ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

Τα συνεχιζόμενα προβλήματα που βλέπουν το φως της δημοσιότητας το τελευταίο διάστημα και έχουν να κάνουν με υποστελέχωση διαφόρων τμημάτων των δημοσίων νοσηλευτηρίων, μέσω της προσπάθειας που γίνεται για αυτονόμησή τους, δημιουργούν έντονο πρόβληματισμό στους λειτουργούς υγείας οι οποίοι το προηγούμενο διάστημα είχαν την πρώτη τους συνάντηση με το νέο ΔΣ του Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥπΥ). Οι λειτουργοί υγείας τονίζουν ότι τα συνεχιζόμενα προβλήματα σε διάφορα τμήματα των νοσοκομείων θα πρέπει να λυθούν άμεσα για να μπορέσουν πλέον τα αυτονομημένα νοσηλευτήρια να λειτουργήσουν απρόσκοπτα χωρίς προβλήματα για το καλό των ασθενών. Για τον λόγο αυτό, αναμένουν ότι το επόμενο διάστημα, σε συνεργασία με το υπουργείο Υγείας, θα πρέπει να βρεθούν όλες οι αναγκαίες λύσεις μέχρι να μπορεί και ο ΟΚΥπΥ να θέσει τα θεμέλια της λειτουργίας του.

Οι πρώτες προτεραιότητες που έχουν τεθεί είναι ο διορισμός Γενικού διευθυντή του οργανισμού καθώς και διευθυντικών ομάδων των νοσοκομείων, ενώ παράλληλα γίνονται και οι διαδικασίες για τη δημιουργία του προϋπολογισμού

του αυτόνομου οργανισμού για το 2019.

Ζητούν διευκρινίσεις

Μιλώντας στην «Κ» ο πρόεδρος της ΠΑΣΥΚΙ Σωτήρης Κούμας τόνισε ότι η αυτονόμηση των δημοσίων νοσηλευτηρίων πλέον είναι

Τα επόμενα βήματα σχεδιάζει ο ΟΚΥπΥ με γιατρούς και νοσοκόμους να τονίζουν ότι μέσα από τα σημερινά δεδομένα θα πρέπει να βρεθούν προσωρινές λύσεις λειτουργίας των νοσοκομείων μέχρι και την αυτονόμηση.

επιτακτική ανάγκη και όσο καθυστερεί τα προβλήματα παραμένουν. Όπως σημείωσε, αυτό διαφάνηκε και από τις τελευταίες εξελίξεις στο Μακάριο Νοσοκομείο, όπου η υποστελέχωση σε διάφορα τμήματα δημιουργεί προβλήματα στην εύρυθμη λειτουργία του νοσοκομείου. Τα προβλήματα αυτά που έχουν δημιουργηθεί όπως υποστήριξε,

οι ίδιοι τα αναδεικνύουν εδώ και καιρό και τα έθεσαν και στην πρώτη συνάντηση που είχαν πριν από λίγες μέρες με το πρόεδρο του ΟΚΥπΥ. Όπως σημείωσε, αν και αυτή ήταν περισσότερο εθιμοτυπικού χαρακτήρα, έγινε ειλικρινής ανταλλαγή απόψεων, όπως και αλληλοενπέρωση για θέματα που αφορούν την κάθε πλευρά.

Ο πρόεδρος της ΠΑΣΥΚΙ εξέφρασε την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι ο πρόεδρος του Δ.Σ. του Ο.Κ.Υ.π.Υ. αναγνωρίζει τον πρωταγωνιστικό ρόλο που θα πρέπει να διαδραματίσουν οι ιατροί, τους οποίους θεωρεί απαραίτητους συμμάχους για να πετύχει η μεταρρύθμιση.

Παρά τη θετική πρόθεση του νέου οργανισμού για να δημιουργηθούν οι καλύτερες συνθήκες, «εμείς, ως γιατροί», είπε ο κ.Κούμας, «βλέπουμε με επιφύλαξη τις ενέργειες και περιμένουμε να βρεθούν άμεσες λύσεις γιατί δυστυχώς ούτε τα νοσοκομεία αλλά ούτε και οι ασθενείς μπορούν να περιμένουν τη λειτουργία του αυτόνομου οργανισμού». Επισήμανε επίσης πως παρόλο που ο διορισμός του διοικητικού συμβουλίου έγινε εδώ και 2 μήνες, από πλευράς του ο Ο.Κ.Υ.π.Υ. στην παρούσα φάση δεν μπορεί να εφαρμόσει στην πράξη διορθωτικές κινήσεις στο επίπεδο των Δημοσίων Νοσηλευτηρίων,



Στις προτεραιότητες του αυτόνομου οργανισμού ο διορισμός Γενικού Διευθυντή και διευθυντικών ομάδων των νοσοκομείων με τους γιατρούς να διερωνώνται στην βάση ποιων κριτηρίων θα καθοριστεί ο πρώτος προϋπολογισμός του ΟΚΥπΥ;

γεγονός το οποίο στους ίδιους δημιουργεί έντονη ανησυχία και προβληματισμό, καθώς δεν γνωρίζουν εάν ο οργανισμός έχει πλήρη αντίληψη για τα προβλήματα που ταλανίζουν τα δημόσια νοσηλευτήρια. «Αυτό το οποίο μας ανησυχεί περισσότερο μετά και την συνάντησή μας με τον ΟΚΥπΥ είναι στη βάση ποιων δεδομένων θα προετοιμαστεί ο προϋπολογισμός, αφού ο αυτόνομος οργανισμός θα πρέπει να γνωρίζει όλες τις ανάγκες για να τις περιλάβει στον πρώτο προϋπολογισμό του», επισήμανε ο Σωτήρης Κούμας.

Κατέληξε λέγοντας ότι η ΠΑΣΥΚΙ έχει θέληση να συνεργαστεί για τις μεταρρυθμίσεις, αλλά τα προβλήματα που είναι συνεχιζόμενα δεν μπορούν να περιμένουν και θα πρέπει και οι ίδιοι να ξέρουν πού θα αποταθούν για άμεση λύση, αφού αν και ο νέος οργανισμός είναι και επίσημα το νομικό πρόσωπο για τη λειτουργία των δημοσίων νοσηλευτηρίων, δεν είναι

ακόμα σε θέση να αντιμετωπίσει αυτή τη στιγμή τα υφιστάμενα προβλήματα.

Ικανοποίηση ΠΑΣΥΝΟ

Την ικανοποίησή της για τα όσα έχει ακούσει στην πρώτη συνάντηση που είχε με το ΔΣ του ΟΚΥπΥ εκφράζει, σε αντίθεση με την ΠΑΣΥΚΙ, η ΠΑΣΥΝΟ. Μιλώντας στην «Κ» ο εκπρόσωπος Τύπου της συντεχνίας Θεόδωρος Πετέλης εξέφρασε ικανοποίηση λόγω του ότι το νέο διοικητικό συμβούλιο του οργανισμού πιστεύει ότι για να λειτουργήσει σωστά θα πρέπει να έχει τη σύμφωνο γνώμη όλων των εμπλεκόμενων, θεωρώντας σημαντικές τις παρεμβάσεις τις οποίες μπορεί να πάρει από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις. «Εμείς αποτελούμε την ραχοκοκαλιά των νοσοκομείων αφού υπάρχουν 3.500 νοσηλευτές οι οποίοι εργάζονται καθημερινά για το συμφέρον των ασθενών. Πρέπει όλοι να αντιληφθούν ότι εάν είμαστε ικανοποι-

ημένοι ως λειτουργοί υγείας, θα είναι ικανοποιημένοι και οι ασθενείς», όπως τόνισε. Επισήμανε ότι αν και χρειάζεται ένα χρονικό διάστημα για να ολοκληρωθεί η αυτονόμηση, αυτό δεν σημαίνει ότι τα προβλήματα μπορούν να περιμένουν. Για τον λόγο αυτό οι ίδιοι, όπως σημείωσε, είναι πρόθυμοι σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας να λύσουν τα τρέχοντα προβλήματα στον τομέα τους. Πρόσθεσε δε ότι οι νοσηλευτές βλέπουν θέληση από το υπουργείο για να λυθούν τα προβλήματα υποστελέχωσης, αλλά ακόμα χρειάζεται προσπάθεια για να εκλείψει εντελώς. Καταλήγοντας υποστήριξε ότι υπάρχουν θέματα τα οποία δεν περιμένουν και για τον λόγο αυτό οι ίδιοι θα προσπαθήσουν να τα επιλύσουν με το υπουργείο. «Αν και κάποιες λύσεις που δίνονται δεν είναι και οι καλύτερες θα τις δεχτούμε ευελπιστώντας ότι με την αυτονόμηση θα υπάρξει και η οριστική λύση στα προβλήματα», όπως τόνισε.



Το **OCCHIO HOSPITALITY GROUP** ζητά να προσλάβει άμεσα **CHEF** για πλήρη απασχόληση.

Βασικά καθήκοντα:

- Προετοιμασία φαγητών και πιάτων.
- Δημιουργία μενού.
- Συνέπεια στον χώρο εργασίας.
- Διεκπεραίωση και οργάνωση λειτουργίας κουζίνας.

Απαραίτητα προσόντα:

- Προηγούμενη πείρα.
- Γνώση διαδικασιών υγιεινής, ασφάλειας, και διαχείριση τροφίμων. (HACCP)
- Διάθεση για προσφορά υπηρεσιών υψηλών προδιαγραφών.
- Ομαδικό πνεύμα και συνεργασία.
- Γνώση Αγγλικής γλώσσας.
- Καλή γνώση MICROSOFT OFFICE.

Ελκυστικό πακέτο απολαβών αναλόγως προσόντων και πείρας.

Αποστολή βιογραφικών στο recruitment@occhio.com.cy ή επικοινωνήστε μαζί μας στο 22271990



Το **OCCHIO HOSPITALITY GROUP** ζητά να προσλάβει άμεσα **SOUS CHEF** για πλήρη απασχόληση.

Βασικά καθήκοντα:

- Προετοιμασία φαγητών και πιάτων.
- Διεκπεραίωση καθημερινών καθηκόντων.
- Συνέπεια στον χώρο εργασίας.
- Ικανότητα να ακολουθεί οδηγίες.
- Επιμέλεια κουζίνας.
- Υπεύθυνος προσωπικού κουζίνας.

Απαραίτητα προσόντα:

- Προηγούμενη πείρα.
- Γνώση διαδικασιών υγιεινής, ασφάλειας, και διαχείριση τροφίμων. (HACCP)
- Ομαδικό πνεύμα και συνεργασία.
- Διάθεση για προσφορά υπηρεσιών υψηλών προδιαγραφών.
- Γνώση Αγγλικής γλώσσας.
- Καλή γνώση MICROSOFT OFFICE.

Ελκυστικό πακέτο απολαβών αναλόγως προσόντων και πείρας.

Αποστολή βιογραφικών στο recruitment@occhio.com.cy ή επικοινωνήστε μαζί μας στο 22271990



Η Τεχνητή Νοημοσύνη σύμμαχος του περιβάλλοντος

Νέα μελέτη της PwC και του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ εξετάζει πώς η Τεχνητή Νοημοσύνη (ΤΝ) μπορεί να αλλάξει ριζικά τον τρόπο με τον οποίον η κοινωνία αντιμετωπίζει την κλιματική αλλαγή, παρέχει επάρκεια όσον αφορά τη σίτιση και το νερό αλλά και ασφάλεια των υδάτινων πόρων, μειώνει τον κίνδυνο καταστροφών, προστατεύει τη βιοποικιλότητα και στηρίζει την ανθρώπινη ευημερία.

Η μελέτη με τίτλο «Harnessing Artificial Intelligence for the Earth», εξετάζει πώς μπορεί να αξιοποιηθεί η ΤΝ με στόχο την αντιμετώπιση των μεγαλύτερων περιβαλλοντικών προκλήσεων του πλανήτη. Εστιάζει στη χρήση της ΤΝ στα πλαίσια έξι κρίσιμων παγκόσμιων προκλήσεων: κλιματική αλλαγή, βιοποικιλότητα και διατήρηση, υγιείς ωκεανοί, ασφάλεια των υδάτινων πόρων, καθαρός αέρας, προσαρμοστικότητα στα καιρικά φαινόμενα και στις καταστροφές.

Η μελέτη εξετάζει και προσδιορίζει περισσότερες από 80 αναδυόμενες εφαρμογές της ΤΝ για τις προκλήσεις της Γης, μεταξύ άλλων στους ακόλουθους τομείς:

- **Κλιματική αλλαγή:** έξιμηνη γεωργία, διατροφή και συστήματα τροφίμων, βελτιστοποιημένα ενεργειακά δίκτυα, αυτόνομα και συνδεδεμένα ηλεκτρικά οχήματα, μοντελοποίηση κλιματικών και καιρικών συνθηκών
- **Βιοποικιλότητα και διατήρηση:** έλεγχος ρύπανσης, ταυτοποίηση φυτικών ειδών, παρακολούθηση ακριβείας των οικοσυστημάτων, παρακολούθηση παράνομου εμπορίου και ανταπόκριση
- **Υγιείς ωκεανοί:** ψάρια ρομπότ για την καταπολέμηση της ρύπανσης, παρακολούθηση της θερμοκρασίας και του ΡΗ των ωκεανών σε πραγματικό χρόνο, χαρτογράφηση των κοραλλιογενών υφάλων, παρακολούθηση της παράνομης αλιείας και ανταπόκριση
- **Ασφάλεια υδάτινων πόρων:** προσομοιώσεις για σχεδιασμό ξηρασίας, μη επανδρωμένα οχήματα και ΤΝ για παρακολούθηση της ποιότητας των ποταμών σε πραγματικό χρόνο, προβλέψεις υδατορευμάτων, αποκεντρωμένα υδατικά δίκτυα
- **Καθαρός αέρας:** προβλέψεις ρύπανσης για τη διαχείριση των μεταφορών και την έγκαιρη προειδοποίηση, την ανίχνευση πηγών ατμοσφαιρικών ρύπων, το φίλτράρισμα ατμοσφαιρικών ρύπων
- **Προσαρμοστικότητα στα καιρικά φαινόμενα και τις καταστροφές:** βελτιωμένα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης με στόχο την προσαρμοστικότητα στα καιρικά φαινόμενα και στις καταστροφές, αυτοματοποιημένος μετριασμός του κινδύνου πλημμύρας, αναλύσεις κινδύνου σε πραγματικό χρόνο για τις ομάδες άμεσης παρέμβασης.

Η έκθεση προειδοποιεί πως παρά το ότι η ΤΝ παρέχει μοναδικές ευκαιρίες για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων του πλανήτη, χωρίς καθοδήγηση ενδέχεται να επιταχύνει την επιδείνωση του περιβάλλοντος. Εξετάζει τους κινδύνους που αφορούν, μεταξύ άλλων, θέματα απόδοσης, ασφάλειας, ελέγχου, δεοντολογίας και τον κοινωνικο-οικονομικό αντίκτυπο και συστήνει ότι για να επιτύχουμε τη συνετή ανάπτυξη και χειρισμό της ΤΝ, οι ηγέτες των κυβερνήσεων και των διαφόρων κλάδων θα πρέπει να διασφαλίσουν την ενσωμάτωση ζητημάτων βιωσιμότητας στις κρίσιμες πτυχές της ασφάλειας, της αιτιολόγησης, της διαφάνειας και της διακυβέρνησης της ΤΝ.

Η ξενοδοχειακή βιομηχανία ακολουθεί τις τάσεις αγοράς

Συνέντευξη Πόπης Τάντα - Η εποχικότητα και οι επεκτάσεις του ομίλου Louis Hotels

Συνέντευξη στη **MARIA ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η ξενοδοχειακή βιομηχανία, όπως την ξέρουμε, αλλάζει σταδιακά μορφή ακολουθώντας τις ευρωπαϊκές και παγκόσμιες τάσεις των τουριστών. Τάσεις, όπως τα καταλύματα τύπου Airbnb δεν μπορούν να παραγνωριστούν, αναφέρει σε συνέντευξή της στην «Κ» η Διευθύντρια Πωλήσεων και Μάρκετινγκ του ομίλου Louis Hotels κ. Πόπη Τάντα. Αποκαλύπτει τα άμεσα σχέδια για τις νέες ξενοδοχειακές μονάδες στην Πάφο, την επέκταση του ομίλου στον τομέα των εστιατορίων, ενώ αναφέρει ότι για να κερδηθεί το στοίχημα της εποχικότητας του τουρισμού, χρειάζεται να δοθούν επιδοτήσεις αλλά και χαμηλότεροι φόροι αεροδρομίων κατά την χει-

ρουμε κι άλλα ξενοδοχεία μας ανοικτά όλη την περίοδο του χειμώνα. Και είναι τολμηρή, καθώς οι πληρότητες δεν είναι υψηλές το χειμώνα ενώ τα έξοδα τρέχουν. Για παράδειγμα, ένα ξενοδοχείο καλείται να πληρώσει υψηλό κόστος θέρμανσης, ηλεκτρισμού και προσωπικού. Την ίδια ώρα, για να μπορέσουμε να προσελκύσουμε τουρισμό κατά τους χειμερινούς μήνες πουλάμε σε πολύ χαμηλότερες τιμές, λόγω και του έντονου ανταγωνισμού αλλά και γιατί ο πελάτης διαχειρίζεται διαφορετικά την αγοραστική του δύναμη αυτή την εποχή. Θα βοηθούσε πάρα πολύ τους ξενοδόχους και τους επιχειρηματίες για να κρατήσουν ανοικτά τα καταλύματά τους και τον χειμώνα αν η κυβέρνηση συμφωνούσε να μειώσει τον ΦΠΑ, να μην χρεώνει δημοτικούς φόρους, όπως επίσης αν τα αεροδρόμια μείωναν ακόμη περισσότερο τα τέλη τους αυτή την περίοδο. Αναγνωρίζουμε ότι τα τελευταία δύο χρόνια έγιναν σοβαρές προσπάθειες από όλους τους φορείς, τόσο από το δημόσιο όσο και από τον ιδιωτικό τομέα, και είδαμε κάποιο αποτέλεσμα. Χρειάζεται όμως πολλή δουλειά για να γίνουν ολόκληρος προορισμός. Επίσης, θετικά θα συμβάλει και η ολοκλήρωση του καζίνο, τον μαρίνων και άλλων υποδομών που προγραμματίζονται.

-Από την δική σας πλευρά τι καινούργιο ετοιμάζετε για την επόμενη χρονιά;

«Σε Louis Hotels δεν επαναπαύομαστε. Συνεχώς, αναβαθμιζόμαστε και βελτιώνουμε την σχέση ποιότητας-τιμής καθώς αυτό είναι το μυστικό επιτυχίας σήμερα. Φέτος τον χειμώνα, προχωρούμε με την περαιτέρω αναβάθμιση του θερέτρου St. Elias Resort στον Πρωταρά προσθέτοντας ιδιωτικές πισίνες σε σουίτα και εμπλουτίζοντας το υδροπάρκο του ξενοδοχείου, το οποίο πριν από δύο χρόνια μέσα από μια σοβαρή επένδυση μεταμορφώθηκε σε ένα θέρετρο διακοπών με πισίνες εστιατόρια, μεγάλα δωμάτια και υδροπάρκο. Το ξενοδοχείο ανοίγει κανονικά 1η Μαΐου 2018. Επίσης, φέτος λειτουργούμε το Louis Paphos Breeze στη Χλώρακα, στην Πάφο, με 143 σουίτες ενός υπνοδωματίου και luxury studios. Το ξενοδοχείο θα λειτουργήσει και αυτό το Μάιο του 2018. Μέσα στο 2019 προχωράμε και στη λει-



Ο όμιλος Louis Hotels προσανατολίζεται στην επέκτασή του στην επισιτιστική βιομηχανία με άνοιγμα νέων μονάδων, ανέφερε η Διευθύντρια πωλήσεων και Μάρκετινγκ της Louis Hotels κ. Πόπη Τάντα.

Διαφορετικό το target market της Airbnb

-Σας ανησυχεί η επέκταση της πλατφόρμας Airbnb;

«Αλίμονο αν δεν απασχολούσε το θέμα αυτό την τουριστική και ξενοδοχειακή βιομηχανία. Θεωρούμε όμως ότι άλλο είναι το προφίλ του πελάτη που θα επιλέξει καταλύματα Airbnb και άλλο του πελάτη που θα επιλέξει ένα ξενοδοχείο. Πρόκειται για διαφορετικό target market, αλλά βεβαίως πρέπει να το προσέξουμε. Δεν υπάρχει σύγκριση στην ασφάλεια που νιώθει ο πελάτης όταν κλείνει να μείνει «όπου να 'ναι» σε σχέση με ένα αδειούχο κατάλυμα με ISO Standards. Το ευρύ κοινό σταδιακά θα κατανοήσει ότι δεν είναι όλα θέμα

τιμής αλλά ασφάλειας και ποιότητας.

-Πρόκειται όμως για μια τάση της εποχής. Δεν μπορεί να παραγνωριστεί.

«Σίγουρα όχι, απλά πρέπει να ρυθμιστεί. Γενικότερα, η έντονη ανάπτυξη του διαδικτύου, η αύξηση αερογραμμών χαμηλού κόστους (Low Cost) δημιουργούν νέες αγοραστικές προοπτικές που πρέπει όλοι να εκμεταλλευτούμε. Προφανώς, ως κλάδος, οφείλουμε να προσαρμοστούμε. Πρέπει να γίνουμε πιο ευέλικτοι, να αυξομειώνουμε τιμές ανάλογα με την ζήτηση και την προσφορά, να διαφημίζουμε σωστά μέσω διαδικτύου σε στοχευμένα κοινά κ.ο.κ. Όλα

αυτά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Επιπρόσθετα οι τεχνολογίες που χρησιμοποιούμε, αλλά και η εμπειρία που προσφέρουμε μέσα στα ξενοδοχεία μας πρέπει να προσαρμόζονται στη νέα γενιά και τις νέες τάσεις. Και βέβαια πρέπει να προσφέρουμε και πιο απλοποιημένο φαγητό. Γιατί όχι; Είναι ένα από τα σενάρια που μελετούμε ως εταιρεία. Δεν μπορούμε να μειούμε στην παραδοσιακή ξενοδοχειακή βιομηχανία με το γκουρμέ φαγητό των τριών πιάτων το οποίο σου σέρβιραν με γάντια άσπρα. Ο κόσμος αλλάζει, τα πράγματα γίνονται πιο απλά και στη Louis Hotels, αν μας χαρακτηρίζει κάτι, είναι μια παράδοση πρωτοπορίας.

νομική παράδοση. Ο κόσμος το έχει αγαλιάσει και εμείς το αναβαθμίζουμε συνεχώς.

-Τουρισμός στην Λευκωσία. Βελτιώνεται η εικόνα;

«Βελτιώνεται η κατάσταση, αλλά θα βοηθούσε πάρα πολύ αν η Λευκωσία, ως πρωτεύουσα, είχε καλύτερη υποδομή και περισσότερους λόγους για να την επισκεφθεί κάποιος. Αυτή την στιγμή, τουριστικά μιλώντας, είναι ο φτωχός συγγενής. Η Λεμεσός έχει κάνει πολύ περισσότερα. Περιμένουμε όλοι με αγωνία την πλατεία Ελευθερίας, όμως υπάρχουν πολλά περισσότερα πράγματα που μπορούν να γίνουν για να προσελκύσουν τουρισμό στη Λευκωσία.

-Είναι προσιτή η Λευκωσία γενικότερα ως προορισμός; Ίσως ένας λόγος που δεν επιλέγεται να είναι λόγω του ότι είναι ένας ακριβός προορισμός.

«Όχι, δεν είναι θέμα τιμής. Αντιθέτως, τα ξενοδοχεία άλλων πόλεων την περίοδο αιχμής είναι πιο ακριβά. Η Λευκωσία είναι πιο φθηνή το καλοκαίρι από άλλες πόλεις σε παρόμοια ξενοδοχεία. Δεν πιστεύω ότι είναι θέμα τιμολογιακής πολιτικής αλλά υποδομών και προσέλκυσης τουριστών για τον σωστό λόγο.

Για παράδειγμα, περιμένουμε να γίνει το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο. Έγινε η Λεβέντειος πινακοθήκη, έγιναν κάποιες προσπάθειες αλλά έχει δρόμο ακόμα η Λευκωσία για να κερδίσει την προτίμηση των τουριστών.

Τον Μάιο του 2019 αναμένεται η νέα ξενοδοχειακή μονάδα του ομίλου, το Louis Ivi Mare στην Πάφο. Μέχρι τον Μάιο του τρέχοντος έτους θα επαναλειτουργήσει και το Louis Pafos Breeze στην Χλώρακα.

μερινή περίοδο. Επισημαίνει δε ότι η Λευκωσία είναι ο «φτωχός συγγενής» στον τουριστικό τομέα, κάτι που οφείλεται στην έλλειψη εκλυσιών υποδομών.

-Πώς αποτιμάτε το 2017 σε πληρότητες ξενοδοχείων;

Η περσινή χρονιά ήταν πολύ καλή συνολικά για την Κύπρο και την Ελλάδα αλλά και για τα ξενοδοχεία μας. Στην Κύπρο φτάσαμε τα 3,6 εκατομμύρια αφίξεων ενώ στην Ελλάδα περί τα 29 εκατομμύρια τουρίστες. Η επόμενη μεγάλη πρόκληση για όλους μας είναι η διατήρηση και περαιτέρω αύξηση των αριθμών αλλά κυρίως επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Εκεί χρειάζονται ακόμη περισσότερες προσπάθειες.

-Τι είναι αυτό που πρέπει να αλλάξει;

«Στη Louis Hotels φέτος πήραμε την τολμηρή απόφαση να κρατή-

τουργία του ξενοδοχείου Louis Ivi Mare, επίσης στην Πάφο. Τόσο το St. Elias Resort όσο και το Louis Paphos Breeze αλλά και το Ivi Mare εντάσσονται στην κατηγορία 4Plus. Δηλαδή, ενώ επίσημα είναι 4 αστέρων, οι υπηρεσίες τους και η εμπειρία που προσφέρουν είναι πέντε αστέρων. Η κατηγορία 4+ υποστηρίζεται πλέον από τους διεθνείς ταξιδιωτικούς πράκτορες.

-Σχεδιάζετε επεκτάσεις και στα εστιατόρια της εταιρείας;

«Υπάρχουν σχέδια για να επεκτείνουμε και τα εστιατόρια μας, Akakiko και Ελληνικό, για τα οποία είμαστε πολύ ευχαριστημένοι για

το πόσο έχουν καθιερωθεί και αγαπαστεί από το κοινό της Λευκωσίας, της Λεμεσού και της Αγίας Νάπας. Λεπτομέρειες δεν υπάρχουν ακόμη προς ανακοίνωση, αλλά αυτό που μπορούμε να πούμε είναι ότι τα εντάσσουμε σε όσο το δυνατό περισσότερα ξενοδοχεία μας και τα δύο αυτά εστιατόρια. Για παράδειγμα το Louis Paphos Breeze θα προσφέρει και ελληνικό εστιατόριο - Meze by Ellinikon.

-Κυριακό πρόγευμα. Πώς εμπλουτίζεται;

«Πρόκειται για μια καινοτομία της Louis Hotels. Εμείς το ξεκινήσαμε και είμαστε πολύ περήφανοι

γι' αυτό. Έχουμε βραβευτεί για την πρωτοβουλία μας από την HORECA, την OEB αλλά και από το Trip Advisor για την ποιότητα του φαγητού που προσφέρουμε ενώ τα σχόλια των πελατών μας μάς κάνουν υπερήφανους. Φροντίζουμε, σε όλα μας τα ξενοδοχεία εκτός από το πλούσιο πρωινό που προσφέρουμε με τα show cooking stations με τα healthy corner, να δημιουργούμε έναν εξειδικευμένο χώρο στον οποίο προβάλλονται τα τοπικά προϊόντα: είτε είναι τυροκομικά, πίτες, γλυκά, ψωμιά κ.ο.κ. Οι σφμας δημιουργούν καινούριες συνταγές από την τοπική μας γαστρο-

Αυξάνονται τα 5άστερα, εξαφανίζονται τα μικρά στην Ελλάδα

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Η επιβίωση των ελληνικών ξενοδοχείων στα χρόνια της κρίσης έχει καταστεί ιδιαίτερα δύσκολη, με αποτέλεσμα τη διακοπή της λειτουργίας πολλών μονάδων, κυρίως χαμηλότερων κατηγοριών. Από το 2000 καταγράφεται σταθερή αναβάθμιση του ξενοδοχειακού δυναμικού στην Ελλάδα. Το 2000 τα πεντάστερα ξενοδοχεία αποτελούσαν μόλις το 6% του συνολικού ξενοδοχειακού δυναμικού. Δεκαεπτά χρόνια μετά το ποσοστό των πεντάστερων ξενοδοχείων έχει τριπλασιαστεί και αποτελεί το 18,1% του συνολικού ξενοδοχειακού δυναμικού.

Ταυτόχρονα μειώνεται και το ποσοστό των ξενοδοχείων που ανήκουν στη χαμηλότερη κατηγορία, από 8,9% το 2000 σε 6,5% το 2017.

Κατά τη διάρκεια των προηγούμενων δεκαπέντε ετών (2012-2017)

άνοιξαν 498 νέα ξενοδοχεία στην Ελλάδα, συνολικής δυναμικότητας 17.153 δωματίων.

Στο ίδιο διάστημα διέκοψαν τη λειτουργία τους 427 μονάδες συνολικής δυναμικότητας 11.715 δωματίων. Το 86% των μονάδων που άνοιξαν –οι οποίες αντιστοιχούν στο 91% των νέων δωματίων– εντάχθηκαν στις τρεις υψηλότερες κατηγορίες ξενοδοχείων, ενώ από τις μονάδες που διέκοψαν τη λειτουργία τους, περίπου το 70% –και 54% σε όρους δωματίων– προερχόταν από τις 2 χαμηλότερες κατηγορίες. Το μέσο μέγεθος του ελληνικού ξενοδοχείου παραμένει πάντως για χρόνια σταθερό και κυμαίνεται περίπου στα 42 δωμάτια. «Παράγοντες που οδηγούν στο κλείσιμο των ξενοδοχείων πρέπει να αναζητηθούν όχι μόνο στην οικονομική κρίση, αλλά και στην υπέρμετρη φορολόγηση του τουριστικού κλάδου, την αλματώδη ανάπτυξη της παραξενοδοχίας



Το 2000 τα πεντάστερα ξενοδοχεία αποτελούσαν μόλις το 6% του συνολικού ξενοδοχειακού δυναμικού. Δεκαεπτά χρόνια μετά, το ποσοστό τους έχει τριπλασιαστεί και αποτελεί το 18,1% του συνολικού ξενοδοχειακού δυναμικού. Ταυτόχρονα μειώνεται και το ποσοστό των ξενοδοχείων που ανήκουν στη χαμηλότερη κατηγορία, από 8,9% το 2000 σε 6,5% το 2017.

(βραχυχρόνιες μισθώσεις τύπου Airbnb) και την αδυναμία πρόσβασης σε τραπεζική χρηματοδότηση», επισημαίνεται στη μελέτη του ΣΕΕ και του ΙΤΕΠ.

Όσον αφορά την τιμολογιακή πολιτική, τον Μάιο του 2017, το 78,0% των ξενοδοχείων διέθεσε τα δωμάτια του σε τιμές κάτω των 80 ευρώ την ημέρα. Μόνον το 5,0% των ξενοδοχείων πέτυχαν να διαθέσουν τα δωμάτια τους σε τιμές άνω των 150 ευρώ. Αντίθετα, τον Αύγουστο του 2017, το 58% των ξενοδοχείων διέθεσε τα δωμάτια του κάτω από 80 ευρώ και το 12,6% πάνω από 150.

Οι πέντε περιφέρειες που συγκεντρώνουν το 85% των επισκέψεων και το 85%-90% των εισπράξεων και διανυκτερεύσεων είναι με ιεραρχική σειρά εισπράξεων, το Νότιο Αιγαίο (25,9%), η Κρήτη (23,1%), τα Ιόνια Νησιά (13,5%), η Αττική (13,2%) και η Κεντρική Μακεδονία (13,2%). Πρώτη σε ει-

σπράξεις και διανυκτερεύσεις είναι η Περιφέρεια του Νοτίου Αιγαίου, ενώ η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας είναι πρώτη σε επισκέψεις. Τα αντίστοιχα μερίδια των υπόλοιπων περιφερειών κυμαίνονται από 0,3% έως 4,2%. Όσον αφορά το ξενοδοχειακό δυναμικό, στις πέντε αυτές περιφέρειες συγκεντρώνεται το 78% του ξενοδοχειακού δυναμικού σε όρους δωματίων.

«Αναδεικνύεται συνεπώς ένα σημαντικό πρόβλημα για τη βιωσιμότητα και το μέλλον του ελληνικού τουρισμού: Είναι άμεση προτεραιότητα η αναβάθμιση και προώθηση των περιοχών που υστερούν τουριστικά, ώστε να αμβλυνθούν οι ανισότητες και να αναδειχθούν σε νέους τουριστικούς προορισμούς που θα αποτελέσουν πόλο έλξης νέων τουριστικών ρευμάτων με θετικές επιδράσεις στις τοπικές οικονομίες», σημειώνουν οι συντάκτες της μελέτης.

Αδειο το πορτοφόλι, γεμάτο το ψυγείο

Τρόφιμα και μη αλκοολούχα ποτά πρώτα στην λίστα των Κύπριων καταναλωτών - Ψηλά και τα εστιατόρια

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Μείωση του δείκτη τιμών καταναλωτή της τάξης του 0,72%, για τον Ιανουάριο του 2018 σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2017, δείχνουν τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας. Ταυτόχρονα, ελαφρώς αυξημένη είναι η αγοραστική δύναμη των καταναλωτών. Οι τιμές των εγχώριων προϊόντων έχουν σημειώσει μείωση κατά μέσο όρο με ποσοστό 4,5% και των εισαγόμενων προϊόντων κατά 1,7%. Οι τιμές των υπηρεσιών αυξήθηκαν

Στα 2755,20 εκατ. ευρώ έφτασαν το τρίτο τρίμηνο του 2017 οι καταναλωτικές δαπάνες στην Κύπρο, ωστόσο δεν έφτασε ακόμα το ρεκόρ του 2008.

κατά 1,3% και των πετρελαιοειδών κατά 0,9%.
Τη μεγαλύτερη μείωση παρουσιάζουν οι τιμές της βασικότερης κατηγορίας καταναλωτικών αγαθών, των τροφίμων και των μη αλκοολούχων ποτών με ποσοστό 5,77% και ακολουθεί ο τομέας ένδυσης και υπόδησης με 3,46%. Κάτι που ήδη ήταν γνωστό και επιβεβαιώνουν και οι αριθμοί αυτής της μελέτης ήταν η αύξηση στην τιμή της στέγασης. Στην ίδια κατηγορία εντάσσονται και οι υπηρεσίες ύδρευσης ηλεκτρισμού και υγραερίου που συνολικά σημειώνουν μια ποσοστιαία αύξηση της τάξης του 1,38%.
Σύμφωνα με τον πίνακα, έχει αυξηθεί επίσης το κόστος για τις



Η ανάπτυξη μια οικονομίας και συγκεκριμένα τα 2/3 της ανάπτυξης μιας χώρας βασίζεται στην κατανάλωση, αναφέρει στην «Κ» ο οικονομολόγος Κώστας Κυαμίδης.

μεταφορές κατά 1,74%. Τώρα, πώς κατανέμονται τα έξοδα για ένα νοικοκυριό; Σύμφωνα πάντα με την Στατιστική Υπηρεσία, η οποία παρουσιάζει την εκατοστιαία κατανομή εξόδων νοικοκυριών κατά κύρια κατηγορία αγαθών και υπηρεσιών, την μερίδα του λέοντος καταλαμβάνουν τα τρόφιμα και τα μη αλκοολούχα ποτά, ενώ γερό κονδύλι (15,24%) από το οικογενειακό βαλάντιο ξοδεύεται για τις μεταφορές. Ακολουθούν λίγο πιο κάτω τα έξοδα για την στέγαση, την ύδρευση, το υγραέριο και τον ηλεκτρισμό. Για την υγεία δαπάνεται το 6,37% του οικογενειακού προϋπολογισμού, 2 ποσοστιαίες μονάδες δηλαδή πιο κάτω από τα έξοδα για τα εστιατόρια και τα ξε-

Το νέο καλάθι της νοικοκυράς

Ενας συντελεστής στάθμισης του δείκτη τιμών καταναλωτή είναι και το καλάθι της νοικοκυράς, το οποίο αξιολογείται συνεχώς ώστε να αντιπροσωπεύει τις τρέχουσες καταναλωτικές συνήθειες των νοικοκυριών. Το νέο καλάθι της νοικοκυράς περιλαμβάνει 805 αγαθά και υπηρεσίες σε σύγκριση με 783 που υπήρχαν στο προηγούμενο. Στο σύνολο των 805 αγαθών περιλαμβάνονται και 80 νέα. Διευκρινίζεται ότι πολλά από τα «νέα είδη» δεν πρόκειται για καινούργια αγαθά και υπηρεσίες αλλά έχουν περιληφθεί στο καλάθι της νοικοκυράς

επειδή έχουν αποκτήσει σημαντικό μερίδιο στις δαπάνες των νοικοκυριών. Παράλληλα, για συγκεκριμένες κατηγορίες για τις οποίες έχει αυξηθεί ο συντελεστής στάθμισής τους όπως για παράδειγμα τρόφιμα και μη αλκοολούχα ποτά, έχει διευρυνθεί η λίστα των ειδών, ώστε να είναι πιο αντιπροσωπευτική η κάλυψή τους. Γενικά αυτό που έχει παρατηρηθεί είναι αύξηση στις υγιεινές καταναλωτικές συνήθειες των νοικοκυριών καθώς και σημαντική μείωση στα προϊόντα που παραδοσιακά μπορεί να χαρακτηριστούν πολυτελείας.

νοδοχεία και παραμένουν στα ίδια περίπου επίπεδα του 2010. Μικρότερο το κονδύλι που διαθέτουν τα νοικοκυριά για αλκοολούχα ποτά και καπνό με το ποσοστό των εξόδων ανέρχεται στο 3,47%.

Αυξάνεται η κατανάλωση

Η ανάπτυξη μιας οικονομίας και συγκεκριμένα τα 2/3 της ανάπτυξης της βασίζεται στην κατανάλωση αναφέρει ο οικονομολόγος Κώστας Κυαμίδης, εξηγώντας ότι στην περίπτωση της Κύπρου, η κατανάλωση είναι μειωμένη σε σύγκριση με την προ οικονομικής κρίσης εποχή. Και αυτό δικαιολογείται όταν, όπως αναφέρει, οι τιμές για παράδειγμα των τροφίμων παρουσιάζουν αύξηση ενώ την ίδια ώρα οι μισθοί δεν ακολουθούν την ίδια πορεία αλλά μάλλον παραμένουν στάσιμοι. Κατά τον κ. Κυαμίδα, η πλειοψηφία των καταναλωτών ζει με 25% λιγότερα χρήματα από όσα ζούσε πριν από πέντε χρόνια.

Τα στοιχεία της Eurostat δείχνουν πάντως ότι οι καταναλωτικές δαπάνες στην Κύπρο αυξήθηκαν στα 2755,20 εκατ. ευρώ για το τρίτο τρίμηνο του 2017 από 2720,80 εκατ. ευρώ το δεύτερο τρίμηνο του 2017. Σύμφωνα με την ίδια έρευνα, στο διάστημα από το 1995 έως το 2017 οι καταναλωτικές δαπάνες στην Κύπρο ανήλθαν κατά μέσο όρο σε 2231,99 εκατ. ευρώ, φθάνοντας σε υψηλά επίπεδα ύψους 2839,90 εκατ. το τρίτο τρίμηνο του 2008 και ρεκόρ χαμηλό των 1477,40 εκατ. ευρώ το δεύτερο τρίμηνο του 1995. Πάντως τα στοιχεία δείχνουν αύξηση του ρυθμού ανάπτυξης της τάξης του 4%, με την αύξηση να αποδίδεται κατά κύριο λόγο στους τομείς Ξενοδοχεία και Εστιατόρια, Λιανικό και Χονδρικό εμπόριο τις κατασκευές και την μεταποιητική βιομηχανία.

Την ίδια ώρα, ο δείκτης τιμών κατοικιών κατέγραψε αύξηση 1,4% σε ετήσια βάση ενώ αύξηση κατέγραψε και η ζήτηση για οικιστικά δάνεια. Μαζί με την ζήτηση αυξάνεται και η τιμή. Έτσι οι τιμές των διαμερισμάτων κατέγραψαν ετήσια αύξηση της τάξης του 3,7% και 0,7% οι τιμές των κατοικιών.

Ψηλότερα στην Κύπρο

Σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας για τους Εθνικούς λογαριασμούς και τα ΑΕΠ των χωρών της ΕΕ, το 2016 η καταναλωτική δαπάνη νοικοκυριών αντιπροσώπευε τουλάχιστον το ήμισυ του ΑΕΠ σχεδόν σε 20 κράτη μέλη. Το ποσοστό της καταναλωτικής δαπάνης ήταν στην Κύπρο στο 68,7 % του ΑΕΠ, και κατεγράφη ως το ψηλότερο. Ακολουθεί η Ελλάδα με ποσοστό 67,8 % ενώ χαμηλότερη καταναλωτική δαπάνη είχαν στο Λουξεμβούργο. Εκτός από το Λουξεμβούργο, η κατά κεφαλή μέση καταναλωτική δαπάνη νοικοκυριών ήταν επίσης σχετικά υψηλή το 2016 στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην Αυστρία και στη Γερμανία.

Η ανάλυση των πραγματικών εξελίξεων της κατά κεφαλήν μέσης καταναλωτικής δαπάνης σε όρους ευρώ κατά την περίοδο 2011-2016 δείχνει ότι η ταχύτερη αύξηση καταναλωτικής δαπάνης σημειώθηκε στην Ελλάδα, όπου η κατά κεφαλήν καταναλωτική δαπάνη νοικοκυριών μειώθηκε, κατά μέσο όρο, κατά 1,4 % ετησίως κατά την υπό επισκόπηση περίοδο. Στην περίπτωση της χώρας μας καταγράφηκε μείωση μικρότερη του 1% σε ετήσια βάση, ποσοστό στο οποίο κινήθηκαν και Ιταλία, Αυστρία, Σλοβενία και Κάτω Χώρες.

TVONE

2017 - 2018

ΟΥΤΕ ΓΑΤΑ

ΟΥΤΕ

ΖΗΜΙΑ

ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΚΩΜΩΔΙΕΣ

Όταν ο Χάρης αναγκάζεται να απαντήσει στα e-mails της Υβόννης για να σώσει την σχέση του αδελφού του, ανακαλύπτει μια άλλη Υβόννη. Τριφερή, με χιούμορ... ακαταμάχητη! Τόσο ακαταμάχητη που ένα βράδυ σε ένα αποκρίατικο πάρτι. Λίγο το ποτό, λίγο οι μάσκες, λίγο το παιχνίδι, ο Χάρης δεν μπορεί να αντισταθεί και τη φιλιέει! Τι γίνεται όταν ο Χάρης, εκτός από τις τύψεις του, έχει να λύσει και ένα άλλο τεράστιο γρίφο που προκύπτει ξαφνικά, αφού η Υβόννη...

Πρωταγωνιστούν: Σοφία Καλή, Νίκη Δραγούμη, Παναγιώτης Κυριάκου, Ξένια Κωνσταντινίδου, Ντόρα Μακρυγιάννη, Γιάννης Μίνως Κυριάκος Βιοβάρης, Πάμπος Κρίγκος, Μαρία Μόργκαν και ο μικρός Αντρέας Μούσας

Σενάριο: Μαρία Ιωάννου / Σκηνοθεσία: Βάσος Βάσας

1^Η ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΥΡΙΑΚΗ 18/02/2018 ΣΤΙΣ 21:05

www.tvonenews.com.cy

TVONE

2017 - 2018

ΠΑΡΤΙ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Είναι το πιο διασκεδαστικό πάρτι της κυπριακής τηλεόρασης. Στήνουμε ένα τρικούμπερο γλέντι στις ηλσείες των χωριών με καλεσμένους όλους εσάς. Οικοδεσπότες η Αλεξία Αναστασία και ο Σταύρος Κωνσταντίνου Στην ευχάριστη παρέα μας υποδεχόμαστε προσωπικότητες που ξεχωρίζετε και αγαπημένους τραγουδιστές. Δύο ώρες ξεφάντωμα με παλιό τραγούδι και χορό.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤΙΣ 18:10

www.tvonenews.com.cy

Πρόσθετες προβλέψεις 5-6 δισ. λαμβάνουν οι τράπεζες για το 2017

Λόγω νέου λογιστικού προτύπου – Θα αποσβεστούν σε βάθος πενταετίας

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ**

Μεταξύ 5 και 6 δισ. ευρώ θα κυμανθούν οι πρόσθετες προβλέψεις που θα διενεργήσουν για τη χρήση του 2017 οι τέσσερις συστημικές τράπεζες, οι οποίες θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο της υιοθέτησης του νέου λογιστικού προτύπου IFRS 9.

Οι προβλέψεις αυτές θα επιβαρύνουν κατευθείαν τα κεφάλαια και δεν θα επηρεάσουν τα αποτελέσματα των τραπεζών. Επιπροσθέτως, το πλήγμα αυτό ουσιαστικά δεν θα ληφθεί υπόψη στο stress test που πραγματοποιεί η ΕΚΤ, καθώς οι εποπτικές αρχές έχουν δώσει στις τράπεζες τη δυνατότητα να αποσβέσουν σε βάθος πενταετίας τη ζημία, με το 30% της επίπτωσης να αναγνωρίζεται τα πρώτα τρία χρόνια και το υπόλοιπο 70% θα βαρύνει τα εποπτικά κεφάλαια την τελευταία διετία. Με άλλα λόγια, σε ό,τι αφορά τα εποπτικά κεφάλαια – δηλαδή αυτά που η ΕΚΤ λογίζει ως κεφάλαια – δεν θα επηρεαστούν σχεδόν καθόλου από την υιοθέτηση του IFRS 9 και οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας των εγχώριων τραπεζών θα παραμείνουν στα πολύ υψηλά επίπεδα που βρίσκονται.

Σημειώνεται ότι με το IFRS 9 αλλάζει ο ορισμός της αθέτησης, δηλαδή του πότε ένα δάνειο χαρακτηρίζεται μη εξυπηρετούμενο, και γίνεται πιο αυστηρός και συγκεκριμένος, περιορίζοντας δραστικά τα περιθώρια διασταλτικής ερμηνείας από τις επιμέρους τράπεζες. Σε γενικές γραμμές, με τους νέους κανόνες όλα τα μη εξυπηρετούμενα πιστωτικά ανοίγματα (NPEs) θα θεωρούνται μη εξυπηρετούμενα δάνεια, επιβάλλοντας την πλήρη κάλυψή τους με προβλέψεις.

Επιπλέον προβλέψεις θα πρέπει να πραγματοποιήσουν οι τράπεζες – επίσης στο πλαίσιο του IFRS 9 – και για δάνεια όπου έχουν πραγματοποιηθεί ρυθμίσεις, καλύπτον-



Σε γενικές γραμμές, με τους νέους κανόνες όλα τα μη εξυπηρετούμενα πιστωτικά ανοίγματα (NPEs) θα θεωρούνται μη εξυπηρετούμενα δάνεια, επιβάλλοντας την πλήρη κάλυψή τους με προβλέψεις.

Η νέα επιβάρυνση δεν θα ληφθεί υπόψη στο stress test που πραγματοποιεί η ΕΚΤ.

τας όλη τη διάρκεια του δανείου. Οι τράπεζες ήδη έχουν «κλειδώσει» το ύψος των σχετικών προβλέψεων που θα πραγματοποιήσουν στο πλαίσιο του IFRS 9, και οι οποίες θα ανέλθουν στα 5,5 δισ. ευρώ, καθώς την επόμενη Τετάρτη 21 Φεβρουαρίου θα πρέ-

πει να οριστικοποιήσουν τους ισολογισμούς τους για τη χρήση του 2017 βάσει των οποίων θα «τρέξει» το stress test της ΕΚΤ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος στο τέλος Σεπτεμβρίου 2017, ο δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών (Common Equity Tier 1 – CET1) σε ενοποιημένη βάση ανήλθε στο 17,1% έναντι 16,9% τον Δεκέμβριο του 2016, ενώ ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας ενισχύθηκε σε 17,2% από 17%, αντίστοιχα. Στο εννεάμηνο του 2017 τα λειτουργικά έσοδα των εγχώριων τραπεζών ανήλθαν στα 6,46 δισ. ευρώ, σπ-

μιώνοντας αύξηση 1,6% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2016. Τα λειτουργικά έξοδα ανήλθαν στα 3,21 δισ. ευρώ μειωμένα κατά 4,2% σε σχέση με το εννεάμηνο του 2016, ενώ οι προβλέψεις ανήλθαν στο τέλος Σεπτεμβρίου 2017 στα 2,82 δισ. ευρώ έναντι 2,68 δισ. ευρώ τον Σεπτέμβριο του 2016 (+5,3%). Σε ό,τι αφορά το τελικό αποτέλεσμα οι εγχώριες τράπεζες εμφάνισαν στο εννεάμηνο ζημιές 80 εκατ. ευρώ έναντι ζημιών 2,7 δισ. ευρώ το αντίστοιχο διάστημα του 2016.

Jrpapadogiannis@kathimerini.gr

Πρόστιμο έως 20.000 για «πειραγμένες» ταμειακές

Πρόστιμα που ξεκινούν από 100 ευρώ και φθάνουν τις 20.000 ευρώ ανακοίνωσε χθες ο διοικητής της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων Γ. Πιτσιλός.

Με εγκύκλιό του προς τον ελεγκτικό μηχανισμό ζητεί την άμεση εφαρμογή των νέων προστίμων σε όσους δεν εκδίδουν αποδείξεις, δεν τηρούν τα βιβλία τους ή έχουν «πειράξει» τις ταμειακές μηχανές τους. Συγκεκριμένα:

1. Στους επιτηδευματίες και στις επιχειρήσεις που δεν υπάρχουν σε ΦΠΑ (π.χ. γιατροί, ασφαλιστικοί πράκτορες, φροντιστήρια) και δεν εκδίδουν φορολογικά στοι-

Με πρόστιμο 2.500 ευρώ κινδυνεύουν όσοι δεν διαφυλάττουν τα φορολογικά τους βιβλία και στοιχεία για μία 5ετία.

χεία ή εκδίδουν ανακριβή φορολογικά στοιχεία, επιβάλλεται πρόστιμο 500 ευρώ εφόσον τηρούν απλογραφικά βιβλία και 1.000 ευρώ εφόσον τηρούν διπλογραφικά βιβλία.

Σε περίπτωση υποτροπής, τα πρόστιμα πολλαπλασιάζονται.

2. Στους επιτηδευματίες και στις επιχειρήσεις που εισπράττουν μετρητά για έκδοση φορολογικών στοιχείων αξίας άνω των 500 ευρώ, προβλέπεται πρόστιμο 100 ευρώ ανά απόδειξη, καθώς πλέον είναι υποχρεωτική η εξόφληση με τη χρήση «μέσων πληρωμής με κάρτα» (όπως πιστωτικής, χρεωστικής, προπληρωμένης κ.λπ.) ή άλλων «ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής»



Στους επιτηδευματίες και στις επιχειρήσεις που δεν υπάρχουν σε ΦΠΑ (π.χ. γιατροί, ασφαλιστικοί πράκτορες, φροντιστήρια) και δεν εκδίδουν φορολογικά στοιχεία ή εκδίδουν ανακριβή φορολογικά στοιχεία, επιβάλλεται πρόστιμο 500 ευρώ εφόσον τηρούν απλογραφικά βιβλία και 1.000 ευρώ εφόσον τηρούν διπλογραφικά βιβλία.

(όπως τραπεζικό έμβλημα, μέσω λογαριασμού πληρωμών κ.λπ.). Στις περιπτώσεις υποτροπής των παραπάνω παραβάσεων, το πρόστιμο διπλασιάζεται, ενώ σε δεύτερη υποτροπή το πρόστιμο τετραπλασιάζεται.

3. Πρόστιμο 100 ευρώ προβλέπεται για εκπρόθεσμη υποβολή συγκεντρωτικών αταστάσεων.

4. Στις περιπτώσεις παραβίασης

των φορολογικών μηχανισμών (ταμειακές, Φορολογικός Ηλεκτρονικός Μηχανισμός κ.λπ.) επιβάλλονται πρόστιμα:

α) 5.000 ευρώ, όταν υπαίτιος της παράβασης είναι ο χρήστης ή ο κάτοχος ΦΗΜ (Φορολογικός Ηλεκτρονικός Μηχανισμός).

β) 10.000 ευρώ, όταν υπαίτιος της παράβασης είναι η επιχείρηση μεταπώλησης ή τεχνικής υποστή-

ριξης που έχει εξουσιοδοτηθεί για την παροχή υπηρεσιών συντήρησης και επισκευής ΦΗΜ.

γ) 20.000 ευρώ, όταν υπαίτιος της παράβασης είναι η επιχείρηση που έχει λάβει, από την αρμόδια επιτροπή, έγκριση λογισμικού (software) και υλισμικού (hardware). Σημειώνεται ότι για παραβάσεις που αφορούν την έκδοση στοιχείων λιανικής πώλησης χωρίς τη χρησιμοποίηση εγκεκριμένου φορολογικού μηχανισμού σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες αποφάσεις περί τεχνικών προδιαγραφών ΦΗΜ, καθώς και την έκδοση από μη εγκεκριμένο φορολογικό μηχανισμό, οι οποίες διαπιστώνονται από 1.1.2016 και εφεξής, ανεξαρτήτως του χρόνου διápραξης αυτών, επιβάλλεται πρόστιμο 500 ευρώ ανά φορολογικό έλεγχο και όχι ανά απόδειξη. Το πρόστιμο αυτό ισχύει και για τα πρατήρια που χρησιμοποιούν τα συστήματα εισροών-εκροών, τα οποία πρέπει να είναι συνδεδεμένα με ταμειακή μηχανή.

5. Ορίζεται ότι το σύνολο των τηρουμένων λογιστικών αρχείων διαφυλάσσεται για το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από: α) πέντε έτη από τη λήξη της περιόδου και β) τον χρόνο που ορίζεται από άλλη νομοθεσία.

6. Με πρόστιμο 2.500 ευρώ κινδυνεύουν όσοι δεν διαφυλάττουν τα φορολογικά τους βιβλία και στοιχεία για το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα, το οποίο ανέρχεται σε 5ετία. Η μη συμμόρφωση του φορολογουμένου με τις διατάξεις της νομοθεσίας, δηλαδή η μη διαφύλαξη των χρησιμοποιηθέντων βιβλίων και στοιχείων στον χρόνο που ορίζουν οι διατάξεις αυτές, επισύρει κυρώσεις που ανέρχονται στο ποσόν των 2.500 ευρώ.

ΣΕΒ: Υπερφορολόγηση, ακριβά δάνεια και ανεργία η κληρονομιά των μνημονίων

Η υπερφορολόγηση, η ακριβή τραπεζική χρηματοδότηση και η υψηλή διαρθρωτική ανεργία είναι τα τρία μεγαλύτερα προβλήματα που μας κληροδότησαν τα μνημόνια, αναφέρει ο ΣΕΒ στο εβδομαδιαίο δελτίο του για την ελληνική οικονομία, κάνοντας έναν απολογισμό των αλλαγών που έγιναν στη δομή της οικονομίας τα τελευταία 8 χρόνια.

«Η εφαρμογή των μνημονίων επέφερε ορισμένες αλλαγές προς την επιδιωκόμενη κατεύθυνση, αλλά μας έχει κληροδοτήσει και μια σειρά από νέα ζητήματα που αναζητούν λύση», σημειώνει το δελτίο.

Στα προβλήματα, κατατάσσεται πρώτο αυτό της υπερφορολόγησης. Χαρακτηριστικά, σύμφωνα με τα στοιχεία που επικαλείται, η μέση φορολογική επιβάρυνση στο κόστος εργοδότη για μισθωτό με καθαρές ετήσιες αποδοχές 50.000 ευρώ αυξήθηκε στα χρόνια του μνημονίου (από το 2009) από 52% σε 58%, όταν στην Ισπανία είναι 41%. Για αποδοχές έως 20.000 ευρώ, σημειώθηκε μια μικρή μείωση, από 47% σε 45% (λόγω ταυτοχρόνης αύξησης της προοδευτικότητας του φορολογικού συστήματος), αλλά το αντίστοιχο ποσοστό στην Ισπανία είναι 40%. Εντυπωσιακή είναι η αύξηση στους έμμεσους φόρους. Στα καύσιμα διπλασιάστηκαν (από 359 σε 700 ευρώ ανά 1.000 λίτρα), στο αλκοόλ αυξήθηκαν από 1.308 σε 2.450 ευρώ ανά 1.000 λίτρα, στις τηλεπικοινωνίες από 25% σε 40% και στον καπνό από 73% σε 90% της λιανικής.

Για την τραπεζική χρηματοδότηση, εξάλλου, το δελτίο σημειώνει ότι έχει καταστεί είδος εν ανεπαρκεία, ενώ τα επιτόκια ακόμη και σήμερα είναι υπερδιπλάσια από της Ευρωζώνης (4,7% για δάνεια μέχρι 1 εκατ. έναντι 2,1% στην Ευρωζώνη). Για το πρόβλημα της υψηλής διαρθρωτικής ανεργίας, ο ΣΕΒ υπογραμμίζει ότι θα διογκώνεται όσο δεν προχωράει ο μετασχηματισμός του παραγωγικού προτύπου προς διε-



Στο εβδομαδιαίο δελτίο του ο ΣΕΒ κάνει έναν απολογισμό των αλλαγών που έγιναν στη δομή της οικονομίας τα τελευταία 8 χρόνια.

θνώς ανταγωνιστικές δραστηριότητες. Χρειάζεται μια μακροχρόνια αναπτυξιακή στρατηγική που να στοχεύει μεταξύ άλλων στην αναβάθμιση του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης, σημειώνει ο ΣΕΒ και τονίζει ότι «αυτά είναι τα θέματα που θα πρέπει να απασχολούν τους κοινωνικούς εταίρους και όχι η επαναφορά των κοινωνικών σχέσεων που ίσχυαν προ κρίσης».

Όπως επισημαίνεται, η ελληνική οικονομία είναι ακόμη εξαρτώμενη από την κατανάλωση και τις εισαγωγές, χωρίς σημαντική βελτίωση τα τελευταία χρόνια, και η δομή του παραγωγικού προτύπου χαρακτηρίζεται από περιορισμένη παρουσία επιχειρήσεων στους κλάδους των διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και χαμηλές επενδύσεις.

Πάντως, σημειώνει ότι η οικονομία ανακάμπτει σταδιακά και τονίζει την ανάγκη να αποφευχθεί η επιτροπή στα λάθη που παρελθόντος.

EIP. ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Αρνητικός πληθωρισμός τον Ιανουάριο για πρώτη φορά μετά τον Νοέμβριο 2016

Σε αρνητικό πληθωρισμό, έστω και οριακά, εισήλθε ύστερα από 13 μήνες μνημονικής ή θετικής μεταβολής του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή η ελληνική οικονομία. Στις περισσότερες κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών παρατηρείται υποχώρηση των τιμών σε ετήσια βάση και εξαίρεση αποτελούν τα είδη εκείνα τα οποία επιβαρύνθηκαν από το 2017 με πρόσθετους έμμεσους φόρους και τέλη, αν και σταδιακά και αυτή η επίδραση εξασθενεί. Ενδεχόμενη συνέχιση του αρνητικού πληθωρισμού το επόμενο διάστημα, πάντως, κάθε άλλο παρά καλό σημάδι αποτελεί για την έξοδο της ελληνικής οικονομίας από την κρίση. Αν μη τι άλλο το διπολό «χρέος - αρνητικός πληθωρισμός» οδηγεί εκ νέου σε έναν φαύλο κύκλο ύφεσης.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε χθες η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), ο γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή τον Ιανουάριο του 2018 υποχώρησε σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2017 κατά 0,2%. Η τελευταία φορά που καταγράφηκε αρνητικός πληθωρισμός ήταν τον Νοέμβριο του 2016 (-0,9). Τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους ο δείκτης σημείωσε μνημονική μεταβολή, ενώ όλο το 2017 καταγράφηκε θετική μεταβολή.

Η μείωση του γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή κατά 0,2% σε ετήσια βάση προήλθε σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ από τις ακόλουθες μεταβολές των δεικτών στις επιμέρους ομάδες προϊόντων και υπηρεσιών:

- Μείωση 1,2% στη «διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά», λόγω μείωσης κυρίως των τιμών σε ψωμί και δημητριακά, αρνί και κατσίκι, πουλερικά, νωπά ψάρια, γάλα νωπό πλήρες, τυριά, νωπά λαχανικά, πατάτες. Μέρους της μείωσης αυτής αντισταθμίστηκε από την αύξηση

κυρίως των τιμών σε ελαιόλαδο (15,8%) και καφέ (12,5%). Στο μεν ελαιόλαδο η τιμή αυξήθηκε λόγω της μειωμένης παραγωγής, στον δε καφέ οι ανατιμήσεις οφείλονται στην επιβάρυνσή του από τις αρχές του περασμένου έτους με Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης.

- Μείωση 2% στην «ένδυση - υπόδυση».

- Μείωση 1,2% στη «στέγαση» λόγω μείωσης κυρίως των τιμών σε ενοίκια κατοικιών, ηλεκτρισμό. Μέρος της μείωσης αυτής αντισταθμίστηκε από την αύξηση κυρίως των τιμών στο πετρέλαιο θέρμανσης.

- Μείωση 2,1% στην ομάδα «διαρκή αγαθά - είδη νοικοκυριού και υπηρεσίες», λόγω μείωσης κυρίως των τιμών σε έπιπλα και διακοσμητικά, υφαντουργικά προϊόντα οικιακής χρήσης, μεγάλες οικιακές συσκευές, είδη άμεσας κατανάλωσης νοικοκυριού.

- Μείωση 0,8% στην «Υγεία», λόγω μείωσης κυρίως των τιμών σε φαρμακευτικά προϊόντα, παραιτητικές υπηρεσίες, οδοντιατρικές υπηρεσίες. Μέρους της μείωσης αυτής αντισταθμίστηκε από την αύξηση κυρίως των τιμών στα νοσοκομεία και κλινικές.

- Μείωση 0,1% στις «επικοινωνίες».

- Μείωση 1,7% στην «αναψυχή».

- Μείωση 2,2% στα «άλλα αγαθά» λόγω μείωσης κυρίως των τιμών σε άλλα είδη ατομικής φροντίδας και ασφάλιστρα οχημάτων.

Από την άλλη, αύξηση των τιμών παρατηρήθηκε σε ετήσια βάση στην ομάδα «αλκοολούχα ποτά και καπνός» (κατά 6,7%), 2,4% στις «μεταφορές», 0,2% στην «εκπαίδευση» και 1,1% στα «ξενοδοχεία - καφέ - εστιατόρια».

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Παγκόσμια ηγέτις στην τεχνητή νοημοσύνη φιλοδοξεί να γίνει η Κίνα

Διαθέτει δις. δολάρια για να προσελκύσει επιστήμονες απ’ όλο τον κόσμο και να χρηματοδοτήσει την έρευνα

Του **CADE METZ**
THE NEW YORK TIMES

Τον Ιούλιο η Κίνα παρουσίασε το σχέδιο με το οποίο φιλοδοξεί να εξελιχθεί σε κορυφαία δύναμη παγκοσμίως στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης και να δημιουργήσει έναν κλάδο της οικονομίας της αξίας 150 δις. δολαρίων έως το 2030.

Για τους επαγγελματίες της τεχνητής νοημοσύνης στις ΗΠΑ, η ανακοίνωση του Πεκίνου, έκτασps 28 σελίδων όsson αφορά στην αγγλική του μετάφραση, ερμηνεύτηκε ως αμφισβήτηση της πρωτοκαθεδρίας της Αμερικής σε αυτόν τον τομέα.

Περιγράφει το επιθετικό σχέδιο της κινεζικής κυβέρνησης να χειριστεί την τεχνητή νοημοσύνη σαν τη δική της εκδοχή του «Απόλλων 11», σαν μια προσπάθεια να τονώσει την εθνική της υπερηφάνεια και να δώσει ώθηση σε τεχνολογικά επιτεύγματα που θα θέσουν νέες προτεραιότητες.

Η παρουσίαση του κινεζικού σχεδίου είχε κοινά στοιχεία με τα σχέδια που είχε ανακοινώσει η κυβέρνηση Ομπάμα από τα τέλη του 2016 για το μέλλον της τεχνητής νοημοσύνης.

«Είναι σημαντικό να δούμε πώς η τεχνητή νοημοσύνη εξελίχθηκε σε άμεση προτεραιότητα της κινεζικής ηγεσίας και πόσο γρήγορα έχουν προχωρήσει τα πράγματα σε αυτόν τον τομέα», σχολιάζει η Ελσα Κάνια, συνεργάτρια του Κέν-

τρου Νέας Αμερικανικής Ασφάλειας, η οποία βοήθησε στη μετάφραση της κινεζικής ανακοίνωσης και παρακολουθεί τις ενέργειες της Κίνας σε αυτόν τον τομέα. Όπως τονίζει η ίδια, «φαίνεται ότι τα σχέδια των ΗΠΑ, που ανακοινώθηκαν το 2016, έδωσαν την έμπνευση και την ώθηση για τη δημιουργία του κινεζικού προγράμματος τεχνητής νοημοσύνης».

Ωστόσο, έξι μήνες έπειτα από αυτό το κινεζικό σχέδιο, που φαί-

Η πολιτική των κλειστών συνόρων που εφαρμόζει ο Τραμπ στερεί τις ΗΠΑ από πολύτιμο επιστημονικό προσωπικό.

νεται να αντιγράφει το αντίστοιχο της κυβέρνησης Ομπάμα, οι ειδικοί της τεχνητής νοημοσύνης και των επιστημών στις ΗΠΑ επισημαίνουν ότι υπό τον Ντόναλντ Τραμπ ο Λευκός Οίκος δεν έχει κάνει πολλά για να προχωρήσει ένα βήμα πιο πέρα το πρόγραμμα του προκατόχου του.

Σύμφωνα με τον Τιμ Χουάνγκ, στέλεχος κατά το παρελθόν στον τομέα τεχνητής νοημοσύνης της Google και σήμερα διευθυντή του Τμήματος Ηθικής και Διακυβέρνησης της πρωτοβουλίας για την

τεχνητή νοημοσύνη, η επιστημονική και τεχνολογική κοινότητα «περιμένει ακόμα τον Λευκό Οίκο να την κατευθύνει».

Η Κίνα στρέφεται στην τεχνητή νοημοσύνη σε μια κρίσιμη στιγμή για την ανάπτυξη της σχετικής τεχνολογίας και ενώ αρχίζει να εξα-νεμίζεται το προβάδισμα που είχαν οι ΗΠΑ στον τομέα. Η τεχνητή νοημοσύνη αφορούσε περισσότερο τη μυθοπλασία παρά την επιστήμη.

Τα τελευταία χρόνια, όμως, έχει σημειωθεί εντυπωσιακή πρόοδος στον κλάδο, που έχει ωθήσει ορισμένες από τις μεγαλύτερες εταιρείες της Silicon Valley, του Ντιτρόιτ, αλλά και την Κίνα να επενδύσουν δις. δολάρια σε οτιδήποτε σχετικό: από τα αυτόνομα αυτοκίνητα μέχρι τις οικιακές συσκευές που αντιδρούν στην ανθρώπινη ομιλία. Η τεχνητή νοημοσύνη έχει εξελιχθεί σε σημαντικό τμήμα της αμυντικής πολιτικής. Απασχολεί τόσο τους στρατιωτικούς όσο και τα μέλη της επιστημονικής κοινότητας ο βαθμός αυτονομίας που μπορεί να δοθεί σε όπλα που έχουν τη δυνατότητα να λειτουργούν ανεξάρτητα.

Για πολλούς λόγους, πάντως, όπως ο φόβος ότι η κυβέρνηση Τραμπ θα μειώσει τον αριθμό των ξένων μηχανολόγων που θα γίνονται δεκτοί στις ΗΠΑ, μεγάλο μέρος της σχετικής έρευνας υλοποιείται στο Τορόντο, στο Λονδίνο και στο Πεκίνο.



Οι κορυφαίες κινεζικές εταιρείες επενδύουν δις. δολάρια σε οτιδήποτε έχει σχέση με την ανθρώπινη νοημοσύνη: από τα αυτόνομα αυτοκίνητα μέχρι τις έξυπνες οικιακές συσκευές που αντιδρούν στην ανθρώπινη ομιλία.

Μεγάλη αγορά με πολλές ανάγκες

Διαρκώς αυξάνεται ο αριθμός Κινέζων ειδικών που ασχολούνται με την τεχνολογία της τεχνητής νοημοσύνης. Μάλιστα, ορισμένοι εξ αυτών θεωρούν ότι είναι πλέον ρεαλιστικό να κατακτήσει η Κίνα το προβάδισμα στον κλάδο. Σύμφωνα με τον Κάι Φου Λι, πρώην στέλεχος των Microsoft και Google και νυν επικεφαλής κινεζικής εταιρείας που επενδύει στην τεχνητή νοημοσύνη, «χάρη στον διαρκή πειραματισμό και στο μέγεθος της αγοράς, η Κίνα εξελίσσεται σε μία από τις ισχυρότερες χώρες στον τομέα, αν όχι η ισχυρότερη». Απν-κώντας την πολιτική που χάραξε η κυβέρνηση Ομπάμα, το Πεκίνο ανακοίνωσε ότι σκοπεύει να αυξη-σει κατά πολύ τη χρηματοδότηση για την έρευνα στην τεχνητή νο-

ημοσύνη και να προσελκύσει περισσότερους ερευνητές στον κλάδο. Όπως αναφέρουν στελέχη της κυβέρνησης Ομπάμα και του Πεκίνου, υπάρχουν πολλοί τρόποι για να γίνει αυτό. Πρώτον, να εκπαιδεύσει περισσότερους νέους στην τεχνολογία και, δεύτερον, να προσλάβει ειδικούς από άλλες χώρες. Δεν είναι σαφές τι κεφάλαια δαπανά η Κίνα για τη σχετική έρευνα. Μία κινεζική περιφέρεια, πάντως, έχει δεσμευθεί να επενδύσει 5 δις. δολάρια στον κλάδο, ενώ το Πεκίνο έχει δεσμεύσει δύο δις. δολάρια για την ανάπτυξη πάρκου τεχνητής νοημοσύνης στην κινεζική πρωτεύουσα. Η Νότιος Κορέα έχει δεσμεύσει ένα δις. δολάρια για τον ίδιο σκοπό. Ο Καναδάς, που ήδη διαθέτει μεγάλη κοινότητα ερευνητών στον τομέα, έχει

δεσμεύσει 125 εκατ. δολάρια εν μέρει για να προσελκύσει νέα talέντα από άλλες χώρες.

Την προηγούμενη πενταετία, οι αμερικανικές εταιρείες, όπως οι Google, Microsoft, Amazon και Facebook, έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην πρόοδο που σημειώθηκε στον τομέα. Αυτό δεν σημαίνει, όμως, ότι βοηθούν τις ΗΠΑ να διατηρήσουν το προβάδισμα στον κλάδο. Μπορούν, αντιθέτως, να προσλαμβάνουν ειδικούς χωρίς να τους απασχολούν απαραίτητως στις ΗΠΑ. Ο Τζέφρι Χίντον, για παράδειγμα, που διέπρεψε στον κλάδο, μετακόμισε προσφάτως στο Τορόντο, όπου εποπτεύει ένα νέο εργαστήριο της Google. Πέρσι προσέλαβε έναν Ιρανό ερευνητή στον οποίο δεν έδωσαν βίζα οι ΗΠΑ.



Property Show
Cyprus 2018

13-15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
Ξενοδοχείο Hilton Λευκωσία



Έκθεση
Συνέδριο
Βραβεύσεις

ΚΡΑΤΗΣΤΕ ΘΕΣΗ ΤΩΡΑ!

Πληροφορίες: +357 22342005
info@fmw.com.cy
www.fmw.com.cy

ΟΡΓΑΝΩΣΗ
fmw financial media way
Ακίνητα

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ


ΞΕΝΕΣ ΣΕΙΡΕΣ



MR SELFRIDGE

Δευτέρα - Παρασκευή, 10.00 μ.μ.

Η αριστουργηματική σειρά της αγγλικής τηλεόρασης με την παγκόσμια επιτυχία, τώρα στο PIK1!

PIK1

www.riknews.com.cy

Το πολύ χρήμα δεν μπορεί να φέρει την ευτυχία

76.000 ευρώ είναι αρκετά, τα πιο πολλά αποτελούν πηγή προβλημάτων

Τα χρήματα μπορούν να σας προσφέρουν την ευτυχία, αλλά μόνον όταν δεν υπερβαίνουν τις 76.000 ευρώ τον χρόνο για κάθε άτομο. Τα περισσότερα μειώνουν το αίσθημα της ευτυχίας, διότι συνοδεύονται από πληθώρα προβλημάτων. Σε αυτό το συμπέρασμα κατέληξαν ψυχολόγοι των Πανεπιστημίων Βιρτζίνια και Πέρντιου, αφού ανέλυσαν τα πορίσματα έρευνας της World Gallup Poll σε 1,7 εκατ. άτομα από 164 χώρες, με διαφορετικό βιοτικό επίπεδο και διαφορετικό κόστος ζωής. Συγκρίνοντας τα εισοδήματα των ανθρώπων με το πόσο ικανοποιημένοι είναι από τη ζωή τους, διαπίστωσαν επίσης πως για να νιώθει συναισθηματικά καλά ένας άνθρωπος πρέπει να έχει ετήσιο εισόδημα από 48.000 έως 60.000 ευρώ. Την έννοια της καλής συναισθηματικής κατάστασης την όρισαν με κριτήριο τα αισθήματα χαράς, λύπης, ενθουσιασμού ή οργής που κυριαρχούν στην καθημερινότητά του. Από την εν λόγω έρευνα, που δημοσιεύθηκε στο επιστημονικό περιοδικό Nature Human Behavior, το πιο ενδιαφέρον πόρισμα είναι, αναμφίβολα, η διαπίστωση ότι πάνω

από ένα ύψος εισοδήματος οι άνθρωποι νιώθουν λιγότερο ικανοποιημένοι από τη ζωή τους. Ο Αντρίου Τζεμπ, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Πέρντιου και συντάκτης της σχετικής μελέτης, επισημαίνει ότι πάνω από ένα ύψος εισοδήματος «παρατηρείται ελαφρά κάμψη του αισθήματος της ικανοποίησης». Επιχειρώντας να ερμηνεύσει το φαινομενικά παράδοξο πόρισμα, ο κ. Τζεμπ το αποδίδει στο ότι «τα υψηλότερα εισοδήματα συνήθως επιτυγχάνονται με κάποιο τίμημα». Όπως τονίζει ο ίδιος, τα ευρήματα της έρευνας δίνουν μια γενικότερη εικόνα της σχέσης του χρήματος με την ευτυχία σε διάφορους πολιτισμούς και μας διδάσκουν πολλά για τα όρια του χρήματος και καταδεικνύουν ότι «το χρήμα αποτελεί μόνον ένα τμήμα όσων μπορούν να μας κάνουν ευτυχείς». Σίγουρα, πάντως, είναι στενή η σχέση ανάμεσα στο ύψος του εισοδήματος και στο αίσθημα ικανοποίησης από τη ζωή. Το καταδεικνύουν, άλλωστε, έρευνες για την ευτυχία των Αμερικανών, που βλέπουν τους μισθούς τους καθηλωμένους εδώ και χρόνια, με άμεσο



Η έρευνα της World Gallup Poll, που έγινε σε 1,7 εκατ. άτομα από 164 χώρες, με διαφορετικό βιοτικό επίπεδο και διαφορετικό κόστος ζωής, έδειξε ότι πάνω από κάποιο ύψος εισοδήματος οι άνθρωποι νιώθουν λιγότερο ικανοποιημένοι από τη ζωή τους.

Για να νιώθει συναισθηματικά καλά ένας άνθρωπος πρέπει να έχει ετήσιο εισόδημα από 48.000 έως 60.000 ευρώ.

τον αντίκτυπο στην ευτυχία τους. Έρευνα που διεξήγαγαν μέσα στην εβδομάδα η εταιρεία δημοσκοπήσεων Gallup και η εταιρεία παροχής υπηρεσιών υγείας Sharecare έδειξε στασιμότητα σε ό,τι αφορά τη ψυχολογία των Αμερικανών. Ούτε σε μία πολιτεία των ΗΠΑ δεν σημειώθηκε βελτίωση στην ψυχολογία των ανθρώπων. Αυτή η στασιμότητα καταγράφεται για πρώτη φορά

στα σχεδόν 10 χρόνια που διεξάγεται η κοινή έρευνα των δύο φορέων. Πολλοί θεωρούν, πάντως, ότι δεν υπάρχουν όρια στο πόση ευτυχία μπορεί να μας δώσει το χρήμα. Ούτε συνάδουν, άλλωστε, άλλες έρευνες με τα πορίσματα της έρευνας των δύο πανεπιστημίων. Το 2013, έρευνα των οικονομολόγων Μπέτσι Στίβενσον και Τζάστιν Βόλφερς, που διδάσκουν στο Πανεπιστήμιο του Μίσιγκαν, κατέληξε στο συμπέρασμα πως δεν υπάρχει κάποιο όριο στο ύψος του εισοδήματος που προσφέρει ευτυχία. «Η σχέση ανάμεσα στην ευτυχία και στο εισόδημα είναι γραμμική και δεν αλλάζει όταν αυξάνονται τα εισοδήματα», τόνισαν οι δύο οικονομολόγοι στη μελέτη τους, που δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση American Economic Review.

Λιγότεροι ευτυχείς στις ΗΠΑ

Το χρήμα δεν φαίνεται, πάντως, να αγοράζει την ευτυχία στην Αμερική. Μολονότι η αμερικανική οικονομία ανακάμπτει, οι Αμερικανοί είναι λιγότερο ευτυχείς απ' ό,τι στο παρελθόν. Στην τελευταία Παγκόσμια Εκθεση για την Ευτυχία, που έκανε το Sustainable Development Solutions Network, η υπερδύναμη έχει διολισθήσει στην 19η θέση στην παγκόσμια κατάταξη, βάσει του πόσο ευτυχείς δηλώνουν οι Αμερικανοί. Πριν από μία δεκαετία, το 2007, οι ΗΠΑ βρίσκονταν στην 3η θέση. Αυτό συμβαίνει ενώ η οικονομία πάει καλά, τα εισοδήματα των

Αμερικανών βελτιώνονται, έστω κι αν απέχουν ακόμη από τα επίπεδα του 2007, αλλά κυρίως η ανεργία έχει υποχωρήσει σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Οι Αμερικανοί δηλώνουν λιγότερο ευτυχείς και, σύμφωνα με τους ερευνητές, πρέπει να βελτιωθούν και άλλες πτυχές της ζωής τους. Ενδεικτικά αναφέρουν την εκτίμηση πολλών Αμερικανών ότι έχει αυξηθεί η διαφθορά σε σύγκριση με το 2007. Οι ερευνητές εκτιμούν, πάντως, ότι θα εξορροπούσε την επιδείνωση μια αύξηση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ από περίπου 53.000 δολάρια σε 62.000 δολάρια.

Ανησυχεί τις επιχειρήσεις το αργό Internet στη Γερμανία

Επί χρόνια, οι επικεφαλής της γερμανικής επιχειρηματικής κοινότητας καλούν την κυβέρνηση να επενδύσει περισσότερα χρήματα στον εκσυγχρονισμό των ψηφιακών υποδομών της χώρας, προειδοποιώντας ότι σε διαφορετική περίπτωση υπάρχει ο κίνδυνος η χώρα να μείνει πολύ πίσω σε αυτόν τον τομέα. Η διάδοση των αυτόνομων αυτοκινήτων και των οικιακών συσκευών που είναι συνδεδεμένες στο Διαδίκτυο απαιτεί την ύπαρξη γρήγορου δικτύου. Ωστόσο, το 2017 η μέση ταχύτητα του Διαδικτύου στη Γερμανία ήταν η 25η πιο αργή στην Ευρώπη, σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας Akamai. Σύμφωνα με ρεπορτάζ της Deutsche Welle, οι Γερμανοί επιχειρηματίες ανησυχούν πως η πρόσφατη συμφωνία μεταξύ Χριστιανοδημοκρατών και Σοσιαδημοκρατών θα αφήσει κρίσιμους τομείς της γερμανικής οικονομίας ανέτοιμους για τις τεχνολογικές προκλήσεις του μέλλοντος. Το ερώτημα που θέτει η Deutsche Welle είναι κατά πόσον απειλείται η γερμανική οικονομία από τις χαμηλές ταχύτητες του

Το 2017, η μέση ταχύτητα του Διαδικτύου στη Γερμανία ήταν η 25η πιο αργή στην Ευρώπη.

Διαδικτύου και από την έλλειψη επενδύσεων στον κλάδο. Λίγοι οικονομικοί αναλυτές θα αμφισβητούσαν τη σημασία που έχει η υψηλή ταχύτητα στο Διαδίκτυο, ενώ η επιφυλακτικότητα των Γερμανών απέναντι στις επενδύσεις έχει ως συνέπεια η χώρα να μην έχει εκσυγχρονίσει επαρκώς τη γερασμένη τηλεπικοινωνιακή υποδομή της. Τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας 5G όχι μόνον προσφέρουν πολύ υψηλότερη ταχύτητα σύνδεσης, αλλά είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών όπως το «Διαδίκτυο των πραγμάτων» και τα αυτόνομα αυτοκίνητα. Η γερμανική οικονομία διαθέτει ασφαλώς την τεχνολογική επάρκεια, όπως αποδεικνύεται από την αυτοκινητο-



Τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας 5G είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, όπως το Διαδίκτυο των πραγμάτων.

βιομηχανία της, για να αναπτύξει γρήγορο Διαδίκτυο. Ειδικά για την αυτοκινητοβιομηχανία, καινοτομία το 2018 σημαίνει ηλεκτρικά αυτοκίνητα και αυτόνομα αυτοκίνητα. Σύμφωνα με τον Μάτιαν Βίσμαν, πρόεδρο της ομάδας λόμπι VDA που προωθεί τα συμ-

φέροντα της αυτοκινητοβιομηχανίας, ο κλάδος θα επενδύσει 18 δισ. ευρώ έως το 2021 στην αυτόνομη οδήγηση, ενώ κατέχει το 52% απ' όσες πατέντες έχουν εκδοθεί από το 2010. Όμως, η αυτόνομη οδήγηση εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ύπαρξη γρήγορου Διαδικτύου και η κυβέρνηση θα πρέπει να επενδύσει στα δίκτυα 5G. Ο Αντρέας Τσίονερ, εταίρος στο γραφείο της McKinsey στο Μόναχο, τονίζει πως η γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία διαθέτει την καινοτομία που απαιτείται για να ανταγωνιστεί Κινέζους και Αμερικανούς. Προσθέτει, όμως, πως η ευρεία κάλυψη από δίκτυο 5G «είναι η ύψιστη σημασία» για να εκμεταλλευτεί η Γερμανία τις νέες καινοτομίες, όπως η αυτόνομη οδήγηση. Η γερμανική κυβέρνηση προβλέπει επένδυση μέχρι 12 δισ. σε ευρυζωνικά δίκτυα και σε 5G. Βέβαια, το να συμφωνήσει κανείς επί του θέματος είναι πολύ εύκολο. Η κατασκευή των υποδομών και η χρηματοδότησή τους είναι το πιο δύσκολο κομμάτι στην παθιασμένη με την εξοικονόμηση Γερμανία.

Στο 8,9% μειώθηκε η ανεργία στη Γαλλία το δ' τρίμηνο 2017

Η ανεργία στη Γαλλία υποχώρησε τον Ιανουάριο κάτω από το 9% για πρώτη φορά από το 2009, εξέλιξη που αναμένεται ότι θα ενισχύσει την προσπάθεια του Γάλλου προέδρου Εμανουέλ Μακρόν να μεταρρυθμίσει την οικονομία της χώρας του. Το τέταρτο τρίμηνο του 2017 η ανεργία υποχώρησε στο 8,9% από 9,6% το γ' τρίμηνο του 2017. Η υποχώρηση της ανεργίας σε τριμηνιαία βάση είναι η μεγαλύτερη από την εποχή της κρίσης και αποτελεί σημαντική αλλαγή σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια, όταν η ανεργία έμοιαζε να έχει «κολλήσει» γύρω στο 10%. Η πρώτη σημαντική μεταρρύθμιση του Μακρόν, όταν ανέλαβε την εξουσία τον περασμένο Μάιο, ήταν να μεταρρυθμίσει την εργασιακή νομοθεσία, κίνηση που δεν συνάντησε ιδιαίτερη αντίσταση από τα γαλλικά συνδικάτα. Ωστόσο, τις τελευταίες εβδομάδες η κυβέρνηση Μακρόν είχε δεχτεί έντονες επικρίσεις διότι πολλές γαλλικές εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων των σουπερ μάρκετ Carrefour, είχαν αρχίσει να ανα-

κοινώνουν αρκετές απολύσεις προσωπικού, εκμεταλλευόμενες την ευελιξία που προσφέρει η μεταρρύθμιση Μακρόν. Ευτυχώς για την κυβέρνηση, αλλά και για τους εργαζομένους, η γαλλική οικονομία δημιουργεί σήμερα περισσότερες νέες θέσεις εργασίας από το 2007, εξέλιξη που, όπως φάνηκε από τα χθεσινά στατιστικά στοιχεία, είναι υπεραρκής για να μειωθεί η ανεργία. Ο αριθμός των ανέργων μειώθηκε στη Γαλλία κατά 205.000 το τέταρτο τρίμηνο του 2017, στα 2,5 εκατ. άτομα. Χθες η Amazon ανακοίνωσε την πρόσληψη 2.000 υπαλλήλων και μάλιστα με συμβάσεις αορίστου χρόνου. Σε αυτό το πλαίσιο είναι πιθανόν ο Γάλλος ΥΠΟΙΚ Μπρινό Λε Μερ να εκπληρώσει την υποσχέση που έδωσε χθες, να μειώσει το δημόσιο χρέος της χώρας ήδη από το 2018, εκμεταλλευόμενος την ταχύτερη ανάπτυξη και την υψηλότερη απασχόληση. Το γαλλικό δημόσιο χρέος προβλέπεται να διαμορφωθεί το 2018 στο 96,8% του ΑΕΠ και να κορυφωθεί στο 97,1% το 2019.

Σε αγώνα δρόμου μετ' εμποδίων εξελίσσεται η ανάκαμψη της ιταλικής οικονομίας

Η ανάπτυξη της οικονομίας και η πτώση της γενικής ανεργίας στην Ιταλία καλύπτουν τις δυσκολίες που συναντούν οι Ιταλοί όταν ψάχνουν για να βρουν μόνιμη εργασία, ενώ εμπόδια εξακολουθούν να υπάρχουν και στην τραπεζική χρηματοδότηση. Αυτό το θέμα κυριαρχεί στη γειτονική χώρα το τελευταίο χρονικό διάστημα, ενώψει των εκλογών στις 4 Μαρτίου, παρότι η οικονομία της Ιταλίας κατάφερε να εξέλθει από τη μεγαλύτερη ύφεση της μεταπολεμικής περιόδου, έπειτα από την επιτάχυνση των ρυθμών ανάπτυξης κατά τη διάρκεια των τελευταίων 14 τριμήνων. Αφενός δημιουργήθηκαν ένα εκατομμύριο θέσεις εργασίας από τη μεταρρύθμιση στην αγορά εργασίας που προώθησε το Δημοκρατικό Κόμμα. Με αυτήν τη μεταρρύθμιση ήρθαν τα εμπόδια

Οι Ιταλοί δυσκολεύονται να βρουν μόνιμη εργασία – κατά κύριο λόγο, οι νέοι.

στην απόλυση εργαζομένων από τις μεγάλες επιχειρήσεις. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων τριμήνων ενισχύθηκαν, παράλληλα, οι επενδύσεις, λόγω της αύξησής τους και της εγχώριας ζήτησης για μηχανολογικό εξοπλισμό. Αφετέρου, όμως, οι Ιταλοί δυσκολεύονται να βρουν μόνιμη εργασία – κατά κύριο λόγο, οι νέοι που δυσανασχετούν από την οικονομική πολιτική των τελευταίων ετών. Σε δημοσκόπηση που έγινε στις 7 Φεβρουαρίου από το Istituto

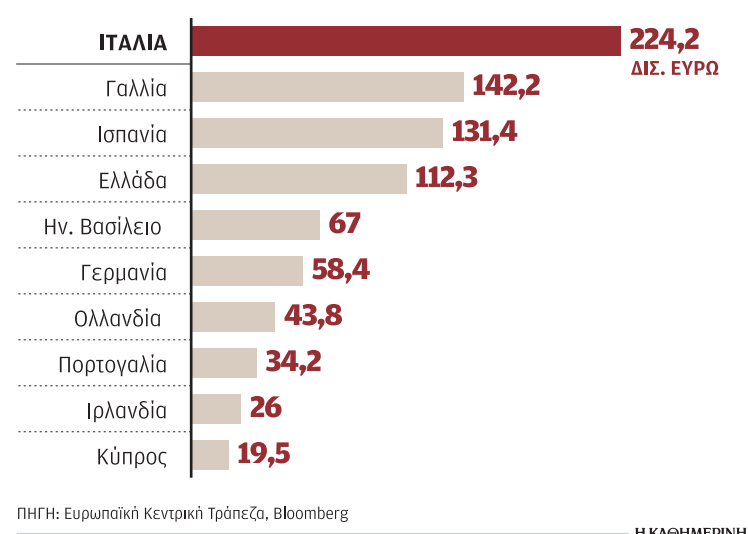


Παρότι ανακάμπτει ο μεταποικτικός κλάδος στην Ιταλία, αρκετές μεγάλες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις δίνουν μάχη για να επιβιώσουν. Ο όμιλος τηλεπικοινωνιών Telecom Italia σχεδιάζει τη μείωση 7.000 θέσεων εργασίας.

Ιχε προκύπτει ότι μόνον το 22% των ψηφοφόρων θα επέλεγαν το κεντροαριστερό Δημοκρατικό Κόμμα, το οποίο βρίσκεται στην εξουσία από το 2013. Αξίζει να θυμίσουμε ότι στις ευρωεκλογές του 2014 το Δημοκρατικό Κόμμα είχε κερδίσει το 41% των ψήφων. Εδαφος, παράλληλα, τα λαϊκιστικά κόμματα. Χαρακτηριστικά, το Κίνημα των Πέντε Αστέρων φαίνεται να έχει την ενόια του 28% των ψηφοφόρων, σύμφωνα με την προαναφερόμενη δημοσκόπηση. Βέβαια, το Κίνημα των Πέντε Αστέρων και η Λέγκα του Βορρά υιοθετούν πιο μετριοπαθή στάση μετά την ήττα των ευρωσκεπτικιστών στην Ολλανδία και τη Γαλλία. Οπότε, παρότι ανακάμπτει ο μεταποικτικός κλάδος στην Ιταλία, αρκετές μεγάλες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις δίνουν μάχη για να

επιβιώσουν. Ο όμιλος τηλεπικοινωνιών Telecom Italia σχεδιάζει τη μείωση 7.000 θέσεων εργασίας, έναν στόχο που ελπίζει να υλοποιήσει με την πώληση μονάδων και την προσφορά πακέτων πρόωρης συνταξιοδότησης. Ο εθνικός αερομεταφορέας Alitalia βρίσκεται σε διαδικασία πτώχευσης δεύτερη φορά μέσα σε μία δεκαετία, θέτοντας σε κίνδυνο χιλιάδες θέσεις εργασίας. «Η αβεβαιότητα είναι το πρόβλημα. Είναι φυσιολογικό να υπάρχει, αλλά είναι ιδιαίτερα έντονη στην Ιταλία», σχολιάζει ο 25χρονος Πέτερ Ελσερ που προ διετίας ίδρυσε μια εταιρεία που παράγει λινά πουκάμισα. Αρνητικό ρόλο στην εξέλιξη της επιχειρηματικότητας παίζει και η δυσκολία των τραπεζών να χρηματοδοτήσουν νέους επιχειρηματίες.

Μη εξυπηρετούμενα δάνεια



Στα 944 δισ. ευρώ έφθασαν τα κόκκινα δάνεια Ευρωζώνης

Μια οκταετία μετά το ξέσπασμα της κρίσης χρέους στην Ευρωζώνη, ο ευρωπαϊκός τραπεζικός κλάδος δεν έχει καταφέρει να απαλλαγεί από μεγάλο όγκο κόκκινων δανείων – 944 δισ. ευρώ. Τα κόκκινα δάνεια καθιστούν πλέον αδύνατη τη κορή-γηση νέων πιστώσεων σε επιχειρή-σεις και νοικοκυριά. Τα περισσότερα επισφαλή δάνεια συσσωρεύτηκαν σε κράτη-μέλη που δέχθηκαν το ισχυρότερο πλήγμα από την κρίση χρέους της Ευρωζώνης, όπως η Ιτα-λία, η Ελλάδα, η Ισπανία και η Κύ-προς. Επειδή οι οικονομίες τους βυ-θίστηκαν σε ύφεση και οδηγήθηκαν σε υψηλή ανεργία, τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις αδυνατούσαν να εξυπηρετήσουν τις υποχρεώσεις τους, ενώ επιδεινώθηκε και το φαι-νόμενο των «στρατηγικών κακο-πληρωτών».

Το πρόβλημα παραμένει ιδιαίτερα οξύ στην Ελλάδα, που δεν έχει ακόμα εξέλθει από το δανειοδοτικό πρό-γραμμα και την εποπτεία των πι-στωτών της. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στην Ελλάδα υπολογίζονται στα 112,3 δισ. ευρώ και αντανακλούν το 50% του ενεργητικού των τρα-πεζών, σύμφωνα με τα επίσημα στοι-χεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τρά-πεζας (ΕΚΤ). Στην Κύπρο, επίσης, τα κόκκινα δάνεια αναλογούν στο ήμισυ των περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών, με τη συνολική αξία τους να διαμορφώνεται στα 19,5 δισ. ευρώ, σύμφωνα με τα επίσημα στοι-χεία της ΕΚΤ για το δεύτερο τρίμηνο του 2017.

Η Ιταλία εξακολουθεί να βρίσκεται στην κορυφή της λίστας με τα κρά-τη-μέλη που έχουν τα περισσότερα κόκκινα δάνεια. Υπολογίζονται στα 224,2 δισ. ευρώ και αντιστοιχούν στο 25% του ενεργητικού των τρα-πεζών της Ιταλίας. Στη Γαλλία, τα κόκκινα δάνεια ανέρχονται στα 142,2 δισ. ευρώ και αναλογούν μόνον στο 5% του ενεργητικού των τρα-πεζών της. Στην 3η θέση είναι η Ισπανία, η οποία είχε δανειστεί πε-ρίπου 40 δισ. ευρώ από τις Βρυξέλλες

για την αναδιάρθρωση των τραπε-ζών της, αρκετά πριν από τη δημι-ουργία της τραπεζικής ένωσης, δη-λαδή το 2012. Είναι, επίσης, ένα από τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης όπου εφαρμόστηκαν πέρυσι οι κα-νόνες της τραπεζικής ένωσης, με το «κούρεμα» ομολόγων της Banco Popular πριν από την πώλησή της στη Santander έναντι ενός ευρώ.

Οι κυβερνήσεις των κρατών-με-λών με τα περισσότερα μη εξυπη-ρετούμενα δάνεια δισταζαν όλα τα προηγούμενα χρόνια να δώσουν δραστική λύση. Το πολιτικό κόστος της καταπολέμησης αυτού του και-ριου τραπεζικού ζητήματος έχει κοινωνικές προεκτάσεις, λόγω της βαθιάς ύφεσης στις χώρες του ευ-ρωπαϊκού Νότου αλλά και της υψη-λής ανεργίας που συνεκίζει να υπάρ-χει παρά την υφιστάμενη ανάκαμψη. Σήμερα, οι επενδυτές των ευρω-παϊκών τραπεζών εκφράζουν την απογοήτευσή τους.

Παρότι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια έχουν μειωθεί κατά 280 δισ. ευρώ από τα τέλη του 2014, παρα-μένουν σοβαρό πρόβλημα που θα πρέπει άμεσα να αντιμετωπισθεί από τις τράπεζες, είχε τόνισει η ΕΚΤ. Η σημερινή συγκυρία είναι θετική λόγω της βελτίωσης του οι-κονομικού κλίματος στην ευρύτερη Ευρωζώνη, διευκολύνοντας έως έναν βαθμό την εκκαθάριση των τραπεζικών ισολογισμών. Στην Ιτα-λία, όμως, ένα ακόμα εμπόδιο για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων είναι το ρυθμιστικό πλαίσιο που καθυστερεί τη ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων. Η Ρώμη προ-χώρησε τον περασμένο Οκτώβριο σε μεταρρυθμίσεις του ρυθμιστικού πλαισίου των τραπεζών, με στόχο την επιτάχυνση των διαδικασιών.

Η Τράπεζα της Ιταλίας επισήμανε στην τελευταία έκθεση χρηματο-πιστωτικής σταθερότητας ότι η βελ-τίωση των συνθηκών στην αγορά των ακινήτων μειώνει τους κινδύ-νους από τη διαγραφή των μη εξυ-πηρετούμενων δανείων.

Συμφωνία για αυξήσεις μισθών 4,3% επιτεύχθηκε στη Γερμανία

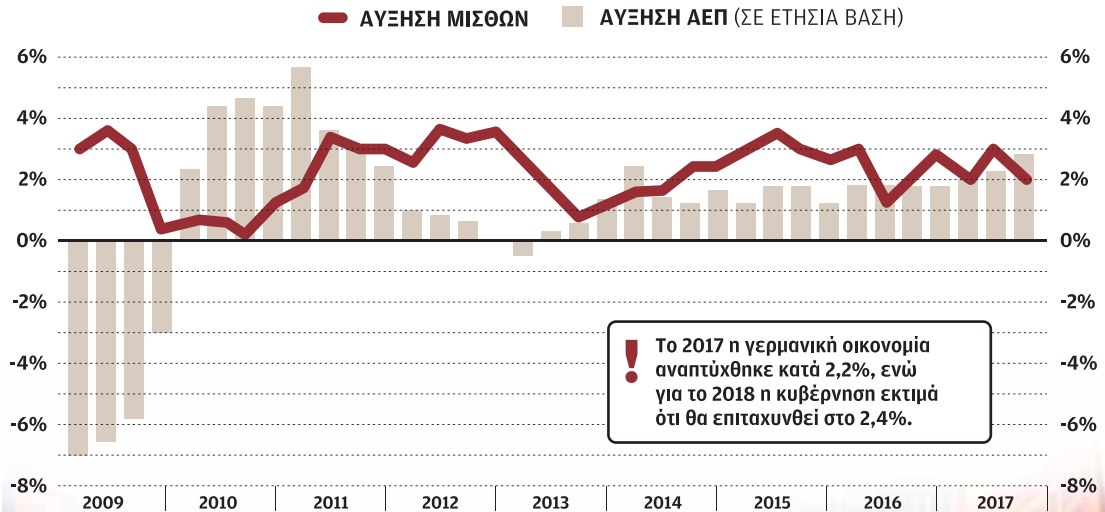
Θα καταβληθούν σε 27 μήνες και θα συνοδεύονται από πρόσθετες παροχές

Ωρες μετά τη σύναψη συμφωνίας ανάμεσα στα δύο μεγάλα κόμματα της Γερμανίας για το τέλος της υποχρεωτικής λιτότητας στην Ευ-ρωζώνη, το ισχυρότερο γερμανικό συνδικάτο εργαζομένων, το IG Me-tall, κατήγαγε νίκη στις συνομιλίες με τους εργοδότες, διασφαλίζοντας σημαντικές αυξήσεις μισθών, που αναμένεται να αποτελέσουν θετικό προηγούμενο για εκατομμύρια ερ-γαζομένους στη μεγαλύτερη ευ-ρωπαϊκή οικονομία και έμμεσα να επηρεάσουν την Ευρωζώνη. Με μια συμφωνία που έχει προσελ-κύσει το ενδιαφέρον της ΕΚΤ και πιθανώς θα ληφθεί υπ’ όψη στους υπολογισμούς της για τον τερμα-τισμό του προγράμματος ποσοτι-κής χαλάρωσης, οι εργαζόμενοι στις γερμανικές βιομηχανίες με-τάλλου απέσπασαν τη συναίνεση της ένωσης εργοδοτών Suedwe-stmetail για αυξήσεις μισθών 4,3%, αρχής γενομένης από τον Απρίλιο. Αυτές θα καταβληθούν σταδιακά σε 27 μήνες και θα συνοδεύονται από σειρά πρόσθετων αμοιβών. Παράλληλα, οι εργαζόμενοι θα έχουν τη δυνατότητα να επικαλε-σθούν υποχρεώσεις προς ανήλικα τέκνα ή ηλικιωμένα μέλη της οι-κογενείας τους για να μειώσουν προσωρινά και για διάστημα έως δύο ετών την εβδομάδα εργασίας από τις 35 στις 28 ώρες.

Η συμφωνία με τη Suedwestme-tall καλύπτει 900.000 εργαζομέ-νους στις βιομηχανίες μετάλλου και ηλεκτρικής ενέργειας στο κρα-τίδιο της Βάδης-Βυρτεμβέργης, που αποτελεί την έδρα μεγάλων βιομηχανικών ομίλων, όπως οι Daimler και Robert Bosch. Ανα-μένεται, όμως, να οδηγήσει σε αυ-ξήσεις μισθών σε όλο το φάσμα της γερμανικής οικονομίας, δε-δομένου ότι η IG Metall εκπρο-σωπεί 3,9 εκατ. εργάτες του κλά-δου σε όλη τη Γερμανία. Όπως, άλλωστε, τόνισε στο Bloomberg ο Ράνιερ Ντούλγκερ, πρόεδρος της εργοδοτικής ένωσης Gesam-tmentall, τα άλλα γερμανικά κρα-τίδια θα υιοθετήσουν τη συμφωνία της Βάδης-Βυρτεμβέργης, η οποία θα αποτελέσει πρότυπο και για τους άλλους τομείς της βιομηχα-νίας. Εκτιμάται, μάλιστα, ότι θα επηρεάσει την τύχη των αιτημά-των που θα ανακοινώσει αύριο το δεύτερο σε μέγεθος συνδικάτο στη Γερμανία, το Verdi, των ερ-γαζομένων στο γερμανικό Δημό-σιο. Σημειώτεον ότι το Verdi και το IGMetall αντιπροσωπεύουν μα-ζί το 15% των εργαζομένων όλης της Γερμανίας.

Έχουν προηγηθεί εβδομάδες διαπραγματεύσεων και απεργία-

Η ανάπτυξη της γερμανικής οικονομίας οδηγεί σε αυξήσεις μισθών



Το ισχυρότερο γερμανικό συνδικάτο εργαζομένων IG Metall κατήγαγε νίκη στις συνομιλίες με τους εργοδότες.

κών κινητοποιήσεων, καθώς το συνδικάτο IG Metall ζητούσε αυ-ξήσεις μισθών 6%. Οι απεργιακές κινητοποιήσεις της περασμένης εβδομάδας έπληξαν μεγάλες βιο-μηχανίες, όπως η Daimler, η BMW και η Airbus, αλλά και δεκάδες άλλες μικρότερες. Εκτιμάται ότι τα διαφυγόντα έσοδα αγγίζουν τα 200 εκατ. ευρώ. Σε ό,τι αφορά, όμως, την αξιολόγηση της συμ-φωνίας, δίστανται οι απόψεις με-ταξύ των οικονομικών αναλυτών ως προς το κατά πόσον οι αυξήσεις που συμφωνήθηκαν αποτελούν

πράγματι επιτυχία των συνδικά-των. Ορισμένοι αμφισβητούν και το κατά πόσον ανταποκρίνεται στο αίτημα της ΕΚΤ να αυξηθούν οι αποδοχές των εργαζομένων, για να δοθεί ώθηση στον πληθω-ρισμό της Ευρωζώνης. Σχολιάζον-τας, η βρετανική εφημερίδα Fi-nancial Times αναφέρει πως «η οικονομική ανάπτυξη της Γερμα-νίας έχει δώσει μεγάλη ισχύ στα συνδικάτα φέτος», καθώς το 2017 η γερμανική οικονομία σημείωσε τον ταχύτερο ρυθμό ανάπτυξης από το 2011 και η ανεργία βρί-σκεται στα χαμηλότερα επίπεδα μετά την επανένωση των δύο Γερ-μανιών το 1990. Μιλώντας στους FT, όμως, αναλυτές της τράπεζας Barclays εκτιμούν πως η καθαρή αύξηση των μισθών δεν θα υπερ-βεί το 3,35% ετησίως. Αντιθέτως, ο Εκκαρτ Τάτσεφελντ, αναλυτής της Commerzbank, επιμένει ότι πρόκειται για καλή συμφωνία, μο-λονότι παραδέχεται πως υπολεί-

πεται σημαντικά από τα αρχικά αιτήματα των εργατών.

Ισως, όμως, το κυρίως διακύ-βευμα αυτής της συμφωνίας είναι το κατά πόσον σηματοδοτεί μια στροφή της Γερμανίας σε υψηλό-τερους μισθούς, με όσα αυτό μπο-ρεί να συνεπάγεται για τη ζήτηση στη μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οίκο-νομία και τις ευεργετικές επιπτώ-σεις που θα μπορούσε να επιφέρει στην Ευρωζώνη. Μιλώντας στο Bloomberg ο Κάροστεν Μπρτζέσκι, επικεφαλής των οικονομολόγων της ING-DiBa στη Φρανκφούρτη, εκφράζει την εκτίμηση ότι δεν πρόκειται για την αρχή μιας πο-ρείας της Γερμανίας προς υψηλό-τερους μισθούς. Όπως χαρακτη-ριστικά τόνισε, «το να καταβληθεί σε διάστημα μεγαλύτερο των δύο ετών μια ονομαστική αύξηση μι-σθών 4,3% στην πράξη σημαίνει ότι μειώνονται οι πληθωριστικές πιέσεις σε σύγκριση με τα τελευ-ταία χρόνια».

Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο χωρίς ανάμειξη Κομισιόν

Οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις επιθυ-μούν τη μετεξέλιξη του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM) σε Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο (ENT), αλλά χωρίς την ενεργή ανά-μειξη της Κομισιόν ή του Ευρωπαϊ-κού Κοινοβουλίου. Πηγές της ει-δικοεργαφικής ιστοσελίδας Politico αποκάλυψαν ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θέλει τη θε-σμοθέτηση ενός Ευρωπαϊκού Νο-μισματικού Ταμείου (ENT) που δεν θα υπάγεται στο καθιερωμένο σύ-στημα λήψης αποφάσεων που ισχύει στις Βρυξέλλες. Παραδόξως, η Κομισιόν ήταν αυτή που πρότεινε

τη μετατροπή του ESM σε Ευρω-παϊκό Νομισματικό Ταμείο, παρου-σιάζοντας προτάσεις για τη λεπτο-μερή λειτουργία του στις αρχές Δε-κεμβρίου, στο πλαίσιο ευρύτερου σχεδίου για την αναδιάρθρωση του νομισματικού και οικονομικού συ-στήματος στην Ευρωζώνη.

Εξ Ευρωπαίοι αξιωματούχοι είπαν στο Politico ότι οι κυβερνήσεις της Ε.Ε. φοβούνται πως, αν η Κομισιόν και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμ-μετέχουν στο σύστημα λήψης απο-φάσεων του ENT, τότε η γραφει-οκρατία και τα πολιτικά κίνητρα θα δυσχεραίνουν την αποτελεσμα-

τική λειτουργία του. «Δεν επιπι-στευόμαστε την Κομισιόν σε ό,τι αφορά την απόλυτη εφαρμογή ενός κανονιστικού πλαισίου», δήλωσε ένας από τους αξιωματούχους που μιλήσαν ανώνυμα στο Politico. «Δεν θα μπορεί να διαχειριστεί τα ισχυρά κράτη-μέλη που θα διατρέχουν κίν-δυνο χρεοκοπίας σε μια δύσκολη οικονομική συγκυρία. Γι’ αυτό είναι καλύτερα να υπάρχει διακυβερνη-τικός έλεγχος», προσθέτει η ίδια πηγή.

Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αν-τέδρασαν έντονα σε μια τέτοια προ-

οπτική, καθώς θα τους έθετε άνευ αρμοδιότητας. Ο Ούντο Μπούλμαν, προσωρινός επικεφαλής της κοινο-βουλευτικής ομάδας Σοσιαλιστών και Δημοκρατών στο Ευρωκοινο-βούλιο, προειδοποίησε πως «τα κρά-τη-μέλη θα κάνουν τεράστιο λάθος αν αποφασίσουν να ακολουθήσουν αυτό το μονοπάτι». Η Κομισιόν τό-νισε ότι ένα ENT θα πρέπει να υπά-γεται στη δικαιοδοσία του Ευρω-παϊκού Κοινοβουλίου και να πραγ-ματοποιούνται εμπιστευτικές αλλά και δημόσιες συζητήσεις με τον επι-κεφαλής του.

Ο ESM δημιουργήθηκε εν μέσω

της κρίσης δημοσίου χρέους στην Ευρωζώνη, παρέχοντας οικονομική βοήθεια στην Πορτογαλία, στην Ισπανία, στην Ιρλανδία, στην Κύπρο και στην Ελλάδα. Χρηματοδοτείται από τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης και σήμερα διαθέτει κεφάλαια 500 δισ. ευρώ. Η Κομισιόν είχε προτείνει την αναβάθμιση του ESM σε ENT, με τη δυνατότητα να παρέχει βρα-χυπρόθεσμη χρηματοδότηση σε οικονομίες της Ευρωζώνης που θα βρίσκονται στο χείλος του γκρεμού και, αν χρειαστεί, να στηρίζει το Ταμείο για την εξυγίανση των προ-βληματικών τραπεζών.



Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θέλει τη θεσμοθέτηση ενός Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ταμείου, το οποίο δεν θα υπάγεται στο καθιε-ρωμένο σύστημα λήψης αποφάσεων που ισχύει στις Βρυξέλλες.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΟΠΤΙΚΩΝ ΙΝΩΝ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Με το μεγαλύτερο ιδιωτικό δίκτυο οπτικών ινών, που επεκτείνεται συνεχώς, η **MTN Business** βρίσκεται **ακόμη πιο κοντά στην επιχείρησή σας, ανεξαρτήτως μεγέθους**, για να σας παρέχει **την πιο γρήγορη, αξιόπιστη** και πλέον **οικονομική σύνδεση στο διαδίκτυο μέσω οπτικών ινών**.

Μάθετε περισσότερα στο www.mtnbusiness.com.cy ή καλώντας τη **Γραμμή Υποστήριξης της MTN Business στο 131** ή επισκεφθείτε ένα από τα **MTN Business Centers σε Λευκωσία ή Λεμεσό**.



Τα κόκκινα δάνεια

Ο μεγαλύτερος όγκος των μεγάλων και επενδυτικού χαρακτήρα ακινήτων του ομίλου της Εθνικής Τράπεζας «κρύβεται» πίσω από μη εξυπηρετούμενα επιχειρηματικά δάνεια, ισχυρίζονται παράγοντες της αγοράς ακινήτων. Η σταδιακή απελευθέρωση του κτιριακού αυτού όγκου από το δεύτερο εξάμηνο του 2018, αναμένεται να τροφοδοτήσει μεγάλη ζήτηση.



Τα υποκαταστήματα

Ακίνητα περιέρχονται στις τράπεζες και από τον εξορθολογισμό του δικτύου των καταστημάτων τους. Για παράδειγμα, η Eurobank διαθέτει σήμερα περίπου 40 ακίνητα που στο παρελθόν στέγαζαν τραπεζικά υποκαταστήματα του ομίλου. Για τα ακίνητα αυτά αναζητούνται – όπου απαιτείται – μισθωτές, προκειμένου να μεταπωληθούν σε υψηλότερη τιμή.



Οι υπεραξίες

Η Τράπεζα Πειραιώς είχε αναπτύξει πολυσιχδή παρουσία στην αγορά ακινήτων ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 2000 και τουλάχιστον μέχρι την περίοδο 2007-2008, αποκτώντας ή αξιοποιώντας emblematic ακίνητα. Σήμερα, η δυναμική αυτή φαίνεται πως επανενεργοποιείται, με αφορμή τις σημαντικές υπεραξίες που κρύβονται στο χαρτοφυλάκιο ακινήτων του ομίλου.



Εσοδα 300 εκατ. από την πώληση ακινήτων

Επιδίδουν οι τράπεζες για το 2018 – Τι σχεδιάζουν Πειραιώς, Alpha, Eurobank, Εθνική

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Εντατικοποιούνται τα σχέδια των τραπεζών για την πώληση της ακινήτης περιουσίας τους κατά το 2018, καθώς, σύμφωνα με τα λεγόμενα των αρμόδιων στελεχών, υπολογίζεται ότι τα προσδοκώμενα έσοδα θα είναι κατά πολύ υψηλότερα σε σχέση με το 2017, προσεγγίζοντας ή και ξεπερνώντας τα 300 εκατ. ευρώ. Προς την κατεύθυνση αυτή, εκτιμάται ότι θα συμβάλουν τόσο η σημαντική βελτίωση του μακροοικονομικού περιβάλλοντος και η συνακόλουθη αύξηση του επενδυτικού ενδιαφέροντος όσο και η ενίσχυση της ροής ακινήτων προς τα χαρτοφυλάκια των τραπεζών από τη διαδικασία των πλειστηριασμών. Υπενθυμίζεται ότι, σήμερα, στο χαρτοφυλάκιο των τεσσάρων συστημικών τραπεζών (Τράπεζα Πει-

ραιώς, Alpha Bank, Εθνική Τράπεζα και Eurobank) βρίσκονται περίπου 10.000 ακίνητα, με την πλειονότητα εξ αυτών να αφορά διαμερίσματα και κατοικίες. Ο όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς άντλησε περί τα 55 εκατ. ευρώ από την πώληση 300 ακινήτων το 2017, ποσό που ήταν σχεδόν τριπλάσιο σε σχέση με τον ετήσιο μέσον όρο των προηγούμενων ετών. Σύμφωνα με τον κ. Γεώργιο Κορμά, διευθυνοντα σύμβουλο της Πειραιώς Real Estate και της Picar, στόχος για το 2018 είναι η ακόμα μεγαλύτερη βελτίωση της περυσινής επίδοσης, καθώς, όπως τονίζει, «η στόχευσή μας είναι η πιο δυναμική παρουσία μας στην αγορά και η αξιοποίηση του συνόλου του υφιστάμενου χαρτοφυλακίου μας, που περιλαμβάνει ακίνητα όλων των κατηγοριών, από οικόπεδα μέχρι ξενοδοχεία και από γραφεία μέχρι καταστή-

ματα και κατοικίες». Το 2017, το 40% των πωληθέντων ακινήτων ήταν κατοικίες και το 35% επαγγελματικά ακίνητα. Μεγάλη κινητικότητα αναμένεται και από τον όμιλο της Alpha Bank. Στόχος του ομίλου είναι η άντληση εσόδων της τάξεως των 100 εκατ. ευρώ κατά το 2018 και ακόμα περισσότερων το 2019, καθώς εντατικοποιείται η προσπάθεια των τελευταίων ετών για την ωρίμανση της διαδικασίας πώλησης σημαντικών ακινήτων. Μεταξύ αυτών, περιλαμβάνονται αυτοτελή κτίρια γραφείων, όπως π.χ. το κτίριο που στεγάζει τα κεντρικά γραφεία της Vodafone. Σύμφωνα με τον διευθυντή επενδυτικής τραπεζικής του ομίλου Ευάγγελο Καλαμάκη, «φέτος αναμένεται να διατεθεί σημαντικός αριθμός ακινήτων επενδυτικού χαρακτήρα, ως αποτέλεσμα μιας σημαντικής

προεργασίας 2-3 ετών».

Η Eurobank έχει ήδη πραγματοποιήσει σημαντικές πωλήσεις ακινήτων επενδυτικού χαρακτήρα την τελευταία διετία. Σύμφωνα με την υπεύθυνη ακινήτης περιουσίας του ομίλου Δέσποινα Χαμπλάκη, το 2017 συγκεντρώθηκαν έσοδα της τάξεως των 60 εκατ. ευρώ, ενώ ανάλογος είναι ο στόχος εσόδων από πωλήσεις ακινήτων και για το 2018. Σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία, υπολογίζεται ότι η Eurobank ελέγχει σήμερα περί τα 3.000 ακίνητα, εκ των οποίων τα 200 είναι επενδυτικού χαρακτήρα (π.χ. κτίρια γραφείων, καταστήματα, ξενοδοχεία κτλ.), ενώ τα υπόλοιπα 2.800 αφορούν διαμερίσματα και κατοικίες. Η συνολική αξία του χαρτοφυλακίου υπολογίζεται σε 500 εκατ. ευρώ, με το 1/3 αυτών να αφορά στα οικιστικά ακίνητα.

Με τη σειρά της, η Εθνική Τράπεζα, η οποία ελέγχει σήμερα 1.000-1.200 ακίνητα, ετοιμάζει τις δικές της κινήσεις. Σύμφωνα με τον κ. Γιώργο Φράγκου, υποδιευθυντή του τομέα ακινήτων του ομίλου της Εθνικής, εντός του προσεχούς διμήνου θα έχει ολοκληρωθεί η εμπορική πολιτική του ομίλου. Στο πλαίσιο αυτό και με δεδομένο ότι ο όμιλος αναμένεται να υποδέχεται περίπου 3.000 νέα ακίνητα σε ετήσια βάση μέσω των πλειστηριασμών, δρομολογείται σειρά εργαλείων για τη διαχείρισή τους. Για παράδειγμα, στο τέλος Μαρτίου θα είναι λειτουργική η νέα δικτυακή πλατφόρμα ηλεκτρονικών πωλήσεων ακινήτων της Εθνικής, ενώ παράλληλα προετοιμάζεται και μηχανισμός για την προετοιμασία των προς πώληση ακινήτων, κυρίως μέσω χρήσης εξωτερικών συνεργατών.

Οι επενδυτές ενδιαφέρονται, αλλά δεν βρίσκουν σύγχρονα κτίρια

Επενδύσεις της τάξεως των 750 εκατ. ευρώ καταγράφκαν στην ελληνική αγορά επαγγελματικών ακινήτων (κτίρια γραφείων, εμπορικά καταστήματα, εμπορικά κέντρα, ξενοδοχεία, κτλ.) κατά τη διάρκεια του 2017, μια υποχώρηση της τάξεως του 25% σε σχέση με το 2016, όταν το σχετικό μέγεθος είχε υπολογιστεί σε περίπου 1 δισ. ευρώ. Ωστόσο, όπως επισημαίνει σε σχετική ανάλυσή της η εταιρεία παροχής υπηρεσιών ακινήτων JLL – Αθηναϊκή Οικονομική, η κάμψη αυτή δεν οφείλεται στη μείωση του αγοραστικού ενδιαφέροντος ή της κινητικότητας των επενδυτών, αλλά στην έλλειψη του κατάλληλου προϊόντος, δηλαδή ποιοτικών κτιρίων που να προσελκύουν το ενδιαφέρον

των θεσμικών επενδυτών. Η έλλειψη αυτή είναι αποτέλεσμα της απουσίας νέων επενδύσεων ανάπτυξης ακινήτων για μακρά περίοδο, και συγκεκριμένα από το 2010 μέχρι και το 2016. Σύμφωνα με την κ. Δίκα Αγαπητίδου, γεν. διευθύντρια της JLL – Αθηναϊκή Οικονομική, ένας ακόμα λόγος για την πτώση της αξίας των συναλλαγών το 2017 ήταν και το ότι κατά το προηγούμενο έτος σύγκρισης, δηλαδή το 2016, είχαν ολοκληρωθεί και ορισμένες πολύ μεγάλες συναλλαγές, απόρροια πολύμηνων διαπραγματεύσεων, όπως για παράδειγμα η πώληση του Hilton και του Αστέρρα Βουλιγαμένως. Επίσης, οι πωλήσεις ακινήτων το 2017

θα μπορούσαν να ήταν πολύ περισσότερες, εφόσον υπήρχε το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο που να επιτρέπει σε φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως τα ασφαλιστικά ταμεία, να προχωρούν και σε πωλήσεις ακινήτων τους πέραν των μακροχρόνιων εκμισθώσεων. Επίσης, αρκετά ακίνητα που θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο επενδυτικού ενδιαφέροντος, επί του παρόντος, βρίσκονται ως ενέχυρο σε μη εξυπηρετούμενα δάνεια. «Ξεότι αφορά τα μεγέθη που επενδύθηκαν, τη μερίδα του λέοντος (41%) καταλαμβάνουν οι συναλλαγές μεταξύ 1 - 5 εκατ. ευρώ, με δεύτερη (28%) την κατηγορία που δεν ξεπερνά το 1 εκατ. ευρώ και τρίτη (20%) αυτή

που αφορά συμφωνίες μεταξύ 5 - 20 εκατ. ευρώ. Επίσης, υπήρξε και μια συναλλαγή άνω των 100 εκατ. ευρώ και συγκεκριμένα 190,6 εκατ. ευρώ, που αφορούσε την εξαγορά του 50% του The Mall Athens από τον όμιλο της Lambda Development (πωλητής η HSBC)», αναφέρει η κ. Αγαπητίδου.

Όσον αφορά την κατανομή ανά κλάδο, το 51% των επενδύσεων αφορούσε εμπορικά ακίνητα (καταστήματα και εμπορικά κέντρα), έναντι μεριδίου αγοράς μόλις 3% που είχε καταλάβει το 2016. Στη δεύτερη θέση βρέθηκαν τα ξενοδοχειακά ακίνητα με 23% (από 83% το 2016), με ορισμένες από τις πράξεις που ξεχώρισαν να είναι η αγορά του Athens Ledra

από τη Hines προς 33 εκατ. ευρώ και αυτή του Amathus από τη London & Regional προς 30 εκατ. ευρώ. Τα κτίρια γραφείων κατέλαβαν μερίδιο 9% το 2017 έναντι 8% το 2016, ωστόσο εκτιμάται ότι το ποσοστό θα μπορούσε να είναι πολύ μεγαλύτερο, εάν ήταν διαθέσιμα προς πώληση περισσότερα ακίνητα του είδους. Η μεγαλύτερη σε αξία συναλλαγή δεν προέρχεται από τον ιδιωτικό τομέα αλλά από τον δημόσιο, καθώς η Περιφέρεια Αττικής προχώρησε στην αγορά του κτιρίου ιδιοκτησίας Synergo, που στέγαζε στο παρελθόν τον ΟΠΑΠ με τίμημα που φημιολογείται ότι προσεγγίζει τα 20 εκατ. ευρώ.

N.X.P.

Τα επαγγελματικά ακίνητα προσφέρουν από τις υψηλότερες αποδόσεις στην Ευρώπη

Η παρούσα οικονομική συγκυρία θεωρείται ως η καλύτερη των τελευταίων ετών για την τόνωση των επενδύσεων στο ελληνικό real estate, κάτι που έχουν αντιληφθεί ασφαλώς και οι διοικήσεις των τραπεζών, οι οποίες άλλωστε εισπράττουν σε καθημερινή βάση και το ενδιαφέρον των ξένων και εγχώριων θεσμικών επενδυτών για ακίνητα εισοδήματος, όπως κτίρια γραφείων, εμπορικά καταστήματα και ασφαλώς ξενοδοχειακές μονάδες. Όπως αναφέρει στην «Κ» ο κ. Γιώργος Χρυσικός, διευθύνων σύμβουλος της Grivalia Properties ΑΕΕΑΠ, η συνεχής υποχώρηση των αποδόσεων των ελληνικών ομολόγων έχει ως αποτέλεσμα τη στροφή των ξένων επενδυτών προς την εξωχώρα αγορά ακινήτων, η οποία προ-

σφέρει αισθητά υψηλότερες αποδόσεις, τάση από την οποία προσδοκούμε να επωφεληθούμε τόσο εμείς, όσο και οι τράπεζες. «Η κινητικότητα των επενδυτών οφείλεται στο ότι το ρίσκο της ελληνικής οικονομίας έχει μειωθεί πολύ σε σχέση με πριν από ένα ή δύο χρόνια, κάτι που αντανακλάται και στα ελληνικά ομόλογα. Αυτό σημαίνει ότι όσοι αναζητούν υψηλότερες αποδόσεις θα πρέπει να στραφούν σε άλλα επενδυτικά προϊόντα όπως η αγορά ακινήτων», τονίζει ο κ. Χρυσικός. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι προσφερόμενες αποδόσεις στην ελληνική αγορά επαγγελματικών ακινήτων είναι εξαιρετικά ελκυστικές συγκριτικά με άλλες χώρες της Ευρώπης, καθώς κινούνται μεταξύ

Οι αποδόσεις για γραφεία, καταστήματα και εμπορικά κέντρα κινούνται μεταξύ 7,5%-9%, τη στιγμή που σε άλλες ώριμες αγορές είναι στο 4%-5%.

7,5%-9% για γραφεία, καταστήματα και εμπορικά κέντρα (και ακόμα υψηλότερα για αποθήκες-logistics), τη στιγμή που σε άλλες ώριμες αγορές, ακόμα και σε χώρες της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, οι συννηθέστερες αποδόσεις δύσκολα ξε-

περνούν το 6%-6,5% και κατά κανόνα κινούνται στο 4%-5%. Οι υψηλές αποδόσεις οφείλονται στις ελκυστικές αξίες των ελληνικών επαγγελματικών ακινήτων, αλλά και στην ανοδική πορεία των ενοικίων τους τελευταίους μήνες, ιδίως για ακίνητα πρώτης προβολής. Αν στα παραπάνω προστεθεί και το ευνοϊκό μακροοικονομικό περιβάλλον, καθίσταται σαφές ότι η ελληνική αγορά ακινήτων διανύει τις καλύτερες ημέρες της από την έναρξη της οικονομικής κρίσης και μέχρι σήμερα. Όπως ανέφερε πρόσφατα η διοίκηση της Grivalia Properties ΑΕΕΑΠ, «οι τιμές των “prime” ακινήτων αναμένεται να εμφανίσουν περαιτέρω αυξητικές τάσεις. Η εξέλιξη των περιορισμών στην κίνηση

κεφαλαίων και η υλοποίηση του προγράμματος αποκρτικοποίησης μπορεί να οδηγήσουν σε περαιτέρω μείωση του “ρίσκου χώρας” (country risk) και στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων, γεγονός που θα οδηγήσει στην ανάταξη του κλάδου των ακινήτων». Δεδομένων πάντως της υφιστάμενης ζήτησης, ιδίως για ακίνητα υψηλών προδιαγραφών, εκτιμάται ότι η ανταπόκριση προς τα πουλούμενα ακίνητα από τις συστηματικές τράπεζες θα είναι ιδιαίτερα υψηλή, εφόσον ασφαλώς οι αποτιμήσεις κριθούν ελκυστικές. Όπως τονίζουν, χαρακτηριστικά, στελέχη της αγοράς ακινήτων, αναμφίβολα οι τιμές των ακινήτων είναι χαμηλότερες σε σχέση με πριν από δέκα χρόνια, αλλά

δεν παύουν να υπάρχουν και αρκετές περιπτώσεις όπου οι ζητούμενες τιμές είναι υψηλότερες απ’ ό,τι ίσως θα επέτρεπε το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον. Την όλη διαδικασία και κυρίως σε ό,τι αφορά τα οικιστικά ακίνητα που θα περιέλθουν στην κατοχή των τραπεζών τους επόμενους μήνες, ως αποτέλεσμα της διαδικασίας των πλειστηριασμών, φαίνεται πως διευκολύνει σημαντικά η εκτίναξη της αγοράς των βραχυχρόνιων μισθώσεων (π.χ. Airbnb, HomeAway, Booking κτλ.). Χάρis στο μεγάλο μισθωτικό ενδιαφέρον έχουν αυξηθεί και οι ενδιαφερόμενοι επενδυτές, οι οποίοι αναζητούν κατοικίες προς εκμίσθηση σε δημοφιλείς τουριστικές περιοχές.



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ



ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2018

«Έπινα τσάι με τον Φίλιπ Γκλας...»

Το πρόγραμμα *Mentor and Protégé* της Rolex δημιουργεί σχέσεις ζωής ανάμεσα σε κορυφαίους δημιουργούς και νέα ταλέντα

Του απεσταλμένου μας στο ΒΕΡΟΛΙΝΟ
ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Το Βερολίνο συνεχίζει ν' αλλάζει, εργοτάξια παντού, το Mitte γεμίζει trendy στέκια, αλλά το Claerchens Ballhaus παραμένει στη θέση του από το 1895 – το τελευταίο «χορευτικό εστιατόριο» στην πόλη. Αναμμένα κεριά μάς οδηγούν στη Spiegelsaal, τη Σάλα των Καθρεπτών, μια υποβλητική αίθουσα φθαρμένης μεγαλοπρέπειας, ενώ λίγο μετά, στον κάτω όροφο, μια μπάντα παίζει σ' ένα πάλκο στολισμένο με χρυσή «βροχή». Νιώθω ότι βρίσκομαι στη Ζώνη του Λυκόφωτος και, υπό αυτή την έννοια, η επιλογή του χώρου είναι ιδανική για την εναρκτήρια εκδήλωση του Arts Weekend της Rolex, μιας τριήμερης γιορτής των τεχνών με την οποία έκλεισε ο όγδοος κύκλος του χορηγικού της προγράμματος Mentor and Protégé. Η αίσθηση ότι έχω περάσει σε μιαν άλλη διάσταση ενισχύεται όσο οι ώρες κυλούν. «Hello,

“

Ανερχόμενοι δημιουργοί περνούν ένα χρόνο κοντά σε κορυφαίους ομότεχνους τους, ενώ εργάζονται πάνω σε ένα project.

I am Joan», συστήνεται η μικροκαμωμένη ασπρομάλλα που κάθεται δίπλα μου στο γεύμα και, ακούγοντας πως είμαι από την Ελλάδα, αναπολεί τους μήνες που είχε περάσει στην Κρήτη τη δεκαετία του '60. Είναι η Joan Jonas, θρύλος της performance και video art, με 50 χρόνια καριέρας γεμάτης έργα που εισήγαγαν νέες διαλέκτους στην τέχνη. Η Joan, μέντορας στο πρόγραμμα, με συστήνει στη μαθητευόμενη της, τη Βιετναμέζα multimedia artist Thao-Nguyen Phan, η οποία μέσα από τα συμβολικά έργα της ανοίγει ένα παράθυρο στην ψυχή της πολύπαθης χώρας της. Λίγο μετά στην παρέα προστίθεται ο Andrea Lissoni, επιμελητής της Tate Modern, που ετοιμάζει μεγάλη αναδρομική έκθεση της Jonas από τον Μάρτιο.

Στη σκιά γιγάντων

Μιλάμε για πολιτιστικό σοκ. Πίνω καφέ στα όρθια και από μπροστά μου περνούν ο σερ Avis Καπούρ, ο Ολάφουρ Ελιάσον και ο Ρόμπερτ Ουίλσον. Μπαίνω στο ασανσέρ με



«Η μουσική είναι συναλλαγή ανάμεσα σε σένα και κάποιον άλλο. Χωρίς αυτή δεν υπάρχει τίποτα», λέει ο Φίλιπ Γκλας. Εδώ, με τη χαρισματική Puichi.



Ρομπέρ Λεπάτζ και Αντζελα Μολίνα στο Imperio του Matias Umpierrez.

τον Αλφόνσο Κουαρόν, θριαμβευτή των Οσκαρ το 2014, που ως μέντορας βρήκε τον ιδανικό μαθητή – αλλά και έμπιστο φίλο – στο πρόσωπο του νεαρού Ινδού σκηνοθέτη Chaitanya Tahkmane: ήταν ο μόνος άνθρωπος στον οποίο έδειξε το σενάριο της νέας, πολυαναμενόμενης ταινίας του «Roma». Ο Ρομπέρ Λεπάτζ μου μιλάει για το θέατρο στην εποχή του Netflix: Πρέπει διαρκώς να εκπλήσσει, να ενσωματώνει όλες τις τέχνες και τεχνολογίες, να καθιστά τον θεατή συμμετέτοχο και να του προσφέρει μια εμπειρία μοναδική, για την οποία αξίζει να βγει από το σπίτι...

Νιώθω συγκίνηση ακούγοντας τον Νοτιοαφρικανό πρωτοπόρο της σύγχρονης τέχνης Ουίλιαμ Κέντριντς να περιγράφει πώς το «Canto General» του Μίκν Θεοδωράκη και του Πάμπλο Νερούδα είχε εμψυχώσει τη φοιτητική νεολαία του Γιοχάνεσμπουργκ. Σφίγγω το χέρι του Φίλιπ Γκλας ευχαριστώντας τον για τη μουσική του, την ώρα που καλεσμένοι διεκδικούν μια selfie μαζί του. Οπου κι αν στεκόμουν σε αυτή την υποδειγματικά οργανωμένη γιορτή της δημιουργικότητας, που φιλοξένησαν οι πιο εμβληματικοί χώροι πολιτισμού του Βερολίνου

(Deutsches Theater, Gemaldegalerie, Staatsbibliothek, Staatsoper), βρίσκω στην σκιά γιγάντων.

Πολλές μεγάλες εταιρείες υλοποιούν προγράμματα πολιτιστικών χορηγιών, αλλά καμία δεν το κάνει με τη φιλοδοξία και το κύρος της Rolex. Το πρόγραμμα Mentor and Protégé καθιερώθηκε το 2002 για να διευκολύνει τη μεταλαμπάδευση της γνώσης στις επόμενες γενιές καλλιτεχνών. Ανερχόμενοι δημιουργοί της αρχιτεκτονικής, της μουσικής, του κινηματογράφου, του θεάτρου, του χορού, της λογοτεχνίας και των εικαστικών τεχνών περνούν ένα

χρόνο κοντά σε κορυφαίους ομότεχνους τους, εργάζονται πάνω σε ένα project μαζί τους, αλλά και παίρνουν πολύτιμες συμβουλές για τη ζωή και την καριέρα τους. Είναι σαν ένα προσωπικό πανεπιστήμιο.

Πώς λειτουργεί; Οι μέντορες επιλέγονται από συμβούλιο ειδικών και, σε συνεργασία με τη Rolex, σκιαγραφούν το πορτρέτο ενός πιθανού μαθητευόμενου (πολλοί π.χ. δείχνουν προτίμηση σε ταλέντα από αναπτυσσόμενες χώρες). Επτά πάνελ, ένα για κάθε τέχνη, καταλήγουν σε μια λίστα 20 υποψηφίων. Τελικά προκρίνονται τρεις, τους

οποίους ο μέντορας συναντά προσωπικά ώστε να επιλέξει έναν. Ο ελάχιστος χρόνος που περνούν μαζί είναι έξι εβδομάδες, αν και στην πράξη τον υπερβαίνουν κατά πολύ, ταξιδεύοντας ανά τον κόσμο. Ο μέντορας πληρώνεται 100.000 ελβετικά φράγκα για τον χρόνο του, ο μαθητευόμενος 40.000 φράγκα και 30.000 επιπλέον μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος, για τη χρηματοδότηση ενός νέου έργου.

Αλλάξε η ζωή τους

Μέχρι σήμερα οι υποψήφιοι ανέρχονται σε 1.100 από 110 χώρες, από την Παραγουάη ως την Κίνα και από το Τόγκο ως την Ονδούρα. Πενήντα από αυτούς είδαν τη ζωή τους να αλλάζει: Η protégé της μουσικής Puichi Sasaki ματαίωσε τις διδακτορικές σπουδές της προκειμένου να μαθητεύσει δίπλα στον Φίλιπ Γκλας. «Θυμάμαι να καθόμα-

“

Η αληθινή σημασία του προγράμματος έγκειται στο γεγονός ότι πολλοί από τους μαθητευόμενους εξελίχθηκαν σε κορυφαίους στον χώρο τους.

στε στο σπίτι του, να πίνουμε τσάι, ή εκείνος να φτιάχνει ένα σάντουιτς και να αρχίζει να μου λέει ιστορίες», λέει. Και έτσι έμαθε τα πάντα για το πρακτικό σκέλος της ζωής ενός μουσικού: στούντιο, πρόβες, εμφανίσεις, συμβόλαιο. «Εγώ δυστυχώς έφτασα 75 χρόνων για να μου τα πούν», αστεϊεύτηκε ο Γκλας.

Η θητεία στο πρόγραμμα αποτελεί εισιτήριο σε μια κοινότητα δημιουργών που διαρκώς μεγαλώνει. «Οι αριθμοί λένε τη μισή ιστορία», όπως επισημαίνει ο Bertrand Gros, πρόεδρος του Δ.Σ. της Rolex. «Η αληθινή σημασία του προγράμματος έγκειται στο γεγονός ότι πολλοί από τους μαθητευόμενους εξελίχθηκαν σε κορυφαίους στους χώρους τους. Οι μέντορες αντίστοιχα έλαβαν ενέργεια, έμπνευση και ενθάρρυνση από την επαφή τους με τους νεότερους συναδέλφους τους. Το πρόγραμμα και η συναναστροφή των συμμετεχόντων έχει δώσει έμπνευση και ερεθίσματα για πολλές διακαλλιτεχνικές συνεργασίες».

• Συνέχεια στη σελ. 3



Μέντορες και προστατευόμενοι του όγδοου κύκλου του προγράμματος της Rolex, που σκοπό έχει να διευκολύνει τη μεταλαμπάδευση της γνώσης στις επόμενες γενιές, προωθώντας ταυτόχρονα την καλλιτεχνική αριστεία.

Αιζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

18.2.18-24.2.18

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΘΕΑΤΡΟ «Σαλώμη»

Ένας κατεχόμενος λαός στην έρημο. Ένας ριζοπάστης από την έρημο κηρύσσει απεργία πείνας. Ένα κορίτσι που με τον μυστηριώδη χορό του θα αλλάξει την πορεία του κόσμου. Τη σκηνοθεσία υπογράφει η θεατρική σκηνοθέτις Yael Farber που βασιζέι την υπόθεση σε διάφορες εκδοχές, ανεβάζοντάς στο σανίδι του ΝΤ μια παράσταση που πνυντίζει. Θέατρο Ριάλτο και ΘΟΚ, Τρίτη 20 Φεβρουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες τηλεφωνα 7777745, 77772717.**

ΘΕΑΤΡΟ

Δραματικός μονόλογος «Dystopia: il Paradiso»

Το Κέντρο Παραστατικών Τεχνών ΜΙΤΟΣ διοργανώνει για 8η συνεχόμενη χρονιά το καλλιτεχνικό πρόγραμμα φιλοξενίας, theYard.Residency.18, και στην κατηγορία Επί σκηνής παρουσιάζει την παράσταση «Dystopia: il Paradiso», από τον Λούκα Ιωάννου και τη Μαριάννα Παφίτη. Ο δραματικός μονόλογος «Dystopia: il Paradiso» αποτυπώνει τη σχέση φυσικού και ψυχικού κόσμου καθώς προσκαλεί τους θεατές σε μία βιωματική εμπειρία και μύηση στον κόσμο των συμβολισμών, της ψυχολογίας και της αναπηρίας. Ο μονόλογος προβάλλει μία αντίφραση ευαίσθητη αλλά, συνάμα, πλήρως λογική. Τι συμβαίνει όταν ένα άτομο με χρόνια νευρολογική πάθηση αναλαμβάνει το ρόλο της ηθοποιού; Η αναπηρία σταματά τη δημιουργικότητα ή τη διευρύνει; Το έργο αναζητά νέους τρόπους έκφρασης και θέτει πολιτικά και κοινωνικά ερωτήματα. Ο «εγκλεισμός» που βιώνει ένα άτομο με αναπηρία, η συμμετοχή

ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ

«Ο Τζακ και η φασολιά»

Καρναβαλιστική διάθεση θα έχουν οι παραστάσεις αυτού του Σαββατοκύριακου, του κουκλοθέατρου «Ο Τζακ και η φασολιά, αλλιώς» που ανεβάζει το θέατρο Ένα. Μόλις τελειώσουν οι παραστάσεις, τα παιδιά αλλά και οι γονείς, θα απολαύσουν ένα τρελό καρναβαλιστικό πάρτι με γιορτινή διακόσμηση, μπαλονοκατασκευές και χίλιες δύο άλλες εκπλήξεις. Το πάρτι είναι προσφορά στους μικρούς φίλους του «θέατρο ένα». Βάλτε λοιπόν τα καρναβαλιστικά σας, φορέστε τις μάσκες σας κι ελάτε να διασκεδάσουμε παρέα με μπόλικη μουσική και χορό! Το έργο «Ο Τζακ και η φασολιά αλλιώς» μεταφέρει στα παιδιά σπμαντικά μηνύματα σε σχέση με την αναγκαιότητα για σεβασμό στο περιβάλλον, την ανακύκλωση αλλά και την αποδοχή της διαφορετι

κότητας. Η πλοκή είναι στηριγμένη στην γνωστή ιστορία «Ο Τζακ κι η φασολιά» και όπως λέει η σκηνοθέτης Βασιλική Ανδρέου, η οποία συνέλαβε και την ιδέα για την δική της μεταφορά στη σκηνή του Τζακ και της μαγικής φασολιάς, «είναι ένας ύμνος στην αισιοδοξία, στην αγάπη για τη ζωή, τη φύση, τους συνανθρώπους μας». Σκηνοθεσία, κατασκευή κούκλων, Βασιλική Ανδρέου, μουσική επιμέλεια Άντρη Σιακαλλή. Παίζουν: Βασιλική Ανδρέου, Μαριλένα Κυριάκου. Παραστάσεις κάθε Σάββατο στις 3 το απόγευμα και κάθε Κυριακή στις 11 το πρωί. Θ «θέατρο Ένα», Λεωφόρος Αθηνάς 4,1016 Λευκωσία, Κύπρος. Θέατρο Ένα, Λεωφόρος Αθηνάς, Λευκωσία. **Προκρατήσεις, πληροφορίες τηλεφωνο 22348203, teatroena@cytanet.com.cy.**



ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

«Το μορτάκι και το δελφινοκόριτσο»

Το Περιφερειακό Γυμνάσιο και Λύκειο Λευκάρων και η Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού διοργανώνουν Μαθητική Λογοτεχνική Διημερίδα με τίτλο «Το μορτάκι και το δελφινοκόριτσο». Το πρόγραμμα περιλαμβάνει φιλολογικές ανακοινώσεις από ομάδες μαθητών, ποίηση, πεζογραφία, θέατρο, εργαστήρια αφήγησης, δημιουργικής γραφής και θεάτρου, κυνήγι λογοτεχνικού θησαυρού, προβολή ταινίας κι άλλα. Η Διημερίδα πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Bokpals@schools.eu Erasmus+, που επιδιώκει να προωθήσει τη Φιλαναγνωσία στο σχολικό περιβάλλον και να καταστήσει τη Λογοτεχνία, και το βιβλίο γενικότερα, ένα απαραίτητο εργαλείο για τους εφήβους. Λεύκαρη, Παρασκευή 23 και Σάββατο 24 Φεβρουαρίου. **Πληροφορίες τηλεφωνο 24342421, gym-lefkara-lar@schools.ac.cy**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ηπειρώτικο πολυφωνικό τραγούδι

Μια μουσική παράσταση για όλους από το Πανεπιστήμιο Κύπρου και το γυναικείο πολυφωνικό σχήμα «Διώνη» που αποτελούν οι: Ευαγγελία, Παρασκευή και Χριστίνα Γκόγκου, Ειρήνη και Παναγιώτα Κολιούση και Ανθή Κύρκου. Το ηπειρώτικο πολυφωνικό τραγούδι αποτελεί μια από τις πιο ενδιαφέρουσες μουσικές φόρμες και μέσω της «Διώνης» θα ταξιδέψουμε στην Ήπειρο μέσω του μοναδικού είδους του πολυφωνικού τραγουδιού που απαντάται στην περιοχή για μια μόνο παράσταση στη μεσαιωνική αίθουσα Κατελλιώτισσα. Στόχος του σχήματος είναι να διατηρήσουν τα ακούσματα που απέκτησαν βιωματικά, αλλά και να τα εξελίσουν μέσα από ένα δικό τους τρόπο έκφρασης. Σάββατο, 24 Φεβρουαρίου, ώρα 7:30 μ.μ. Μεσαιωνική Αίθουσα Κατελλιώτισσα, Πύλη Πάφου, Λευκωσία. **Εισιτήρια προπωλούνται ηλεκτρονικά: www.ucy.ac.cy/alumni. Πληροφορίες τηλεφωνο 22894356 (ώρες γραφείου).**



ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Έκθεση Κεραμικής «Γυμνό»

Η Γκαλερί Orus 39 παρουσιάζει τη νέα εικαστική πρόταση «Γυμνό» της Σίλιας Ποτούδη Μακφέρσον. «Γυμνό» φαντάζει παράξενη ονομασία για μια έκθεση κεραμικής. Η ουσία της δουλειάς της Σίλιας Ποτούδη Μακφέρσον είναι ο πηλός, τον οποίο συνήθως αφήνει εκτεθειμένο στις ιδιοσυγκρασίες της φωτιάς... Η δουλειά της επηρεάζεται από την αρχαία ελληνική αγγειοπλαστική και από αφρικάνικες παραδόσεις, αφού έζησε στη Κένυα πολλά χρόνια. Της αρέσει που ο πηλός μας συνδέει με άλλους πολιτισμούς και χαμένες εποχές. Τα εγκαίνια θα τελέσει η Άννα Μαραγκού, αρχαιολόγος και ιστορικός Τέχνης. Εγκαίνια Τρίτη, 20 Φεβρουαρίου,



στις 7:30 μ.μ. Διάρκεια έκθεσης 20 Φεβρουαρίου έως 3 Μαρτίου. Γκαλερί Orus 39, Κίμωνος 21, Στρόβολος, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλεφωνο 22424983, mango2@cablenet.com.cy**

ΧΡΟΝΟΓΡΑΜΜΗ | Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘΗΝΑΚΗ

Ένα εικοσιτετράωρο με τον σκηνοθέτη Κωνσταντίνο Μάρκελλο

04.50: Βρίσκομαι ακόμη στη σκηνή. Φώτα, στρας, πούλιες και λοιπά. Όλα γυαλίζουν γύρω γύρω. Αν σκεβήτι δίκως ίκνος ενοχής. **10.55: Με γρήγορες,** νευρικές κινήσεις κατ'άφερα να ετοιμαστώ και να φύγω στην ώρα μου. Κέρδος: να μην αργοπορήσω. Μόνη παραφωνία: πιάσιμο νεύρου τρεις μίορες ανατολικά του τέταρτου αυχενικού σπονδύλου. Να θυμηθώ να πάρω μαζί στην πρόβα τη βραδινή εικόνα: φώτα, μικρόφωνα, πούλιες και λοιπά. Θα ταιριάζουν γάντι (και γάντια κόκκινα να πάρω) στη «Σπυριδούλα». **13.30: Διάλειμμα** πρόβας επικοινωνητικό. Επίσκεψη σε φαρμακείο πλησίον του θεάτρου. Αγάπα το πλησίον σου, το αναπόφευκτο το φαρμακείον σου. Παραδίδω τη συνταγή του γιατρού. Στο πλάι και λίγο πιο μέσα από τον πάγκο του φαρμακοπλήν ενός καλοσυνάτος κύριος ντυμένος χοντρά. Ψιλή κουβέντα με τη λευκή μοντάμ, φίλος της θα 'ναι, σκέφτομαι, αλλά καλά θα κάνει να μην την αποσπά διότι δεν έχουμε καιρό για χάσιμο. Εισακούομαι. Η γλώσσα του παύει, το βλέμμα του κολλάει στη συνταγή που ακουμπά στον πάγκο. **18.15: «Θεωρείς** δεδομένα τα πράγματα. Με θεωρείς δεδομένη. Στρογγυλοκάθεσαι πάνω στην κτηνικότητα σου. Σαν Πινελόπη. Σαν Πινελόπη». Η κυρία -και είμαι πολύ επι

πικώσσει το χέρι του. Μετά να πιάσει το πάλωμα, να ξεσκεπαστεί και να σκωθεί απ' το κρεβάτι δίκως ίκνος ενοχής. **10.55: Με γρήγορες,** νευρικές κινήσεις κατ'άφερα να ετοιμαστώ και να φύγω στην ώρα μου. Κέρδος: να μην αργοπορήσω. Μόνη παραφωνία: πιάσιμο νεύρου τρεις μίορες ανατολικά του τέταρτου αυχενικού σπονδύλου. Να θυμηθώ να πάρω μαζί στην πρόβα τη βραδινή εικόνα: φώτα, μικρόφωνα, πούλιες και λοιπά. Θα ταιριάζουν γάντι (και γάντια κόκκινα να πάρω) στη «Σπυριδούλα». **13.30: Διάλειμμα** πρόβας επικοινωνητικό. Επίσκεψη σε φαρμακείο πλησίον του θεάτρου. Αγάπα το πλησίον σου, το αναπόφευκτο το φαρμακείον σου. Παραδίδω τη συνταγή του γιατρού. Στο πλάι και λίγο πιο μέσα από τον πάγκο του φαρμακοπλήν ενός καλοσυνάτος κύριος ντυμένος χοντρά. Ψιλή κουβέντα με τη λευκή μοντάμ, φίλος της θα 'ναι, σκέφτομαι, αλλά καλά θα κάνει να μην την αποσπά διότι δεν έχουμε καιρό για χάσιμο. Εισακούομαι. Η γλώσσα του παύει, το βλέμμα του κολλάει στη συνταγή που ακουμπά στον πάγκο. **18.15: «Θεωρείς** δεδομένα τα πράγματα. Με θεωρείς δεδομένη. Στρογγυλοκάθεσαι πάνω στην κτηνικότητα σου. Σαν Πινελόπη. Σαν Πινελόπη». Η κυρία -και είμαι πολύ επι



εικής μαζί της- Πρόβα με έλουζε με αλήθειες τόσο αληθινές, που καμία δύναμη δεν είχα να τις αντικρούσω. «Στο μυαλό σου να το δέσεις / Ναι, ναι, ναι, μου αρέσεις», απαντούσα εγώ. «Το ξέρεις, με τρελαίνεις / Όταν με παρασέρνεις» (ας μην κρατάω άλλη αντίσταση: να θυμηθώ να δοκιμάσω άσμα λαϊκό και πένθιμο για το φινάλε). «Απληστος εγώ; Επειδή σε θέλω και αύριο σαν σήμερα, πυνή, ωραία, με τα όλα σου». Τελικά με κανέναν δεν συζητάει κανείς τόσο ουσιαστικά,

όσο με τον ίδιο του τον φόβο. **22.12: Το μπάνιο** είναι μικρό, το σαλόνι αστείο, το υπνοδωμάτιο ζεστό το χειμώνα -δροσερό το καλοκαίρι, αλλά χωράει με το ζόρι το ημίδιπλο. Ετσι εξηγούνται οι εφιάλτες. Σκέψεις για άμεση μετακόμιση ανακόπτονται από δυσώινες δεύτερες σκέψεις. Είδα ζόρια που τραβεί ο Δημητράκης (ο Καραόλης) με το καινούργιο του ξεκίνημα. Δεν μοιάζει εσύ με σινγκλ και πεννιτάρη, καθσυχάζω τον εαυτό μου. Απόψε θ' αρχίσω τις αγελίες και σε ένεο. **23.59: «Αγαπημένο** μου λευκό, ελλειψοειδές χαπάκι, αγαπημένη μου θαυματουργή δραστική ουσία Σιπροφλοξασίνη, δέομαι υπέρ ίασεως του αιμορραγούντος εκ ρήξεως τυμπάνου ωτός μου. Υπέρ αναστροφής του ρέοντος αίματος προς τας φλέβας μου. Υπέρ αναπλάσεως της διαρραγείσης μεμβράνης εν χρόνω μηδαμινώ, εν χρόνω ελαχίστω, εν χρόνω έστω και ευθέτω, πρεσβείας του φωτισμένου ημών ΩΡΛ και του κυρίου στο φαρμακείο, αμίν». Δεν είναι απλό πράγμα να κρατάς στο χέρι σου 500 μιλιγραμμάρια από το καλύτερο φάρμακο στον κόσμο. «Νιώθω ασφαλής... Απόψε δεν θα δω ότι τραγουδάω στη θέση σου, Σπυριδούλα... Νιώθω δυνατός... Θα κοιμηθώ... Νιώθω ελαφρύς... Σαν πουλάκι...» Φώτα. Ετοιμος... Πάμε...

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Τα πρόσωπα είναι οι ιστορίες τους

Συνήθως μιλάμε για αντιγήρανση, σχεδόν ποτέ για γήρανση. Το πρώτο είναι το μεγάλο ζητούμενο στη βιομηχανία του θεάματος και στους, πολλούς, κλάδους με τους οποίους συνδέεται ορατά και υπόρρητα. Κι ενώ η αντιγήρανση είναι στο επίκεντρο της ζωής, η γήρανση αντιμετωπίζεται σχεδόν σαν κάτι παθολογικό· σαν μια ασθένεια την οποία δεν μπορεί να αποφύγει κανείς (για να μη σχολιάσουμε ότι η απελπισμένη προσπάθεια «αποφυγής» γεννά όλο και περισσότερα αισθητικά τέρατα). Στην ιστοσελίδα του Μουσείου Μπελβεντέρε της Βιέννης υπάρχει ένα μικρό σημείωμα για την έκθεση «Aging Pride» (σε ελεύθερη μετάφραση «Περήφανα γηρατιά» – αν δεν είχε ο όρος τόσο άδοξη πορεία από τη συνθηματολογική υπερχρήση), στην οποία παρουσιάζονται έργα περίπου 100 καλλιτεχνών, ζώντων και τεθνεώτων. Κείμενο για την έκθεση δημοσιεύτηκε πρόσφατα στην «Κ» (13/2), με περιγραφές φωτογραφιών και πινάκων, στις οποίες αποκαλύπτεται το κουρασμένο και θθαρμένο γηρασμένο σώμα χωρίς διάθεση ωραιοποίησης, ενίοτε και κάτω από άπλετο φως. Ανάμεσα στα έργα υπάρχουν και βίντεο (περφόρμανς, χορού, εγκατάστασης) που διερευνούν –και– την κοινωνική πλευρά του θέματος.

Φουσκωμένες κοιλιές, λιπόσαρκα ισχία, ζωρμένα δέρματα, αλλά και χαρά ζωής, εμπειρία, σοφία, δύναμη σκέψης, επίθεση και αντιπαράθεση στερεοτύπων και επιθυμιών. Επιθυμίες που συχνά πραγματοποιούνται και δεν παραμένουν στο φαντασιακό ή βυθισμένες σε μια κολλώδη διάθεση νοσταλγίας. Το κείμενο της «Κ» καταλήγει με το ερώτημα: «Τι είδους ζωές ζουν οι ηλικιωμένοι Ευρωπαίοι», παραθέτοντας τον κίνδυνο της μοναξιάς αλλά και την αμείλικτη θοράρα της άνοιας.

Τον επόμενο μήνα, στο επετειακό 20ό Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης, και μετά στις αιθούσες, θα προβληθεί το τελευταίο ντοκιμαντέρ της 89χρονης Ανιές Βαρντά «Πρόσωπα & ιστορίες» («Faces Places»). Η Βαρντά σε αυτήν τη, θαυμάσια στη σύλληψη και εκτέλεση, ταινία συνυπογράφει τη σκηνοθεσία με τον 33χρονο διεθνώς αναγνωρισμένο Γάλλο φωτογράφο και εικαστικό JR. Οι δυο τους διασχίζουν, με ειδικά διαμορφωμένο βαν, τη γαλλική ύπαιθρο και αποθεώνουν τους απλούς ανθρώπους που συναντούν, μετατρέποντας τα φωτογραφικά πορτρέτα τους σε τεράστιες τοικογραφίες, τις οποίες τοποθετούν σε προσόψεις σπιτιών, πλατείας, εργοστάσια, στάβλους, βράχους στη θάλασσα.

Σε μια σκηνή ο JR εστιάζει στα μικροσκοπικά δάχτυλα των ποδιών της Βαρντά και στο, γεμάτο ρυτίδες, μάτι της. Φωτογραφημένα και υπερμεγεθυσμένα τοποθετούνται πάνω σε βυτία καυσίμων... Το αποτέλεσμα αιφνιδιαζει με την τρυφερότητα και την πραγματικότητα που αναδίδει. «Ετσι, θα ταξιδέψεις σε μέρη που δεν έχεις πάει», της λέει καθώς βλέπουμε τα βυτία να ξεκινούν για τον άγνωστο προορισμό τους. Στην αρχή, η μικροκαμωμένη Βαρντά, με τα δίχρωμα μαλλιά (άσπρα και κόκκινα, γιατί αγαπάει το χρώμα, όπως ομολογεί), διαμαρτύρεται φιλάρεσκα, («τα δάχτυλα πολύ μικρά», «το μάτι τόσο γερασμένο...») αλλά η συνέχεια δεν δηλώνει γήρας: είναι ανεξάρτητη από τον χρόνο, αυτονομείται και αποκτά μια απροσδόκητη διάρκεια. Η 89χρονη Ανιές Βαρντά και ο 33χρονος JR, που δεν αποχωρίζεται τα μαύρα γυαλιά και το καπέλο του, δεν είναι ένα αταίριαστο ζευγάρι. Μοιράζονται περιέργειες, ευαισθησίες, εμπειρίες, γνώσεις, συναισθήματα. Ακόμη κι όταν η Βαρντά δεν καταφέρνει να φτάσει στην κορυφή μιας σκάλας για να δει τη θέα, κανείς δεν σκέφτεται ότι πρόκειται για απώλεια. Η δημιουργία, η ενέργεια που εκλύεται, κάνει τον χρόνο σύμμαχο και όχι συγκριτικό μέγεθος.

Μπορεί η έκθεση στη Βιέννη να αφουγκράζεται το οξύμενο δημογραφικό πρόβλημα της Ευρώπης και να προσπαθεί, μέσω της τέχνης, να προεκτείνει τη σκέψη, απομακρύνοντάς την από στερεότυπα και μελαγχολικές αναπολήσεις. Μπορεί να είναι και μια αντίδραση στη «δικτατορία της νεότητας» ή, για την ακρίβεια, στη «δικτατορία της αντιγήρανσης». Η πρόθεση δεν έχει, εν προκειμένω, μεγάλη σημασία. Όπως δεν έχει και στο ντοκιμαντέρ «Πρόσωπα & ιστορίες». Όχι μόνο γιατί η τέχνη μετασχηματίζει, προκαλώντας, απωθώντας, συμπιλιώνοντας. Αλλά γιατί, εντέλει, τα πρόσωπα είναι οι ιστορίες που αφηγούνται. Τα θραύσματα από το παρελθόν και ο τρόπος που συναρμολογούνται. Το ακανόνιστο της ζωής απέναντι στην κανονικότητα του θανάτου.

Μέντορες και μαθητές, μια αμφίδρομη σχέση

Ποια είναι τα τέσσερα πρώτα ζευγάρια για το 2018

• ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελ. 1

Μέντορες και μαθητευόμενοι τονίζουν ότι η σχέση τους υπήρξε αμφίδρομη. «Θαυμάζω την τόλμη της νέας γενιάς», έλεγε ο Αλφόνσο Κουάρων. «Το πρόγραμμα είναι μια πηγή ζωντάνιας για τους παλαιότερους δημιουργούς», σημείωνε ο Ρομπέρ Λεπάζ.

Όλοι αναγνώρισαν τη γενναιοδω-
ρία της χορηγού και τη δημιουργική
ελευθερία που τους παρείχε. Κάποις
δεν απαιτεί να συνδέσουν το όνομά
τους με το brand. Κάποις δεν επι-

την ομορφιά – και όλα αυτά συνδέονται με την τέχνη».

Από το 2018, το πρόγραμμα «σπάει» σε δύο ανταλλακόμενους διαιτητές κύκλους, ώστε ο χρόνος που θα περνούν μέντορες και μαθητευόμενοι μαζί να διπλασιαστεί. Τα πρώτα τέσσερα ζευγάρια ανακοινώθηκαν από την Rebecca Irwin, επικεφαλής των φιλανθρωπικών προγραμμάτων της Rolex. Στην αρχιτεκτονική, ο γεννημένος στην Γκάνα, Βρετανός sir David Adjaye επέλεξε την 38χρονη Νιγηριανή Mariam Kamara. Στην χορό, η Καναδή χορογράφος Crystal Pite εξώρισε τον 31χρονο Σενεγαλέζο Khoudia Touré, που παντρεύει την αφρικανική παράδοση με τη χιπ χοπ κουλτούρα. Στη λογοτεχνία, ο Ιρλανδός συγγραφέας Colm Toibin θα καθοδηγήσει τον βραβευμένο συμπαιριωτή του Colin Barrett. Στη μουσική, ο Ινδός θρύλος της tabla Zakir Hussain θα συμπράξει με τον 21χρονο Νεοδωρικό τζαζ μουσικό και καινοτόμο τυμπανιστή Marcus Gilmore.

«Πώς είναι να λαμβάνεις το email ότι σε επέλεξαν;» ρωτάω τον Matias Umpierrez, προσταταεμένο στο Lepage στην κατηγορία του θεάτρου. «Η πιο ευτυχισμένη στιγμή της ζωής μου! Πρωτάκουσα για το πρόγραμμα πριν από 10 χρόνια, όταν η Selena Murga μου είπε ότι έχει παντρευτεί με τον Μάρτιν. Εννοούσε τον Σκορσέζε, ήταν ο μέντοράς της! Από τότε ονειρευόμουν να μου δοθεί η ευκαιρία να πάρω και εγώ μέρος και να που έγινε».

Θυμηθείτε αυτά τα ονόματα

- Thao-Nguyen Phan

Εικαστική καλλιτέχνης, Βιετνάμ

Στην έκθεσή της, με τίτλο «Poetic Amnesia», συνδύασε βίντεο με φωτογραφίες πάνω σε σελίδες βιβλίου του ιεραπόστολου Alexandre de Rhodes. Η μέντοράς της Joan Jonas ταξίδευε μαζί της για πρώτη φορά στο Βιετνάμ και γύρισε ένα βίντεο που θα παρουσιαστεί στην μεγάλη της έκθεση στην Tate.

- **Matias Umpierrez**

Θεατρικός σκηνοθέτης, Αργεντινή

Παρουσίασε μια καθηλωτική διασκευή του Μακμπέθ με τίτλο «Imperio», γυρισμένη σε τέσσερα κανάλια βίντεο, με τους θεατές στη μέση της αίθουσας – και της δράσης. Ο μέντοράς του Ρομπέρ Λεπάζ συμμετείχε στο λαμπρό καστ, πλάι στη θρυλική Ισπανίδα ηθοποιό Angela Molina.

- **Londiwe Khoza**

Χορεύτρια, Νότιος Αφρική

Μια μπαλαρίνα από το Κέιπ Τάουν μετακομίζει στο Τελ Αβιβ, γίνεται μέλος της θρυλικής ομάδας Batshana και μπειράει από τον κορυφαίο χορογράφο Ohad Naharin στη χορευτική διάλεκτο Gaga, μαθαίνοντας να πειραματίζεται, να σπρώχνει τα όριά της, να «ακούει» το σώμα της πιο καθαρά από ποτέ.

- Chaitanya Tahkmane

Σκηνοθέτης, Ινδία

Η πρώτη του ταινία μεγάλου μήκους, «Court», βραβεύθηκε το



«Το καλύτερο για έναν επαγγελματία χορευτή είναι να νιώθει ότι, όσο χορεύει, συνεχίζει να ανακαλύπτει», λέει ο Ohad Naharin. Εδώ, με την προστατευόμενη του Londiwe.



Η Joan Jonas με τη Βιετναμέζα multimedia artist Thao-Nguyen Phan.

2016 στο Πρόγραμμα «Ορίζοντας» του Φεστιβάλ Βενετίας. Με την καθοδήγηση του διδασκου σκηνοθέτη Αλφόνσο Κουαρόν ολοκλήρωσε το σενάριο της νέας του ταινίας, με θέμα την κλασική μουσική στην Ινδία.

- **Julian Fuks**

Συγγραφέας, Βραζιλία

Ένας από τους καλύτερους νέους λογοτέχνες στην πορτογαλική γλώσσα, παιδεύει την κάθε λέξη, αγωνιά για το λάθος, ψάχνει τα πατήματά του στη μυθολογία. Ο σπουδαίος Mia Couto από τη Μοζαμβίκη («Υπνοβάτισσα Γη») τον βοηθά να επεκτείνει τους ορίζοντές του και τον μπει στον κόσμο της ποιητικής γραφής.

- **Pauchi Sasaki**

Μουσικός, Περού

Η μικροκαμωμένη, ιαπωνικής καταγωγής βιολινίστρια, συνθέτρια και καλλιτέχνης πολυμέσων, μαθήτευσε δίπλα στον Φίλιπ Γκλας. Παρουσίασε το ηλεκτρο-ακουστικό

έργο της «Gamma» φορώντας ένα φόρεμα φτιαγμένο από 100 νχεία και μετά έκανε το Deutsches Theatre να σειστεί με κομμάτια εμπνευσμένα από τη μουσική της πατρίδας της.

- **Simon Kretz**

Αρχιτέκτων, Ελβετία

Τα σχέδια ανάπτυξης του Bishopgate Goodsyard διχάζουν το Λονδίνο για πάνω από 10 χρόνια. Σε συνεργασία με τον μέγα αρχιτέκτονα Sir David Chipperfield και το τεχνολογικό πανεπιστήμιο της Ζυρίχης, ο Kretz ανέπτυξε εννέα εναλλακτικά σχέδια για την περιοχή και ένα θεωρητικό μανιφέστο για τον αστικό σχεδιασμό του μέλλοντος.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΣΙΡΟΣ

ΘΕΑΤΡΟ ΠΑΝΘΕΟΝ

Απο 23 Φλεβάρη
Παρασκευή 20:30
Σαβ.-Κυρ. 18:00

9 Μόνο Παραστάσεις



3 ΑΔΕΛΦΕΣ

ΤΣΕΧΩΦ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Love Radio
Wine
Pik
Tenco

ΧΟΡΗΓΟΣ

οργανισμός

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ

COFFEEHOUSE

Online tickets
www.soldoutticketbox.com
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: 70005151

ΤΟ Νο1 ΠΡΩΙΝΟ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ
06:00 - 10:00

**ΤΑΣΟΣ
ΤΡΥΦΩΝΟΣ**
**ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ
ΑΡΤΕΜΙΟΥ**

ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ
LOVE FM 100.7	22.4%
SUPER	17.2%
ΚΑΛΚ	16.2%
SFERA	13.7%
DEE JAY	13.0%

LOVE
100.7 FM
98.1 & 105.7

Facebook Twitter Instagram

* ΣΤΙΣ ΗΛΙΚΙΕΣ 18-44 ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΑΚΡΟΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΡΟΝ-IMR-ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ (1/10 - 31/12/2017)

Κρυστάλλινες φωνές που πλέκουν ζεστές μελωδίες

Το γυναικείο μουσικό σχήμα «Διώνη» παρουσιάζει για μία βραδιά το ηπειρώτικο πολυφωνικό τραγούδι στην Αίθουσα Καστελλιώτισσα

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΝΟΥΚΗ

Η Παναγιώτα Κολιούση, ένα από τα μέλη του γυναικείου πολυφωνικού σχήματος «Διώνη», που αποτελείται από τις Ευαγγελία, Παρασκευή και Χριστίνα Γκόγκου, Ειρήνη και Παναγιώτα Κολιούση και Ανθή Κύρκου, με την ευκαιρία της παράστασης στη Μεσαιωνική Αίθουσα Καστελλιώτισσα, το Σάββατο, 24 Φεβρουαρίου, που διοργανώνει το Πανεπιστήμιο Κύπρου, μιλάει στην «Κ» για το ηπειρώτικο πολυφωνικό τραγούδι και πώς διαφοροποιείται από τα υπόλοιπα πολυφωνικά είδη που απαντώνται στην παγκόσμια λαϊκή πολυφωνία. Μας λέει ότι η παραδοσιακή μουσική μπορεί να είναι επίκαιρη, μιας και μιλάει για θέματα που πάντα απασχολούσαν και απασχολούν τον άνθρωπο. «Μέσα από τα τραγούδια που επιλέγουμε να τραγουδήσουμε, νιώθουμε συναισθήματα, συγκινούμαστε, γελάμε, ταξιδεύουμε, ανατριχιάζουμε», σημειώνει η Παναγιώτα και συμπληρώνει ότι ο «ένα πολυφωνικό σχήμα η τραγουδιστική ικανότητα του κάθε μέλους χωριστά σαν μονάδα δεν αρκεί για να εξασφαλίσει το επιθυμητό αποτέλεσμα. Αυτό που μετράει και που καθιστά ιδιαίτερο και ξεχωριστό αυτό το μουσικό είδος είναι το ταίριασμα όλων των φωνών.

—Καταρχάς, να πούμε ποιες είστε και γιατί ονομάσατε το σχήμα σας «Διώνη»;

—Είμαστε το πολυφωνικό σχήμα «Διώνη», το οποίο αποτελούμε έξι κορίτσια από την Ήπειρο: η Ευαγγελία, η Παρασκευή και η Χριστίνα Γκόγκου, η Ειρήνη και η Παναγιώτα Κολιούση και η Ανθή Κύρκου. Έδρα μας η Θεσσαλονίκη. Από το 2004 που υπάρχουμε ως σχήμα μέχρι και σήμερα, ασχολούμαστε με το πολυφωνικό ηπειρώτικο τραγούδι και με φωνητικούς αυτοσχεδιασμούς σε πεντατονικές κλίμακες. Τώρα γιατί «Διώνη»; Έτυχε... Κάποια στιγμή που μας κάλεσαν σε ένα φεστιβάλ —εμείς ακόμα δεν είχαμε βρει όνομα για το σχήμα μας— μας ρώτησαν πώς να μας γράψουν στο πρόγραμμα... Μεταξύ άλλων προτάθηκε και το όνομα «Διώνη», μας άρεσε (μιας που παραπέμπει και στην Ήπειρο!) και το υιοθετήσαμε... Έτσι απλά!

—Λέτε ότι θέλετε να εξελίξετε το πολυφωνικό τραγούδι από ένα δικό σας τρόπο έκφρασης, ποιος

είναι αυτός;

—Ο «δικός μας τρόπος έκφρασης» είναι αυτός που βγαίνει στην καθημέρα από μέσα της φυσικά και αβίαστα, χωρίς καμιά επιτήδευση και χωρίς καμιά προσπάθεια να μιμηθούμε ή να αντιγράψουμε πιστά ό,τι έχουμε ακούσει και μας άρεσε. Και όταν αυτό που βγάζεις είναι αληθινό και ειλικρινές, μπορεί να σε πάει και αλλού. Οι φωνητικοί αυτοσχεδιασμοί για παράδειγμα που κάνουμε με τη «Διώνη» είναι κάτι πέρα από το καθεαυτό πολυφωνικό τραγούδι. Το ίδιο μαρτυρούν και οι συνεργασίες μας με διαφορετικού είδους μουσικά σχήματα, με ομάδες σύγχρονου χορού και θεάτρου, όπως άλλωστε και η συμμετοχή μας σε διάφορα projects και δράσεις που δεν έχουν σχέση με την παράδοση.

—Πώς μάθατε την τέχνη του πολυφωνικού;

—Εμπειρικά-βιωματικά, θα έλεγα. Όλες μας έχουμε ακούσματα από γιαγιάδες και παππούδες, οι οποίοι τραγουδούσαν. Μεγαλώσαμε σε περιβάλλοντα που η παραδοσιακή ηπειρώτικη μουσική και τα πολυφωνικά τραγούδια είχαν τον πρώτο λόγο στα γλέντια. Και επειδή ως παιδιά είχαμε ανοικτές τις κεραίες μας, προφανώς κάτι αποτυπώθηκε μέσα μας από αυτό που ακούγαμε τότε και κάποια στιγμή, πολύ φυσικά, μας γεννήθηκε η ανάγκη να το εκφράσουμε. Δεν χρειάστηκε δηλαδή να πάμε σε κάποιον δά-

“

Ο τρόπος έκφρασης του σχήματος «Διώνη» είναι αυτός που βγαίνει στην καθημέρα από τις συμμετέχουσες, φυσικά και αβίαστα, χωρίς καμιά επιτήδευση και χωρίς καμιά προσπάθεια να μιμηθούν ή να αντιγράψουν.



Στροφή στην παραδοσιακή μουσική

—Τι σας έκανε να θέλετε να ασχοληθείτε με αυτό το είδος μουσικής;

—Το ότι τραγουδώντας αυτά τα τραγούδια νιώθω πράγματα που με ευχαριστούν, με συγκινούν, με αναζωογονούν και το απολαμβάνω.

—Ποιο είναι το κοινό σας; Μπορείτε να το προσδιορίσετε ποιοτικά;

—Το κοινό μας δεν είναι συγκεκριμένο. Σίγουρα υπάρχει μια μερίδα ανθρώπων που μας ακολουθεί στα live, είτε από αγάπη για το συγκεκριμένο είδος, είτε λόγω καταγωγής και ιδίων ακουσμάτων, είτε λόγω μουσικολογικού ενδιαφέροντος, αλλά κάθε φορά υπάρχουν και καινούργιοι ακροατές, υποψιασμένοι και ανυποψίαστοι για το τι θα ακούσουν, οι οποίοι ως επί το πλείστον φεύγουν ενθουσιασμένοι.

—Πόσο ζωντανή είναι σήμερα αυτού του είδους η μουσική στην κοιτίδα της;

—Τα τελευταία χρόνια, νομίζω, υπάρ-

“

Η σημασία της λέξης «παράδοση» εμπεριέχει την έννοια της εξέλιξης, διότι μέσω αυτής επιτυγχάνεται ένα πέρασμα από το χθες στο σήμερα και στο αύριο, λέει η Παναγιώτα Κολιούση.

χει μια έντονη στροφή στην παραδοσιακή μουσική γενικότερα, τόσο τη δημοτική όσο και τη λαϊκο-ρεμπέτικη. Πολλοί νέοι καταπιάνονται στις μέρες μας με την παράδοση και με παραδοσιακά όργανα και αναζητούν στο παιχνίδι τους την απλότητα και τη λιτότητα της αρχικής μορφής ενός σκοπού.

Όσον αφορά την ηπειρώτικη πολυφωνική μουσική, και αυτή έχει συνεχιστές στο σήμερα, πολύ λιγότερους όμως, οι οποίοι φροντίζουν να την κρατούν ζωντανή.

—Μπορούν να γραφούν σήμερα πολυφωνικά τραγούδια, γράφονται άραγε;

—Παρόλο που δεν γνωρίζω αν έχουν γραφτεί σήμερα πολυφωνικά τραγούδια (εκτός από ένα που έχει πέσει στην αντίληψή μου επειδή το έχει γράψει και μελοποιήσει ο πατέρας μου) πιστεύω ότι δεν είναι απίθανο να μπορεί να συμβεί.

📍 **Ηπειρώτικο** πολυφωνικό τραγούδι από το γυναικείο σχήμα «ΔΙΩΝΗ», Σάββατο, 24 Φεβρουαρίου, ώρα 7:30 μ.μ. Μεσαιωνική Αίθουσα Καστελλιώτισσα, Λευκωσία. Εισιτήρια προπωλούνται ηλεκτρονικά: www.ucy.ac.cy/alumni. Πληροφορίες 22894356 (ώρες γραφείου).



Το ηπειρώτικο πολυφωνικό τραγούδι είναι μία από τις πιο ενδιαφέρουσες μουσικές φόρμες στην ανατολική Μεσόγειο και στα Βαλκάνια και εκπροσωπείται επάξια από το σχήμα «Διώνη».

σκαλο ή σχολή για να μάθουμε να τραγουδάμε πολυφωνικά τραγούδια. Η καθημέρα από μόνη της, αλλά και όλες μαζί ανταλλάξαμε και ενώσαμε τις γνώσεις και τις εμπειρίες μας και έτσι άρχισε το τραγούδι...

—Πώς είναι να εκφράζεσαι μουσικά με παραδοσιακά τραγούδια;

—Η μουσική γενικά είναι έκφραση συναισθημάτων, είτε είναι παρα-

δοσιακή, είτε είναι λαϊκή, είτε rock, pop κ.ο.κ. Ο καθένας επιλέγει να ασχοληθεί με ένα ή με περισσότερα είδη μουσικής, όταν κάτι βρίσκει σε αυτά. Αυτό το «κάτι», πιστεύω, είναι πολύ εσωτερικό και δεν περιγράφεται με λόγια, αποτυπώνεται, ωστόσο, στη μουσική που γράφει, στον τρόπο που εκτελεί με ή χωρίς όργανο τα μουσικά κομμάτια. Εμείς μέσα από τα τραγούδια που επιλέγουμε να τραγουδήσουμε, νιώθουμε συναισθήματα, συγκινούμαστε, γελάμε, ταξιδεύουμε, ανατριχιάζουμε...

—Είναι επίκαιρα τα συγκεκριμένα τραγούδια;

—Θα έλεγα ναι, δεδομένου ότι η θεματική τους, πέραν από τα ιστορικά, έχει να κάνει με την αγάπη, την ξενιτιά, τις χαρές και τον πόνο της ζωής, τον θάνατο, δηλαδή θέματα διαχρονικά, που πάντα απασχολούσαν και απασχολούν τον άνθρωπο.

—Τι σημαίνει παραδοσιακή μουσική για εσάς;

—Η παραδοσιακή μουσική για εμένα είναι όλοι οι ηχητικοί, ρυθ-

μικοί, οργανικοί και χορευτικοί σκοποί που μας παρέδωσαν οι πρόγονοί μας. Μιλώντας για παραδοσιακή μουσική, ο νους μου σχεδόν αυτόματα πάει στο παρελθόν, στις ρίζες μας, χωρίς όμως να μένει μόνο εκεί. Πιστεύω ότι η σημασία της λέξης «παράδοση» εμπεριέχει την έννοια της εξέλιξης, διότι μέσω αυτής επιτυγχάνεται ένα πέρασμα από το χθες στο σήμερα και στο αύριο.

—Πόσο δύσκολη είναι η πολυφωνική μουσική και ποιο στοιχείο της ξεχωρίζετε;

—Η δυσκολία της πολυφωνικής μουσικής έγκειται ακριβώς στο ότι εκτελείται μόνο από φωνές, οι οποίες από τη φύση τους είναι πολύ πιο ευαίσθητες και ευάλωτες σε σχέση π.χ. με τα μουσικά όργανα. Σε ένα πολυφωνικό σχήμα η τραγουδιστική ικανότητα του κάθε μέλους χωριστά σαν μονάδα δεν αρκεί για να εξασφαλίσει το επιθυμητό αποτέλεσμα. Αυτό που μετράει και που καθιστά ιδιαίτερο και ξεχωριστό αυτό το μουσικό είδος είναι το ταίριασμα όλων των φωνών. Η γόνιμη συνύπαρξη των φωνών, αλλά κυρίως το «πλέξιμο» και ο συνεχής διάλογος μεταξύ τους, απ' όπου προκύπτουν συνηκσεις, διακροτήματα, «συγκρούσεις», προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στα πολυφωνικά τραγούδια.

—Ένα είδος με βαθιές ρίζες στην ευρύτερη περιοχή, αλλά και με διάφορα παρόμοια είδη, το πολυφωνικό, τι κάνει το ηπειρώτικο να διαφέρει;

—Καταρχήν να πούμε ότι η ηπειρώτικη πολυφωνική τραγούδι, με αυτή τη δομή το συναντούμε μόνο στην περιοχή της Ηπείρου. Σε ό,τι αφορά τις ιδιαιτερότητές του, σε γενικές γραμμές θα λέγαμε ότι οι ρόλοι των φωνών, τα διαστήματα πάνω στα οποία αναπτύσσονται οι μελωδίες τους, οι συνηκσεις μεταξύ τους και οι πεντατονικές κλίμακες, είναι κάποια μόνο από τα στοιχεία που κάνουν το ηπειρώτικο πολυφωνικό τραγούδι να διαφοροποιείται από τα υπόλοιπα πολυφωνικά είδη που απαντώνται στην παγκόσμια λαϊκή πολυφωνία.



Σέβομαι τον Χαλεπά, ταυτίζομαι με την Αριάδνη

Η Ρέα Γαλανάκη μιλάει για το βιβλίο της «Δυο γυναίκες, δυο θεές», ένα χρέος που επί πολλά χρόνια έψαχνε τρόπο να καλύψει

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘΗΝΑΚΗ

Δυο νουβέλες, δυο γραφές. Αυτό σκεφτόμουν διαβάζοντας τις «Δυο γυναίκες, δυο θεές» της Ρέας Γαλανάκη, τις δύο ιστορίες που κατέθεσε, για την «Αθηνά βοσκοπούλα» του Γιαννούλη Χαλεπά και την Αριάδνη της Κρήτης, που κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Καστανιώτη και συνοδεύονται από επίμετρο της συγγραφέως. Είναι δύο μεγάλοι έρωτες της Ρέας Γαλανάκη, ένα χρέος, το οποίο εδώ και πολλά χρόνια έψαχνε τρόπο να καλύψει. Και τον βρήκε.

Οι δύο νουβέλες γεφυρώνονται κυρίως από τον έρωτα με τον οποίο αγκάλιασε του ήρωές της. «Έχω προσωπική σχέση με τον Χαλεπά και την Αριάδνη. Για χρόνια με έτρωγε αυτή η έγνοια, μέσω της οποίας θέλησα να δείξω τον έρωτα, με τον οποίον συχνά δημιουργούμε», λέει η Ρέα Γαλανάκη σε συνομιλία μας. Πράγματι, διαβάζοντας το επίμετρό της, με τον τίτλο «Κάποιες χρήσιμες, ίσως, σημειώσεις», αντιλαμβάνεσαι αυτή την έγνοια που κράτησε χρόνια. Η ιστορία του Χαλεπά –που αναφέρεται στα 28 χρόνια που έζησε στην Τήνο μετά το φρενοκομείο της Κέρκυρας– και εκείνη της Αριάδνης –και του ερωτικού της πάθους για τον ξένο κι εχθρό Θησέα– πέρασαν από χίλια κύματα στο μυαλό και την πένα της Ρέας Γαλανάκη: από μυθιστορήματα έγιναν διηγήματα, μετά νουβέλες – σχέδια, ματαιώσεις, vikes...

Η νουβέλα «Αθηνά βοσκοπούλα» είναι γραμμένη στο β΄ πληθυντικό πρόσωπο, της ευγενείας. Απευθύνεται στον δημιουργό του γλυπτού με «απέραντο σεβασμό και με μεγάλη ταπεινότητα – με θαυμασμό

“

«Απευθύνομαι στον Χαλεπά με μεγάλη ταπεινότητα – με θαυμασμό για το πώς κατάφερε να ξαναβρεί τον εαυτό του».

για το πώς κατάφερε να ξαναβρεί τον εαυτό του», μου λέει η Ρέα Γαλανάκη. Για την ίδια, έχει πάντοτε ιδιαίτερη σημασία, στη λογοτεχνία, «ο τρόπος που αφηγείσαι την ιστορία ανάλογα με το πρόσωπο». Αυτός ο πληθυντικός ευγενείας εντείνει τη μυθιστορηματική ανάπλαση των τριών δεκαετιών του Γιαννούλη Χαλεπά, κατά τους οποίους κυριαχεί η δύσκολη σχέση του με τη μάνα του, με τους εαυτούς του ανά τα χρόνια και με τους άλλους, εκείνους που τον ονόμασαν «παρία γλύπτη», αυτόν που «νεκραναστήθηκε» και δύο φορές εν ζωή αναγνωρίστηκε από Έλληνες και ξένους συναδέλφους του.

Στο κέντρο όλων, η «Αθηνά βοσκοπούλα», «μια γυναίκα ούτε εξήντα εκατοστά, από νερό και κόκκινο πηλό». Είναι εκείνη η μορφή την οποία ο μαγικός Τήνιος γλύπτης δημιούργησε με «τα ταπεινά δικά σας υλικά, αφού εκείνο τον καιρό το μάρμαρο, η δόξα της νεότητάς σας, ήταν απρόσιτο για σας. Όσο κι η καλοσύνη των ανθρώπων». Είναι η ίδια μορφή στην οποία η Ρέα Γαλανάκη δίνει καλύτερα υλικά,



ΝΙΝΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗΣ

«Αυτό που μετράει σε ό,τι κάνω είναι ο βαθμός συγκίνησης του αναγνώστη, η σταγόνα που θα μείνει από κάθε βιβλίο», λέει η Ρέα Γαλανάκη. «Οι ήρωές μου, πλάσματα της φαντασίας από τα οποία καμιά φορά δεν ξεφεύγεις, πρέπει να έχουν κάτι δικό μου».

εκείνα της μελέτης και της γραφής, «του λόγου του και του θυμού, αυτής της βαθιάς μείξης με την οποία δουλεύει η τέχνη», όπως αναφέρει η ίδια στη συνομιλία μας. Η «Αθηνά βοσκοπούλα» γίνεται η σχεδόν πραγματική παρέα του Χαλεπά, ένα παράθυρο στο κενό και στο βαθύ έλλειμμα ανθρώπων, αγάπης, απλής κουβέντας. Εχοντας δουλέψει ως βοσκός, μετά το φρενοκομείο της Κέρκυρας, μπλέκει εντός του την προ και τη μετά τον εγκλεισμό του εποχή, με τη μητέρα του να «φεύγει» κι εκείνον αργά και σταθερά να «απέρχεται».

«Με την Αριάδνη ταυτίζομαι», λέει η Ρέα Γαλανάκη. «Οχι από πλευράς στρατευμένου γυναικείου λόγου, αλλά διά του λόγου μια ερωτευμένης γυναίκας –με τον εχθρό Θησέα–, η οποία επιτέλους μιλάει». Ίσως αυτή η ταύτιση είναι που οδηγεί τη συγγραφέα στην επιλογή της πρωτοπρόσωπης αφήγησης. Ένα «εγώ» παθιασμένο, με το πάθος του ανθρώπου και του θεού, της πριγκίπισσας και της ιέρειας – η Αριάδνη αφηγείται την... άκρα ταπείνωση που οδηγεί στη μοιραία αποκατάστασή της. Η Ρέα Γαλανάκη τα βάζει με τους παραδεδο-

μένους μύθους της αρχαιότητας, προκειμένου να διασώσει την τιμή μιας ηρωίδας η ιστορία της οποίας γράφτηκε από άλλους.

Το ανθρώπινο βάθος

«Συμπάσχω, με την αρχαιοελληνική έννοια του όρου, έχω αισθήματα ανθρωπισμού, δεν είναι συγκατάβαση απέναντι στην Αριάδνη. Έχω πάντοτε έγνοια για το ανθρώπινο βάθος», μου διηγείται η συγγραφέας. «Να μην ξεχνάμε ότι και η «Αθηνά βοσκοπούλα» και η Αριάδνη είναι κατασκευάσματα. Χαίρομαι, ωστόσο, που συμβαίνει αυτή η αγκαλιά με

“

«Συμπάσχω, με την αρχαιοελληνική έννοια του όρου, έχω αισθήματα ανθρωπισμού, δεν είναι συγκατάβαση απέναντι στην Αριάδνη».

τους ήρωες. Ξέρετε, μέσα από αυτούς προσπαθούμε να καταλάβουμε την ιστορία, τους μύθους, τις κοινωνίες, τους ανθρώπους. Επιμένω, όμως, ότι γράφω λογοτεχνία», λέει η Ρέα Γαλανάκη. «Αυτό που μετράει σε ό,τι κάνω είναι ο βαθμός συγκίνησης του αναγνώστη, η σταγόνα που θα μείνει από κάθε βιβλίο. Οι ήρωές μου, πλάσματα της φαντασίας από τα οποία καμιά φορά δεν ξεφεύγεις, πρέπει να έχουν κάτι δικό μου. Γι' αυτό, ίσως, αγαπάω όλα μου τα βιβλία: διότι μετά προκαλούν αληθινές ιστορίες, όπως συνέβη με τον απόγονο του Ισμαήλ Φερικ Πασά που ήρθε και με βρήκε, με το θρυλικό δακτυλίδι», αφηγείται.

«Όπως ύστερα από κάθε βιβλίο, τώρα βρίσκομαι σε αγρανάπαιυση. Δεν σταματά, όμως, να σκέφτομαι τι άλλο θα μπορέσω να κάνω από εδώ και πέρα – αν θα έχω την εύνοια των θεών», ολοκληρώνει την κουβέντα μας η Ρέα Γαλανάκη.

Ρέα Γαλανάκη, «Δυο γυναίκες, δυο θεές», νουβέλες, εκδ. Καστανιώτη, σελ. 216.

KANALI6

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

Από τη Λεμεσό για όλη την Κύπρο...

Απο την Κύπρο για όλο τον κόσμο...

www.kanali6.com.cy

www.facebook.com/kanali6

twitter.com/kanali_6

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

Οιαίτη

Captured live by National Theatre Live

20 / 02 / 2018

Σαλώμη YAËL

FARBER Salome

τρι / tue 20:30

Με Ελληνικούς & Αγγλικούς υπότιτλους
With Greek & English subtitles

BY EXPERIENCE HD

BRITISH COUNCIL

British High Commission
Nicosia

Χορηγοί Επικοινωνίας/
Media Sponsors:

77 77 77 45

tickets rialto.com.cy

€10 / 7

Μια Πολιτιστική Προσφορά του Συνεργατισμού

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της ΣΙΣΣΥΣ ΑΛΩΝΙΣΤΙΩΤΟΥ

Et in Arcadia ego

Λόγοι σημαντικοί επί προσωπικού, αν και, γενικώς, συνηθισμένοι και εν πολλοίς αναπόφευκτοι, συντονίστηκαν έτσι ώστε να επιστρέφω συχνά επί μέρες πολλές στην αφετηρία. Αναγκαστικά αφού, εδώ και περίπου σαράντα χρόνια, η παραμονή στην Αρκαδία, στην Τρίπολη, δεν διαρκούσε παρά μερικές ώρες. Τόσες ώστε να καλυφθούν στοιχειωδώς οι γονεϊκές ανάγκες της επαφής με το «παιδί», τόσες ώστε να δημιουργείται ξανά και ξανά το ασφυκτικό αίσθημα της επαρχιακής ζωής, τόσες ώστε να μην αφήνουν να ξεχαστεί η επιθυμία της φυγής, του ανήκειν σε κάτι μεγαλύτερο και, σύμφωνα με τις τότε εκτιμήσεις, καλύτερο, πιο ουσιαστικό, πιο πανανθρώπινο. Τόσες ώστε να τροφοδοτούν εκ νέου την ανάγκη της δημιουργίας και την απόρριψη μιας ασφαλούς ιδιότητας υπό τους όρους ενός αμειλικτου κοινοτισμού, τόσες ώστε να εντείνουν την ανάγκη της εξατομίκευσης. Μακριά από την οικογένεια. Μακριά από κάθε είδους οικογένεια.

Και να 'μαι. Πρωταγωνίστρια και κομπάρσος σε μια αθέατη, άχρονη και άτοπη τελετή επιστροφής και υποδοχής, επαρχιώτισσα από την Ομόνοια. Δρόμοι, μαγαζιά, άγνωστα γνωστά πρόσωπα, γέροντες φίλοι του «μπαμπά», συμπαθητές και καθηγητές από το σχολείο —«τόσο ωραία που έγραφες», «τόσο γρήγορα που καταλάβαινες», «τι κάνεις εδώ;»—, ταμπέλες με ονόματα ιατρών, συναδέλφων του πατρός από καιρό νεκρών και πάντως αποσυρμένων, κανείς δεν τις κατεβάζει, τα data της σιγουριάς. Εφυγες το 1978 αλλά μη νομίζεις, είναι απλώς η επόμενη μέρα, μιαν άλλη μέρα του 1978, η θέση σου υπάρχει εδώ, την κρατάμε εμείς: Υπόσχεση και απειλή.

Και ιδού. Η σύγκρουση της θαυμαστίας του καντιανού υποκειμένου, η σύγκρουση της μακρόχρονης προσπάθειας για την ολοκλήρωση ενός «άλλου» ανθρώπου, με το συναίσθημα. Το ασφές συναίσθημα.

Το «γενικώς και αορίστως» συναίσθημα. Το εκδικούμενο συναίσθημα που ανειπισθήτως χαμογελά μέσα στην ομίχλη των βουνών της Αρκαδίας, του αγέλαστου ορεινού τοπίου, του καχύποπτου απέναντι στην εξέλιξη. Ιδού το μαρτύριο της άγονης επιστροφής, της αναποτελεσματικής και μάταιης επιστροφής στην ανυπόφορη και λατρεμένη μητέρα.



«Et in Arcadia ego»: Βοσκοί της Αρκαδίας, πίνακας του Γάλλου ζωγράφου Νικολά Πουσέν (1594-1665), φιλοτεχνημένος στα 1637-38.



Αφήνομαι να φλερτάρω με το απορριφθέν. Στην αγκαλιά της μικρής, ορθόδοξης ελληνικής κοινωνίας που υπόσχεται αγάπη, που υπόσχεται τα πάντα αφού ελάχιστα θα κάνει...

Εμβρόντητη στέκομαι μπροστά στη Μητρόπολη του Αγίου Βασιλείου με τα ψωμένα πανό (ή μίπως να τα πω λάβαρα;), δίπλα δίπλα ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης και ο πολιούχος νεομάρτυρας Παύλος, 1818-2018. Επέτειος διακοσίων ετών, σαράντα προσωπικά χρόνια με τραβούν απ' το μανίκι, αλλά τώρα πια δεν είμαι σίγουρη ότι θέλω να ξεφύγω, ότι θέλω να βρεθώ μακριά

από τη σύγχυση της σύγχρονης ελληνικότητας. Να 'μαι εδώ αυτό που είναι όλοι. Ενσυνειδήτως ή όχι —τι σημασία έχει; Να πάω πιο μπροστά δεν βλέπω να μπορώ και να γυρίσω πίσω δεν γίνεται.

Σ' αυτό το ιδιόμορφο τράνζιτ του ελληνικού ψυχισμού, της —ποιας;— ελληνικής ταυτότητας, υπό τον μανδύα της ξένης, πιεσμένη από τις απαιτήσεις της ελευθερίας αφήνομαι να φλερτάρω με την Αρκαδία των ρομαντικών, με τη ντισεϊκή σημείωση:

«Ασυνειδήτα, σαν να μην ήταν τίποτα πιο φυσικό, κατοικούσατε σε αυτόν τον αγνό, καθαρό κόσμο του φωτός (που δεν είχε ίχνος λαχτάρας, προσδοκίας και χωρίς να κοιτά κανείς προς τα εμπρός ή προς τα πίσω) με Έλληνες ήρωες. Τα θεώρησες όλα, όπως ο Πουσέν και η σχολή του, ταυτόχρονα ηρωικά και ειδυλλιακά. Έτσι έχουν χήσει αρκετοί ανεξάρτητοι άνθρωποι, αισθανόμενοι συνεχώς μέσα στον κόσμο και τον κόσμο μέσα τους [...]»*

Κάπως σαν τις επαγγελματικές ταμπέλες με τα ονόματα των νε-

κρών και πάντως αποσυρμένων που δεν τολμά να κατεβάσει κανείς. Να 'μαι —ξανά— εδώ αυτό που είναι όλοι.

Σε μια ιδιωτεία που συνιστά εθνικό χαρακτηριστικό. Εντός μου το κουβαλώ, ως ακαθάριστο εθνικό προϊόν το περιφέρουν όλες οι πολιτικές δυνάμεις της χώρας. Στάση προσωπικής ζωής και εξωτερικής πολιτικής. Οπου «η νιότη είναι αιώνια» και η «ανακούφιση» από τις εγκόσμιες υποχρεώσεις μόνιμος στόχος.

Αφήνομαι να φλερτάρω με το απορριφθέν. Στην αγκαλιά της μικρής, ορθόδοξης ελληνικής κοινωνίας που υπόσχεται αγάπη, που υπόσχεται τα πάντα αφού ελάχιστα θα κάνει, στην αγκαλιά του ακίνητου χρόνου και του θανάτου της δυνατότητας. Των δυνατοτήτων ενός ανθρώπου, μιας κοινωνίας, μιας χώρας.

* Το απόσπασμα εντός εισαγωγικών είναι από το δεύτερο μέρος του «Human, All Too Human», από το κεφάλαιο «The Wanderer and his Shadow» του Friedrich Nietzsche.

500ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΗ ΓΚΟΥΡΟΓΙΑΝΝΗ

Ο Βασίλης Γκουρογιάννης (1951) γεννήθηκε και μεγάλωσε στο χωριό Γρανίτσα Ιωαννίνων. Σπούδασε στη Νομική Σχολή Θεσσαλονίκης. Εργάστηκε ως μαχόμενος δικηγόρος στην Αθήνα και σήμερα είναι επιτιμος. Έχει εκδώσει ποιήματα, διηγήματα, μυθιστορήματα που έχουν μεταφραστεί σε διάφορες γλώσσες. Για το μυθιστόρημα «Κόκκινο στην Πράσινη Γραμμή», που αναφέρεται στον πόλεμο των ελλαδικών δυνάμεων στην Κύπρο το 1974, τιμήθηκε με το έγκυρο βραβείο του περιοδικού Διαβάζω. Τελευταίο βιβλίο είναι τα διηγήματα «Διηγήσεις παραφυσικών φαινομένων» (2018), εκδόσεις Μεταίχμιο.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;

Πλάι στο κρεβάτι μου, όπως όλοι οι άντρες, έχω επί σαράντα χρόνια ένα... μυστηριώδες, σχεδόν αδιάβαστο βιβλίο, τη γυναίκα μου, αλλά στο γραφείο μου έχω το μυθιστόρημα του Βασίλη Γκρόσμαν «Τα πάντα ρει».

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;

Ο γεροψαράς του Χεμινγκουέι. Θα ήμουν στην καλύτερα μαζί με τον συγγραφέα, θα συζητούσαμε, θα πίναμε και θα τρώγαμε άφθονο ψάρι δωρεάν!



Διοργανώνετε δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντας και τεθνεώτες;

Από τεθνεώτες οπωσδήποτε τον Ευριπίδη, τον Ηράκλειτο, τον Αριστοφάνη, τον Σολωμό, τον Κάφκα, τον Παπαδιαμάντη, τον Καβάφη, τον Ντοστογιέφσκι. Κριτήριο δεν είναι η μεγαλοσύνη του ταλέντου αλλά η συγκρότηση μιας ενδιαφέρουσας παρέας. Ζώντας δεν θα καλέσω διότι είναι κρίμα άλλοι να τρώνε και άλλοι να βλέπουν.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου; Οτι και από κακό βιβλίο μαθαίνεις. Δηλαδή μαθαίνεις να μη γράφεις έτσι τα δικά σου βιβλία.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;

Είχα την ευτυχία να παντρεύω τον γιο μου τώρα στις γιορτές των Χριστουγέννων (και) στην Ιαπωνία. Πήρα μαζί μου το ταξιδιωτικό βιβλίο του Καζαντζάκη «Κίνα - Ιαπωνία» γραμμένο το 1935. Κι όμως ήταν σαν να το έγραψε χθες! Ήταν για μένα σπουδαίος... ζωντανός φίλος και ξεναγός. Τον μισοέξα-σμένο μέσα μου Καζαντζάκη τον αναβάθμισα εκ νέου στη θέση που του αξίζει.

Τι ψιθυρίζουν σήμερα, μέσα σας, τα στοιχειά και τα φαντάσματα των «Διηγήσεων παραφυσικών φαινομένων»; Ευχαριστούμε την τέχνη που μας δίνει ζωή.

Το βιβλίο συνομιλεί διακριτικά με τις πιο σκοτεινές πτυχές της παράδοσής μας ή/και τους φόβους του καθενός μας; Ανάλογα με το πού έχει... αυτή και γλώσσα ο καθένας μας.

Έχετε Facebook, Twitter κτλ.; Εάν ναι, εμποδίζουν ή εμπλουτίζουν το γράψιμο και το διάβασμα;

Δεν έχω ηλεκτρονική φωνή.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

- 1 «Η Ελλάδα του Οθωνα» του Εντμόντ Αμπού (Μεταίχμιο)
- 2 «Λούνα - Δοκίμιο ιστορικής βιογραφίας» της Ρίκας Μπενβενίστε (Πόλις)
- 3 «Όσα δεν είπες - Ενα ρωσικό παρελθόν και το ταξίδι προς την πατρίδα» του Mark Mazower (Αγρά)
- 4 «Μόνο λίγα χιλιόμετρα - Ιστορίες για την Ιστορία» της Μαρίας Ευθυμίου (Πατάκν)
- 5 «Είμαστε αστρόσκοπη - Σύμπαν, μια ιστορία χωρίς τέλος» του Διονύση Π. Σιμόπουλου (Μεταίχμιο)

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

- 1 «Σαρλότ» του Νταβίντ Φοενκινός (Βιβλιοπωλείο της Εστίας)
- 2 «Ημερολόγιο ενός επαρχιακού εφημερίου» του Georges Bernanos (Πόλις)
- 3 «Το βιβλίο των κατόπτρων» του Ε.Ο. Chirovici (Πατάκν)
- 4 «Δωμάτια όπου οι άνθρωποι ουρλιάζουν και πληγώνουν ο ένας τον άλλο» του Raymond Carver (Γαβριλίδης)
- 5 «Η μορφή των λειψάνων» του Juan Gabriel Vasquez (Ικαρος)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο Πλειάδες, Σπύρου Μερκούρη 62, Παγκράτι.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ

Η «υπόθεση Βίκτορ Σερζ»

ΒΙΚΤΟΡ ΣΕΡΖ
Χρόνια δίχως έλεος
μτφρ. Ιωάννα Αβραμίδου
εκδ. Θύραθεν, σελ. 427

Μυστήριοι είναι οι νόμοι που ορίζουν ποιοι συγγραφείς και ποια θέση καταλαμβάνουν στον λογοτεχνικό κανόνα. Μέσα από ποιες διαδρομές και μέσω ποιων κριτηρίων καθιερώνονται, προκειμένου να αποτελέσουν αναπόσπαστο τμήμα του λογοτεχνικού corpus που παραδίδεται στους νεότερους. Οι απορίες διατυπώνονται με αφορμή την «υπόθεση Βίκτορ Σερζ», την παράδοξη δηλαδή σιωπή που κάλυψε για αρκετές δεκαετίες τα συγκλονιστικά μυθιστορήματα «Υπόθεση Τουλάγεφ» (εκδ. Scripta, 2004) και «Χρόνια δίχως έλεος» του γεννημένου στις Βρυξέλλες Ρώσου Βικτόρ Αλβόβιτς Κίμπαλτσιτς (1890-1947), ο οποίος δημοσίευσε το εκτενές λογοτεχνικό, δοκιμιακό και ιστορικό έργο του με το ψευδώνυμο Βίκτορ Σερζ.

Όπως ο Ουγγροβρετανός Αρθουρ Κέσλερ, έτσι και ο Βίκτορ Σερζ υπήρξε δραστήριος ακτιβιστής, μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος και αργότερα διαφωνών, και όπως κι εκείνος στο «Μηδέν και το άπειρο» (1940), έτσι και αυτός στην «Υπόθεση Τουλάγεφ» (1940) και στο μετά θάνατον «Χρόνια δίχως

έλεος» (1947) κατήγγειλε τη σταλινική τρομοκρατία, τις δίκες της Μόσχας και τις αιματηρές εκκαθαρίσεις. Μόνο που η δικιά του οξυτάτη σοβιετική ανατομία έμεινε στη σκιά, ενώ του Αρθουρ Κέσλερ

άφησε το έντονο σημάδι της στην πολιτική, λογοτεχνική και πνευματική συνειδηση της Ευρώπης του 20ού αιώνα.

Ανήκοντας στη μαγιά των αγωνιστών που πολέμησαν για την επικράτηση του μπολσεβικισμού κι έχοντας γνωρίσει τις φυλακές του Στάλιν που εξόντωσαν τον ανθό της Οκτωβριανής Επανάστασης, ο Σερζ αναπλάθει στα δύο μυθιστορήματα τον παραλογισμό, τη δυστυχία και τον τρόμο στελεχών και πολιτών, αθώων και εμπλεκόμενων, θυμάτων και θυτών στη Σοβιετική Ένωση της δεκαετίας του '30. Περιγράφει με πολιτική οξυδέρκεια, υψηλή αναπλάστική δύναμη και άμετρη συμπόνια τα ατελείωτα πάθη που γνώρισαν εκατομμύρια άνθρωποι στο όνομα επι-

κράτησης ενός ιδανικού που στην πορεία πραγμάτωσής γνώρισε ανυπολόγιστες στρεβλώσεις. Ο παρορμητικός Κόστια, ο ανιδιοτελής Ρύζικ, η ιδανική Ντάρια, ο μυστικός πράκτορας Ντ., ο αποστεωμένος

Κλιμ, ο αναποφασιστος Ρομάσκιν ή ο αδιστακτος Μακίγεφ αποτελούν μερικούς από τους ήρωες των δύο έργων που οι ιστορίες τους εκτυλίσσονται στις φυλακές της προπολεμικής Σοβιετικής Ενωσης, στο εμπόλεμο Λένινγκραντ, στο μακρινό Μεξικό και στο βομβαρδισμένο Βερολίνο.

Επικειρώντας να απαντήσει στο ερώτημα πώς περιέπεσε στην αφάνεια «ένας από τους πιο συναρπαστικούς ηθοκούς και λόγιους ήρωες του 20ού αιώνα», όπως χαρακτηρίστηκε ο Σερζ, η Σούζαν Σόνταγκ έκανε το 2004 σειρά υποθέσεων. Τα ενδεχόμενα που προέβαλε ήταν πολυάριθμα: Σε όλη του τη ζωή ο Βίκτορ Σερζ ανέπτυξε εντονότατη πολιτική δράση, γεγονός που ίσως



ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**



ΧΑΓΗ

Πρωτότυπος Jan Steen

Αυτό το έργο ζωγραφικής με θέμα τον Σαμπών ανήκει πλέον και επισήμως στην εργογραφία του μεγάλου Ολλανδού ζωγράφου Jan Steen (π. 1626-1679). Αυτό έκριναν οι ειδικοί του Μουσείου Mauritshuis στη Χάγη, ανατρέποντας την έως τώρα επικρατούσα άποψη πως επρόκειτο για αντίγραφο που δημιουργήθηκε τον 18ο αιώνα. Το έργο ανήκει στις συλλογές του Βασιλικού Μουσείου Καλών Τεχνών της Αμβέρσας. Περιλαμβάνεται στη νέα έκθεση για τον Jan Steen στο Mauritshuis.

ΜΑΔΡΙΤΗ

Τέχνη και μόδα

Γυναικεία φορέματα από τα τέλη του 19ου αιώνα συνομιλούν με έργα του Ισπανού ζωγράφου Χοακίν Σορόγια (Joaquín Sorolla, 1863-1923), στην έκθεση «Ο Σορόγια και η μόδα», που παρουσιάζεται στο Μουσείο Thyssen-Bornemisza της Μαδρίτης. Είναι μια συνδιοργάνωση με το Μουσείο Σορόγια και παρουσιάζει περίπου 70 έργα του διάσημου Ισπανού ζωγράφου σε συνδυασμό με φορέματα και αξεσουάρ μόδας του 1900. Ο Σορόγια δημιούργησε πολλούς ρομαντικούς πίνακες υψηλής αισθητικής.

ΜΑΣΑΧΟΥΣΕΤΗ

Η поп κουλτούρα του 1940

Οι νοσταλγικές εικόνες από αφίσες, διαφημίσεις και εξώφυλλα περιοδικών και βιβλίων τσέπης στις δεκαετίες του '40 και του '50 στην Αμερική φέρνουν τώρα στο προσκήνιο το όνομα της όχι τόσο γνωστής Γκλόρια Στολ Καρν, που είχε μεγάλη απήχηση ως εικονογράφος pulp αστυνομικών, ρομάντζων και γυναικείων περιοδικών μετά τον πόλεμο. Το έργο της αποκαλύπτεται σε έκθεση στο Μουσείο του Νόρμαν Ρόγκουελ, του πατέρα της αμερικανικής εικονογράφησης, στο Στόκμπριτζ της Μασαχουσέτης.

ΑΜΒΟΥΡΓΟ

Ο ψηλότερος πύργος

Το γραφείο του διάσημου αρχιτέκτονα Ντέιβιντ Τσίπερφιλντ (David Chipperfield Architects) κέρδισε τον διαγωνισμό για τον ψηλότερο πύργο στο Αμβούργο, στις όχθες του ποταμού Ελβα. Το Elbtower θα έχει ύψος 230 μέτρα και θα συνομιλεί με την Elbphilharmonie των Ελβετών αρχιτεκτόνων Herzog & de Meuron. Το νέο ορόσημο του Αμβούργου, με ιδιαίτερη μορφολογία και γυαλί προηγμένης τεχνολογίας, θα έχει γραφεία, ξενοδοχείο, εστιατόριο, καταστήματα και εκθεσιακούς χώρους.

ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ

Μουσική του αρχαίου κόσμου

Ενα ψηφιδωτό δάπεδο από έπαυλη της ελληνιστικής περιόδου έχει μουσικό θέμα και συγκαταλέγεται ανάμεσα στα εκθέματα της έκθεσης «Η μουσική στους αρχαίους χρόνους». Η έκθεση εγκαινιάστηκε πρόσφατα στο CaixaForum της Βαρκελώνης και παρουσιάζει πάνω από 350 έργα τέχνης που προέρχονται από μεγάλα μουσεία του κόσμου, ανάμεσα στα οποία το Λούβρο στο Παρίσι και το Μπτρο-πολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης. Τα εκθέματα καλύπτουν χρονική περίοδο 3.000 ετών.



Η Κοπεγχάγη και το μυστικό της ευτυχίας

ΔΑΝΙΑ

Σκέφτεται κανείς ότι χρειάζεται αλλαγή τρόπου σκέψης, αλλαγή στις συνήθειες, για να βελτιώσει κανείς την υγεία του. Αλλά πόσο η Αθήνα ή η Θεσσαλονίκη, αλλά και άλλες πόλεις στην Ελλάδα, βοηθούν τον πολίτη να κάνει το βήμα; Η μεγάλη δημοσιότητα που απολαμβάνει η Κοπεγχάγη, με πιο πρόσφατο άρθρο το μεγάλο αφιέρωμα του «Γκάρντιαν» (11.02.18), ως πρωτεύουσας ενός υγιεινού τρόπου ζωής αποκαλύπτει πόσο πολλά μπο-

ρούν και πρέπει να γίνουν σε μια πόλη για να εμπνευστεί και ο πολίτης και να αρχίσει να περπατάει, να τρέχει, να κολυμπάει, να κάνει ποδήλατο, να εισπνέει καθαρό αέρα. Εκτός από τις έξυπνες πόλεις, με την ψηφιακή τεχνολογία στην υπηρεσία του πολίτη, οι υγιείς πόλεις φιλοδοξούν να βοηθήσουν τους κατοίκους απέναντι στους δύο βασικούς εχθρούς της σύγχρονης ζωής: την παχυσαρκία και την κατάθλιψη. Στην Κοπεγχάγη, το ποδήλατο κυριαρχεί παντού, στα κανάλια και

στις πισίνες κολυμπούν, το πλούσιο πράσινο διαρκώς εμπλουτίζεται με νέα δέντρα και η προτροπή είναι «χαρείτε τη ζωή». Αν οι Δανοί εκπαιδευμένοι με αυτόν τον τρόπο απολαμβάνουν πιο εύκρατο κλίμα, θα ήταν διαρκώς έξω, καθώς ακόμη και με τις χαμηλές θερμοκρασίες αθλούνται, κινούνται και απολαμβάνουν τη φύση. Παρά τη βελτίωση σε αυτά τα θέματα στις ελληνικές πόλεις, η πραγματικότητα μας δείχνει πως ο μέσος Έλληνας είναι μάλλον μαλθακός και ότι μια έξο-

δος σε ταβέρνα είναι προτιμότερη από μια βόλτα στη φύση. Αλλά το θέμα είναι ότι οι πόλεις μας είναι προσανατολισμένες στο να αναπαράγουν αυτήν τη νοοτροπία και το βλέπει κανείς ακόμη και σε μικρές πόλεις που θα μπορούσαν πιο εύκολα να καλλιεργήσουν νέα και πιο υγιεινά πρότυπα. Οι εξαιρέσεις σαφώς υπάρχουν και στην Ελλάδα, αλλά ο κανόνας μιλάει για παχυσαρκία και μαλθακότητα. Τελικά, αυτό που διαφημίζει η Κοπεγχάγη δεν είναι μόνον ότι είναι η πρω-

τεύουσα του υγιεινού τρόπου ζωής, αλλά και η πρωτεύουσα της ευτυχίας. Μπορεί όλα αυτά να είναι υπερβολικά και αυθαίρετα, αλλά ισχύει πως αντικειμενικά είναι κρίμα με το ωραίο και γλυκό κλίμα της Ελλάδας να μην απολαμβάνουμε στο έπακρο τις δυνατότητες παραγωγής της ευτυχίας. Είναι και θέμα εσωτερικής αρμονίας και προσωπικών ιεραρχήσεων και, παρά το γεγονός ότι στη ζωή όλα χρειάζονται, ο τρόπος της καθημερινής ζωής λέει πολλά για όλους μας.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Ο καθολικός ιερέας με τα «σκουριασμένα λατινικά»

Βλέποντας την πολύ ωραία ταινία «Να με φωνάζεις με το όνομά σου», ο κύριος Γκρι ταξίδεψε είκοσι τρία χρόνια πίσω. Φθινόπωρο του 1995, στη Γλασκώβη, πάει ανυποψίαστος σινεμά και βλέπει τον «Ιερέα» (Priest) σε σκηνοθεσία της Αντόνια Μπερντ. Πολύ (μα πολύ) μακριά από το ειδυλλιακό ιταλικό καλοκαίρι του «Να με φωνάζεις με το όνομά σου», πολύ μακριά από ευγενείς μουσικόφιλους αρχαιολόγους και γονείς με συγκινητική κατανόηση, μόρφωση και ανοιχτά μυαλά, ο «Ιερέας» διαδραματίζεται σε ένα γκρίζο, βροχερό, λαϊκό Λίβερπουλ. Το βασικό κοινό με το «Να με φωνάζεις με το όνομά σου» είναι ο παθιασμένος έρωτας ανάμεσα σε δύο άνδρες. Ο Λάινους Ρόουτς υποδύεται τον πατέρα Γκρεγκ, καθολικό ιερέα που καταφτάνει σε εργατική ενορία του Λίβερπουλ. Οι απρόσμενα συντηρητικές του απόψεις τον φέρνουν σε σύγκρουση με τον

Το βασικό κοινό στοιχείο με το «Να με φωνάζεις με τ' όνομά σου» είναι ο έρωτας ανάμεσα σε δύο άνδρες.

πατέρα Μάθιου, τον αντισυμβατικό συγκάτοικό του, επίσης ιερέα (τον υποδύεται ο πάντοτε εξαιρετικός Τομ Ουίλκινσον), ο οποίος, επιπροσθέτως, διατηρεί κρυφή σχέση με μια νέα γυναίκα, πράγμα που ο Γκρεγκ καταδικάζει. Όμως ο πατέρας Γκρεγκ έχει ένα μυστικό: ένα βράδυ, αποχωρίζεται το χαρακτηριστικό λευκό κολάρο, παίρνει το ποδήλατό του, πηγαίνει σε γκέι μπαρ για να καταλήξει στο κρεβάτι με έναν άνδρα (τον υποδύεται ο επίσης έξοχος Ρόμπερτ Κάρλαϊλ, ένα χρόνο προτού γίνει διάσημος ως Μπέγκμπι στο «Trainspotting»).



Ο ιερέας αριστερά (τον υποδύεται ο Λάινους Ρόουτς), το ανυποψίαστο μέλος της ενορίας του (κέντρο) και ο κρυφός εραστής του πρώτου (Ρόμπερτ Κάρλαϊλ).

«Οι ερωτικές σκηνές του «Ιερέα», θυμάται ο κύριος Γκρι, «δεν έχουν τον λυρισμό των αντίστοιχων του «Να με φωνάζεις με τ' όνομά σου». Ήμουν είκοσι πέντε χρονών όταν είδα τον «Ιερέα» κι έπιασα τον εαυτό μου να ζορίζεται με την τόσο ρεαλιστική αποτύπωση της λαγνείας ανάμεσα σε άνδρες. Με τον «Ιερέα» κατάλαβα ορισμένα πράγματα που σήμερα μου μοιάζουν πια αυτονόητα, φυσικά». Ο «Ιερέας» έχει μια τραγική πτυχή, καθώς στην πλοκή εντάσσεται και η εξομολόγηση ενός κοριτσιού ότι ο πατέρας της την κακοποιεί σεξουαλικά. Πιστός στους κανονισμούς, ο ιερέας δεν μιλάει σε κανέναν αλλά έρχεται αντιμέτωπος με τον ίδιο τον πατέρα. Η αποτυχία του θα τον στιγματίσει – πριν από αυτό όμως θα πιαστεί στα πράσα με τον εραστή του και θα τιμωρηθεί, όχι μόνον από την Εκκλησία αλλά κυρίως από το ποίμνιό του που έως τότε τον λάτρευε. Ποιος τον στη-

ρίζει; Ο συνάδελφός του, ο πατέρας Μάθιου και η φιλενάδα του. «Είναι από τις πιο συγκινητικές και συνάμα πιο χιουμοριστικές ταινίες που έχω δει», λέει σήμερα ο κύριος Γκρι. «Το βρετανικό χιούμορ αντισταθμίζει την τραγικότητα των καταστάσεων (ο πατέρας Γκρεγκ φτάνει έως την απόπειρα αυτοκτονίας). Δεν μπορώ να ξεχάσω την τελική σκηνή, με τον ιερέα να κλαίει γοερά στην αγκαλιά του κοριτσιού που κακοποιούσε ο πατέρας του μέσα στην εκκλησία, ούτε και, νωρίτερα, την αποφασιστική απάντησή του ιερέα στον βόθρο που εξαπολύει εναντίον του στα λατινικά ένας επίσκοπος. Όταν ο πατέρας Γκρεγκ του επισημαίνει ότι τα λατινικά του είναι «λίγο σκουριασμένα», ο επίσκοπος επαναλαμβάνει το υβρεολόγιο στα αγγλικά, όπου ο πατέρας Γκρεγκ τον διακόπτει πολύ ήρεμα: «Τελικά, θα το προτιμούσα στα λατινικά»».

ΠΡΟΣΩΠΟ

Η Αν δεν είναι απλώς η γυναίκα του Σαίξπηρ

Ο θεατρικός συγγραφέας Άκνς Δήμου μιλάει στην «Κ» για το «Σαν ρόδο και σαν αίνιγμα» που ανεβαίνει για πρώτη φορά

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο **θεατρικός** συγγραφέας Άκνς Δήμου, με την ευκαιρία του ανεβάσματος του έργου του «Σαν ρόδο και σαν αίνιγμα» που παρουσιάζεται θεατρικά για πρώτη φορά με τη Στέλα Φυρογέννη να σκηνοθετεί, αλλά και επί σκηνής, μιλάει στην «Κ» για την ηρωίδα του μονόλογου, τη σύζυγο του Ουίλιαμ Σαίξπηρ, την Αν Χάθαγουεϊ, η οποία εξαγρυπνάει κοντά στον άντρα της, με συντροφιά έναν μουσικό και ένα βαρέλι μπύρα, άλλωστε η Αν την έφτιαχνε μόνη της, δούλευε πολύ με τα χέρια της, όπως και ο Ουίλιαμ, αλλά εκείνος παρήγαγε πνεύμα. Ο Άκνς Δήμου λέει ότι η Αν μάλλον πλήρωσε πολύ ακριβά την απεριόριστη αγάπη που έτρεφε για τον Σαίξπηρ. Βέβαια όσο ο Σαίξπηρ κυνηγούσε το όνειρό του, εκείνη μάλλον μάθαινε να ζει.

—**Κύριε Δήμου, τι πραγματεύεται το «Σαν Ρόδο και σαν Αίνιγμα»;**

—Είναι μια φανταστική ιστορία, ένας μονόλογος που έχει ως κεντρικό ήρωα τη γυναίκα του Σαίξπηρ, την Αν Χάθαγουεϊ για την οποία γνωρίζουμε πολύ λίγα πράγματα, διότι όλη τη δόξα την πήρε ο σύζυγος. Ήταν, λοιπόν, η γυναίκα πίσω από τον Σαίξπηρ για ένα μεγάλο διάστημα, μέχρι τη στιγμή που ο συγγραφέας την αρνήνει και φεύγει από το Στράτφορντ και πηγαίνει στο Λονδίνο για να αρχίσει την υποκριτική και την καριέρα του. Το έργο όλο στηρίζεται, λοιπόν, σε αυτή τη γυναίκα, που μονολογεί δίπλα στο κρεβάτι του ετοιμοθάνατου συζύγου της. Υπάρχει η θεατρική συνθήκη, που φυσικά δεν ισχύει, ότι ο Σαίξπηρ επιστρέφει στη γενέτειρα πόλη του για να πεθάνει και η Αν είναι δίπλα του και του μιλάει, σαν να του συστήνεται.

—**Η συγγραφή του έργου αυτού έχει προκύψει από έργα του ίδιου του Σαίξπηρ;**

—Όχι, είναι εντελώς μυθοπλασία όλο το έργο. Στηρίχθηκε σε ένα με-

“

Έχει ενδιαφέρον να δούμε τον τρόπο με τον οποίο αυτή η γυναίκα διεκδικεί την παρουσία της πλάι στον σύζυγό της, λέγοντάς του «κοίτα, εγώ θα μπορούσα να είμαι η έμπνευσή σου.

γάλο μέρος στη βιογραφία της Αν Χάθαγουεϊ, που υπάρχει. Μόνο ένα-δυο αποσπάσματα από έργα του Σαίξπηρ υπάρχουν στο κείμενο, αλλά είναι όλο γέννημα δικό μου. Ξέρετε, έχει ενδιαφέρον να δούμε τον τρόπο με τον οποίο αυτή η γυναίκα διεκδικεί την παρουσία της πλάι στον σύζυγό της, λέγοντάς του «κοίτα, εγώ θα μπορούσα να είμαι η έμπνευσή σου και κυρίως σχολιάζοντας έργα που είχε συγγράψει ο Σαίξπηρ, όπως το «Ρωμαίος και Ιουλιέτα», τον «Άμλετ» κ.ά. και για τον τρόπο που εκείνη έχει τα έχει προσλάβει.

—**Πώς τα αντικρίζει αυτά τα έργα η Αν;**

—Κάπως μεταξύ σοβαρού και αστείου, αλλά θα πρέπει κανείς να δει την παράσταση για να αποκομίσει ιδιαν άποψη. Έχω την αίσθηση, ωστόσο, ότι σε όλη τη διάρκεια του έργου η Αν προσπαθεί να συμφιλιωθεί με το πρόσωπο του άνδρα της, το οποίο δεν το ξέρει. Έχει μία εικόνα του άνδρα της όσο καιρό αυτό έμεινε κοντά της, από τη στιγμή που φεύγει χάνει την εικόνα του και μοιραία και την επαφή, οπότε προσπαθεί να επινοήσει τι ακριβώς του έχει συμβεί στο Λονδίνο, πώς έχει ζήσει εκεί, μέσα από φήμες, μέσα από τα ίδια του τα κείμενα. Δεν χάνει, όμως, ποτέ τον εαυτό της,



Το έργο του Άκνς Δήμου «Σαν ρόδο και σαν αίνιγμα» διαδραματίζεται τον Απρίλιο του 1616, τη νύχτα πριν από τον θάνατο του Ουίλιαμ Σαίξπηρ.



επιμένει να είναι η ίδια γυναίκα, χωρίς να αντιμετωπίζει τον εαυτό της ως η σύζυγος του συγγραφέα.

—**Πώς φαντασθήκατε πώς θα ήταν αυτή η γυναίκα;**

—Να πω αρχικά ότι ήθελα κατ' αρχάς να ακούσω αυτή τη γυναίκα να μιλάει. Φαντάστηκα μια ηρωίδα με ένα πολύ κοφτό και υποδόριο χιούμορ, το οποίο μου έλειπε στη φάση που βρισκόμουν όταν έγραφα το έργο. Έχει και ένα αντρικό στοιχείο

στην ψυχολογία της, είναι μία δυναμική και συμφιλωμένη με αυτό που είναι ο σύζυγός της. Αλλά ο κάθε θεατής ίσως να τη δει διαφορετικά.

—**Θα μπορούσαμε να πούμε ότι Αν Χάθαγουεϊ είναι μία αδικημένη, παρατημένη σύζυγος;**

—Όχι και ταυτόχρονα ναι! Είναι ωραίο που το ρωτάτε αυτό, διότι ένας από τους άζονες που στους οποίους στηρίζεται ο μονόλογος έχει να κάνει με την αίσθηση της

προδοσίας, της εγκατάλειψης και εν τέλει της εξαπάτησης από έναν άνδρα, οπότε ναι, έτσι έχουμε αυτό το μοτίβο. Η ίδια, ωστόσο, δεν μένει μόνο σε αυτό, δεν παραμένει εγκλωβισμένη στο παρελθόν και σε ό,τι πέρασε. Είναι μία γυναίκα που κοιτάζει το παρακάτω, το τι μπορεί να κάνει στηριγμένη στις δικές της δυνατότητες, είναι μία συμφιλωμένη με ό,τι της έχει συμβεί, αλλά και με αυτό που είναι ο άνδρας της, παρόλο που η ίδια είναι αγράμματη. Δεν παύει να αισθάνεται βέβαια μία προδομένη γυναίκα, που αγάπησε πολύ τον άνδρα της, πληρώνοντας το τίμημα.

—**Φεύγει τελικά από το κάδρο ο Σαίξπηρ;**

—Η Αν κάνει ό,τι μπορεί για να πάψει να την πλακώνει η εικόνα του συζύγου της, άλλωστε έχει ήταν εκείνη που δέχθηκε το γεγονός της φυγής του για να ακολουθήσει τη φυσική του κλίση να γίνει συγγραφέας. Δεν ξενά ούτε ότι έζησε μαζί του καλά και έκαναν τέσσερα παιδιά. Προσπαθεί συνεχώς να πάρει παρα-

κάτω και να μπει εκείνη στο κάδρο, σαν να θέλει να αποδείξει τι θα μπορούσε να έχει κάνει η ίδια. Αυτό που θέλω εγώ είναι ο θεατής να ακούσει και να δει αυτή τη γυναίκα, και να βγάλει τα συμπεράσματά του.

—**Η συνεργασία με τη Στέλα Φυρογέννη πώς προέκυψε;**

—Αφού εκδόθηκε και χωρίς να έχω κυνηγήσει ανέβασμα στην Ελλάδα, και όταν αισθάνθηκα έτοιμος για ανέβασμα του «Σαν ρόδο και σαν αίνιγμα» μου ήρθε στο μυαλό η Στέλλα, την οποία να πω ότι δεν γνώριζα προσωπικά. Την παρακολουθούσα θεατρικά βέβαια και ήθελα πάρα πολύ να συνεργαστώ μαζί της, μιας και τη θεωρώ μία εξαιρετική ηθοποιό. Όταν, λοιπόν, αποφάσισα ότι θέλω να ανέβει επικοινωνήσα μαζί της και τα πράγματα από εκεί και πέρα πήραν τον δρόμο τους. Η Στέλλα πιστεύω ότι έχει έναν παλμό πάρα πολύ ιδιαίτερο επάνω στη σκηνή, αλλά και το βλέμμα της είναι πολύ ασκημένο. Ήταν μία ηθοποιός που με αφορούσε εξαιρετικά, λοιπόν. Μάλιστα, είδα και ένα βιντεάκι της στο youtube που έλεγε ένα τραγούδι το οποίο με εντυπωσίασε, και ήμουν σίγουρος πια για την επιλογή μου. Την ήθελα στον ρόλο της Αν. Δεν είναι υπερβολή να πω ότι η Στέλλα είναι η ηθοποιός που κάθε συγγραφέας θα ήθελε να συνεργαστεί. Να πούμε ότι και το Θέατρο «Δέντρο» είναι ένας εξαιρετικό χώρος κάνει πάρα πολύ καλή θεατρική δουλειά.



«**Σαν Ρόδο** και σαν Αίνιγμα» του Άκνς Δήμου. Η Στέλα Φυρογέννη σκηνοθετεί και παίζει. Πρωτότυπη μουσική του έργου, Κλέων Αντωνίου. Συμμετέχει η Μαριαλένα Παπαδοπούλου. Θέατρο Δέντρο, Ενότπος 44 Παλουριώτισσα, Λευκωσία. Παραστάσεις: Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή από 10 Φεβρουαρίου έως 4 Μαρτίου στις 8:30 μ.μ. **Κρατήσεις 99520835, 99384606.**

«Από τη γεροντοκρατία στη νεολαγνεία»

Η Ρένη Πιττακή μιλάει για τον ρόλο της στο «Μίζερν», για όσα έμαθε δίπλα στον Κουν και για την «αγρίως απρόβλεπτη» ζωή

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΣΥΚΚΑ**

«Καλά, η παράσταση τα σπάει!», είπε ο νεαρός στην υπόλοιπη παρέα που είχε χωριστεί σε δύο σειρές στο θέατρο «Ιλίσια - Βολανόκνς». Είχαν πάει να δουν το «Misery» του Στίβεν Κινγκ. Ήταν δεν ήταν 20άρες, αγέννητοι το 1990, όταν γυρίστηκε η κινηματογραφική εκδοχή του περιφημού μπεστ σέλερ με την Κάθι Μπέιτς (Οσκαρ Α΄ γυναικείου ρόλου) και τον Τζέιμς Κάνν. Και όμως, γνώριζαν κάθε λεπτομέρεια. Λίγες σειρές πιο μπροστά, μεγαλύτερης ηλικίας θεατές εκθείαζαν την αντοχή των Ελλήνων πρωταγωνιστών, της Ρέννης Πιττακή και του Λάζαρου Γεωργακόπουλου στις σκληρές σκηνές αυτού του ψυχολογικού θρίλερ: «Μα την αθεόφοβη, μπράβο της!».

Η Ρέννη Πιττακή με παιχνιδιάρικη απόλαυση ομολογεί πως «από παιδί μου άρεσαν τα θρίλερ. Ακόμη θυμάμαι στο “Σινεάκ” που πηγαίναμε με τους γονείς μου, μια ταινία του Τρίο Στούτζες: Μπαίνοντας κατά λάθος στο εργαστήριο ενός τρελού επιστήμονα, ζύπνησαν ένα τέρας που θύμιζε τον Φρανκενστάιν. Κωμωδία ήταν, αλλά στα παιδικά μάτια ζύπνους τον φόβο. Πάντα μου άρεσε το ρίγος των θρίλερ. Ο τρόμος που προκαλούν κυρίως οι ταινίες. Ισως είναι ξόρκι που γίνεται διασκέδαση».

Η Ανι Ουίλκς, την οποία υποδύεται στην παράσταση του Τάικ Τζαμαρίγ, είναι φανατική θαυμάστρια του συγγραφέα Πολ Σέλντον. Όταν τον σώζει από ένα αυτοκινητικό ατύχημα, τον φροντίζει στο σπίτι της, αλλά στην ουσία τον αιχμαλωτίζει φτάνοντας στα άκρα. «Τη βλέπω σαν

“

«Η στρατιωτική πειθαρχία στην οποία είχα μάθει ταίριαξε στην πειθαρχία του Κουν. Την έχω ακόμη, τάξη σε όλα, ψυχαναγκασμός».

τη γυναίκα της διπλανής πόρτας», λέει η Ρέννη Πιττακή. Γλυκιά, σκληρή, βίαιη, «ένas σωτήρας που γίνεται σατανάς. Είναι σαν τον δαίμονα του ίδιου του δημιουργού. Είναι αυτός που τον σώζει και τον τρώει. Κάθε καλλιτέχνης έχει μέσα του τον μικρό θαυμαστή. Αυτός είναι ο λόγος που έκανε τον Κινγκ να το γράψει. Ηθελε να γράψει αλλιώς, αλλά πάλευε με την αποδοχή, την τεράστια επιτυχία, τον αλκοολισμό, τα εκατομμύρια».

Τη θέλγουν οι κόντριν ρόλοι. «Η Ανι από τη μια έχει εκρήξεις χαράς και θαυμασμό για τον αγαπημένο της συγγραφέα κι από την άλλη, κατάνηψη, μανία, εμμονή, εκδικητικότητα. Πίσω απ' αυτά υπάρχει ένα στερημένο εγώ». Για να κάνει πιστευτή την ηρωίδα της, «βυθίστηκε στο κείμενο. Έχει μια ταχυδακτυλουργία και μια κινητικότητα αντίθετη με τους δικούς μου αργούς ρυθμούς. Κι αν με βλέπεις με τέτοια ταχύτητα στη σκηνή, είναι όλα θέματα άσκησιν στις πρόβες».

Η παράσταση «διερευνά την ψυχοπαθολογία του φανατισμού για



Ρέννη Πιττακή και Λάζαρος Γεωργακόπουλος στη θεατρική εκδοχή του «Μίζερν», του ψυχολογικού θρίλερ του Στίβεν Κινγκ.

να φωτίσει τη λατρεία που καταλήγει στη βία», σημειώνει ο Τάκνς Τζαμαρίγας. «Δεν έχω και την αναγνωρισιμότητα των μεγάλων star για να αναπτυχθούν ακραία συναισθήματα» λέει η πρωταγωνίστρια, όμως θυμάται ένα περιστατικό που της συνέβη στην οδό Σόλωνος, από θαυμαστή: «Μου έσφιξε το χέρι για να

με συχαρεί, αλλά το βλέμμα του ήταν θολό, σαν να μην ήταν σίγουρο αν ήθελε να το φιλήσει ή να το δαγκώσει. Μια άλλη φορά, το 1967, έπαιζα στον “Τυρισμό” του Πίντερ, τη Ρουθ, σύζυγο καθηγνήτη και τώος πόρνη. Στο τέλος της παράστασης ήρθε κάποιος με πολλά σοκολατάκια και μου είπε: “Σας παρεξήγησαν,

δεν είστε πόρνη αλλά η Εκκλησία που δέχεται τους πάντες στους κόλπους της...».

Από τις αφοσιωμένες ηθοποιούς του Θεάτρου Τέχνης, τα 40 από τα 52 θεατρικά της χρόνια τα πέρασε εκεί. «Τότε υπήρχε η απόλυτη αφοσίωση και δόσιμο. Για μένα ήταν φυσικό, είχα βρει τον δάσκαλο και τον χώρο. Κάποια στιγμή, ζώντας του Κουν, επιχείρησα να δουλέψω στην τηλεόραση. Δεν μου είπε να μην το κάνω, αλλά ενοχλήθηκε. Πήγα, αλλά, όταν άρχισε η πίεση του τηλεοπτικού ρυθμού, έφυγα. Ο Κουν το κράτησε. Κάποιος μου είπε “γι' αυτό δεν σε ανέφερε στη διαθήκη του”. Αργότερα έπαιξα στην τηλεόραση, στην “Αίθουσα του θρόνου”, το “Δέκα”, υπό διαφορετικές συνθήκες. Χαίρομαι ό,τι έζησα, αλλά πάμε παρακάτω».

Μετρημένη, πάντα με τρόπους, την ξεχώριζαν όσοι έτρεχαν στο Υπόγειο. «Δεν ήμουν μόνο εγώ αστική οικογενείας, αλλά και η Μάγια Λυμπεροπούλου. Στο Θέατρο Τέχνης έσπασα τα αστικά μου καλούπια. Ενωθα ελεύθερη, δημιουργική, με φαντασία, μακριά από τους καθωσπρέπει καταναγκασμούς. Μικρή σχεδιάζα κι έλεγα “θα γίνω ντεκορατρίς”, αλλά η ηθοποιός έβγαине στις σχολικές παραστάσεις στο Αρσάκειο ή στα επαρχιακά γυμνάσια, στις απαγγελίες στη Λάρσα, τα Τρίκαλα κι όπου πηγαίναμε λόγω των μετακινήσεων του πατέρα μου, που ήταν αξιωματικός. Υπήρχε όμως μέσα μου και η πετριά της αρχαιολογίας. Προπάππος μου ήταν ο Κυριακός Πιττάκης και παππούς μου ο λόγιος Στίλπων Πιττακός από την Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης.

»Τελιώνοντας το γυμνάσιο αναρωτιόμουν, πού πας με τέτοιο χαρακτήρα στην Αρχαιολογία; Διάλεξα τον Κουν. Με συνόδευσαν η μητέρα μου. Ήταν ευαίσθητη νοικοκυρά με αγάπη στη μουσική και ο μπαμπάς στη ζωγραφική. Γεννήθηκα δίδυμη, αλλά δεν με ακολούθησε το αρσενικό. Μοναχοπαίδι, λοιπόν. Η απόλυτη εξουσία. «Όλα για τη Ρηνούλα”. Αργότερα πλήρωσα την εξάρτηση των γονέων από μένα. Δεν με πλήγωσε που δεν είχα αδέρφια, είχα ξαδέρφια, δηλαδή φίλους για πάντα. Η στρατιωτική πειθαρχία στην οποία είχα μάθει, ταίριαζε στην πειθαρχία του Κουν. Την έχω ακόμη στην καθημερινότητά μου, τάξη σε όλα, ψυχαναγκασμός».

«**Δεν κοιτάζω το μέλλον**»

Στο θέατρο, λέει, γίνονται πράγματα «αλλά δεν έχουν πάντα βάσεις. Λέπουν το όραμα, ο σκηνοθέτης, η συνθήκη. Κάθε τόπος, διαμέρισμα, υπόγειο, αποθήκη κρύβει κι ένα θέατρο. Πώς να πεις “όχι” στην επιθυμία της έκφρασης; Εμείς ζήσαμε τη γεροντοκρατία, τώρα ζούμε τη νεολαγνεία».

Θα μπορούσε να εργάζεται λιγότερο. «Αλλιώς τα είχα σχεδιάσει κι αλλιώς ήρθαν. Ηθελα να έχω άνεση και επιλογή, αλλά τώρα δεν μπορείς να έχεις ποιότητα ζωής. Ενα σπίτι έχω, αλλά δεν μπορώ να σκέφτομαι πώς θα κάνω ένα ταξίδι». Τη ρωτά αν αγωνιά για το μέλλον. «Μα σου είπα, είμαι όπως το τζιτζίκι που κοιτάει την κάθε μέρα. “Η ζωή είναι αγρίως απρόβλεπτη”, λέει η Μαργαρίτα Καραπάνου. Όπως δεν κοιτάζω το παρελθόν, δεν κοιτάζω και το μέλλον».

Το αποτύπωμα της Ρώμης στην Ιστορία

Αναζητώντας την αλήθεια πίσω από τον προπαγανδιστικό λόγο των νικητών

MARY BEARD
SPQR. Ιστορία της αρχαίας Ρώμης
μτφρ.: Κώστας Κουρεμένος
εκδ. Αλέξανδρεια, 2018, σελ. 536

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΑΟΥ**

Η γέννηση της Ρωμαϊκής Δημοκρατίας είναι συνυφασμένη με ένα μυθολογικό επεισόδιο: τον βιασμό της Λουκρητίας από τον γιο του τελευταίου της γραμμής των βασιλιάδων της Ρώμης. Η προσωπική φρίκη την οποία βιώνει η Λουκρητία, την οδηγεί στην αυτοκτονία. Αυτό το τραγικό επεισόδιο οδηγεί τους Ρωμαίους στην απόφαση να μην ανεχθούν πια την αυθαιρέσια της μοναρχίας και να την ανατρέψουν, εγκαινιάζοντας την Πολιτεία (τη Δημοκρατία, όπως συνήθως περιγράφεται στα ελληνικά). Συνήθως ο βιασμός χρησιμοποιείται ως ένα αρκούντως ειδικές επεισόδιο για να δημιουργήσει πολιτικούς συνειρμούς.

Η Μέρι Μπριντ, στο βιβλίο «SPQR, Ιστορία της αρχαίας Ρώμης», χρησιμοποιεί τον βιασμό και ως πράξη που καταστρέφει ή σημαδεύει τη ζωή του θύματος. Η προσωπική ιστορία της ίδιας της Μπριντ και η εξομολόγησή του βιασμού τον οποίο υπέστη σε ένα βαγόνι στην Ιταλία προ τριακον-

ταπενταετίας είναι γνωστή. Ωστόσο η «Ιστορία της Αρχαίας Ρώμης» δεν περιέχει τίποτε προσωπικό. Αντιθέτως, η συγγραφέας επιθυμεί να δώσει απαντήσεις στη θεσμική εξέλιξη της Ρώμης. Από μια ομοσπονδία χωριών υπό την εξουσία μιας βασιλικής δυναστείας, στην (περίπου) δημοκρατική (στην πραγματικότητα ολιγαρχική) Πολιτεία. Και από εκεί στην αυτοκρατορική εξουσία η οποία αρχικά έπρεπε να εφεύρει τρόπους «νομιμοποιήσης» προτού κάποια στιγμή εξελιχθεί σε πεντακάθαρη δεσποτεία.

Η Μπριντ γνωρίζει σε τέτοιο βάθος και έκταση τις ρωμαϊκές πηγές – τις πραγματεύεται για μισόν αιώνα – που δεν δυσκολεύεται καθόλου να τις χρησιμοποιεί ως ακριβώς αυτό το οποίο είναι: σπαράγματα της σκέψης του κόσμου των νικητών, των ισχυρών που γράφουν την ιστορία. Ελπίζοντας ότι μέσα σε αυτές μπορεί να βρει στοιχεία που δείχνουν την ιστορική πραγματικότητα πίσω από την ωραιοποίηση και την –ομολογούμενως– υψηλή ρητορική αξία του άλλοτε προπαγανδιστικού, άλλοτε πολιτικού λόγου. Έτσι, μαθαίνουμε το πρώτο παρατσούκλι του Πομπήιου, στα πρώιμα χνάρια του ως στρατιωτικού διοικητή στην υπη-



“

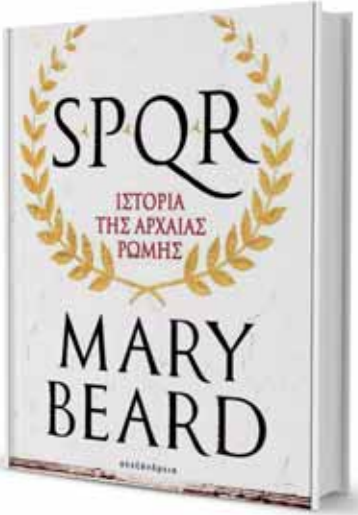
Η Μέρι Μπριντ δεν διατάζει να πληροφορήσει τον αναγνώστη ότι ο Πομπήιος, ήδη από την τρυφερή ηλικία των 23 χρόνων, ήταν γνωστός ως «νιούτσικος κασάπης».

ρεσία του Σύλλα. Στην τρυφερή ηλικία των 23, ο Πομπήιος ήταν ήδη γνωστός ως «νιούτσικος κασάπης» (adulescentulus carnifex). Περί τα 22 χρόνια αργότερα, το 61 π.Χ., η Μπριντ σχολιάζει τον θρίαμβο που γιόρτασε επιστρέφοντας στη Ρώμη μετά την επιβολή επί του Μιθριδάτη με μια αμφιλεγόμενη αμφίεση, η οποία περιγραφόταν από τους προπαγανδιστές του Πομπήιου ως μανδύας που κάποτε ανήκε στον Μεγάλο Αλέξανδρο. «Πού στο καλό είχε βρει αυτό το πλαστό ή εξαντρίκ ρούχο, δεν μπορούμε να ξέρουμε – και ήταν πολλοί οι ευφρείς Ρωμαίοι παρατηρητές που δεν εξαπατήθηκαν, αφού είχαν τις ίδιες επιφυλάξεις για τη γνησιότητα του ενδύματος, όπως κι εμείς», σχολιάζει δηκτικά η Μπριντ.

Σε ένα άλλο επεισόδιο, σχεδόν δύο αιώνες μετά τον θρίαμβο του Πομπήιου, ένας αυτοκράτορας, ο Κόμμοδος, ντυμένος μονομάχος κράδαινε το κομμένο κεφάλι μιας στρουθοκαμήλου ξεστομίζοντας απειλές εναντίον των συγκλητικών. Ένας αυτόπτης μάρτυρας, περιγράφει η Μπριντ, «παραδέχεται ότι είχε τρομοκρατηθεί αλλά συνάμα ήταν τόσο επικίνδυνα κοντά στο να βάλει τα γέλια, ώστε αναγκάστηκε να κόψει μερικά φύλλα δάφνης από το στεφάνι που φορούσε και να τα χάσει μέσα στο στόμα του για να πνίξει τα χάχανα».

Μεταφραστικός άθλος

Ο Κώστας Κουρεμένος πραγματοποιεί έναν μεταφραστικό άθλο, καθώς δεν αλλοιώνει ούτε



Το αποτύπωμα του ένδοξου αρχαίου παρελθόντος καλύπτει σχεδόν όλη τη Ρώμη. Στο βιβλίο της, η Μέρι Μπριντ επιθυμεί να δώσει απαντήσεις στη θεσμική εξέλιξη της Ρώμης.

στο ελάχιστο τον αιρετικό λόγο της Μπριντ, για την οποία, λόγω χάρις, το Πρώτο Τριουμβιράτο (ή Τριανδρία) δεν είναι παρά η «Συμμορία των Τριών». Ο «νιούτσικος κασάπης» Πομπήιος, ο ζάπλουτος και ακραία διεφθαρμένος Κράσος και ο Ιούλιος Καίσαρας.

Η Μπριντ σταματάει στο 212 μ.Χ. όταν ο Καρακάλλας παραχώρησε το δικαίωμα του Ρωμαίου πολίτη σε όλους της κατοίκους της Αυτοκρατορίας. Είναι περίπου μπανάλ να υποστηρίξει οποιοσδήποτε, του γράφοντος περιλαμβανομένου, ότι τα ίχνη της Ρώμης, πολιτικά, πολιτισμικά, θεσμικά, οργανωτικά επιβιώνουν μέσα από τη νοοτροπία.

Το αποτύπωμα της Ρώμης στην Ευρώπη και την Ιστορία της Δύσης τα τελευταία 1.500 χρόνια είναι βαθύ και ο τρόπος με τον οποίο η Μπριντ εκμαιεύει, καλλιεργεί αυτή τη συνειδητότητα ακόμη και στον πιο ανυποψίαστο αναγνώστη, είναι από μόνη της μια μοναδική αναγνωστική εμπειρία.

JUDE LAW

DIANE KEATON

THE YOUNG POPE

HIS RELIGION IS REVOLUTION

TON ΜΑΡΤΙΟ ΣΤΟ **Movies** HD

Brought to you by: **Τράπεζα Κύπρου**

Το κανάλι **MOVIES BEST HD** διατίθεται από τις συνδρομητικές πλατφόρμες **CABLENET** και **CYTAVISION**

MESIMVRIA ENTERPRISES LTD

TV ONE
2017 - 2018

MASTER CHEF 2

Ο δεύτερος κύκλος του μεγαλύτερου τηλεοπτικού διαγωνισμού μαγειρικής. Θα αναδείξει τον επόμενο κορυφαίο **MasterChef** που θα φύγει κατά 50.000 ευρώ πηλούσιότερος!

Οι τρεις κορυφαίοι σερ **Σωτήρης Κοντιζάς**, **Πάνος Ιωαννίδης** και **Λεωνίδας Κουτσόπουλος**, αξιολογούν και συμβουλεύουν τους διαγωνιζόμενους, υπό την πίεση των ιδιαίτερα απαιτητικών δοκιμασιών.

Ποιος θα είναι ο επόμενος MasterChef;

ΤΡΙΤΗ - ΣΑΒΒΑΤΟ ΣΤΙΣ 20:55

www.tvonenews.com.cy

Ντελ Τόρο, μια συνταγή για... Οσκαρ

Η «Μορφή του νερού» τα έχει όλα και δεκατρείς υποψηφιότητες

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Υπάρχουν κάποιες ταινίες κάθε χρόνο οι οποίες είναι φτιαγμένες, νομίζεις, για την τελετή των Οσκαρ. Περιλαμβάνουν δηλαδή όλα εκείνα τα στοιχεία που συνήθως εκτιμώνται από τους ψηφοφόρους της Ακαδημίας, προσαρμοσμένα βέβαια και στο κλίμα (πολιτικό-κοινωνικό-οικονομικό) που επικρατεί το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Αυτό δεν σημαίνει πως έτσι εξασφαλίζουν τα βραβεία, ούτε βέβαια ότι αυτή η συνταγή καταλήγει απαραίτητως σε μια άρτια ταινία. Παρ' όλα αυτά... βοηθάει. Η «Μορφή του νερού» του Γκιγιέρμο ντελ Τόρο είναι μια άρτια ταινία. Ωστόσο, με την πρώτη ματιά, φαίνεται πως έχει προσπαθήσει κάπως υπερβολικά γι' αυτές τις 13 υποψηφιότητες (τις περισσότερες για φέτος) με τις

Η μορφή του νερού★★★★
ΔΡΑΜΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ (2017)
Σκηνοθεσία: Γκιγιέρμο ντελ Τόρο
Ερμηνείες: Σάλι Χόκινς, Ρίτσαρντ Τζένκινς, Μάικλ Σάνον, Οκτάβια Σπένσερ



οποίες θα καταφθάσει στην τελετή της 4ης Μαρτίου. Βρισκόμαστε στη δεκαετία του 1960, σε κάποια μικρή παραθαλάσσια πόλη των ΗΠΑ. Η Ελίζα (Σάλι Χόκινς) είναι μια μοναχική κοπέλα, η οποία εργάζεται ως καθαρίστρια νυχτερινής βάρδιας σε κυβερνητική ερευνητική εγκατάσταση. Το γεγονός ότι δεν μπορεί να μιλήσει την κάνει ακόμη πιο διστακτική στις σχέσεις της με τους ανθρώπους, όμως ταυτόχρονα την ελκύει στο μοναδικό άλλο πλάσμα που έχει πρόβλημα ανάλογης... υφής: ένα υβριδικό, αμφίβιο ον, το οποίο κρατείται μυστικά στο εργαστήριο. Σταδιακά οι δυο τους θα έρθουν κοντά και ένας πολύ ασυνήθιστος έρωτας θα γεννηθεί. Το φιλμ του Ντελ Τόρο αποτελεί αρχικά έναν ύμνο στη διαφορετικότητα, ενώ τσεκάρει ευλαβικά και όλα τα επιμέρους «κουτιά»: υπάρχουν εδώ ο ομοφυλόφιλος γείτονας και πατρική φιγούρα για την Ελίζα (Ρίτσαρντ Τζένκινς), η Αφροαμερικανή συνάδελφός της (Οκτάβια Σπένσερ), η οποία αντιμετωπίζεται ρατσιστικά – μέχρι και σεξουαλική παρενόχληση στον χώρο εργασίας (βλ. υπόθεση Ουάιντσαιν) βλέπουμε σε κάποια σκηνή. Προσθέστε σε αυτά λίγο από Βιετνάμ και μια δόση νοσταλγίας για το παλιό Χόλιγουντ και έχετε την πλήρη οσκαρική συνταγή που αναφέρθηκε παραπάνω. Φυσικά, τίποτε από όλα αυτά δεν είναι από μόνο του κακό: ίσα ίσα το αίτημα για σεβασμό στη διαφορετικότητα είναι από τα πιο επεί-



Η Σάλι Χόκινς και η Οκτάβια Σπένσερ εργάζονται ως καθαρίστριες σε μια απόρρητη ερευνητική εγκατάσταση.

γοντα του σύγχρονου κόσμου και μεταφέρεται στην οθόνη επίσης από άλλα οσκαρικά φαβορί. Ο συνδυασμός ωστόσο όλων αυτών των φορτισμένων στοιχείων σε μια κινηματογραφική ταινία μοιάζει βεβιασμένος και υπερβολικός, σαν πάρα πολλή μαρμελάδα απλωμένη σε μια λεπτή φέτα ψωμιού. Κατά τα λοιπά, έχουμε να κάνουμε με ένα φιλμ ασφαλώς καλογυρισμένο, το οποίο παραλλάσσει τον κλασικό μύθο της «Πεντάμορφης και του Τέρατος», προσθέτοντας και αρκετές σκοτεινές πινελιές. Η πρωταγωνίστρια Σάλι Χόκινς είναι εξαιρετική, όπως και ο «κακός» της υπόθεσης Μάικλ Σάνον, ενώ υπέροχη είναι και η μουσική επένδυση του Αλεξάντρ Ντεσιπλά. Αναμφισβήτητα, τούτη τη στιγμή φαντάζει αρκετά πιθανό η «Μορφή του νερού» να είναι ο μεγάλος νικητής της βραδιάς των Οσκαρ. Αν πάντως συμβεί αυτό, η επιβράβευση για τον δημιουργό της θα έχει μάλλον έρθει... αναδρομικά. Ο αριστουργηματικός «Δαβύρινθος του Πάνα» (του ίδιου) γυρίστηκε 12 χρόνια πριν.

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ



Στην «Κόρη της Απρίλ» ο Μισέλ Φράνκο («Μετά τη Λουτσία») αφηγείται μια ασυνήθιστη αλλά υψηλής έντασης ιστορία ανάμεσα σε μια μητέρα και στην κόρη της. Η 17χρονη Βαλέρια φέρνει στον κόσμο το παιδί του επίσης νεαρού φίλου της και η μητέρα της, η οποία είναι κάπως... απούσα, επιστρέφει για να τη φροντίσει. Τα πράγματα όμως θα πάρουν άγρια τροπή όταν η Απρίλ θα αποφασίσει να κλέψει, στην κυριολεξία, τη ζωή της κόρης της. Το κοινωνικό δράμα εξελίσσεται με όρους θρίλερ αγωνίας, σε ένα φιλμ που βάζει (επιτυχημένα) στο ανατομικό τραπέζι έναν από τους πιο στενούς οικογενειακούς δεσμούς.



Στο «Black Panther» η Marvel παρουσιάζει τον πιο διάσημο Αφρικανό υπερήρωα. Ο πρίγκιπας Τ'Σάλα γίνεται βασιλιάς του μυστικού κρατιδίου της Ουσκάντα. Ωστόσο, ένας παλιός εχθρός επιστρέφει για να διεκδικήσει τον θρόνο του τεχνολογικά ανεπτυγμένου έθνους και να θέσει σε κίνδυνο ολόκληρο τον κόσμο.



Στο «Φεγγάρι του Δία», ένας νεαρός Σύρος μετανάστες πυροβολείται και τραυματίζεται από την αστυνομία, καθώς προσπαθεί να διασχίσει τα συγγκρικά σύνορα. Παρά το σοκ, ο Αριάν ανακαλύπτει πως πλέον έχει τη δύναμη να αιωρείται. Καθώς οι νέες του ικανότητες τραβούν την προσοχή, σύντομα θα ξεκινήσει ένα κυνηγητό για τη σύλληψή του. Ο δημιουργός του πολύ ιδιαίτερου «Λευκού Θεού», Κορνέλ Μουντρούσο, παρουσιάζει μια περιπέτεια με περιεχόμενο ξεκάθαρα αλληγορικό αλλά και καλοστημένες σκηνές δράσης. Η ταινία παρουσιάστηκε στις φετινές «Νύχτες Πρεμιέρας» ενώ απέσπασε θετικά σχόλια και στο περυσινό Φεστιβάλ Καννών.

PIK1

ΤΗΛ.: 22862000



21.30 Τετ-Α-Τετ

07.30 Θεία λειτουργία
10.15 Χάλκινα χρόνια - (Ε)
11.30 Μικροί και μεγάλοι εν δράσει
Κωμωδία, με τους Μαίρη Αρώνη, Λάμπρο Κωνσταντάρα, κ.ά.
Μάθε τέχνη - (Ε)
13.00 Αμύνεσθαι περί Πάτρης Εκπομπή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.10 Καρναβαλίστικη παρέλαση
Απευθείας μετάδοση.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.15 Αγάπη αδελφική (Ε)
Κωμωδικο σκετς, με τους Έλενα Ευσταθίου, Ανδρέα Βασιλείου.
18.45 Χωρίς αποσκευές, V
Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Σάββα Πούμπουρα.
19.15 Η κυρά του μεταξοϋού
Νέα σειρά εποχής, με τους Μαρίλια Γαλιουρίδου, Βασίλη Μιχαήλ, κ.ά.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.30 Τετ-Α-Τετ
Talk show με τον Τάσο Τρύφωνος.
22.30 Μέρες ραδιοφώνου (Radio days).
Κοινωνική βιογραφική ταινία, με τους Μία Φάρου, Τζεφ Ντάνιελς κ.ά.
23.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.30 Συνέχεια της ταινίας
00.15 Graham Norton Show
Ψυχαγωγικό Chat show.
01.00 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
02.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Ε)
03.30 Καρναβαλίστικη παρέλαση - (Ε)

PIK2

ΤΗΛ.: 22862000



22.30 Radio days

07.30 Παιδική ζώνη
α. Χίθκλιφ
β. Ντέινς ο τρομερός γ. Ολίβια
δ. Η μικρή εξερευνητριά ε. Μάγια η μέλισσα
στ. Τοάρι και αριθμοί ζ. Όλιβερ
η. Ο πεινασμένος Χένρι ι. Τζάμερς
ι. Μπομπ ο μάστορας κ. Ο ταχυδρόμος Πατ
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
Παιδικό πρόγραμμα.
11.35 Παιδική ζώνη - (Ε)
16.00 Το πλοίο της αγάπης - (Ε) (Love Boat, I)
Οικογενειακή σειρά.
17.00 Whose World Is It?
Ντοκιμαντέρ.
17.30 Great outdoors
Ντοκιμαντέρ.
18.00 Ταξιδεύουμε με τρένο (Railway stories).
Ντοκιμαντέρ.
18.30 National Geographic: Cesar Millan's Dog Nation
Ντοκιμαντέρ.
19.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (αγγλική)
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (τουρκική)
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
21.30 Graham Norton Show
Chat show. Καλεσμένοι του Graham Norton οι Jennifer Saunders, Joanna Lumley, Rebel Wilson, Josh Homme και Iggy Pop.
22.30 Μέρες ραδιοφώνου (Radio days).
Κοινωνική βιογραφική ταινία, με τους Μία Φάρου, Τζεφ Ντάνιελς.
00.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
00.20 ΓΙΟΥΠΟΝΙΟΥΣ

TVONE

ΤΗΛ.: 22477777



21.05 Ούτε γάτα ούτε ζημιά

07.00 Θεία λειτουργία
09.40 Αντικλείδι - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ, με τη Χριστίνα Ιακώβου.
10.30 Εύκολα και σπιτικά
Εκπομπή μαγειρικής με την Αθηνά Λοιζίδου και τον Ανδρέα Τέρλα.
11.00 Καθ' ημάς Ανατολή
Κοινωνική εκπομπή.
12.00 Ο τροχός της τύχης - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
13.00 FAKAT'Ετους - Best of - (Ε)
Σατιρική εκπομπή.
14.00 Ο τρελοξενύχτης
Ελληνική ταινία, με τους Κ. Βουτσά, Νίκο Ρίζο, κ.ά.
15.30 Είσαι το ταίρι μου - (Ε)
Κωμική σειρά, με τους Αλέξη Γεωργιούλη, Βίκυ Σταυροπούλου.
16.50 Friends
Ξένη σειρά.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.10 Πάρτι στο χωριό (Πρεμιέρα) Νέα ψυχολογική εκπομπή, με την Αλεξία Αναστασίου και τον Στ. Κωνσταντίνου.
20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.05 Ούτε γάτα ούτε ζημιά
Κυπριακή τηλεταινία, με τους Σοφία Καλλή, Νίκη Δραγούμη, κ.ά.
22.35 Η αρπαγή (Taken 2)
Θρίλερ, με τους Λιάμ Νίσον, Μάγκι Γκρέις, κ.ά.
00.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
00.35 Helmock grove
Σειρά μυστηρίου.
01.30 Την τύχη μου μέσα - (Ε)
Κυπριακή σειρά.
02.30 Dancing for you 1 - (Ε)
05.00 Una Fatsa - (Ε)

ANT1

ΤΗΛ.: 22200200



21.20 Sunday Live

06.10 Πρωινή ενημέρωση
06.40 Super μαρμαλάς - (Ε)
07.35 Για την αγάπη σου - (Ε)
08.30 Mamma mia - (Ε)
09.40 Daddy cool - (Ε)
10.30 La Pasta Pomiliwri - (Ε)
12.00 Συνεντεύξεις
από το πρωινό - (Ε)
12.20 Παρθένα ζωή - (Ε)
Αισθηματική σειρά.
14.00 Ο κόσμος να χαλάσει- (Ε)
Κυπριακή κωμική σειρά.
16.00 Κάτι χωρισμένα
παλικάρια - (Ε)
Κωμική σειρά.
17.15 Follow
Εκπομπή, με την Αφροδίτη Γεωργίου.
18.15 Τα νέα του ANT1 σε 10'
18.30 Street food
Ψυχαγωγική εκπομπή μαγειρικής, με τον Βασίλη Καλλιδή.
19.30 4XXX4
Σειρά κομεντί, με τους Πινελόπη Αναστασοπούλου, Κωνσταντίνο Λάγκο, κ.ά.
20.20 Τα νέα του ANT1
21.20 Sunday Live
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τη Ζέτα Μακρυπούλια και τον Νίκο Μουτσινά.
00.10 Η εκδρομή - (Ε)
Σειρά μυστηρίου.
01.20 Χωρίς όρια - (Ε)
Δραματική σειρά.
02.00 Πρόβα νυχτικού - (Ε)
Δραματική σειρά.
02.40 Οι δρόμοι της πόλης- (Ε)
Δραματική σειρά.
03.30 Τα νέα του ANT1 - (Ε)
04.30 Δείξε μου το φίλο σου (Ε)
05.20 Και ...sera, sera - (Ε)

ΣΙΓΜΑ

ΤΗΛ.: 22580100



21.15 Survivor

07.00 Masterclass - (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής, με τον Βαγγέλη Δρίσκα.
08.00 Γαλάτεια
Δραματική σειρά εποχής.
10.30 Kitchen Lab - (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής, με τον Άκη Πετρετζίκη.
11.30 Survivor Panorama - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
13.00 Trinity Goodheart
Δραματική ταινία, με τους Έρικ Μπένετ, Τζέιμς Χονγκ, κ.ά.
14.30 Happy traveller
Ταξιδιωτική εκπομπή μαγειρικής, με τον Ευτύχη Μπλέτσα.
15.00 Νέο πρόγραμμα
16.30 Κάνε παζάρι - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή. Παραδοσιακή βραδιά (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή με την Άντρη Καραντώνη.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.10 Συνέχεια της εκπομπής
20.15 Τομές στα γεγονότα
21.15 Survivor
Reality επιβίωσης, με τον Σάκη Τανιμανίδη.
00.10 Τίτλοι ιδέσεων
00.15 Scandal - (Ε)
Δραματική σειρά.
01.10 Rodeo - (Best of) - (Ε)
02.00 Προδοσίες - (Ε)
Κοινωνική σειρά
Νότα Μία βραδιάτα Μουσικό τηλεπαιχνίδι, με τη Σμαράγδα Καρύδη.
03.20 Σε φρόντο κόκκινο - (Ε)
Κωμωδία, με τους Σταύρο Λούρα, Αντρέα Τσουρή, κ.ά.
04.40 Survivor - (Best of) - (Ε)
Reality επιβίωσης.

ALPHA

ΤΗΛ.: 2212400

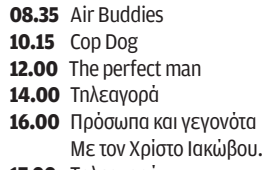


21.15 Πάμε Πακέτο

07.15 Θα σε δω στο πλοίο - (Ε)
Ελληνική κωμική σειρά.
08.30 Κάτι ψήνεται - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
10.00 Σαββατοκύριακο
με τον Μάνεση
Ενθαρμητική εκπομπή.
13.00 Οικογενειακές ιστορίες
Αυτοτελείς ιστορίες με επικεντρώ τους οικογενειακές υποθέσεις.
13.45 Deal - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
14.45 Το σόι σου - (Ε)
15.15 Λούις Night Show - (Ε)
Σατιρική εκπομπή, με τον Λούη Πατσαλίδη.
17.00 Όσο υπάρχουν τραγούδια - (Ε)
Μουσική εκπομπή, με τη Βασίλη Χατζηπαδάμου.
17.55 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.00 Όσο υπάρχουν τραγούδια - (Συνέχεια)
18.45 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε)
Ελληνική κωμική σειρά με τους Αντώνη Αντωνίου, Ελένη Κοκκίδου, κ.ά.
19.30 Το σόι σου, IV
Κωμική σειρά, με τις Μίρκα Παπακωνσταντίνου, Ρένια Λοιζίδου.
20.15 ALPHA NEWS
21.15 Πάμε Πακέτο
Κοινωνική εκπομπή.
22.45 Νότα Μία βραδιάτα
Μουσικό τηλεπαιχνίδι, με τη Σμαράγδα Καρύδη.
00.00 Νήσος 2
Ελληνική κωμωδία.
01.50 Οικογενειακές ιστορίες (Ε)
02.30 Υπέροχα πλάσματα (Ε)
03.15 Deal - (Ε)

CAPITAL

ΤΗΛ.: 25577577



08.35 Air Buddies
10.15 Cop Dog
12.00 The perfect man
14.00 Τηλεαγορά
16.00 Πρόσωπα και γεγονότα
Με τον Χρίστο Ιακώβου.
17.00 Τηλεαγορά
19.10 Storm Rider
Δραματική ταινία.
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.30 Sleuth
Ταινία μυστηρίου
03.05 Λαγωνικό Κ9:
Η επιστροφή

TV PLUS

ΤΗΛ.: 22259000

06.30 Παιδική ζώνη
09.40 Επιτέλους Σ/Κ
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τη Νταλία Γερμανού.
13.40 Αποκαλυπτικά
Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.10 Τηλεαγορά
19.30 Ιατρική & βοτανολογία
20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
20.30 Τηλεαγορά
21.30 Ξένη ταινία
23.30 Το ταξίδι της ζωής
00.35 Cold Case
Αισθηματική σειρά.
01.25 Miami Medical

SMILE TV

ΤΗΛ.: 25715126

12.00 Pacman
13.00 Voopa
14.00 Angels Friends
15.00 The Owl
16.00 Rabbids, II
17.00 Dragonball
18.00 Glitter Force
19.00 Digimon Fusion
19.30 Sissi The Young Empress
20.00 Popples
20.30 Rabbids, I
21.00 Horseland
21.30 Dinofroz
22.00 Gormiti
22.30 Dragonball
23.00 Kong

MOVIES BEST



21.00 The Last Word
07.30 600 Miles
09.05 Breaking The Bank
10.50 Brilliant Mistakes
12.50 Born To Race: Fast Track
14.30 Blind Date aka Un Peu, Beaucoup, Aveuglément!
16.10 Devil You Know
17.30 Take Care
19.15 Runaway
21.00 The Last Word
23.00 Exile (Part 1-3)
02.15 The Curse Of Downers Grove
03.50 The Sinking Of The Laconia (Part 1 & 2)
06.50 Runaway

GREEK CINEMA



22.00 Ραντεβού στον αέρα
07.05 Γαμπρός από το Λονδίνο
08.25 Ένα αστέιο κορίτσι
10.05 Η ωραία των Αθηνών
11.30 Το ψώνιο
13.05 Αγάπη για πάντα
14.45 Έλα στο θείο
16.25 Η Αλίκη δικτάτωρ
18.30 20 γυναίκες κι εγώ
20.15 Ο φίλος μου, ο Λευτέρakis
22.00 Ραντεβού στον αέρα
23.45 Οι θαλασσιές οι χάντρες

Διαβάζοντας «πίσω» από τις Απόκριες

Αλλαγή ρόλου, σώματος, ταυτότητας και φύλου: ενδιαφέροντα παιδικά και εφηβικά βιβλία με θέμα τη μεταμφίεση

— Εξέρω κάτι φτερωτά άλογα. Ουρά-νιο πρώτη φορά βλέπω!
— Δεν έχεις μαμά σκηνογράφο, γι' αυτό, μουρμούρισε το άλογο.

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ**

Μεγάλος καμμός η κοινοτοπία. Μεγάλη και η ανάγκη των πιστοικάδων να εκμεταλλευθούν τις Απόκριες για να χωθούν ακόμη βαθύτερα στον κόσμο των ποπ ηρώων της μαζικής κατανάλωσης. Η μικρή Δανάη (πώς αλλιώς θα ονομαζόταν το κοριτσάκι μιας «ψαγμένης» μητέρας...) θέλει, απλά, να ντυθεί «Πριγκίπισσα Ηλιαχτίδα», υποχρεώνεται όμως να φορέσει μια αγορίστικη στολή ιππότη, παριστάνοντας την αιρετική αμαζόνα. Όσες και όσοι προσπαθήσαμε να αποφύγουμε τις «ετοιματζίδικες» στολές για τα παιδιά μας, ξέρουμε ότι μόλις αυτά σπκώσουν κεφάλι, εκεί γύρω στα επτά (ηλικία, ακριβώς, για την οποία προορίζεται το έξυπνο και χιουμοριστικό «Ζητείται άλογο για αμαζόνα»), θέλουν μονάχα να γίνουν ό,τι και όλοι οι άλλοι.

Μπορεί να ανατρέπουν τα δημιουργικά σχέδια μιας «αγωνίστριας» μαμάς ή, όπως στον πιο πάνω διάλογο, μιας μαμάς-σκηνογράφου, αλλά as μην ξεχνάμε: οι Απόκριες είναι, πάνω απ' όλα, έξαλλο γλέντι. Η μεταμφίεση είναι το όχημα που θα επιτρέψει όχι μόνον την έξοδο από τον καθημερινό εαυτό αλλά και την ενσωμάτωση στην ομαδική αποχαλίνωση.

Για ένα βράδυ

Το θέατρο, ο αυτοσχεδιασμός, το ξέφρενο πανηγύρι, η απελευθέρωση της σεξουαλικότητας, η φυγή από τον υποχρεωτικό εαυτό είναι λειτουργίες που υπηρετεί, ανακουφίζοντας τη ρυθμισμένη κανονικότητα της ζωής μας, η Αποκριά, με τη βοήθεια της μεταμφίεσης. Για ένα βράδυ βασιλιάς ή βασίλισσα, για ένα βράδυ ήρωας ή ηρωίδα, για ένα βράδυ αστείος αντί σοβαρός, εκφραστικός αντί συγκρατημένος. Βιβλία όπως ο «Αρλεκίνος» της Ζωρζ Σαρή επινοούν μια αθώα ιστορία για να εξηγήσουν τους ρόμβους-μπαλώματα στο κοστούμι του φτωχού ήρωα της Κομέντια ντελ Αρτε. Ο Κούκου Βάου, στο χαρτονένιο βιβλιαράκι με τις χειροκίνητες εικόνες της Τζέιν-Νι Χο δίνει σε πολύ μικρούς αναγνώστες τη δυνατότητα να γνωρίσουν τα ζώα, με πρόσχημα ένα αποκριάτικο πάρτι (προτείνεται για παιδιά ενός και άνω αλλά νομίζω ότι με χαρά θα στραπατοσάριζε το βιβλίο αυτό και ένα βρέφος οκτώ μηνών).

Όμως, αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς, η μεταμφίεση είναι, μέχρι και την εφηβεία, υπόθεση ελαστική. Είναι μια φυσική τάση, που δεν περιορίζεται, βέβαια, στις Απόκριες. Όσο η ταυτότητα παραμένει ρευστή και εύπλαστη, τόσο πιο αυτονόητες μοιάζουν –και είναι!– η θεατρικότητα και η μεταμφίεση. Το πέρασμα από τον πραγματικό στον φανταστικό κόσμο δεν έχει, στον ανήλικο βίο, ούτε τόσα διόδια ούτε τέτοιες διατυπώσεις. Αφορά



Το έξυπνο και χιουμοριστικό βιβλίο «Ζητείται άλογο για αμαζόνα» απευθύνεται σε παιδιά γύρω στα επτά.



Ιδιοφυές εικονογραφικό το βιβλίο «Όλοι μαζί στον μπλε καναπέ» έχει πιθανότητες να συμπεριληφθεί στα κλασικά της λογοτεχνίας για μικρά παιδιά.

“
Ο αυτοσχεδιασμός, το ξέφρενο πανηγύρι, η φυγή από τον υποχρεωτικό εαυτό είναι λειτουργίες που υπηρετεί η Αποκριά.

έμφυκα και άψυκα.

Σε αυτό το ατέλειωτα απολαυστικό παιχνίδι πρωταγωνιστής όλων των μεταμορφώσεων δεν είναι, απαραίτητα, κάποιο παιδί αλλά, π.χ., ένας μπλε καναπές. Το ιδιόφυές εικονογραφικό και αφηγηματικό βιβλίο του Τιμ Χόπγκουντ έχει πολλές πιθανότητες να περιληφθεί στα κλασικά της λογοτεχνίας για μικρά παιδιά –χωρίς όριο ηλικίας. Ο καναπές γίνεται στα χέρια αλλά και κάτω από τα πόδια των παιδιών τότε αερόστατο και πότε υποβρύχιο, πότε νοσοκομειακό φορείο και πότε ένας

Ξεφυλλίστε τα

Tim Hopgood
Όλοι μαζί στον μπλε καναπέ
ΑΠΟΔΟΣΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
Γιάννα Σκαρβέλη
Καλειδοσκόπιο
2009
από 2 ετών

Ντέιβιντ Μακ Κι
ΕΛΑΜΕΡ
μτφρ. Αθηνά Α. Ανδρουτσπούλου
Πατάκης
1996
έβδομη εκτύπωση
Μάιος 2017
από 3 ετών

Λίνα Μουσιώνη
Ζητείται άλογο για αμαζόνα
ΕΙΚΟΝΕΣ
Ναταλία Καπατσούλια

Μεταίχμη
Φεβρουάριος 2017
από 7 ετών

Jannie Ho
Ο Κούκου Βάου κάνει αποκριάτικο πάρτι
Ικαρος
2016
από 8 μηνών



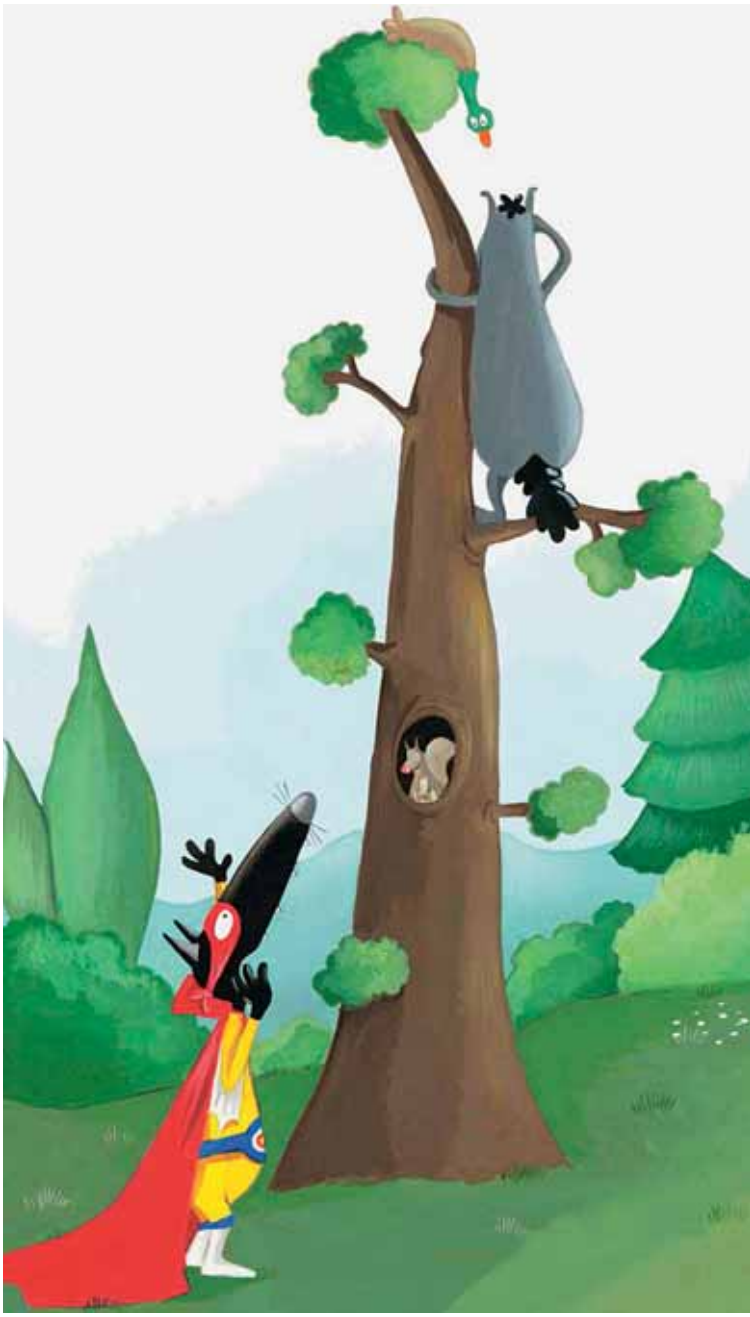
Orianne Lallemand, Éléonore Thuillier
Ο λύκος Ζαχαρίας θέλει να γίνει σούπερ ήρωας
μτφρ. Σοφία Παλάκη
Παπαδόπουλος
Μάιος 2017
από 3 ετών

ΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΤΡΟ
Αργυρώ Πιπίνη
Ιστορίες από τον Σαίξπηρ, Το παιχνίδι της μεταμφίεσης
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ
Ανδρ. Γιαννοπούλου
Πατάκης
Μάρτιος 2011
από 8 ετών

Ζωρζ Σαρή
Ο Αρλεκίνος
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ
Νικόλας Ανδρικόπουλος
Πατάκης
2000
δέκατη εκτύπωση
Ιανουάριος 2017
από 5 ετών

Ντέιβιντ Λέβιθαν
Κάθε μέρα άλλος
μτφρ. Αργυρώ Πιπίνη
Πατάκης
Νοέμβριος 2017
από 14 ετών

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ



«Ο λύκος Ζαχαρίας θέλει να γίνει σούπερ ήρωας». Η αφήγηση αποδομεί τη μεταμφίεση, οδηγώντας σε φινάλε συμφιλίωσης με τον καθημερινό εαυτό.

“
Όσο η ταυτότητα παραμένει ρευστή και εύπλαστη, τόσο πιο αυτονόητες μοιάζουν –και είναι!– η θεατρικότητα και η μεταμφίεση.

μεγάλος μπλε ελέφαντας στη ζούγκλα. Μιλώντας για ελέφαντες και μεταμφίεσεις: αδύνατον, βέβαια, να παρακάμψουμε άλλο ένα μοντέρνο-κλασικό βιβλίο: τον Ελμερ. «Όταν το κόμα γέμισε βατόμουρα, ο Ελμερ ξάπλωσε φαρδύς πλατύς, κυλίστηκε καλά καλά, μπρος-πίσω, δεξιά και αριστερά... Επειτα πήρε μπόλικά βατόμουρα και τα έτριψε επάνω του πολύ, πασαλειφτηκε με το ζουμί τους από τα νύχια ως την κορφή, ώσπου τίποτα πια δεν έμεινε από τα χρώματά του: το κίτρινο και το πορτοκαλί, το κόκκινο και το τριανταφυλλί, το γαλάζιο

και το λουλακί, το πράσινο, το μαύρο και το άσπρο. Με τόσο τρίψιμο, ο Ελμερ είχε γίνει τώρα σαν όλους τους ελέφαντες».

Ο Ελμερ, ελέφαντας-πάτογουορκ και γελωτοποιός της αγέλης, δοκιμάζει την αντίστροφη μεταμφίεση που θα τον κάνει, επιτέλους, όμοιο με τους άλλους. Η ελληνική μετάφραση είναι ευχάριστα ρυθμική, όπως οφείλει απέναντι σε ένα τέτοιο πρωτότυπο, και η απόλαυση που χαρίζει το σπριτζόζικο κείμενο σε συνδυασμό με την εικονογράφηση δεν θα αφήσουν παραπονεμένους ούτε μικρούς ούτε μεγάλους.

Η συμφιλίωση

Κι ενώ ο Ελμερ θέλει να γίνει «κα-νονικός», ο γλυκούλης λύκος Ζαχαρίας θέλει να γίνει «Σούπερ-Εξτρα-Λύκμαν» (πολύ πετυχημένη η μεταφραστική επιλογή). Κι εδώ, όπως και στον Ελμερ, η αφήγηση αποδομεί προσεκτικά τη μεταμφίεση, οδηγώντας σε ένα φινάλε συμφιλίωσης με τον πεζό, καθημερινό εαυτό, αυτόν με τον οποίο είμαστε υποχρεωμένοι να ζήσουμε. Το παιχνίδι της μεταμφίεσης το γνώριζε, βέβαια, όσο κανείς, ο Σαίξπηρ, ιδιαίτερα ως παρενδυσία, μεταμφίεση δηλαδή αντίθετη προς το βιολογικό φύλο του καθενός.

Η Αργυρώ Πιπίνη προσφέρει σε σύντομες διασκευές το «Όπως αγαπάτε» και τη «Δωδεκάτη Νύχτα», μαζί με χρήσιμο επίμετρο, όπου, μολονότι δεν γίνεται ανοικτά λόγος για ομοφυλοφιλικές προτιμήσεις, τουλάχιστον δεν αποκρύπτεται το γεγονός ότι πολλά από τα ερωτικά συνέτα του μεγάλου δημιουργού ήταν αφιερωμένα σε άντρα.

Αν, όμως, μιλήσουμε για εφήβους και νέους, τότε το «Κάθε μέρα άλλος» του Ντέιβιντ Λέβιθαν (γενν. 1972) είναι βιβλίο παραπάνω από αξιοσημείωτο. Δίκαια χρισμένο «New York Times Best Seller» και ενώ επικείται, μέσα στον Φεβρουάριο, η κυκλοφορία της ταινίας που βασίστηκε σε αυτό («Every Day»), συνδυάζει αριστοτεχνικά φαντασία, μυστήριο, εφηβική ψυχολογία, έρωτα, φύλο, με όχημα μίαν ακραία, υποχρεωτική, καθημερινή μορφή μεταμφίεσης: κάθε μέρα σε άλλον εαυτό, κάθε μέρα στον εαυτό ενός άλλου.

Δεν μπορώ να πω με βάση το ένα αυτό βιβλίο, που πρόσφατα κυκλοφόρησε στα ελληνικά, αν πρόκειται για συγγραφέα του διαμετρήματος ενός Τζον Γκριν, με τον οποίο, πάντως, ήδη συνέγραψαν και από κοινού. Σίγουρα οι δύο συγγραφείς μοιράζονται πολλά: γάργερη, αβίαστη γραφή, γρήγορη πλοκή, έναν ηθικό-πολιτισμικό κώδικα των νέων Αμερικανών της ομπαμικής περιόδου, που δεν προσχωρούν σε ριζοσπαστισμούς ούτε, όμως, υποστέλλουν τη σημαία των δικαιωμάτων, παλαιών και νέων. Εδώ, με αφορμή τη μεταμφίεση-μεταμόρφωση, το ζήτημα της ευθύνης, των ορίων και του σεβασμού γίνεται αντικείμενο λογοτεχνικής πραγματεύσεως με τρόπο που θα ζήλευαν καταξίωμένοι κλασικοί συγγραφείς.

MISE EN PLACE / Της ΓΙΟΥΛΗΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ

Η αξεπέραστη «γεύση» της παράδοσης

Οι κινήσεις της ήταν σχεδόν συγκινητικές, σαν χορογραφία. Ετσι όπως είχα μαγευτεί να την κοιτάζω, σκεφτόμουν ότι από τις τόσο πολλές επαναλήψεις, θα μπορούσε να δουλέψει και με τα μάτια της κλειστά. Βουτύρωσε καλά καλά το μεγάλο στρογγυλό ταψί και έριξε μέσα τον κυλό που είχε φτιάξει. Φυσικά δεν είχε μετρήσει τίποτα. Εδειχνε τόσο σίγουρη, που ντράπηκα να ρωτήσω αν χρησιμοποιεί ζυγαριά. Όλα με το μάτι. Δυο χούφτες αλεύρι, νερό όσο πάρει, μια πρέζα αλάτι, δυο αυγά. Το δούλεψε λίγο κι αυτό ήταν. Όταν απλώθηκε το μείγμα στο ταψί, έριξε από πάνω κομματάκια βούτυρο και τριμμένο τυρί φέτα.

Μισή ώρα μετά η αλευρόπιτα ήταν έτοιμη. Απλή, τραγανή, πεν-

τανόστιμη. Πόσες πίτες θα 'χε φουρνίσει η κυρία Ρένα. Πόσους επισκέπτες θα 'χε φιλέψει! Με τυρόπιτες, λαχανόπιτες –λαχανά λένε τα χόρτα του βουνού στην Ηπειρο–, μανιταρόπιτες με τα άφθονα μανιτάρια που έχει ο τόπος, κρεατόπιτες που τις προτιμάνε με κοιμάτια κρέατος και όχι με κιμά. Τέσσερις ημέρες στην Ηπειρο, στο κεντρικό και δυτικό Ζαγόρι, είναι αρκετές για επιστροφή στις ρίζες. Τις ρίζες της μαγειρικής που βρίσκεται στην απλότητα το κάλλος και κάνει νόστιμο το ελάχιστο, το στοιχειώδες. Τι έβγαζε αυτός ο βουνίσσιος, τραχύς, φτωχός και απομονωμένος τόπος; Με τα δύσβατα μονοπάτια και τα ορμητικά ποτάμια. Και όμως, οι άνθρωποι του έφτιαξαν μια σπου-



Στην Ηπειρο γεννήθηκε μια σπουδαία μαγειρική παράδοση.

δαία μαγειρική παράδοση. Όλοι μιλάμε για τις ηπειρώτικες πίτες, «ψωμί και φαγντό και φαί και προσφάγι» όπως έλεγε ο αλψομνηπτός μελετητής της ηπειρώτικης κουζίνας Αλέξανδρος Γιώτης. Και όχι μόνο για τις πίτες, αλλά και τα μαγειρευτά με κρέας, τις παρασκευές με μανιτάρια, κάστανα και καρπούς του δάσους.

Παρακολουθώ τους νέους μάγειρες. Με τατουάζ στα χέρια τους, κουτάλες, μαχαίρια και... άλλα σκεύη. Κυνηγάνε τις νέες τάσεις, σαρώνουν το Διαδίκτυο, ακολουθούν στο Instagram και στο Facebook τους διάσημους σεφ σε Ηνωμένες Πολιτείες, Ευρώπη, Ασία, αγοράζουν πανάκριβα χειροποίητα μαχαίρια σε περίτεχνες θήκες. Αν-

τιγράφουν συνταγές περουνιανής κουζίνας, γιαπωνέζικες τεχνικές, αμερικανικές κοπές κρεάτων, δοκιμάζουν χημικές ενώσεις, φτιάχνουν σφαιρίδια συμπυκνωμένης γεύσης. Θέλουν να ξεχωρίσουν, να εντυπωσιάσουν, να κερδίσουν ριάλιτι μαγειρικής και βραβεία, ονειρεύονται χρυσούς σκούφους και λαμπερά αστέρια.

Τίποτε απ' όλα αυτά δεν είναι κακό. Αλλά πόσο πιο ωφέλιμο θα ήταν, ειδικά για όλα αυτά τα παιδιά που έχουν γεννηθεί και μεγαλώσει σε πόλεις και θέλουν να γίνουν μάγειρες, να ζούσαν για λίγο στην περιφέρεια. Να δούλευαν δίπλα σε μάγειρες παλαιάς κοπής, στην Κρήτη, στην Καλαμάτα, στην Ηπειρο. Να «ξεφυλλίζαν» λίγο την Ιστορία.

ΚΛΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Disney

Κλασικές ιστορίες
κόμικς με πρωταγωνιστές
τους ήρωες του κόσμου της Disney



Οι αγαπημένοι ήρωες της Disney έρχονται ξανά στην Καθημερινή
με 10 διαφορετικές Κλασικές Ιστορίες για όλη την οικογένεια.

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ